ASM-4046

গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়

Gauhati University

দূৰ আৰু অন্‌লাইন শিক্ষা কেন্দ্ৰ

Centre for Distance and Online Education

অসমীয়া স্নাতকোত্তৰ পাঠ্যক্ৰম (০১)

M.A. in Assamese (01)

(Under CBCS)

চতুৰ্থ যান্মাসিক

Semester

পাঠ্যবিষয় ঃ **ASM-4046**

অসমীয়া চুটিগল্প (১৮৯২-২০১৫)

ASSAMESE SHORT STORY: 1892-2015

SLM Development Team:

Head, Department of Assamese, Gauhati University
Programme Coordinator, MA in Assamese, GUCDOE
Dr. Apurba Kr. Deka, Assistant Professor, GUCDOE
Mr. Dalim Ch. Das, Assistant Professor, GUCDOE

Course Coordination:

Dr. Debahari Talukdar	Director, GUCDOE
Prof. Taranee Deka	Programme Coordinator, GUCDOE Deptt. of Assamese, Gauhati University
Dr. Apurba Kr. Deka	Asstt. Prof., GUCDOE
Mr. Dipankar Saikia	Editor, SLM, GUCDOE

Contributor:

Prof. Dilip Borah Block-I: Unit-1 (From Previous SLM)
Professor, Deptt. of Modern Indian Languages and Literary Studies

Dr. Trishna Mani Kalita
Assistant Professor, GUCDOE

Content Editor:

Prof. Taranee Deka Department of Assamese
Gauhati University

Typesetting & Cover Designing:

Bhaskar Jyoti Goswami GUCDOE
Nishanta Das GUCDOE

ISBN: 978-81-992787-2-1

July, 2025

© Copyright by GUCDOE, All rights reserved. No part of this work may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise.
Published on behalf of Gauhati University Centre for Distance and Online Education by the Director, and printed at Gauhati University Press, Guwahati-781014.

বিষয়সূচী (Contents)

প্ৰথম খণ্ড		৪-৪৭
প্ৰথম বিভাগ	ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ক্ৰমবিকাশৰ ধাৰা	
দ্বিতীয় বিভাগ	ঃ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'জয়ন্তী'	
তৃতীয় বিভাগ	ঃ লক্ষীধৰ শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'ব্যৰ্থতাৰ দান'	
চতুৰ্থ বিভাগ	ঃ চৈয়দ আব্দুল মালিক আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত'	

দ্বিতীয় খণ্ড		৪৮-১২৮
প্ৰথম বিভাগ	ঃ সৌৰভ কুমাৰ চলিহা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
দ্বিতীয় বিভাগ	ঃ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ আলোচনা	
তৃতীয় বিভাগ	ঃ মহিম বৰা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
চতুৰ্থ বিভাগ	ঃ মহিম বৰাৰ 'চক্ৰৱৎ' গল্পৰ আলোচনা	
পঞ্চম বিভাগ	ঃ নিৰুপমা বৰগোহাঞি আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
ষষ্ঠ বিভাগ	ঃ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰোপলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পৰ আলোচনা	
সপ্তম বিভাগ	ঃ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
অষ্টম বিভাগ	ঃ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ 'গ্ৰহণ' গল্পৰ আলোচনা	

তৃতীয় খণ্ড		১২৯-১৮২
প্ৰথম বিভাগ	ঃ নগেন শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
দ্বিতীয় বিভাগ	ঃ নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাৰ ধুমুহা' গল্পৰ আলোচনা	
তৃতীয় বিভাগ	ঃ প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
চতুৰ্থ বিভাগ	ঃ প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ আলোচনা	
পঞ্চম বিভাগ	ঃ অপূৰ্ব শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য	
ষষ্ঠ বিভাগ	ঃ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ আলোচনা	

চতুৰ্থ খণ্ড		১৮৩-২০০
প্ৰথম বিভাগ	ঃ জেহিৰুল হুছেইন আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী'	
দ্বিতীয় বিভাগ	ঃ মনোজ কুমাৰ গোস্বামী আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'নিৰ্বান্ধৱ'	

প্ৰথম খণ্ড

প্ৰথম বিভাগ : অসমীয়া চুটিগল্পৰ ক্ৰমবিকাশৰ ধাৰা

দ্বিতীয় বিভাগ : লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'জয়ন্তী'

তৃতীয় বিভাগ : লক্ষীধৰ শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'ব্যৰ্থতাৰ দান'

চতুৰ্থ বিভাগ : চৈয়দ আব্দুল মালিক আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত'

প্ৰথম বিভাগ

অসমীয়া চুটিগল্পৰ ক্ৰমবিকাশৰ ধাৰা

বিভাগৰ গঠন ঃ

১.১ ভূমিকা (Introduction)
১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
১.৩ অসমীয়া চুটিগল্পৰ উদ্ভৱ
১.৪ আৱাহন যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্প
১.৫ ৰামধেনু যুগৰ আৰু তাৰ পৰবৰ্তী সময়ৰ অসমীয়া চুটিগল্প
১.৬ সাৰাংশ (Summing Up)
১.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
১.৮ প্ৰসঙ্গ পুথি (References/Suggested Readings)

১.১ ভূমিকা (Introduction)

চুটিগল্প আধুনিক সময়ৰ সৃষ্টি। আধুনিকতাৰ বিকাশৰ লগে লগে দীঘলীয়া লেখনিৰ প্ৰতি মানুহৰ আগ্ৰহ কমিবলৈ ধৰে। তদুপৰি কাকত আলোচনী আদিয়েও এনে দীঘলীয়া ৰচনা প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে। গতিকে কম পৰিসৰৰ মাজতে পাঠকক ৰসাস্বাদন কৰাবলৈ চুটিগল্পৰ দৰে ৰচনা অপৰিহাৰ্য হৈ উঠে। অসমতো তেনে পটভূমিতে 'জোনাকী'ৰ পাতত চুটিগল্পৰ সূচনা হয়। তাৰ পিছত ক্ৰমে আৱাহন আৰু ৰামধেনুৰ পাতত শক্তিশালী ৰূপ পৰিগ্ৰহ কৰা অসমীয়া চুটিগল্প ক্ৰমে সমৃদ্ধিৰ বাটেদি আগুৱাই আছে। এই দীৰ্ঘ সময়ছোৱাৰ ভিতৰত ন ন শৈলী আৰু বিষয়বস্তুৰে অসমীয়া চুটিগল্পৰ চিন্তন আৰু মননৰ প্ৰসাৰ ঘটাইছে। অসমীয়া চুটিগল্পৰ মাজলৈ অহা বিভিন্ন ধাৰা আৰু এই ধাৰাবোৰক লৈ বিভিন্ন গল্পেৰে ইয়াকে প্ৰবাহমান কৰি ৰখা গল্পকাৰসকলৰ সাধাৰণ পৰিচয় এই বিভাগৰ মূল বিষয়বস্তু। সীমিত পৰিসৰৰ মাজত ইয়াৰ যথাসম্ভৱ এটি আভাস দাঙি ধৰাৰ চেষ্টা কৰা হৈছে।

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগৰ মূল লক্ষ্য হ'ল অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিৱৰ্তনৰ ধাৰা সম্পৰ্কে আপোনালোকক অৱগত কৰোৱা। ইয়াৰ অধ্যয়নৰ মাজেৰে আপোনালোকে —

- অসমীয়া চুটিগল্পৰ উদ্ভৱ আৰু বিকাশ সম্পৰ্কে জানিবলৈ পাব;
- আৱাহন আৰু ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰসকলৰ বিষয়ে বৰ্ণনা দিব পাৰিব;
- সাম্প্ৰতিক গল্পকাৰসকলৰ বিষয়ে সাধাৰণ আভাস লাভ কৰিব পাৰিব;

- অসমীয়া চুটিগল্পৰ মাজত স্পষ্ট হৈ উঠা বিভিন্ন ধাৰাবিলাকৰ উমান পাব পাৰিব;
- অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিভিন্ন ধাৰাবোৰৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ উপলব্ধি কৰিব পাৰিব।

১.৩ অসমীয়া চুটিগল্পৰ উদ্ভৱ

মোৱামৰীয়া বিদ্ৰোহ, মানৰ আক্ৰমণ আৰু ইংৰাজৰ অসম দখল আদি ঘটনাৱলীৰ মাজেৰে আগবঢ়া অসমৰ সমাজ জীৱনত সাহিত্য চৰ্চাৰ গতি একেবাৰে স্থবিৰ হৈ পৰিছিল। ১৮৪৬ চনত ওলোৱা অৰুনোদই কাকতে এই স্থবিৰতা দূৰ কৰি এক গতি আনিবৰ চেষ্টা কৰিছিল, কিন্তু অৰুনোদই কাকতে আমাৰ প্ৰাচীন সাহিত্যৰ বাটেৰে বাট বোলা নাছিল। অৰুনোদইৰ মাজেৰেই পাশ্চাত্য চিন্তা-ভাৱনাৰ লগত এক পৰিচয় আৰম্ভ হৈছিল আৰু নতুন ধৰণৰ ৰচনাই ভূমুকি মাৰিছিল। অৰুনোদইৰ পাততে উপন্যাসধৰ্মী ৰচনাই প্ৰকাশ লাভ কৰিছিল যদিও গল্প ৰচনাৰ প্ৰয়াস আৰম্ভ হোৱা নাছিল। পিছৰ সময়ছোৱাৰ 'আসাম বন্ধু' কাকতত দুই এটা গল্পধৰ্মী লেখা প্ৰকাশ হৈছিল যদিও তাক গল্প বুলিব নোৱাৰি।

সৃষ্টিশীল সাহিত্যৰ এই ৰূপটোৱে প্ৰথমে ভূমুকি মাৰে জোনাকী কাকতত। জোনাকীত বেজবৰুৱাদেৱে 'কন্যা' গল্পৰে এইবিধ ৰচনাৰ পাতনি মেলিছিল আৰু ক্ৰমে 'পণ্ডিত মহাশয়', 'চেনিচম্পা', 'পুত্ৰবান পিতা' আদি প্ৰকাশ কৰি গল্প ৰচনাৰ এক প্ৰেক্ষাপট নিৰ্মাণ কৰিছিল। তেওঁৰ জোনাকীত প্ৰকাশিত গল্পৰাজি কলা-কৌশলৰ ফালৰ পৰা সম্পূৰ্ণ নিখুঁত নহয় যদিও সাধুকথাৰ পৰা আঁতৰি আহি 'গল্প'ৰ ওচৰ চাপিছিল। বেজবৰুৱাদেৱে গল্পৰ মাজেৰে সমাজৰ বিভিন্ন দিশ পোহৰলৈ অনাৰ চেষ্টা কৰিছিল আৰু তেওঁৰ গল্পবোৰত এক সংস্কাৰকামী মনোভাৱ ফুটি উঠিছিল।

জোনাকীয়ে দেখুওৱা বাটেৰেই 'বাঁহী' 'আলোচনী' 'মিলন' আদি আলোচনীয়েও গল্প প্ৰকাশৰ দিশত গুৰুত্ব দিছিল। বেজবৰুৱাৰ পিছতেই গল্প লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰিছিল শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়ে। 'গল্পাঞ্জলি', 'ময়না', 'বাজিকৰ' আৰু 'পৰিদৰ্শন' তেওঁৰ গল্পৰ পুথি। অসমীয়া চুটিগল্পক কলাত্মক ৰূপ দান কৰাৰ ক্ষেত্ৰত শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামীয়েও এক সমাজ সচেতন মনোভাৱ লৈ গল্প ৰচনা কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সাধুকথাধৰ্মী বিষয়বস্তুৰ পৰা ভালেখিনি আঁতৰি আহিল আৰু বাস্তৱ জীৱনৰ মাজত সোমাই পৰিল। মানুহৰ মনৰ মাজত দ্বন্দ্ব আৰু ব্যক্তি তথা সমাজৰ মাজৰ দ্বন্দ্বই তেওঁৰ গল্পত বিশেষভাৱে ব্যাপ্তি লাভ কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ বান্ধোন আটিল, ভাষা সহজ, অনাড়ম্বৰ, কিন্তু বাক চাতুৰ্যৰে ভৰপুৰ। তেওঁৰ বেছিভাগ গল্পতে কাৰুণ্যই এক প্ৰধান ভাব হিচাপে ঠাই পাইছে। মানুহৰ অন্যায়-অবিচাৰ, হৃদয়হীনতা আৰু নিয়তিৰ নিষ্ঠুৰতাৰ বলি মানুহৰ জীৱনলৈ অহা কাৰুণ্যক তেওঁ অতি সবলভাৱে দেখুৱাইছে। 'বনৰীয়া প্ৰণয়', 'সন্যাসিনী', 'নদৰাম' আদি মানুহৰ জৈৱিক কামনা-বাসনাৰ ওপৰত আধাৰিত গল্প। নদৰামৰ চৰিত্ৰই গল্পত চৰিত্ৰৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে এক বিশেষ দৃষ্টি আকৰ্ষণ কৰিব পাৰিছে।

শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামীৰ পিছতে গল্প ৰচনাত হাত দিয়া ব্যক্তিজন হ'ল দণ্ডিনাথ কলিতা। 'সাতসৰী' নামৰ গল্পৰে গল্পকাৰ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা কলিতাই উপন্যাস ৰচনাত অধিক গুৰুত্ব দিয়াৰ বাবেই গল্পৰ দিশটো নিস্প্ৰভ হৈ থাকিল। তথাপি অসমীয়া চুটিগল্পৰ উদ্ভৱকালৰ এজন গল্পকাৰ হিচাপে আমি তেওঁৰ অৱদান অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰোঁ। সমাজৰ আগবঢ়া শ্ৰেণীটোৰ ব্যক্তিকেন্দ্ৰিকতা আৰু তাৰ ফলত সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনলৈ নামি অহা দুৰ্যোগেই কলিতাৰ গল্পৰ ঘাই উপজীব্য। কলিতাৰ গল্পৰ প্লটত কোনো জটিলতা নাই, বক্তব্যও অতি পোনপটীয়া। তেওঁৰ গল্পত জাত-পাতৰ বিচাৰ, সামাজিক বৈষম্য আদিয়ে মুখ্য স্থান পাইছে যদিও কলা-কৌশলৰ অভাৱ আৰু চৰিত্ৰ ৰূপায়ণত থকা শিথিলতাৰ বাবে তেওঁৰ গল্পই যথাৰ্থ ৰূপ নাপালে। তথাপি বেজবৰুৱা আৰু গোস্বামীৰ সহযোগী হিচাপে তেওঁ সদায়েই স্মৰণীয়।

প্ৰাক্ আৱাহন যুগৰ আন এজন গল্পকাৰ হ'ল সূৰ্য কুমাৰ ভূঞা। ভূঞাৰ গল্প সংকলনটিৰ নাম 'পঞ্চমী', গল্পও মাত্ৰ পাঁচোটা। তথাপি এই পাঁচোটা গল্পৰ মাজেদিয়েই গল্প সাহিত্যৰ ইতিহাসত তেওঁ নিজৰ স্থান ৰাখি থৈ গৈছে। সমাজ সংস্কাৰৰ সচৰাচৰ ধাৰাটোৰ পৰা আঁতৰি আহি তেওঁ মানবীয় প্ৰেম, প্ৰীতি, ঈৰ্ষা, অসূয়া, স্নেহ, ভালপোৱা আদি বিচিত্ৰ অনুভূতিৰ প্ৰকাশতহে অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছিল। উদ্ভৱ কালৰ গল্প লেখকসকলৰ ভিতৰত চৰিত্ৰৰ মনোজগতৰ সন্ধান বিচৰাত ভূঞাই কিছু অগ্ৰণী ভূমিকা লোৱা বুলিব পাৰি। চৰিত্ৰসমূহৰ মাজৰ মানসিক দ্বন্দ্ব, নকৈ গঢ় লৈ উঠা মধ্যবিত্ত সমাজ আৰু গ্ৰাম্য জীৱনৰ মাজৰ দ্বন্দ্ব আদি তেওঁ সাৰ্থকভাৱে ফুটাই তোলাৰ চেষ্টা কৰিছিল। নৰ-নাৰীৰ প্ৰেমৰ গভীৰতা প্ৰকাশ কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো ভূঞাই কিছু নতুনত্ব দেখুৱাব পাৰিছিল। স্পষ্ট প্ৰকাশভংগীৰে তেওঁৰ গল্পই আৱাহন যুগৰ বাট-কটাত সহায় কৰিছিল।

জোনাকী যুগ বা উদ্ভৱকালীন সময়ৰ আন এজন গল্পকাৰ হ'ল নকুল চন্দ্ৰ ভূঞা। 'বাঁহী' আৰু 'চেতনা'ত গল্প লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰা ভূঞাদেৱে সমস্যাকেন্দ্ৰিক বিষয়বস্তুৰ পৰিবৰ্তে সচৰাচৰ ঘটি থকা ঘটনাৰ ওপৰত বিশেষ জোৰ দিয়া দেখা যায়। ভূঞাদেৱক পিছে উদ্ভৱকালীন সময়ৰ গল্পকাৰ বুলিলেও তেওঁ 'আৱাহন'ৰ পাততো গল্প লিখিছিল আৰু তাতহে তেওঁৰ গল্পই পূৰ্ণতা পাইছিলগৈ। প্ৰথম অৱস্থাত 'চোৰাংচোৱাৰ চ'ৰা' আৰু 'গল্পৰ শৰাই' শীৰ্ষক সংকলন দুটাৰ গল্পবোৰত তেওঁৰ প্ৰতিভাৰ স্ফূৰণহে ঘটিছিল মাত্ৰ, পক লোৱাগৈ নাছিল। আৱাহনৰ পাততো তেওঁৰ 'গোহাঁইদেউ', 'ছোৱালীৰ গা-ধন', 'অভিনেতাৰ কথা', 'কাৰ ভুল' আদি বহুবোৰ গল্প প্ৰকাশ হৈছিল যদিও গুণগত দিশৰ পৰা সিবোৰক আৱাহন যুগৰ গল্প বোলা টান। কিন্তু ইয়াতে তেওঁৰ 'মেক-ফেৰি' নামৰ এটা সাৰ্থক গল্পও প্ৰকাশ পাইছিল। গল্পক শিল্প হিচাপে সমৃদ্ধ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ভূঞাৰ বিশেষ বৰঙণি আছে বুলিব নোৱাৰি, কিন্তু উদ্ভৱকালীন সময়ৰ লেখক হিচাপে তেওঁৰ অৱদান নিশ্চয় লক্ষণীয়।

জোনাকী যুগৰ মূল কথা হ'ল এই নতুন শিল্পৰ ভেটি নিৰ্মাণ কৰা। অসমীয়া সাহিত্যলৈ নতুনকৈ অহা এই সাহিত্য-ৰূপৰ প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত জোনাকীযুগে যথাযোগ্য ভূমিকা পালন কৰিছে বুলি ন-দি ক'ব পাৰি। প্ৰথম কথা জোনাকীৰ সময়ছোৱাতে সাধুকথাৰ পৰা আঁতৰি আহি এইবিধৰ সৃষ্টিশীল ৰচনাই প্ৰকৃত অৰ্থত চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্যবোৰ আয়ত্ব কৰিব পাৰিছে। বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰতো সাধুকথাধৰ্মী বিষয়বস্তুৰ পৰিবৰ্তে বাস্তৱৰ বিষয়বস্তুলৈ দৃষ্টি প্ৰসাৰিত কৰিছে আৰু আংগিকৰ ক্ষেত্ৰতো ভালেখিনি পৰিপক্কতা লাভ কৰিছে। ব্যক্তি জীৱনৰ দ্বন্দ্ব তথা সমাজ আৰু ব্যক্তিৰ মাজৰ দ্বন্দ্ব তথা নৰ-নাৰীৰ মাজৰ প্ৰেম আদি বিষয়বোৰে গুৰুত্ব পাবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। তথাপি এই গোটেইবোৰকে আমি চালুকীয়া অৱস্থা বুলিয়েই ক'ব লাগিব। দৰাচলতে অসমীয়া চুটিগল্পই পূৰ্ণতা পাইছে আৱাহনৰ পাততহে।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

উদ্ভৱকালীন সময়ত অসমীয়া চুটিগল্পৰ মূল বৈশিষ্ট্যৰাজি কি কি? (৫০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ কৰক)

....

....

....

....

....

১.৪ আৱাহন যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্প

আৱাহন সম্পৰ্কত দীননাথ শৰ্মাই কৈছিল — "১৯২১ চনত ভাৰত জুৰি বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদ বিৰোধী জাতীয় আন্দোলনৰ সোঁত বৈ গৈছিল। তাৰ ঢৌৱে পূৱ-প্ৰান্তৰ অসমকো প্লাৱিত কৰিছিল। বৃটিছ সাম্ৰাজ্যবাদৰ বিৰুদ্ধে সংগ্ৰামত অসমীয়াৰ জাতীয় চেতনা বহুগুণে বাঢ়ি যায়। এই নৱ চেতনাই আমাৰ সাহিত্যত নতুন তেজৰ সঞ্চাৰ কৰে। আৱাহন এই মহৎ চেতনাৰ অৱশ্যম্ভাৱী সৃষ্টি।" — শৰ্মাদেৱৰ এই মন্তব্যতে আৱাহন যুগৰ প্ৰেক্ষাপট স্পষ্ট হৈ উঠিছে। অৰ্থাৎ ভাৰতৰ জাতীয় আন্দোলনে কঢ়িয়াই অনা নব্য-চেতনাৰ লগত সমান্তৰালভাৱে অহা নাৰী স্বাধীনতা, স্বদেশ প্ৰেম, জাতীয় চেতনা, মধ্যবিত্তৰ নানান সমস্যা আদিক আৱাহনে গুৰুত্ব দিছিল বা অনিবাৰ্যভাৱেই আৱাহনক সেইবোৰে প্ৰভাৱিত কৰিছিল। গতিকে আৱাহন যুগৰ গল্পৰ পটভূমিত এই সকলোবোৰ দিশ পৰিস্ফুট হৈ পৰিছিল। উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ আৰু প্ৰচাৰে এই যুগৰ গল্পকাৰসকলক ইংৰাজী সাহিত্যৰ লগত বাৰুকৈয়ে চিনাকী কৰি দিছিল। গতিকে ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্ত্বকে ধৰি ন ন চিন্তা ভাৱনায়ো আৱাহন যুগতে ভুমুকি মাৰিছিল।

আৱাহন যুগৰ গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত আমি প্ৰথমেই নাম ল'ব লাগিব নগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ চৌধুৰীৰ। আৱাহনৰ জন্মদাতা চৌধুৰীদেৱে কাহিনী প্ৰধান গল্পৰ মাজেৰে নিজস্ব এক ৰচনাশৈলীৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। সমকালীন গোৱালপাৰাৰ বিলোপ প্ৰায় জমিদাৰী প্ৰথা, জনজাতীয় সমাজ, সমাজৰ ৰক্ষণশীলতা আৰু কু-সংস্কাৰৰ বলি হোৱা মানুহৰ জীৱন আৰু প্ৰেম প্ৰণয়, আদিয়েই তেওঁৰ গল্পৰ মূল কথা। কাহিনী প্ৰধান বা বৰ্ণনাধৰ্মী হোৱাৰ বাবে তেওঁৰ বেছিভাগ গল্পই দীঘলীয়া। পুৰুষ প্ৰধান সমাজত নাৰীৰ জীৱনৰ প্ৰতিচ্ছবি তেওঁ 'মধুমালতী', 'অসবৰ্ণ আইন' আদি গল্পত স্পষ্ট। আনহাতে জনজাতীয় সমাজৰ প্ৰতিচ্ছবিৰে পৰিপূৰ্ণ তেওঁৰ উল্লেখনীয় গল্প হ'ল 'টুণী', 'লাভ', ধন ভঁৰাল আদি গল্প। চৌধুৰীয়ে বৰ্ণনা প্ৰধান গল্পবোৰৰ মাজেদিও চৰিত্ৰৰ মনৰ কথা ক'বলৈ যত্ন কৰিছে। তেওঁৰ গল্প নিটোল বুলিব নোৱাৰি, কিন্তু আৱাহনৰ পাতত গল্পক এক গত লগাই দিয়াত তেওঁৰ বৰঙণি কোনেও নুই কৰিব নোৱাৰে।

'আলোচনী' নামৰ আলোচনীখনতে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰা লক্ষীনাথ ফুকনে গল্পকাৰ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে আৱাহনৰ পাতত। তেওঁৰ গল্প সংকলনসমূহ হ'ল 'মালা', ওফাইডাং', আৰু 'মৰমৰ মাধুৰী'। তেওঁৰ 'মেধী' 'টাইপিষ্টৰ জীৱন' আদি উল্লেখনীয় গল্প। ফুকনে আৱাহনৰ সময়ৰপৰা ৰামধেনুৰ যুগলৈকে দীঘলীয়া সময় ধৰি গল্প ৰচনা কৰিছিল। তেওঁৰ গল্পৰ গাঁথনি শিথিল, কিন্তু ভাষা অতি প্ৰাঞ্জল নিভাঁজ গ্ৰাম্য উপমাধৰ্মী ভাষাৰ প্ৰয়োগে তেওঁৰ গল্পসমূহক এক সুকীয়া স্বাদ দিছে।

আৱাহনৰ যুগটোক নিজৰ সৃষ্টিশীল প্ৰতিভাৰে ধন্য কৰা আন আন গল্পকাৰসকল হ'ল— মহীচন্দ্ৰ বৰা, লক্ষীধৰ শৰ্মা, হলীৰাম ডেকা, ৰমা দাশ, বীণা বৰুৱা, ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী, ৰাধিকা মোহন গোস্বামী, কৃষ্ণ ভূঞা, ইত্যাদি। আন বহু গল্পকাৰেই দুই এক বৰঙণিৰে আৱাহন যুগটোক সমৃদ্ধ কৰিছে, সকলোৰে আলোচনা সম্ভৱ নহয়। কিন্তু আৱাহন যুগৰ প্ৰতিনিধি হিচাপে আমি উল্লেখিত গল্পকাৰসকলৰ নাম ল'ব লাগিব। ইয়াৰে ভিতৰত মহীচন্দ্ৰ বৰুৱাই বেজবৰুৱাই প্ৰতিষ্ঠা কৰি থৈ যোৱা হাস্য-ব্যংগৰ ধাৰাটোক শক্তিশালী ৰূপ দিয়াৰ প্ৰচেষ্টা চলাইছিল। অৱশ্যে তেওঁৰ গল্পত হাস্যৰসতকৈ ব্যংগৰ মাত্ৰাহে বেছি। বৰাৰ এক সমাজ সচেতন মন আছিল আৰু আছিল সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ। নিভাঁজ ভাষাৰ মোহময়ী শক্তিৰে তেওঁৰ গল্পসমূহ সমৃদ্ধ। 'উকীলৰ জন্ম ৰহস্য' বৰাৰ প্ৰকাশিত গল্প পুথি।

'ব্যৰ্থতাৰ দান' নামৰ গল্প সংকলনটোৰে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা লক্ষীধৰ শৰ্মাৰ বেছিভাগ গল্পই আৱাহনৰ পাততে প্ৰকাশ পাইছিল। শৰ্মাৰ চৰিত্ৰবোৰ কল্পনাৰ সৃষ্টি হ'লেও তাক গল্পকাৰে নিজৰ দক্ষতাৰে জীৱন্ত কৰি তুলিছিল। হোমেন বৰগোহাঞিয়ে কৈছে— "মানৱ মুক্তিৰ এক বিৰাট সংগ্ৰামত তেওঁ নিজে লিপ্ত আছিল আৰু তেওঁৰ কল্পনাৰ সৃষ্টি চৰিত্ৰবোৰ আছিল সেই সংগ্ৰামৰ পথত তেওঁৰ সংগী।" লক্ষীধৰ শৰ্মাৰ

গল্পত গঠন কৌশল আৰু অভ্যন্তৰৰ ভাৱ প্ৰতিফলনৰ ক্ষেত্ৰত ভালেখিনি পৰিপক্কতা দেখা যায়। তেওঁৰ বক্তব্য স্পষ্ট পোনপটীয়া আছিল যদিও সি কাহিনী আৰু চৰিত্ৰ দুয়োটাকে প্ৰাণৱন্ত ৰূপত ফুটাই তুলিছিল।

হলীৰাম ডেকা আৱাহন যুগৰ এগৰাকী বিশিষ্ট গল্পকাৰ। হলীৰাম ডেকাই অসমীয়া চুটিগল্পত অগতানুগতিক পটভূমি আৰু বিষয়বস্তুৰে ভালেখিনি পৰিবৰ্তন সাধিছিল। বিশেষকৈ সময়ৰ দ্ৰুত পৰিৱৰ্তনৰ ছবিৰে তেওঁৰ গল্প সমৃদ্ধ। মানুহৰ জীৱনৰ আভ্যন্তৰীণ জগতখনৰ গভীৰ বিশ্লেষণ ডেকাৰ গল্পত অতি সাৰ্থকভাৱে প্ৰতিফলিত হৈছে। ব্যক্তিৰ মনোজগতৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়াত জীৱনৰ লগত সাহিত্যৰ সম্পৰ্ক গভীৰ হৈ পৰিল। গল্পত বিশদ বিৱৰণৰ পৰিবৰ্তে সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনাৰ মাজেৰে পূৰ্ণতাৰ ছবি অংকনৰ প্ৰয়াস ডেকাৰ গল্পত দেখা যায়। হোমেন বৰগোহাঞিদেৰে সেয়েহে মন্তব্য কৰিছে যে "হলীৰাম ডেকাৰ ৰচনাতেই অসমীয়া গল্পৰ বয়োঃপ্ৰাপ্তিৰ লক্ষণো দেখা গৈছে।"

'ৰমা দাশৰ শ্ৰেষ্ঠ গল্প', 'জাহ্নৱী' আৰু 'বৰ্ষা যেতিয়া নামে', নামেৰে তিনিখন গল্প পুথিৰ প্ৰণেতা ৰমা দাশ আৱাহন যুগৰ এজন গতানুগতিক গল্পকাৰ। অৱশ্যে তেওঁৰ গল্প কোৱাৰ এক নিজস্ব শৈলী আছে। ৰমা দাশে নৰ-নাৰীৰ প্ৰেম বিষয়ক নানান গল্প ৰচনা কৰিছে যদিও চৰিত্ৰবোৰৰ ভিতৰলৈ সাৰ্থকভাৱে সোমাব পৰা নাই। সেয়েহে বৰঙণিৰ ফালৰপৰা যথেষ্ট হ'লেও শৈল্পিক গুণৰ ফালৰ পৰা দাশৰ গল্পই কোনো বিশেষ মান্যতা দাবী কৰিব নোৱাৰে।

আৱাহনৰ পাতৰ পৰা ৰামধেনুৰ পাতলৈকে গল্প লিখা বীণা বৰুৱা এজন প্ৰসিদ্ধ গল্পকাৰ। 'আঘোণীবাই' আৰু 'পট পৰিবৰ্তন' তেওঁৰ প্ৰকাশিত গল্প পুথি। 'পট পৰিবৰ্তনত' তেওঁ নকৈ গঢ় লৈ উঠা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৰ জীৱন চৰিত আৰু 'আঘোণীবাই' নামৰ সংকলনটিত পৰম্পৰাগত গ্ৰাম্য সমাজখনৰ চিত্ৰ চিত্ৰিত কৰিছে। বীণা বৰুৱাই গল্পৰ কথন ৰীতিত এক নতুন মাত্ৰা সংযোজন কৰে। বিষয়বস্তুৰ শিল্পসন্মত পৰিকল্পনা তেওঁৰ গল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। গল্পকাৰ বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাই বীণা বৰুৱা ছদ্মনামত লিখা এই গল্পবোৰত তেওঁৰ গৱেষক হিচাপে থকা সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণৰ স্বৰূপ স্পষ্ট হৈ আছে।

ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামীৰ প্ৰকাশিত পুথি পাঁচখন — 'অৰুণা', 'মৰীচিকা', 'শিল্পীৰ জন্ম', 'জীৱনৰ জীয়া দুই' আৰু 'গল্প সংগ্ৰহ'। গোস্বামীৰ গল্পত বঞ্চিত নিপীড়িতসকলৰ জীৱনৰ ছবি অতি সাৰ্থকভাৱে অংকিত হৈছে। সমাজৰ প্ৰচলিত কু-সংস্কাৰ, অন্ধবিশ্বাস আদিৰ বিৰুদ্ধেও তেওঁ সজাগ। গোস্বামীৰ ভাষা অতি প্ৰাঞ্জল আৰু পোনপটীয়া। তেওঁৰ গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণো অতি বলিষ্ঠ।

ৰাধিকা মোহন গোস্বামীৰ গল্প এতিয়াও আলোচনীৰ পাততে সিচঁৰিত হৈ আছে। তেওঁৰ কেইটামান গল্প শিল্পগুণৰ ফালৰ পৰা অতি সমৃদ্ধ। হোমেন বৰগোহাঞিয়ে

কৈছে — ‘গোস্বামীৰ গল্প সংখ্যাত সৰহ নহয় যদিও সাহিত্যিক গুণ আৰু সামাজিক তাৎপৰ্যৰ ফালৰ পৰা তেওঁৰ গল্পকেইটা অসমীয়া সাহিত্যত বিশেষভাৱে চিত্ৰিত হ’বৰ যোগ্য। গোস্বামীৰ গল্পৰ ভাষাৰ মাজত সাৱলীলতা আৰু লালিত্য উল্লেখনীয় উপাদান। তেওঁৰ গল্পত ঐতিহ্যপ্ৰীতি আৰু আধুনিক চিন্তা দুয়োটাই সমানে উজ্জ্বল।

কৃষ্ণ ভূএঞাৰ গল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য হ’ল সংক্ষিপ্ত বৰ্ণনা। চুটিগল্পৰ সংক্ষিপ্ততা সম্পৰ্কে তেওঁ যথেষ্ট সজাগ আছিল। তেওঁ কাহিনীধৰ্মী বৰ্ণনাৰ পৰা অসমীয়া চুটিগল্পক আঁতৰাই অনাৰ চেষ্টা কৰিছিল। বিষয়বস্তুৰ অভিনৱত্ব আৰু ৰচনাৰীতিৰ বিশিষ্টতাৰ বাবে তেওঁৰ গল্প শৈল্পিকভাৱে যথেষ্ট আগবঢ়া বুলিব পাৰি।

আৱাহন যুগৰ গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত আমি মুনীন বৰকটকী, উমেশ চন্দ্ৰ শইকীয়া, দীননাথ শৰ্মা, উমাকান্ত শৰ্মা, গোবিন্দ চন্দ্ৰ পৈৰা, ইন্দিবৰ গগৈ, প্ৰেম নাৰায়ণ দত্ত আদিৰ নামো ল’ব লাগিব। এইসকল গল্পকাৰেও নিজা নিজা বৈশিষ্ট্যৰে ভালেমান গল্প ৰচনা কৰি আৱাহন যুগটোক সমৃদ্ধ কৰি থৈ যায়।

আৱাহন যুগৰ গল্পত দেশৰ স্বাধীনতাই অনা নানা বিধ চিন্তা-চেতনাৰ স্ফুৰণ ঘটিছে। সমকালীন জাতীয় সমস্যা, নাৰী স্বাধীনতা, গভীৰ মানৱীয় দৃষ্টিভংগী, নতুন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ চৰিত্ৰ, আধুনিকতাৰ ফলত পৰম্পৰাগত সমাজলৈ অহা সংকট, নাৰী স্বাধীনতা, সামাজিক কু-সংস্কাৰ আৰু অন্ধ বিশ্বাসৰ বিৰোধিতা আৰু প্ৰতিশীল দৃষ্টিভংগী আদি নানাবোৰ দিশ প্ৰতিভাত হৈ উঠিছে। এই সকলোবোৰকে বুকুত বান্ধি আংগিক আৰু কথন ভংগীৰে অসমীয়া চুটিগল্পই এই যুগতে সমৃদ্ধিৰ বাটেদি খোজ পেলাবলৈ আৰম্ভ কৰে।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

অসমীয়া চুটিগল্পই আৱাহন যুগত কোনবোৰ বিষয়বস্তুক সামৰি লৈছিল? (৫০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ লিখক)

....

....

....

....

....

১.৫ ৰামধেনু যুগৰ আৰু তাৰ পৰৱৰ্তী সময়ৰ অসমীয়া চুটিগল্প

অসমীয়া চুটিগল্পত আৱাহন যুগৰ পিছত এক শক্তিশালী পৰিবৰ্তন আহে ৰামধেনুৰ পাতত। ইতিমধ্যে সমাজ জীৱনলৈ অহা পৰিবৰ্তনে ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰসকলক বাৰুকৈয়ে প্ৰভাৱিত কৰিলে। ১৯৩৯ চনৰ দ্বিতীয় মহাসমৰৰ অস্থিৰতা

আৰু তাগুৰে প্ৰচলিত মূল্যবোধ আৰু চিন্তা-চেতনাক জোকাৰি গ'ল। সমান্তৰালভাৱে ভাৰতবৰ্ষত চলা বিয়াল্লিশৰ গণ আন্দোলনে ভাৰতীয় সমাজক আৰু অশান্ত কৰি তুলিলে। এফালে যেনেকৈ অশান্তি বাঢ়িল আনফালে জাতীয় চেতনাই প্ৰবল ৰূপ ধৰিলে। ভাৰতীয় মানুহৰ মনত এক নতুন উদ্দীপনাৰো সৃষ্টি হ'ল। অসমৰ সমাজ জীৱনতো নানান পৰিবৰ্তন ঘটিব ধৰিলে। বিয়াল্লিশৰ আন্দোলনৰ অহিংস আৰু সশস্ত্ৰ দুয়োটা ধাৰাৰ প্ৰভাৱ, নতুনকৈ অহা ৰাজনৈতিক চেতনা, প্ৰব্ৰজনৰ সমস্যা, নতুনকৈ অহা মাক্সবাদী চিন্তা-ধাৰণা আদিয়ে অসমীয়া গল্পকাৰসকলৰ মনত ঠাই পাবলৈ ধৰিলে। ক্ৰমান্বয়ে বাঢ়ি অহা কৃষক সমস্যা, সদ্য স্বাধীন দেশখনত খোপনি পোতা সুবিধাবাদী শ্ৰেণীটোৰ ভূমিকা, বঞ্চিতসকলৰ দুৰ্দ্দশা আদিৰ চিত্ৰয়ো গল্পত ঠাই পালে। যুদ্ধোত্তৰ যুগটো বা ৰামধেনুৰ যুগটোৰ আধাতকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশটো আছিল মূল্যবোধৰ সংকট। আৱাহন যুগৰ ৰোমাণ্টিকতাৰ ঠাইত বাস্তৱমুখী চিন্তাই ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰসকলক প্ৰভাৱিত কৰিলে। নৰ-নাৰীৰ প্ৰেম সম্পৰ্কতো নতুন মূল্যবোধ আহিল। পূৰ্বৰ স্বৰ্গীয় প্ৰেমৰ ঠাই ল'লে প্ৰেমৰ বাস্তৱ, জৈৱিক ৰূপটোৱে। তাৰ বৈবিধ্যৰ স'তে গল্পকাৰসকল পৰিচিত হ'ল আৰু প্ৰেম জনিত এনে সমস্যাবোৰৰ ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্ত্বৰ আধাৰত বিচাৰ কৰাৰ প্ৰৱণতা বাঢ়িল। গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ মাজলৈ অহা এনে পৰিবৰ্তনে আংগিকৰো ভালেখিনি পৰিবৰ্তন সাধিলে। এই সকলো পৰিবৰ্তনেৰে সমৃদ্ধ হৈ অসমীয়া চুটিগল্পই ৰামধেনুৰ পাতত আশাতীত পৰিপক্কতা লাভ কৰিলে।

ৰামধেনু যুগটোক সমৃদ্ধ কৰা গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত চৈয়দ আব্দুল মালিক, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য, যোগেশ দাস, মহিম বৰা, লক্ষ্মীনন্দন বৰা, মেদিনী চৌধুৰী, হোমেন বৰগোহাঞি, ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া, চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়া, সৌৰভ কুমাৰ চলিহা, পদ্ম বৰকটকী, শীলভদ্ৰ, নগেন শইকীয়া, নিৰোদ চৌধুৰী, মামণি ৰয়চম গোস্বামী, আদিয়েই প্ৰধান।

ৰামধেনু যুগৰ আটাইতকৈ জনপ্ৰিয় গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰতিষ্ঠা কৰা গল্পকাৰজন হ'ল চৈয়দ আব্দুল মালিক। 'পৰশমণি', 'ৰঙাঘৰ', 'মৰম মৰম লাগে', 'মৰহা পাপৰি', 'শিল আৰু শিখা', 'এজনী নতুন ছোৱালী', 'শিখৰে শিখৰে', 'পোৱাগাঁৱত পহিলা ব'হাগ', 'প্ৰাণাধিকা', 'ছয় নম্বৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ' আদি তেওঁৰ প্ৰকাশিত গল্প পুথি। সংখ্যাৰ ফালৰ পৰাও মালিকেই সম্ভৱত সৰহ সংখ্যক গল্প লিখা ব্যক্তি। তেওঁৰ গল্পৰ মাজত সমাজ সচেতনতা আছে, অসহায় নিপীড়িতজনৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল মনোভাৱ আছে আৰু নৰ-নাৰীৰ জীৱনৰ বিভিন্ন সমস্যাৰ প্ৰতিফলন। নৈতিকতা আৰু মানৱীয় প্ৰমূল্য তেওঁৰ গল্পৰ মাজত স্পষ্ট। চুটি চুটি বাক্য আৰু সাৱলীল বৰ্ণনাৰে মালিকৰ প্ৰায়বোৰ গল্পই সুখপাঠ্য। প্ৰথম ছোৱাৰ গল্পত সযত্ন অনুশীলনৰ অভাৱ আছে যদিও তেওঁৰ বহুবোৰ গল্পই শ্ৰেষ্ঠতা দাবী কৰিব পাৰে।

জ্ঞানপীঠ বঁটা বিজয়ী বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য এজন সামাজিকভাৱে দায়বদ্ধ লিখক। তেওঁৰ উল্লেখনীয় গল্পপুথি হ'ল 'সাতসৰী' আৰু 'কলং আজিও বয়'। ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত তেওঁ এখন সুকীয়া আসনৰ অধিকাৰী। সমাজ-বাস্তৱতাক অতি প্ৰকটভাৱে তেওঁ গল্পত তুলি ধৰিছে। তেওঁৰ গল্পত নৰ-নাৰীৰ যৌন মনস্তত্ত্বৰ সফল প্ৰয়োগ আন এক লক্ষণীয় দিশ। নাট্যগুণসমৃদ্ধ গল্পবোৰত প্ৰকাশৰ সংযম আন এক উল্লেখনীয় দিশ।

'পপীয়া তৰা', 'আন্ধাৰৰ আঁৰে আঁৰে', 'হেজাৰ লোকৰ ভিৰ', 'পৃথিৱীৰ অসুখ', 'ত্ৰিবেণী' আদি গল্পপুথিৰে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা যোগেশ দাস ৰামধেনু যুগৰ বিশিষ্ট গল্পকাৰ। তেওঁ নিজেই কৈছে "দীঘল চুটিৰ কথা, টেকনিকৰ কথা মই বৰকৈ নাভাবোঁ। মই চুটিগল্পক মানৰ মনৰ ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়াৰ সংঘাতৰ সাহিত্যিক প্ৰকাশৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ মাধ্যম বুলি ভাবোঁ।" সেয়েহে তেওঁৰ গল্পত আংগিক টেকনিক আদিৰ দিশত ভালেমান ত্ৰুটি থকা বুলি সমালোচকসকলে মন্তব্য কৰে। কিন্তু সৰল বাক-ভংগীৰে অজটিল বিষয় একোটাক অতি সুন্দৰভাৱে তুলি ধৰি তেওঁ ভালেকেইটা মোহনীয় গল্প উপহাৰ দি গৈছে।

মহিম বৰাৰ গল্প গ্ৰাম্য জীৱনৰ ওপৰত আধাৰিত। বৰাদেৱেও গল্পৰ টেকনিক, সুসংহত কাহিনী আদিৰ প্ৰতি বিশেষ লক্ষ্য নকৰে। পৰিবেশৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দিয়া বৰাৰ গল্পত ভাষাৰ সাৱলীলতা আৰু বৰ্ণনাৰ প্ৰাণস্পৰ্শিতাই এক বেলেগ মাত্ৰা সংযোজন কৰে। তেওঁৰ 'কাঠনিবাৰীৰ ঘাট', 'টোপ', 'তিনিৰ তিনি গ'ল' আদি বিখ্যাত গল্প। 'কাঠনিবাৰীৰ ঘাট', 'বহুভূজী ত্ৰিভুজ', 'মই পিপলি আৰু পূজা', 'এখন নদীৰ মৃত্যু', 'ৰাতি ফুলা ফুল', আদি তেওঁৰ প্ৰকাশিত গল্প সংকলন।

'পাতাল ভৈৰৱী' উপন্যাসৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰা লক্ষ্মীনন্দন বৰাৰ গল্পপুথি হ'ল— 'দৃষ্টিৰূপা', 'মন মাটি মেঘ', 'অচিন কইনা', 'কঠিন মায়া', 'মাজত তৃষাৰে নৈ', 'গোপন গধূলি' ইত্যাদি। বৰাৰ গল্পত গ্ৰাম্য জীৱনৰ দুখ-সুখ, হা-হুতাশৰ ছবি অতি প্ৰাঞ্জলভাৱে বৰ্ণিত হৈছে। বৰা আধুনিক আৰু টেকনিকৰ প্ৰতি সচেতন গল্পকাৰ। মেদিনী চৌধুৰীৰ গল্পত সমাজৰ নিস্পেষিত শ্ৰেণীটোৰ প্ৰতি গভীৰ সহানুভূতি ফুটি উঠা দেখা যায়। বৰ্ণনাত অধিক গুৰুত্ব দিয়া চৌধুৰীৰ ভাষাৰ ওপৰত থকা দখল মন কৰিবলগীয়া। সমাজ-বাস্তৱৰ নিখুঁত ছবিয়ে তেওঁৰ গল্পবোৰক অধিক সুখপাঠ্য কৰি তুলিছে।

যুদ্ধোত্তৰ কালৰ এজন শক্তিশালী গদ্য লেখক হ'ল হোমেন বৰগোহাঞি। তেওঁৰ গল্পত ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্ত্ব আৰু অস্তিত্ববাদী দৰ্শনৰ কিঞ্চিত প্ৰভাৱ দেখা যায়। জীৱনৰ নিগূঢ় সত্যৰ অন্বেষণ তেওঁৰ গল্পৰ এক গুৰুত্বপূৰ্ণ দিশ। পিছৰ কালত ৰচিত গল্পবোৰত বাস্তৱ চেতনাই বলিষ্ঠ ৰূপত আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে। 'বিভিন্ন কোৰাছ', 'প্ৰেম আৰু মৃত্যুৰ কাৰণে' আদি তেওঁৰ উল্লেখনীয় সংকলন।

ভবেন্দ্রনাথ শইকীয়া ৰামধেনু যুগৰ এজন সুনিপুন গল্পকাৰ। নাটকীয় উপস্থাপন আৰু সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণৰ বাবে তেওঁৰ গল্পই এক সুকীয়া মৰ্যদা লাভ কৰিছে। পৰিবেশ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰতো শইকীয়াৰ দক্ষতা লক্ষণীয়। 'প্ৰহৰী', 'গহ্বৰ', 'বৃন্দাবন', 'সেন্দুৰ', 'শৃংখল', 'সান্ধ্য ভ্ৰমণ' আদি তেওঁৰ উল্লেখনীয় সংকলন। শব্দৰ মিতব্যয়িতাৰ বাবে শইকীয়াৰ গল্পই পাঠকক অতি নিবিড়ভাৱে বান্ধি ৰাখিব পাৰে।

নৈতিক প্ৰমূল্যৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব দি গল্প ৰচনা কৰা গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়াৰ নাম উল্লেখনীয়। চৰিত্ৰ চিত্ৰণত এক গভীৰ অন্তৰ্দৃষ্টি থকা শইকীয়াই সাধাৰণতে মধ্যবিত্ত মানসিকতাৰ বিভিন্ন দিশ ফুটাই তুলিবৰ যত্ন কৰিছে। 'মায়ামৃগ', 'এদিন', 'নাচপতি ফুল', 'অংগীকাৰ' আদি শইকীয়াৰ প্ৰকাশিত গল্পপুথি।

ৰামধেনুৰ পাততে গল্পকাৰ হিচাপে খ্যাতিমান হৈ উঠে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই। কলেজীয়া জীৱনতে 'অশান্ত ইলেকট্ৰন' নামৰ গল্পৰ বাবে খ্যাত হৈ পৰা চলিহাই আংগিকৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব দি গল্প ৰচনা কৰিছে। মনোজগতৰ ক্ৰিয়াশীলতাৰ ওপৰত চলিহা অধিক নিৰ্ভৰশীল। তেওঁৰ গল্পত 'চেতনাস্ৰোত'ৰ এক অনুৰণন স্পষ্ট হৈ আছে।

এইসকল গল্পকাৰৰ বাদেও 'অশ্লীল', 'ৰীতাৰ প্ৰেম', 'বিয়াৰ প্ৰথম নিশা' আদি গল্প পুথিৰে প্ৰতিষ্ঠা হোৱা পদ্ম বৰকটকী; 'অনেক আকাশ', 'জলছবি' আদি গল্পপুথিৰে প্ৰকাশ লাভ কৰা নিৰুপমা বৰগোহাঞি, 'নিশিগন্ধা', 'হংসমিথুন' আদিৰে গল্পকাৰ হিচাপে পৰিচিত লাভ কৰা নিৰোদ চৌধুৰী আদিৰ বৰঙণিও উল্লেখনীয়। ইয়াৰ লগতে ৰামধেনু যুগতে পৰিচিতি লাভ কৰা — শীলভদ্ৰ, নগেন শইকীয়া, প্ৰবীনা শইকীয়া, মামণি ৰয়চম গোস্বামী, মহেন্দ্ৰ বৰঠাকুৰ, অপূৰ্ব শৰ্মা আদিৰ নামো আমি ল'ব লাগিব।

আত্মমূল্যায়ন প্ৰশ্ন

ৰামধেনু যুগটোৰ গল্পসমূহলৈ অহা পৰিবৰ্তনৰ কাৰণ কি? (৬০ টা শব্দৰ ভিতৰত উত্তৰ কৰক)

....

....

....

ৰামধেনু যুগটো ভালেমান সমালোচকে ১৯৭০ চনলৈকে ধৰিছে। সেই হিচাপে সত্তৰৰ দশকৰ পিছত আৰু ভালেসংখ্যক গল্পকাৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে আৰু নিজৰ নিজৰ সৃষ্টিশীল লেখনিৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যক চহকী কৰিছে।

এই সময়ছোৱাতে বিশেষভাৱে খ্যাতি লাভ কৰা গল্পকাৰসকল হ'ল — শীলভদ্ৰ, নগেন শইকীয়া, অতুলানন্দ গোস্বামী, অপূৰ্ব শৰ্মা, কুমুদ গোস্বামী, হেমন্ত কুমাৰ শৰ্মা,

মহেন্দ্ৰ বৰঠাকুৰ, অনিমা দত্ত, ভদ্ৰেশ্বৰ ৰাজখোৱা, অৰুণ গোস্বামী, ভূপেন্দ্ৰ নাৰায়ণ ভট্টাচাৰ্য, ৰবীন্দ্ৰ বৰা, উদয়াদীত্য ভঁৰালী, ভূপেন শৰ্মা, বিপুল খাটনিয়াৰ, নয়ন মেধি, হৰেকৃষ্ণ ডেকা, অশ্বিনী কুমাৰ শৰ্মা, যমুনা শৰ্মা চৌধুৰী, দেবব্ৰত দাস, ফুল গোস্বামী, পূৰবী বৰমূদৈ, ফণীন্দ্ৰ কুমাৰ দেৱচৌধুৰী, প্ৰণতি গোস্বামী, অৰুপা পটঙ্গীয়া, কুল শইকীয়া, মনোজ কুমাৰ গোস্বামী, বিতোপন বৰবৰা, ইমৰাণ হুছেইন, ৰাজীব বৰুৱা, মৌচুমী কন্দলী, অনুৰাধা শৰ্মা পূজাৰী, মাইনী মহন্ত, নবনীতা গগৈ, হৰপ্ৰিয়া বাৰুকিয়াল বৰগোঁহাঞি, বন্দিতা ফুকন আদি। এইসকল গল্পকাৰৰ উপৰিও আৰু বহুত গল্পকাৰেই আধুনিক অসমীয়া গল্পৰ ধাৰাটো সমৃদ্ধ কৰি ৰাখিছে। সকলোৰে উল্লেখ এই ক্ষুদ্ৰ পৰিসৰৰ মাজত সম্ভৱ নহয়। ইয়াত মাত্ৰ অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিবৰ্তনৰ এক ৰূপৰেখাহে দিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে।

১.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

চুটিগল্প আধুনিক কালৰ কলা, সেই হিচাপে অৰুনোদইৰ মাজেৰে আধুনিক সাহিত্যৰ বাট কটা অসমীয়া সাহিত্যত চুটিগল্পৰ উদ্ভৱ হয়গৈ জোনাকী যুগত। জোনাকীৰ পাতত প্ৰকাশিত বেজবৰুৱাৰ 'কন্যা' নামৰ গল্পটোকে প্ৰথম অসমীয়া গল্প বুলি ধৰিব পাৰিব। তাৰ পিছতো বহুবোৰ গল্প ৰচনা কৰি বেজবৰুৱাই গল্প ৰচনাৰ বুনিয়াদ নিৰ্মাণ কৰি দি যায়। তেওঁৰ বেছিভাগ গল্পই সাধুকথাধৰ্মী যদিও সাধুকথাৰ গণ্ডীৰ পৰা ওলাই অহাৰ এক প্ৰচেষ্টা তাত স্পষ্ট। বেজবৰুৱাৰ পিছতে শৰৎ চন্দ্ৰ গোস্বামী, দণ্ডিনাথ কলিতা, সূৰ্যকুমাৰ ভূঞা আদিয়েও গল্প ৰচনাত হাত দিয়ে। এইসকল গল্পকাৰে উদ্ভৱ কালৰ অসমীয়া গল্পক সমৃদ্ধ কৰিছিল।

দৰাচলতে অসমীয়া চুটিগল্পই যথাৰ্থ বিকাশ লাভ কৰে আৱাহনৰ পাতত। আৱাহনৰ পাতৰ গল্পত সাধুকথাৰ পৰা সম্পূৰ্ণ আঁতৰি আহি চুটিগল্পৰ মাজলৈ সোমাই যোৱাৰ প্ৰয়াস দেখা যায়। নগেন্দ্ৰ নাৰায়ণ চৌধুৰীকে ধৰি লক্ষীধৰ শৰ্মা, হলিৰাম ডেকা, ৰমা দাশ আদিৰ গল্পৰে আৱাহন যুগটো সমৃদ্ধ হৈ আছে। আৱাহনৰ পাতত সমৃদ্ধি লাভ কৰিলেও অসমীয়া চুটিগল্পই পূৰ্ণতা পায়গৈ ৰামধেনুৰ পাতত। চৈয়দ আব্দুল মালিক, বীৰেন্দ্ৰ কুমাৰ ভট্টচাৰ্য, যোগেশ দাস, মহিম বৰা, ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া, সৌৰভ কুমাৰ চলিহা, লক্ষ্মীনন্দন বৰা আদি বহুকেইজন প্ৰতিভাশালী গল্পকাৰৰ গল্পৰে ৰামধেনু যুগটো মহীয়ান হৈ আছে। এই সময়ছোৱাৰ ভিতৰত বিষয়বস্তু, আংগিক আৰু কলা-কৌশলতো ভালেখিনি নতুনত্ব আহিছে।

১.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। অসমীয়া চুটিগল্পৰ উদ্ভৱ কালটোৰ লক্ষণবোৰ আলোচনা কৰক।

২। উদ্ভৱকালীন সময়ৰ অসমীয়া চুটিগল্পৰ গল্পকাৰ আৰু তেওঁলোকৰ গল্প সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ লিখক।

৩। আৱাহন যুগৰ গল্পৰ মূল বৈশিষ্ট্য কি আছিল? উদাহৰণ সহ আলোচনা কৰক।

৪। 'ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ আৰু গল্প' শীৰ্ষক এটি প্ৰবন্ধ লিখক।

১.৮ প্ৰসঙ্গ পুথি (References/Suggested Readings)

ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ *আধুনিক গদ্য সাহিত্য*

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ *অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন*

হোমেন বৰগোহাঞি ঃ *অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী* (ষষ্ঠ খণ্ড)

*****

দ্বিতীয় বিভাগ
লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'জয়ন্তী' গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠন ঃ

২.১ ভূমিকা (Introduction)
২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
২.৩ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সাধাৰণ পৰিচয়
২.৪ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ নিৰ্বাচিত চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু
২.৫ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য
২.৬ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'জয়ন্তী' গল্পৰ আলোচনা
২.৭ সাৰাংশ (Summing Up)
২.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
২.৯ প্ৰসংগ পুথি (References/Suggested Readings)

২.১ ভূমিকা (Introduction)

আধুনিক সাহিত্যৰ এটা বিশিষ্ট ঠাল হৈছে চুটিগল্প। পশ্চিমীয়া দেশ ইউৰোপত ঊনবিংশ শতিকাত আমেৰিকাৰ ৱাশ্বিংটন আভিংৰ 'ৰিপ ভান উইংকল' নামৰ গল্পটোৰ জৰিয়তে চুটিগল্পৰ পৰম্পৰা আৰম্ভ হয়। পিছলৈ ফৰাচী লেখক মোপাঁছা আৰু ৰুছ লেখক চেখভে চুটিগল্পক নিটোল ৰূপেৰে সজাই বিশিষ্ট কলাৰ মৰ্যাদা দান কৰি তাক জনপ্ৰিয় কৰি তোলে। পাশ্চাত্যৰ প্ৰভাৱতে ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষ দশকত অসমীয়া সাহিত্যত চুটিগল্পৰ জন্ম হয়। জোনাকী কাকতৰ জৰিয়তে প্ৰথমতে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাদেৱে অসমীয়া সাহিত্যলৈ এই নৱন্যাসিক ধাৰণা বোৱাই আনে। ১৮৯২ চনত 'জোনাকী' কাকতৰ চতুৰ্থ বছৰৰ চতুৰ্থ সংখ্যাত তেখেতৰ প্ৰথম চুটিগল্প 'সেউতী' প্ৰকাশ পায়। বেজবৰুৱাই 'জোনাকী' কাকতৰ পৰা আৰম্ভ কৰি 'বাঁহী' কাকতলৈকে নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে চুটিগল্প ৰচনা কৰি থৈ গৈছিল। কেৱল চুটিগল্পৰ জনক হিচাপে নহয়, অসমীয়া সাহিত্যৰ এই বিশিষ্ট ধাৰাটোক জনপ্ৰিয় কৰি তোলাৰ বাবেও বেজবৰুৱা স্মৰণীয়। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁৰ পথ অনুসৰণ কৰিয়েই আন আন সাহিত্যিকসকলে চুটিগল্পৰ ধাৰাটো আগবঢ়াই নিয়ে। এই অধ্যায়টোৰ জৰিয়তে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প সমূহৰ লগতে তেওঁৰ অন্যতম চুটিগল্প 'জয়ন্তী'ৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ব।

২.১ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই অধ্যায়টিৰ জৰিয়তে আপোনালোকে—

- লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ পৰিচয়ৰ লগতে তেওঁৰ সাহিত্যিক অৱদানৰ বিষয়ে সবিশেষ জানিব পাৰিব,

- তেখেতৰ নিৰ্বাচিত গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তু সম্বন্ধে জানিব পাৰিব,
- বেজবৰুৱাদেৰৰ গল্পৰ বিশেষত্ববোৰৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব,
- লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ অন্যতম গল্প 'জয়ন্তী'ৰ বিভিন্ন দিশৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

২.৩ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সাধাৰণ পৰিচয়

আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰধান কাণ্ডাৰী তথা অসমীয়া জাতিৰ বৌদ্ধিক চেতনাৰ প্ৰাণ সঞ্চাৰকাৰী জাতীয় নায়ক গৰাকীয়ে হৈছে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা। এইজনা পুৰোধা ব্যক্তিৰ জন্ম হৈছিল ১৮৬৪ চনৰ ১৪ অক্টোবৰ তাৰিখে লক্ষ্মী পূৰ্ণিমা ৰাতি মহাবাহুৰ বুকুত নৌকাত। নৌকাত জন্ম হোৱা বাবে তেওঁ ভূমিষ্ঠ নহয় নৌকাস্থহে হৈছিল। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল দীননাথ বেজবৰুৱা আৰু মাতৃৰ নামৰ আছিল থানেশ্বৰী দেৱী। পিতৃ দীননাথ বেজবৰুৱা এজন চৰকাৰী মুন্সিফ আছিল। ১৮৮৬ চনত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা শিৱসাগৰ চৰকাৰী বিদ্যালয়ৰ পৰা দ্বিতীয় বিভাগত প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰি কলিকতাৰ পৰা বি.এ. পৰীক্ষা পাছ কৰে। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ওকালতি কৰাৰ ইচ্ছাৰে ৰিপন কলেজ আৰু ইংৰাজী সাহিত্যত এম.এ. কৰাৰ লক্ষ্যৰে প্ৰেচিডেন্সি কলেজত নামভৰ্ত্তি কৰিছিল যদিও বিশেষ কাৰণৰ বাবে তেওঁৰ পঢ়া সম্পূৰ্ণ নহ'ল। ১৮৯১ চনত বংগদেশৰ বিখ্যাত ঠাকুৰ পৰিয়ালৰ হেমেন্দ্ৰনাথ ঠাকুৰৰ কন্যা প্ৰজ্ঞাসুন্দৰী দেৱীক বিয়া কৰায়।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই নিজৰ কৰ্মময় জীৱন আৰম্ভ কৰে ব্যৱসায়ৰ মাজেৰে। অসমৰ বিখ্যাত ব্যৱসায়ী ভোলানাথ বৰুৱাৰ সৈতে লগ লাগি তেওঁ কপাহ আৰু কাঠৰ ব্যৱসায় কৰে। পিছত ৱাৰ্ড নামৰ এটা ইংৰাজী কোম্পানীৰ লগত কিছুদিন কাৰবাৰ চলায়। অৱশেষত উৰিষ্যাৰ সম্বলপুৰত তেওঁ নিজাকৈ কাঠৰ ব্যৱসায় আৰম্ভ কৰে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই কলিকতাত অধ্যয়ন কৰি থকাৰ সময়তে পাশ্চাত্য সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ লগত পৰিচিত হৈছিল। সেই সময়তে কলিকতাত বাস কৰি থকা প্ৰবাসী অসমীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সৈতে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাকে প্ৰমুখ্যে কৰি হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাই ১৮৮৮ চনত অসমীয়া ভাষা উন্নতি সাধিনী সভা চমুকৈ অ.ভা.উ.সা ই অসমীয়া ভাষা পুনৰ উত্থানত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰিছিল। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, হেমচন্দ্ৰ গোস্বামী, চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ ঐকান্তিক প্ৰচেষ্টাত অসমীয়া ভাষা সাহিত্যত নতুনত্বৰ সূচনা হৈছিল। অ.ভা.উ.সাৰ মুখপত্ৰ হিচাপে প্ৰকাশ পাইছিল 'জোনাকী' নামৰ মাহেকীয়া কাকত। এই জোনাকী কাকতৰ যোগেদিয়ে বেজবৰুৱাদেৱে অসমীয়া সাহিত্যলৈ এক যুগান্তৰ আনিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেখেতৰ বহুমুখী সাহিত্যিক প্ৰতিভাৰ দ্বাৰা অসমীয়া সাহিত্যৰ সকলো বিভাগৰ পৰিপুষ্ট সাধন কৰিছিল। সেইবাবে সমালোচকে ৰোমাণ্টিক প্ৰভাৱৰ প্ৰায় আঢ়ৈ কুৰি বছৰীয়া কালছোৱাক 'বেজবৰুৱাৰ যুগ' বুলি অভিহিত কৰিব খোজে।

সাহিত্যিক প্ৰতিভা ঃ

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আছিল একেধাৰে কবি, নাট্যকাৰ, হাস্যৰসিক, গল্পকাৰ তথা সমালোচক। বেজবৰুৱাদেৱৰ সাহিত্যিক জীৱন আৰম্ভ হয় 'লিতিকাই' নাটক ৰচনাৰ পৰাই। 'লিতিকাই' নাটক প্ৰকাশ হৈছিল 'জোনাকী'ৰ প্ৰথম বছৰত। তাৰ পিছত তিনিখন প্ৰহসন 'নোমল', 'পাচনি', আৰু 'চিকৰপতি-নিকৰপতি' ১৯১৩ চনত প্ৰকাশ হয়। বেজবৰুৱাদেৱে মুঠ তিনিখন ঐতিহাসিক নাটক ৰচনা কৰিছিল— 'জয়মতী কুঁৱৰী' (১৯১৫); 'বেলিমাৰ' আৰু 'চক্ৰধ্বজ সিংহ' (১৮১৫)। এই তিনিওখন নাটেই গহীন আৰু বুৰঞ্জীমূলক। গহীন নাটৰ ৰচনা-কৌশলত বেজবৰুৱাই ছেক্সপীয়েৰৰ নাট্যকলাৰ কিছুদূৰ অনুকৰণ কৰিছে। তেখেতৰ 'জয়মতী কুঁৱৰী' নাটকখনেই ৰূপকোৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাই 'জয়মতী' বোলছবিৰ ৰূপ দিছিল। সেইদৰে ঐতিহাসিক পৰিৱেশত ৰচনা কৰা 'গদাধৰ' এখন সৰু ধেমেলীয়া নাট। তথা একাংকিকা নাট। ইয়াৰ বাহিৰেও বেজবৰুৱাই 'বাৰেমতাৰ' আৰু 'হ-য-ব-ৰ-ল' নামৰ দুখন তিনিটা দৃশ্যযুক্ত লঘু নাটিকা ৰচনা কৰি 'বাঁহীত' প্ৰকাশ কৰিছিল।

বেজবৰুৱা হৈছে অসমীয়া চুটিগল্পৰ জনক। তেখেতৰ 'সাধুকথাৰ কুকি' (১৯১০), 'সুৰভি' (১৯৯০) আৰু 'জোনবিৰি' (১৯১৩), অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰথম চুটিগল্প সংকলনৰ পুথি। বেজবৰুৱাদেৱৰ মৃত্যুৰ পাছত ১৪ টা গল্পৰ সংকলন 'কেহোঁকলি' অতুল চন্দ্ৰ হাজৰিকাই সম্পাদনা কৰি উলিয়ায়। তেখেতৰ গল্পত তদানীন্তন অসমীয়া সমাজৰ বিভিন্ন দিশ আৰু অসমীয়া মানুহৰ চাৰিত্ৰিক খুটি-নাটি, দোষাদোষ আদি নিখুঁত ৰূপত চিত্ৰিত হৈছে। 'ভদৰী', 'মুক্তি', 'পাতমুগী', 'আমালৈ নেপাহৰিব', 'জয়ন্তী', 'চোৰ', 'কন্যা' আদি গল্পত অসমীয়া লোকসমাজ, সমাজৰ ভিন্ ভিন্ স্তৰৰ স্ত্ৰী-পুৰুষৰ চৰিত্ৰ নিৰ্মাণ, ঠগ-প্ৰবঞ্চনা ভণ্ডামি আদিৰ লগতে প্ৰকৃতিৰ সতে লোক সমাজৰ অবিচ্ছিন্ন সম্পৰ্ক আদিক ফুটাই তুলিবলৈ যত্ন কৰিছে। কোনো কোনো গল্পত বগলী সমাজৰ চিত্ৰও অংকিত হৈছে। 'লাওখোলা', 'ভুৰুকী বৌ', 'কাশীবাসী' আদি গল্পৰ পটভূমি বঙালী সমাজ। অসমীয়া চুটিগল্পৰ জন্মদাতা বেজবৰুৱাই সাধুকথা আৰু চুটি গল্পৰ মাজত বিশেষ পাৰ্থক্য ৰখা নাছিল। 'ফিৰিঙতিৰ পৰা খাণ্ডৱদাহ' গল্পটোক তেওঁ 'এবেগেতীয়া সাধু' বুলিহে অভিহিত কৰিছে। তেখেতৰ চুটিগল্প প্ৰাচীন সাধুকথা আৰু আধুনিক চুটিগল্পৰ মাজৰ বস্তু।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা এগৰাকী শিশু সাহিত্যিকো তথা সাধুকথাৰো পোন প্ৰথম সংগ্ৰাহক সম্পাদক। তেওঁৰ মুঠ সাধুকথাৰ সংকলন হৈছে— "বুঢ়ী আইৰ সাধু", "ককাদেউতাআৰু নাতি ল'ৰা" আৰু "জুনুকা"। তিনিওটা সংকলনতে মুঠ ৭১ টা সাধু আছে। 'জুনুকা'ত ১০ টা, 'বুঢ়ী আইৰ সাধুত ৩১ টা আৰু 'ককাদেউতা আৰু নাতি ল'ৰা'ত ৩০ টা।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা এগৰাকী কবিও আছিল। অৱশ্যে তেখেতে নিজকে কবি বুলি ভাবিব পৰা নাছিল। তেখেতৰ কবিত্ব গুণৰ পৰিচয় পোৱা যায় ‘কদমকলি’ কবিতাপুথিৰ জৰিয়তে। তেখেতৰ আন এখন কবিতাপুথি হৈছে ‘পদুমকলি’। ‘ধনবৰ আৰু ৰতনী’, ‘মালতী’, ‘নিমাতী কন্যা’, ‘প্ৰিয়তমা’, বেজবৰুৱাদেৱৰ কেইটামান কবিতা। ‘বীণ আৰু বৰাগী’, তেখেতৰ আন কেইটামান উল্লেখযোগ্য কবিতা। তেখেতৰ ‘কদমকলিৰ কবিতা কিছুমান বেজবৰুৱাই লিখা আৰু আন কিছুমান কৃপাবৰ বৰুৱাই। কৃপাবৰ বৰুৱাৰ কবিতা খুহুতীয়া আৰু ব্যংগাত্মক। বেজবৰুৱাৰ কবিতাসমূহত ৰোমাণ্টিকতাৰ পৰিচয় পোৱা যায়।

ইয়াৰ বাহিৰেও লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই এখন উপন্যাস ৰচনা কৰিছিল। “পদুম কুঁৱৰী” বেজবৰুৱাদেৱৰ একমাত্ৰ উপন্যাস। তদুপৰি বেজবৰুৱাদেৱে কৃপাবৰ বৰবৰুৱা ছদ্মনামত “কৃপাবৰ বৰুৱাৰ ওভতনি”, “বৰবৰুৱাৰ বুলনি”, “কৃপাবৰ বৰবৰুৱাৰ ভাৱৰ বুৰবৰনি” ইত্যাদি হাস্য-ব্যংগ ৰচনা লিখি থৈ গৈছিল। বেজবৰুৱাৰ আধুনিক, সংস্কাৰযুক্ত দৃষ্টিভংগীৰ পৰিচয় তেওঁৰ এই হাস্য ৰচনাসমূহত পোৱা যায়। যাৰ বাবেই তেওঁ ‘ৰসৰাজ’ উপাধি লাভ কৰিছিল। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সংস্কৃতিৱান মনটোত শংকৰী সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ মন কৰা যায় ‘শংকৰদেউ’ আৰু ‘শ্ৰীশংকৰদেৱ-মাধৱদেৱ’ জীৱনী গ্ৰন্থৰ জৰিয়তে। তেখেতৰ ‘ভাগৱত কথা’ ‘তত্ত্বকথা’ শ্ৰীকৃষ্ণ তত্ত্বগধূৰ মূলক গ্ৰন্থ। দেউতাক দীননাথ বেজবৰুৱাৰ জীৱনৰ ওপৰত তেওঁ ‘দীননাথ বেজবৰুৱাৰ জীৱন চৰিত’ ৰচনা কৰিছিল। বেজবৰুৱাদেৱৰ একমাত্ৰ আত্মজীৱনীখন হৈছে— ‘মোৰ জীৱন সোঁৱৰণ’। ১৯০৯ চনত তেখেতে ‘বাঁহী’ আলোচনী প্ৰতিষ্ঠা আৰু সম্পাদনা কৰে। দৰাচলতে সাহিত্যৰ এনে এটা দিশ নাই য’ত বেজবৰুৱাদেৱৰ হাত পৰা নাই। জাতি নিৰ্মাণৰ বাবে সাহিত্য সৃষ্টি কৰা লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ সুজান কাণ্ডাৰীস্বৰূপ।

২.৪ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ নিৰ্বাচিত চুটিগল্পসমূহৰ বিষয়বস্তু

“জোনাকী” কাকতৰ জৰিয়তে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ হাতত অসমীয়া চুটিগল্পৰ শুভাৰম্ভণি হয়। অসমত সাধুকথাৰ সংকলনেৰে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰা লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই লাহে লাহে সাধুকথাৰ পৰা আঁতৰি আহি চুটিগল্পধৰ্মী ৰচনাৰে এইবিধ সাহিত্যৰ বাটমুকলি কৰি দিয়ে। সেয়েহে তেখেতৰ প্ৰাচীন সাধুকথা আৰু আধুনিক চুটিগল্পৰ মাজত বিশেষ পাৰ্থক্য দেখা পোৱা গৈছিল। প্ৰকৃততে জোনাকীত বেজবৰুৱাদেৱৰ হাতত চুটিগল্পৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাহে চলিছিল। তেখেতৰ হাতত চুটিগল্পৰ জন্ম হৈছিল যদিও চুটিগল্পই শিল্পৰূপ লাভ কৰিব পৰা নাছিল। গল্পৰ শিল্পকলাৰ প্ৰতি লক্ষ্য নাৰাখি কেৱল সুখপাঠ্য কৰি তোলাতহে বেজবৰুৱাই অধিক গুৰুত্ব দিয়া যেন লাগে। ৰসৰাজ উপাধিৰে বিভূষিত বেজবৰুৱাৰ গল্পত হাস্য আৰু কৌতুকে অধিক স্থান দখল কৰিছে। বিশেষকৈ কৃপাবৰ

বৰবৰুৱাৰ ছদ্মনামত ৰচনা কৰা বেজবৰুৱাৰ কৃপাবৰী মনটোৱে চুটিগল্পক লঘু ৰচনাৰ শাৰীলৈ নমাই আনিছে। অৱশ্যে হাস্যৰস সৃষ্টিত ভাষাৰ যাদুকৰী সাৱলীল শক্তিৰ দিশত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা অদ্বিতীয়। সেইবাবেই বেজবৰুৱাৰ হাস্যপ্ৰধান গল্পবোৰে পাঠকক সদায়ে মনোৰঞ্জন দি আহিব পাৰিছে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা আছিল সংস্কাৰবাদী, সমাজ সচেতন লেখক। তেওঁৰ অধিকাংশ গল্পৰ বিষয়বস্তু সমসাময়িক সমাজৰ ভিত্তিত ৰচিত। তেখেতৰ গল্পসমূহ দুটা ভাগত ভগাব পাৰি। প্ৰথম ভাগ সমাজ সংস্কাৰধৰ্মী য'ত সমসাময়িক সমাজৰ ভণ্ডামি, অন্তঃসাৰশূণ্যতা, কুসংস্কাৰ অন্ধবিশ্বাসক তীব্ৰ ব্যংগ কৰিছিল। দ্বিতীয়ভাগ ব্যক্তিৰ জীৱন সম্পৰ্কীয়, যিখিনি প্ৰথমভাগতকে অলপ উন্নত। এইভাগ গল্পত ব্যক্তি জীৱনৰ হাঁহি-কান্দোন, সুখ-দুখ নানান সংঘাত আদিৰ চিত্ৰনেৰে মানুহৰ জীৱনক সহৃদয়তাৰে উপলব্ধি কৰোৱাবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। তলত লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ নিৰ্বাচিত গল্পৰ জৰিয়তে তেখেতৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ এক সম্যক আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সমাজ সংস্কাৰধৰ্মী সকলোবোৰ গল্পই যথাৰ্থ চুটিগল্প হৈছে বুলিব নোৱাৰি। জনগণৰ মুখে মুখে প্ৰচলিত অনেক কিংবদন্তী, সাধুকথাক তেওঁ গল্প কাহিনীলৈ টানি আনিছে। এনে গল্পৰ ভিতৰতে বেজবৰুৱাদেৱৰ 'কন্যা' গল্পটো অন্যতম। গল্পটোৰ বিষয়বস্তু এখন প্ৰকৃতিপালিত সমাজৰ পৃষ্ঠভূমিৰ পৰা লোৱা হৈছে। গল্পটোৰ আধা অংশই প্ৰকৃতিৰ মানোৰম বৰ্ণনাৰে আৱৰি আছে। প্ৰকৃতিৰ লগত মানুহৰ যি নিবিড় সম্পৰ্ক সেয়া অতি হৃদয়গ্ৰাহীৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোত দুগৰাকী কোল ডেকা-গাভৰুৰ প্ৰণয়ৰ কথা কোৱা হৈছে, সেই প্ৰকৃতি নিৰ্ভৰ জনজাতীয় যুৱক-যুৱতী হালৰ প্ৰকৃতিসুলভ সহজ-সৰল প্ৰেমৰ অনুভূতি প্ৰকাশৰ বাবে প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশটো অতি অৰ্থবহ আৰু ভাব প্ৰকাশক হৈ পৰিছে। এই ডেকা-গাভৰু হালৰ প্ৰেম বিংশ শতিকাৰ আধুনিক মহানগৰীৰ যান্ত্ৰিক কলাহলৰ পৰা বহু নিলগত। নৈ, জান-জুৰি, গছ-লতাৰ মাজত জীৱন-ধাৰণ কৰা কোল ডেকা-গাভৰু হালে ইটোৱে সিটোক ভাল পাব পাৰে। কিন্তু আধুনিকযুগৰ প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ দৰে ওচৰ চাপি আহি নিজৰ ভালপোৱা প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰে। সেয়েহে ডেকাজনে নৈৰ পাৰত বহি ঘণ্টাৰ পিছত ঘণ্টা ধৰি বৰশী বাই থাকে নৈৰ সিপাৰে পানী নিবলৈ অহা গাভৰু গৰাকীক চাবলৈ। সেইদৰে গাভৰু গৰাকী পানী নিয়াৰ চলেৰে নিজৰ প্ৰেমাস্পদৰ সৈতে প্ৰেম নিবেদন কৰিবলৈ আহে। কিন্তু কোনোদিন তেওঁলোকে লগ হৈ প্ৰণয়ৰ কথা প্ৰকাশ কৰিব নোৱাৰিছিল। এইখিনিতে গল্পটোৰ সৌন্দৰ্যতা পৰিস্ফুট হৈছে। কিয়নো যিখন প্ৰকৃতি নিৰ্ভৰ সমাজৰ পটভূমিত গল্পটো ৰচিত হৈছে সেইখন সমাজৰ ডেকা-গাভৰুৱে ভাল পাব জানিলেও সাহসেৰে প্ৰেমৰ স্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰে। 'কন্যা গল্পত প্ৰকৃতি জগতৰ অনুকূলে সৃষ্টি কৰা পৰিস্থিতি অতি মনোৰম আৰু সেইবাবে গল্পটিৰ বিষয়বস্তুৰ ৰূপায়ন সফল হোৱা বুলিব পাৰি।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ শ্ৰেষ্ঠ গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'মুক্তি' এটা অন্যতম গল্প। বিষয়বস্তুৰ পৰা আদি কৰি চৰিত্ৰ সৃষ্টি, ঘটনাৰ একমুখিতা, বক্তব্যৰ শৈল্পিকপ্ৰকাশ ইত্যাদি গুণৰ বাবে মুক্তিক এটা শ্ৰেষ্ঠ গল্পৰ আখ্যা দিব পাৰি। মুঠতে এটা চৰিত্ৰ প্ৰধান গল্প হিচাপে সুকুমাৰ চৰিত্ৰটিৰ মনোজগতৰ ক্ৰিয়া-প্ৰতিক্ৰিয়া প্ৰকাশৰ বাবেই গল্পটোত এটি কাহিনী নিৰ্মাণ কৰা হৈছে। 'মুক্তি' গল্পটো বেজবৰুৱাদেৱে তিনিটা স্তৰত কাহিনীটো নিৰ্মাণ কৰিছে। প্ৰথম স্তৰত আছে বনৰীয়া চৰাইৰ দৰে মুকলি মুৰীয়া হৈ থাকিবলৈ ভাল পোৱা গাঁৱৰ ল'ৰা সুকুমাৰৰ চিৰন্তন শিশুমনৰ মনোৰম বৰ্ণনা। সেইদৰে দ্বিতীয় স্তৰত আছে শিক্ষিত ককায়েক দেৱকুমাৰে ভায়েক সুকুমাৰক পঢ়াই শুনাই তথাকথিত ডাঙৰ মানুহ কৰাৰ কঠোৰ প্ৰচেষ্টা। আৰু তৃতীয় স্তৰত আছে ককায়েকৰ কঠোৰ অনুশাসনৰ ফলস্বৰূপে সুকুমাৰৰ জীৱনৰ কৰুণ মৃত্যুৰ মৰ্মন্তুদ উপলব্ধি। এই তিনিটা স্তৰৰ মাজেদি কাহিনীটো নিৰ্মাণ হৈছে। গল্পটোৰ প্ৰথম স্তৰত শিশুমনস্তত্বৰে সুকুমাৰৰ মনোজগতৰ আভ্যন্তৰীণ দিশ পোহৰলৈ আনিছে। শিশুৰ মন চিৰমুক্তি প্ৰয়াসী। গভীৰ জীৱনাবোধেৰে ভৱিষ্যৎ জীৱন গঢ়াৰ গুৰু দায়িত্ব তেওঁলোকে ভাবিব নোৱাৰে। গতিকে দেউতাকে পঢ় পঢ় বুলি সকীয়াই থাকিলেও সুকুমাৰে আগত কিতাপ মেলি লৈ গছৰ পকা আম, দাঁহেচীয়া মধুৰী, বৰল টোপেৰে বৰশীৰে মাছ ধৰাৰ কথা ভাবি থাকে। শিশুমনৰ এই যুক্তিস্পৃহাত বাধা জন্মোৱা বাবে বন্দীত্বৰ প্ৰতিবন্ধনৰ ফলস্বৰূপে শিশুটিৰ জীৱনৰ কৰুণ মৃত্যু প্ৰদৰ্শন কৰা হৈছে। বেজবৰুৱাৰ সমাজ সংস্কাৰ ধৰ্মী প্ৰায়বোৰ গল্পত তেখেতৰ সংস্কাৰধৰ্মিতা স্পষ্ট হৈ পৰিছে। প্ৰাচীনতাৰ পৰা আধুনিকতালৈ উত্তৰণ ঘটাৰ সময়খিনিয়ে সন্ধিক্ষণৰ সময়। এই সন্ধিক্ষণৰ সময়তে মানুহে ভুলবোৰ কৰে। পুৰণি সভ্যতা বা অসভ্যতা আৰু নতুন সভ্যতা বা অসভ্যতাৰ মাজৰ দূৰদৃষ্টিৰ নিমিত্তেই সুকুমাৰৰ দেউতাকৰ এনে মানসিক বিপদ ঘটিছিল। আমাক সমাজৰ পুৰণিৰ পৰা নতুনলৈ অহাৰ পৰত নতুনৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আৰু আকৰ্ষণৰ উন্মাদনাত বহু মানুহে বিচাৰ-বিবেচনা হেৰুৱাই পেলায়। সুকুমাৰৰ দেউতাক আৰু ককায়েক ইয়াৰ উদাহৰণ। প্ৰকৃততে 'মুক্তি' গল্পটোৱে জীৱন সম্পৰ্কীয় সত্যক প্ৰকাশ কৰিছে। 'মুক্তি' গল্পৰ মতে কঠোৰ অনুশাসনে কোনো মানুহক শিক্ষিত কৰিব নোৱাৰে, বৰং মানুহৰ স্বাভাৱিক মুক্ত মনক প্ৰতিহত কৰি মানুহক মৃত্যুৰ মুখলৈ ঠেলি নিয়ে।

বেজবৰুৱাদেৱৰ আন এটা উল্লেখযোগ্য গল্প হৈছে 'ধোৱাঁ খোৱা'। এটা সামান্য 'ধোৱাঁ খোৱা'ক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই গল্পটো ৰচনা কৰা হৈছে। 'ধোৱাঁ-খোৱা' গল্পটোৰ বিষয়বস্তুৰ বান্ধোন বহু পৰিমানে শিথিল। গল্পটোৰ কেন্দ্ৰীয় ভাব প্ৰকাশ কৰাত ধোৱা খোৱাটোৱে এটা জীৱন্ত চৰিত্ৰৰ দৰে ভূমিকা পালন কৰিছে। গল্পটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে— গংগাৰাম নামৰ এজন আঢ্যৱন্ত পুৰুষে ৰূপেৰে নিৰ্মিত ধোঁৱা খোৱাৰে ধপাত খাই বংশ মৰ্যাদা আৰু আভিজাত্য বজায় ৰাখিব খোজে। পিতৃৰ মৃত্যুৰ পিছত বংশৰ মৰ্যাদা অক্ষুণ্ণ ৰখাৰ দায়িত্ব লয় পুতেক ৰামেশ্বৰে। পিতৃৰ মৃত্যুৰ পিছতে

অৰ্থনৈতিক ভাবে শোচনীয় হৈ পৰাত ৰামেশ্বৰে ৰূপৰ পৰিবৰ্ত্তে নাৰিকলৰ উকা ধোৱা খোৱা ব্যৱহাৰ কৰিব লগাত পৰে। এদিনাখন মাজুলীলৈ নাৱেৰে যাত্ৰা কৰোতে ধোৱাঁখোৱা হঠাৎ পানীত পৰাত, সেইটো তুলিবলৈ যাওঁতে ৰামেশ্বৰ মৃত্যুমুখত পৰে। এটা প্ৰাচীন অভিজাতপূৰ্ণ বংশৰ পতন আৰু সেই প্ৰাচীন অভিজাত্য তথা মৰ্যাদাৰ বাবে মানুহে কিদৰে চেষ্টা কৰে এইষাৰ কথাকে গল্পটোত যথেষ্ট শিল্প কৌশলৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰা হৈছে। ঐতিহ্যৰ প্ৰতি মোহৰ এই স্বাভাৱিক প্ৰবৃত্তিক প্ৰমাণ কৰিবলৈ যাওঁতে গল্পটোত ৰামেশ্বৰ একান্ত অবলম্বন স্বৰূপ হৈ পৰিল আৰু ধোৱাঁখোৱাই মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিলে।

'ভদৰী' বেজবৰুৱাদেৱৰ আন এটা সাৰ্থক গল্প। মূলতঃ গ্ৰাম্যসমাজৰ পটভূমিত গল্পটো ৰচনা কৰিছে আৰু ইয়াৰ পৰিৱেশ চিত্ৰণ অতিবাস্তৱ আৰু চিত্ৰধৰ্মী। 'ভদৰী' গল্পটোৰ বিষয়বস্তু হৈছে গাঁৱৰ সহজ সৰল কৃষক স্বামী-স্ত্ৰী যথাক্ৰমে শিশুৰাম আৰু ভদৰীৰ দৈনন্দিন খেয়ালি সংসাৰিক জীৱনৰ আৱৰণৰ তলত এক মোহনীয়া দাম্পত্য প্ৰেমৰ স্বচ্ছতা। গল্পটোৰ বিষয়বস্তু একাধিক দিনৰ যদিও ঘটনাৰ পৰিণতিমুখী ঐক্যই ইয়াৰ বিষয়বস্তুক বিক্ষিপ্ত হ'বলৈ দিয়া নাই। জীৱন অতিবাহিত কৰিবলৈ যথেষ্ট শ্ৰম কৰিবলগীয়া দুয়ো স্বামী স্ত্ৰীৰ স্বভাৱ খিঙখিঙীয়া। ভদৰীৰ সাধাৰণ কথাতে শিশুৰাম উত্তেজিত হৈ উঠে আৰু মৈদাৰে ঘৈণীয়েকৰ মূৰ ফালি দিলে। স্বামী স্ত্ৰীৰ কাজিয়াখন অতি বাস্তৱধৰ্মী আৰু নাটকীয়। গল্পটোৰ পৰিসৰ সীমিত যদিও নাটক এখনৰ দৃশ্য পৰিবৰ্ত্তনৰ দৰে ঘটনাই সঘনাই মোৰ সলাইছে। স্বামী-স্ত্ৰীৰ কাজিয়া, ভদৰীক আঘাত কৰা, তাইক চিকিৎসালয়ত ভৰ্ত্তি কৰোৱা, শিশুৰাম জেল হাজোতলৈ যাব লগা হোৱা, চিকিৎসালয়ত স্বামীক দেখি স্বামীৰ খোৱা লোৱাৰ খবৰ লোৱা, মৈদাৰ ওপৰত নিজে উজুটি খাই পৰা বুলি গিৰিয়েকৰ মুক্তিপ্ৰাৰ্থনা কৰা আদি অতি সীমিত পৰিসৰত তীব্ৰ ভাবে সঞ্চাৰ হৈছে। ইমানবোৰ সৰু সৰু অথচ সংঘাতময় ঘটনাৰ ঐক্যকেন্দ্ৰিক গাঁথনিৰে গাথি উলিওৱা ভদৰী গল্পটোৰ বিষয়বস্তুৰ গ্ৰহণ নিঃসন্দেহে শিল্পসন্মত।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ এক অমূল্য সাহিত্যকৃতী হৈছে 'পাটমুগী' গল্প। এজনী সহজ-সৰল ছোৱালীৰ সংঘাতময় জীৱনৰ দুখৰীয়া ছবি গল্পটোত পৰিস্ফুট হৈছে। গল্পৰ নায়িকা পাটমুগী পুৰুষ জাতিৰ সাহত সাহ বান্ধি জীৱনৰ বাটত বাট বুলিবলৈ গৈ তাই প্ৰতাৰিত হৈছে। কুমাৰ সম্প্ৰদায়ৰ পাটমুগী এজন ব্ৰাহ্মণ ল'ৰাৰ লগত বিয়া হয়। হঠাৎ ব্ৰাহ্মণ ল'ৰাজনে মনে মনে পাটমুগীৰ ঘৰৰ পৰা পলাই গৈ প্ৰায়শ্চিত্ত হৈ জাতত উঠি পুনৰ ব্ৰাহ্মণ ছোৱালীক বিয়া পাতিলে। স্বামী ভাৰি যিজন পুৰুষৰ নিৰাপত্তাৰ আঁচলত মুখ লুকুৱাই সুখী হ'ব খুজিছিল প্ৰথমে সেই পুৰষেই তাইক শোক সাগৰত ডুবাই আতৰি গৈছে। পিতৃতুল্য দদাইৰ দৃষ্টিত কামুকভাৱ দেখি তেওঁৰ ছত্ৰছায়াও পৰিত্যাগ কৰা পাটমুগীয়ে আইনৰ সুৰক্ষা বিচাৰি গৈয়ো উকীলৰূপী পুৰুষ এজনৰ দ্বাৰা প্ৰৱঞ্চিত হৈছে। শেষত বেজাৰ সামৰি পাটমুগীয়ে দেশৰ হকে নিজক উচৰ্গা কৰাৰ পণ লৈছে।

এয়াই আছিল ‘পাটমুগী’ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু। গল্পটোত নতুন পুৰণিৰ দ্বন্দ্ব অতি চিত্ৰধৰ্মী ৰূপত দাঙি ধৰা হৈছে। আৰম্ভণিতে দদাইৰ মুখেদি কোৱাইছে যে ন-কৈ গঢ়ি উঠা নতুন মূল্যবোধৰ সন্মুখত পুৰণি মূল্যবোধ উৰঁলি যাবলৈ ধৰিছে। একালত মাটিৰ বাচন-বৰ্তন সাজি জীৱিকা নিৰ্বাহ কৰা অসমীয়া মানুহৰ ভিকাচন ভাগিবলৈ ধৰিছে। পুৰণিকলীয়া খেলনা সামগ্ৰীৰ ঠাই বিদেশী সামগ্ৰী, এলুমেনিয়াম, চীনামাটিৰ বাচন-বৰ্তনে সাতামপুৰুষীয়া চৰু কলহক বিতাৰণ কৰিবলৈ ল'লে। এনে পৰিবৰ্তনমুখৰ পৰিস্থিতিৰ আবাস দিয়াৰ পিছতে পাতমুগীৰ মনৰ ৰং আৰু ৰূপটো সলনি কৰি পুৰণি পৰম্পৰাৰ পৰা নতুনলৈ নাৰীক উত্তৰণ ঘটোৱাৰ প্ৰচেষ্টা যুক্তিসংগত। এটা পৰিবৰ্ত্তনমুখী পৰিস্থিতিৰ সাক্ষী স্বৰূপ এই পাটমুগী গল্প।

ওপৰৰ আলোচনাটিৰ জৰিয়তে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ নিৰ্বাচিত কেইটিমান গল্পৰ বিষয়ৰ সম্বন্ধে ধাৰণা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব। আলোচনাটিৰ পৰা এটা কথা স্পষ্টকৈ ক'ব পাৰি যে ‘জোনাকী’ৰ পাততে অসমীয়া চুটিগল্পই প্ৰথম জন্ম লাভ কৰিছিল আৰু সেই সময়ৰ অনেক আলোচনীৰ যোগেদি চুটিগল্পৰ বিকাশৰ পথ প্ৰশস্ত হৈ পৰিছিল। পূৰ্বৰ সাধুকথা বা কাহিনীৰ অবাস্তৱ বিষয়বস্তুৰ পৰিবৰ্ত্তে জোনাকীৰ গল্পত বাস্তৱ মানুহৰ নানা দিশ বিষয়বস্তুৰূপে গণ্য কৰা হৈছে। নৰ-নাৰীৰ প্ৰেমৰ ক্ষেত্ৰত পূৰ্বৰ ৰক্ষণশীল ধ্যান ধাৰণাক অস্বীকাৰ কৰি আধুনিক দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰা হৈছে তথা এই যুগতে প্ৰেমক বহু পাৰিমানে স্বতন্ত্ৰতা প্ৰদান কৰা হৈছে।

২.৫ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

ইতিমধ্যে চুটিগল্পৰ ইতিহাস সম্বন্ধে আপোনালোকৰ ধাৰণা হৈছে। ঊনবিংশ শতিকাত ইউৰোপত সৃষ্টি হোৱা এইবিধ সাহিত্য বিংশ শতিকাৰ শেষৰফালে অসমীয়া সাহিত্যজগতত প্ৰৱেশ কৰে। মূলতঃ জোনাকী কাকতৰ জৰিয়তে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ হাতত চুটিগল্পই জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছে। তেতিয়াৰ পৰাই চুটিগল্পই বৰ্তমান সময়লৈকে এটা বৰ্ণাঢ্য ইতিহাস পাৰ কৰিছে। ‘সেউতী’ গল্পৰে আৰম্ভ কৰা বেজববৰুৱাৰ গল্পৰ ধাৰাই পৰৱৰ্তী সময়ত এক বুজন সংখ্যক গল্প ৰচনা কৰে। অৱশ্যে স্বীকাৰ্য যে, বেজবৰুৱাই গল্পকাৰ হিচাপে খ্যাতি অৰ্জন কৰা নাছিল। তেখেতৰ উদ্দেশ্য আছিল আধুনিক অসমীয়া সাহিত্যত ন-ন ধাৰাৰ আৰম্ভ কৰা, যি পৰৱৰ্তী সময়ত সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰিব। মুঠ চাৰিখন গল্পসংকলন লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ নামত পোৱা যায়— সুৰভি, কেহোঁকলি, জোনবিৰি আৰু সাধুকথাৰ কুঁকি। ‘সুৰভি’ অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰথম গল্প সংকলন। অসমীয়া সাহিত্যৰ এই প্ৰথম গৰাকী গল্পকাৰৰ গল্পত কিছুমান বিশেষ বৈশিষ্ট্য পৰিলক্ষিত হয়। তলত সেই বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হৈছে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পসমূহ মূলতঃ বৰ্ণনাধৰ্মী। কম কথাত বেছিভাৱ প্ৰকাশ কৰাটো গল্পকাৰৰ ধৰ্ম, কিন্তু বেজবৰুৱা বহুবক্সী। সেয়েহে তেওঁৰ গল্পসমূহত

বৰ্ণনাধৰ্মিতা দেখা যায়। বৰ্ণনা বাহুল্যৰ বাবে বেজবৰুৱাদেৰৰ বেছিভাগ গল্প আংগিকৰ দিশৰ পৰা আটিল হৈ উঠিব পৰা নাই। চুটিগল্পসমূহত বৰ্ণনাৰ পুংখানুপুংখতা তেখেতৰ গল্পত প্ৰায়েই লক্ষ্য কৰা যায়। গতানুগতিকভাৱে তেখেতে কাহিনী বিবৃত কৰা দেখা যায়। সেইবাবে বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প সমূহত প্ৰকৃত চুটিগল্পৰ লক্ষণ ফুটি উঠা নাই। বৰ্ণনাধৰ্মী হোৱাৰ বাবে বেজবৰুৱাৰ গল্পত কাহিনী অথবা বিষয়বস্তুৱে বহুসময়ত উপন্যাসৰ দৰে পেশীবহুল আবেষ্টনী এটাৰ সৃষ্টি কৰিব খোজে। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পত মোপাঁছা, চেকভ আদি লেখকৰ প্ৰভাৱ দেখা যায় যদিও, তেওঁলোকৰ দৰে গল্পৰ বৰ্ণনাৰ সংযম আৰু ভাবব্যঞ্জনা বেজবৰুৱাই আহৰণ কৰিব নোৱাৰিলে। তেখেতৰ ‘কাশীবাসী’, ‘ভদৰী’ ইত্যাদি গল্পত এনে বৈশিষ্ট্য লক্ষ্য কৰা যায়।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পৰ আন এটা বিশেষত্ব হৈছে সাধুকথা ধৰ্মী। তেখেতে সাধুকথা আৰু গল্পৰ মাজত পাৰ্থক্যৰ সীমাৰেখাডাল কমাই দিছে। জনসাধাৰণৰ মুখে মুখে প্ৰচলিত অনেক কিংবদন্তী, সাধুকে তেওঁ গল্পৰ কাহিনীলৈ টানি আনিছে। সাধুকথা ধৰ্মী হোৱা বাবে বহু সময়ত বেজবৰুৱাৰ গল্পসমূহৰ পৰিৱেশ অস্বাভাৱিক আৰু অতিৰঞ্জিত হোৱা দেখা যায়। দৰাচলতে পাশ্চাত্যৰ সাহিত্যত প্ৰতিষ্ঠিত চুটিগল্পৰ শিল্প-চেতনাৰ প্ৰতি বিশেষ মনোযোগ দি তেওঁ গল্প ৰচনাত হাত দিয়া নাছিল। ভাৰতীয় উপকথা, ৰূপকথা, সাধুকথা আদিয়ে বেজবৰুৱাৰ মনোজগতত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল। সেয়ে বহুকেইটা গল্প সাধুকথাৰ শাৰীলৈ লৈ যোৱা দেখা যায়। বেজবৰুৱাৰ ‘ফিৰিঙতিৰ পৰা খাণ্ডৱদাহ’ গল্পটোক নিজেই ‘এবেগেতীয়া সাধু’ বুলি অভিহিত কৰিছে। অৱশ্যে লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই তেওঁৰ লেখনিত ক’তো চুটিগল্প শব্দৰ উল্লেখ কৰা নাই। বৰং তেওঁ গল্প আৰু সাধুকথা বুলিহে কৈছে। প্ৰকৃততে জোনাকী আলোচনীত বেজবৰুৱাই চুটিগল্পৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাহে চলাইছিল। কিন্তু নিখুঁত কলা-কৌশলৰ প্ৰতিফলন নঘটা গল্প কেইটিৰ বাহিৰেও আন কেইটামান সাৰ্থক চুটিগল্পই বেজবৰুৱাক গল্পকাৰ হিচাপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে। ‘ভদৰী’, ‘জয়ন্তী’, ‘ধোৱাখোৱা’ ইত্যাদি গল্প ইয়াৰ উৎকৃষ্ট উদাহৰণ।

হাস্য, ব্যংগ আৰু শ্লেষৰ প্ৰাধান্য বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ এটা অন্যতম বৈশিষ্ট্য। বেজবৰুৱাই বহু সময়ত গল্পৰ আংগিকৰ প্ৰতি আওকাণ কৰি হাস্য, ব্যংগ আৰু কৌতুক সৃষ্টিত অধিক মনোনিবেশ কৰা দেখা যায়। যাৰ বাবে চুটিগল্পত হাঁহিৰ খোৰাক যোগাবৰ আৰ্থ লঘু চিত্ৰ সৃষ্টি হৈছিল আৰু শ্ৰেণী চৰিত্ৰ কিছুমানক তীব্ৰ ব্যংগ কৰাতে সীমাবদ্ধ থাকিবলগীয়া হৈছিল। হাঁহিৰ সিপাৰে কৰুণ ৰসসিক্ত জীৱনৰ অৱস্থিতিৰ সন্ধেদ গ’গল আৰু চেকভৰ গল্পত যিদৰে পোৱা যায়, বেজবৰুৱাৰ গল্পত জীৱনৰ গুৰু গম্ভীৰ অন্তৰ্লীন স্থিতি হাঁহিৰ খলকনিক অদৃশ্য হৈ যায়। তীব্ৰ হাস্য-ব্যংগৰ যোগেদি বেজবৰুৱাই সমাজ তথা ব্যক্তিৰ দোষ আঙুলিয়াই দিছে। গল্পৰ এনে বৈশিষ্ট্যই অৱশ্যে পাঠককো অনাবিল আনন্দৰ যোগান ধৰে। হাস্যৰস সৃষ্টিত ভাষাৰ যাদুকৰী সাৱলীল শক্তিৰ দিশত বেজবৰুৱা অদ্বিতীয় বুলি ক’ব পাৰি। ‘মলক গুইন গুইন’, ‘ভোকেন্দ্ৰ বৰুৱা’,

'ভেমপুৰীয়া মৌজাদাৰ' আদি গল্পৰ জৰিয়তে বেজবৰুৱাই সমকালীন সমাজৰ ভণ্ড শ্ৰেণী চৰিত্ৰক তীব্ৰভাৱে ব্যংগ কৰিছে।

বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্পৰ আন এক লক্ষণীয় বিশেষত্ব হৈছে সমাজ চেতনা। সমাজ সংস্কাৰৰ ভাব এটা তেখেতৰ মনত অহৰহ জাগ্ৰত হৈ থকাৰ বাবে কঠোৰ মন্তব্য আৰু নিৰ্মোহ সমালোচনা কৰিবলৈ বেজবৰুৱাই কুণ্ঠাবোধ কৰা নাই। গল্পত তেওঁ ঠাট্টা, বিদ্ৰূপ পূৰামাত্ৰাই প্ৰয়োগ কৰিছে। সমাজৰ ৰক্ষণশীলতা তেওঁ স্বীকাৰ কৰিব পৰা নাছিল। এই ৰক্ষণশীলতাই মানুহৰ জীৱন কেনেদৰে বিপন্ন কৰে সেই কথা তেওঁ গল্পৰ মাজেদি স্পষ্ট কৰিছে। এয়া আছিল তেওঁৰ সমাজ সংস্কাৰক মনৰ প্ৰতিফলন। ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষ ভাগৰ অন্তঃসাৰশূণ্য, ভাঙোনমুখী অসমীয়া সমাজখন বেজবৰুৱাৰ নখ দৰ্পণত আছিল। এই ক্ষেত্ৰত অসমীয়া সমাজখনৰ লগতে বঙালী আৰু উড়িয়া সমাজখনৰো ওচৰ চাপিছিল। মধ্যবিত্ত শ্ৰেণী আৰু নতুনকৈ ইংৰাজী শিক্ষাপ্ৰাপ্ত লোকৰ অন্তঃসাৰ শূণ্য গৰ্ব অহংকাৰ তেওঁৰ কিছুমান গল্পত ফুটি উঠিছে। 'মলক গুইন গুইন' 'ভোকেন্দ্ৰ বৰুৱা' গল্পসমূহৰ নাম এইক্ষেত্ৰত ল'ব পাৰি।

মানবীয় মূল্যবোধৰ শ্ৰেষ্ঠত্ব প্ৰতিপাদন বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। সমাজৰ অনেক সমস্যা ভিন্ন চৰিত্ৰৰ মাজেদি দাঙি ধৰাৰ লগতে মানৱতাৰো জয় ঘোষণা কৰিছে। সমস্যাই মানুহৰ জীৱন বিপন্ন কৰিলেও মানৱতা হেৰাই নাযায়। তেওঁৰ গল্পত এনে বহু চৰিত্ৰ আছে যাৰ চৰম দুৰ্যোগ আহিছে, জীৱন নিঃশেষ হ'বৰ উপক্ৰম হৈছে। তাৰ পাছতো মানৱতা বাছি আছে। বেজবৰুৱাৰ দৃষ্টিকোণ প্ৰবলভাৱে মানৱতাবাদত আবদ্ধ। সেয়ে তেওঁৰ ব্যাপক বিষয়বস্তু আৰু নানা গঢ়ৰ চৰিত্ৰবোৰৰ মাজেদি অনেক দিশ উন্মোচিত হোৱাৰ লগতে স্পষ্টভাৱে মানৱিক দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। 'বাপিৰাম', 'নকও' আদি এই ধাৰাৰ গল্প।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ অন্য এক বৈশিষ্ট্য হৈছে অসমীয়া ঘৰুৱা ভাষা আৰু শব্দৰ অপূৰ্ব ব্যৱহাৰ। তেখেতৰ ভাষা আৰু শব্দৰ ব্যৱহাৰক চেৰ পেলাব পৰা আন এজন নাই বুলিব পাৰি। তেওঁৰ ৰচনাত অসমীয়া ভাষাৰ কালিকা সোমাই আছে। পাঠকসকলে সেইকথা অৱশ্যেই উপলব্ধি কৰিব পাৰে। বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ কথনভংগী, বাক্য বিন্যাস, ফকৰা যোজনা, জতুৱা ঠাঁচৰ প্ৰয়োগ, ঘৰুৱা প্ৰচলিত শব্দৰ ব্যৱহাৰ, হাস্যৰস, ঠাট্টা-বিদ্ৰূপ ইত্যাদি গল্পৰ ভাষাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। তেখেতৰ গল্পৰ প্ৰকাশভংগীও আছিল সৰল।

বেজবৰুৱাৰ কেতবোৰ গল্পত নাৰীৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাশীল আৰু সহানুভূতিশীল দৃষ্টিভংগী প্ৰকাশ পাইছে। এনেধৰণৰ গল্পত সমাজ জীৱনত প্ৰচলিত কু-সংস্কাৰ, ৰীতি-নীতি আদিৰ প্ৰভাৱত নিপীড়িত নাৰীসকলৰ পিষ্ট জীৱনৰ কৰুণ চিত্ৰ প্ৰতিফলিত হৈছে। 'পাটমুগী', 'নকও', 'ভদৰী' ইত্যাদি এনেধৰণৰ গল্প।

বেজবৰুৱাৰ গল্পসমূহত নৈতিক শিক্ষাৰ দিশ এটা উপস্থিত থাকে। পাঠকক জীৱনৰ মূলমন্ত্ৰ আৰু নৈতিক মূল্যবোধৰ প্ৰতি আকৃষ্ট কৰাৰ চেষ্টা কৰি তেওঁ গল্পৰ অন্তৰ্ভাৱত পৰিস্ফূট কৰিছিল।

সি যি নহওঁক, বেজবৰুৱাই গল্পবোৰত মুখ্যতঃ তিনিটা দিশত গুৰুত্ব দিছে। প্ৰথমে তেওঁ ব্যক্তিৰ শুদ্ধিকৰণ হিচাবে, দ্বিতীয়তে সমাজৰ সংস্কাৰ হোৱাটো বিচাৰে আৰু তৃতীয়তে ভণ্ডামিৰ স্বৰূপ উদঙাই দেখুৱাব বিচাৰে। চৰিত্ৰৰ স্বৰূপ প্ৰকাশ কৰাই বেজবৰুৱাৰ উদ্দেশ্য। গল্পবোৰত সমাজ সংস্কাৰৰ চেতনা অধিক প্ৰবল হোৱা বাবেই আংগিক কলা-কৌশলত পিছ পৰি আছে। তৎস্বত্বেও সমকালীন সমাজৰ বৰ্ণাঢ্য ৰূপ আৰু অননুকৰণীয় ৰচনাশৈলীৰে বেজবৰুৱাৰ গল্পবোৰ অপূৰ্ব আৰু অমূল্য।

২.৬ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'জয়ন্তী' গল্পৰ আলোচনা

১৯৩৯ চনৰ দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ আগে আগে প্ৰকাশ পোৱা 'জয়ন্তী' লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ এটা অন্যতম গল্প। 'জোনাকী' আলোচনীতে 'জয়ন্তী' প্ৰকাশিত হৈছিল এই গল্পটি বেজবৰুৱাৰ 'সাধুকথাৰ কুকি' গল্প সংকলনৰ অন্তৰ্গত। সততে অসমীয়া নাৰীৰ আদৰ্শ, দুঃসাহসিকতা, উপস্থিত বুদ্ধি, আচাৰ ব্যৱহাৰ তথা ৰূপ সৌন্দৰ্যৰ সাৱলীল বৰ্ণনা গল্পটোৰ মাজেৰে দেখুৱাবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। ঐতিহাসিক পটভূমিত লিখা 'জয়ন্তী' গল্পটোত মানৰ অত্যাচাৰ, লুণ্ঠনৰ এখন জীয়া ছবি চিত্ৰিত হৈছে। গতিকে তলত 'জয়ন্তী' গল্পটোৰ বিষয়ে এক বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

তেতিয়া আছিল মানৰ আক্ৰমণৰ সময়। বয়-বস্তু লুটপাত কৰি অবিৰাম হত্যালীলা আৰু উৎপীড়নৰ দ্বাৰা মানে অসমৰ মানুহক ভীতিগ্ৰস্ত কৰি তুলিছিল। মুঠ তিনিবাৰকৈ অসম আক্ৰমণ কৰা মানে ছশবছৰীয়া আহোম ৰাজত্বৰ গৌৰৱ চিৰদিনলৈ অস্ত কৰি থৈ গৈছিল। চুকাফাৰ বংশধৰসকল মগনীয়াৰ দৰে হৈ পৰিছিল তেতিয়া। মানৰ অমানুষিক অত্যাচাৰৰ কথা অসমবাসীয়ে কোনোদিনে পাহৰিব নোৱাৰে। ১৮২৬ চনৰ ইয়াণ্ডাবু সন্ধিৰ চৰ্ত অনুসৰি অসম ইংৰাজৰ হাতলৈ যায় আৰু ব্ৰিটিছ সূৰ্যৰ উদয়ত অসমৰ দুৰ্ভগীয়া এন্ধাৰ ৰাতিৰ ওৰ পৰে।

মানৰ অত্যাচাৰত তিষ্ঠিব নোৱাৰি অসমৰ তিনিভাগৰ এভাগ সৈন্য অসমৰ পৰা নাইকিয়া হৈছিল। মানে স্বামীৰ পৰা স্ত্ৰীক, বাপেকৰ পৰা পুতেকক, মাকৰ পৰা সন্তানক আঁতৰ কৰি বিভীষিকাময় পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এনে অমানুষিক অত্যাচাৰৰ কথা 'জয়ন্তী' গল্পত বৰ্ণিত হৈছে। হেজাৰ হেজাৰ সতীয়ে সতীত্ব বিসৰ্জন দিবলগীয়া হৈছিল, হিন্দুৰ পবিত্ৰ স্থানসমূহ শ্মশানত পৰিণত হৈছিল। তেনে সময়ৰ এদিনৰ ঘটনাৰ পটভূমিত 'জয়ন্তী' গল্পটো লিখা হৈছে। মান সেনাপতি মিংগিমাহাৰ ভয়ত সেই সময়ৰ আহোম ৰজা চন্দ্ৰকান্ত সিংহ ৰাজধানী এৰি পলাই গৈছিল। ফলত প্ৰজাৰ দুখ কুলাই-পাচিয়ে নধৰা হৈ পৰিছিল। এই সময়খিনিতে জয়ন্তীৰ স্বামী ৰমানাথ বৰুৱাই নিজৰ

বন্ধু বান্ধৱী, লগুৱা লিকচৌক দেশ এৰি পলাই যোৱা দেখি নিজেও প্ৰাণ-মন, ধন-জন লৈ জন্মভূমিৰ ওচৰত হাতযোৰ কৰি বিদায় মাগি ভটিয়াই যাবলৈ ধৰিলে।

মানৰ আক্ৰমণৰ বলি জয়ন্তীৰ লগতে জয়ন্তীৰ পৰিয়ালটোও হ'বলগীয়া হৈছিল। তিনিজন মানসেনাই ঘৰ সোমাই জয়ন্তী আৰু স্বামী ৰমানাথক বান্ধি মাৰপিত কৰি বয়-বস্তু লুটিবলৈ ধৰিলে। দেশৰ পৰিস্থিতি দেখি আৰু লুটপাতৰ আক্ৰমণৰ বলি হোৱাৰ আশংকাত দুয়োৰে মূল্যবান সম্পদবোৰ আগতেই গুৱাহাটীৰ মিতিৰৰ ঘৰলৈ পঠিয়াই দিছিল। আশা কৰামতে মূল্যবান বস্তু নোপোৱা বাবে জয়ন্তী-ৰমানাথৰ ওপৰত মানৰ উৎপাত বাঢ়ি গ'ল। দুয়োৰে ওপৰত কঠোৰ নিৰ্যাতন চলাবলৈ ধৰিলে। তেনেতে জয়ন্তীৰ দুঃসাহস আৰু উপস্থিত বুদ্ধিৰ উদয় হয়। জয়ন্তীয়ে ঘৰৰ কাঞ্চন গছজোপাৰ কাষত মাটিৰ তলত ধন-সম্পদ পুথি থোৱা বুলি কৈ সিহঁতক গাঁত খন্দাব লগাই দিলে। গাঁতটো ক্ৰমান্বয়ে দ হৈ যোৱাত জয়ন্তীয়ে তিনি মানসেনাক গাঁতৰ ভিতৰত পেলাই লগে লগে তেওঁলোকৰ ডিঙি তৰোৱালেৰে কাটি দিলে। মুহূৰ্ততে গল্পটোৰ পট পৰিবৰ্ত্তন হয়। গছত বান্ধি থোৱা ৰমাকান্তকো জয়ন্তীয়ে মোকলাই দিয়ে। জয়ন্তী তাৰ পিছৰে পৰা উন্মাদিনী হৈ পৰিল। তাই চামুণ্ডা-ৰূপিনী হৈ তৰোৱাল লৈ নৃত্য কৰিবলৈ ধৰিলে। ৰমানাথে দেখিছে যে জয়ন্তী বাহ্যজ্ঞানশূণ্য হৈ উন্মত্ত হৈছে। জয়ন্তীক লৈ চিন্তিত ৰমানাথে চিকিৎসাৰ বাবে গুৱাহাটীলৈ যাত্ৰা কৰে। কিন্তু অশেষ চেষ্টাৰ ফলতো জয়ন্তী ভাল হৈ নুঠিল। শেষলৈকে 'বিষম উন্মাদ' ৰুগীয়া জয়ন্তীৰ মুখত মোৰ স্বামীৰ হাতৰ বান্ধ মোকোলালো'— এইষাৰ কথাৰ বাহিৰে আৰু একো শুনা নগ'ল। তেনেকৈয়ে এদিন জয়ন্তীৰ মৃত্যু হ'ল। তাইৰ স্বামী ভক্তি আৰু দুঃসাহস ৰমানাথৰ চকুৰ আগত ভাহি ৰ'ল। গল্পৰ কাহিনীও ইমানতেই সাম কাটে।

জয়ন্তী গল্পটিৰ আলোচনা কৰিলে দেখিবলৈ পোৱা যায় যে গল্পটোৰ আৰম্ভণি আকস্মিক ভাবে হৈছে। গল্পৰ নায়িকা জয়ন্তীৰ ৰূপ গুণ সৌন্দৰ্য্যৰ বৰ্ণনাৰে গল্পটো আকস্মিকভাৱে আৰম্ভ হৈছে। সেইদৰে জয়ন্তীৰ স্বামী ৰমানাথ বৰুৱাই কি কৰে, ক'ত থাকে সেইবিষয়ে সবিশেষ গল্পটোৰ আৰম্ভণিতে পোৱা নাযায়। এটা ঐতিহাসিক পটভূমিত 'জয়ন্তী' চুটিগল্পটো ৰচনা হৈছে। মানে অসমত যে ধ্বংসলীলা চলাইছিল সেয়া ভৱিষ্যতৰ কোনো অসমীয়াই পাহৰিব নোৱাৰে। দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ আগমুহূৰ্ত্তত প্ৰকাশিত 'জয়ন্তী' গল্পই এটা যুগ সৃষ্টি কৰি নগলেও নতুন যুগৰ বীজ আৰু বাৰ্তা দুয়োটাই কঢ়িয়াই আনিবলৈ সক্ষম হৈছে। তথাকথিত ৰোমাণ্টিক ভাব বিলাসিতাৰ বিৰুদ্ধে বাস্তৱবাদী আৰু সমাজতান্ত্ৰিক দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰতিষ্ঠা, ভাববস্তু আৰু ৰূপবস্তুত বৈপ্লৱিক পৰিবৰ্তনৰ সূচনা আৰু দৰাচলতে ৰূপবস্তুতকৈ ভাববস্তুত গুৰুত্ব দান এই নব্যধাৰাৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। বেজবৰুৱাদেৰৰ 'জয়ন্তী' গল্পই অসমীয়া চুটিগল্পৰ ইতিহাস ৰচনাত বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান দখল কৰিছে।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ‘জয়ন্তী’ এটা চৰিত্ৰ-প্ৰধান গল্প। ‘জয়ন্তী’ চৰিত্ৰটিক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই গল্পটোৰ নাম ‘জয়ন্তী’ ৰখা হৈছে। গল্পৰ কাহিনী মানৰ সময়ৰ হ’লেও গল্পটোত জয়ন্তীৰ উপস্থিত বুদ্ধি আৰু ত্যাগৰ মহান আদৰ্শ ফুটি উঠিছে। গল্পৰ আৰম্ভণিতে গল্পকাৰে জয়ন্তীৰ বিষয়ে কৈছে— ‘জয়ন্তী ডাঙৰ মানুহৰ জীয়ৰী, ডাঙৰ মানুহৰ ঘৈণী, সৰুতে বাপেকৰ ঘৰত মুখত উঠা, আৰু ডাঙৰত গিৰীয়েকৰ ঘৰত সৌভাগ্যৰ কোলাত লালিতা।’ কোনোধৰণৰ শাৰীৰিক মানসিক কষ্ট নোপোৱা এটি চৰিত্ৰ। সম্ভ্ৰান্ত ঘৰৰ ছোৱালী আৰু বোৱাৰী হ’লেও জয়ন্তীয়ে নিষ্কৰ্মা হৈ সময় কটোৱা নাছিল। ৰংপুৰৰ আটাইতকৈ ভাল শিপিনী, বিয়া সবাহত সকলোতকৈ সুৰলা কণ্ঠেৰে নাম দিয়া গৰাকীয়ে আছিল জয়ন্তী। দশম, কীৰ্তন, ঘোষা, ৰত্নাৱলী আদি পুথিবিলাকৰ কথা জয়ন্তীৰ জিভাৰ আগত আছিল। ৰংপুৰৰ কোনো ছোৱালীৰ মুখত ইমান সলসলীয়াকৈ পুথিৰ কথা মনত নাই। ৰমানাথ বৰুৱাৰ পত্নী জয়ন্তী দেৱী পুৰণি অসমৰ ৰংপুৰ নগৰৰ মাজত সাবিত্ৰীৰ দৰে সতী, কমলাৰ দৰে সুন্দৰী আৰু শচীৰ দৰে সৌভাগ্যৱতী আছিল। জয়ন্তীৰ নাৰীসুলভ মনোভাৱ, জীয়াৰী বোৱাৰীৰূপে থাকিবলগীয়া এগৰাকী গুণৱতী মহিলাৰ গুণ, হৃদয়ত স্বামীৰ প্ৰতি ভালপোৱা আৰু পতিব্ৰতা নাৰীৰ ৰূপ জয়ন্তী চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে গল্পটোত বেজবৰুৱাই অতি নিখুঁতভাৱে অংকন কৰিছে। বেজবৰুৱাই জয়ন্তীৰ মাজেৰে উল্লেখ কৰা এই নাৰী এক আদৰ্শ নাৰীৰ পৰিচায়ক। ‘টিক বলধা ওলাই মাটি, মাক ভালে জীয়েক জাতি’ বুলি গল্পকাৰে এগৰাকী আদৰ্শ মাতৃৰ পৰাহে যে এগৰাকী আদৰ্শ জীয়েকৰ জন্ম হ’ব পাৰে তাৰো সাৰ্থকতা প্ৰতিপন্ন কৰিছে।

গল্পকাৰে জয়ন্তী চৰিত্ৰটোৰো আদৰ্শবাদীৰ লগতে অসমীয়া বীৰাঙ্গনা নাৰীৰ ৰক্ত প্ৰবাহিত কৰাইছে। জয়ন্তী চৰিত্ৰটিৰ সেইটোৱে প্ৰধান দিশ। মান সেনাই জয়ন্তীক আৰু স্বামী ৰমানাথক অত্যাচাৰ কৰি কাটিব কাৰণে লৈ যোৱাৰ সময়ত ত্যাগ আৰু আদৰ্শৰ চৰম শিখৰত উপনীত হৈছিল। স্বামীক ডকাইতৰ পৰা বচোৱাটোৱেই যেন জয়ন্তীৰ ধৰ্ম আছিল। সেয়ে আত্মসংযমত অভ্যস্ত, শান্তশীল জয়ন্তীয়ে খং আৰু বেজাৰৰ ভাও পৰিত্যাগ কৰি দুঃসাহস আৰু উপস্থিত বুদ্ধিৰে মানসেনা তিনিজনক হত্যা কৰি স্বামীক বন্ধনৰ পৰা মুকলি কৰি দিছিল। শেষত নিজেও উন্মাদিনী হৈ মৃত্যু মুখত পৰিল। মৃত্যুৰ সময়ত পতিব্ৰতা জয়ন্তীৰ এটাই সুখ আছিল যে তাই স্বামীক বন্ধনৰ পৰা মুক্ত কৰালে।

বেজবৰুৱাই জয়ন্তীক তেজ মঙহৰ চৰিত্ৰ ৰূপেই অংকন কৰিছে। শান্ত লজ্জাশীলা আৰু ভীতা জয়ন্তী এসময়ত নৃত্যকাৰিণী উন্মাদিনী হৈ পৰিছে। পৰিস্থিতিয়ে আৰু কৰ্তব্যই তাইক এনেদৰে গঢ়ি তুলিছে। অসমীয়া ৰমনীৰ যে কোনোফালে কৰ্ম নহয়, নিজৰ স্বামীৰ বাবে নিজৰ মৃত্যুকো আকোৱালী ল’ব পাৰে জয়ন্তীয়ে তাকে প্ৰমাণ কৰি দেখুৱাইছে। স্বামীৰ প্ৰতি ভক্তি, সেৱা আৰু আত্মবলিদান জয়ন্তীৰ প্ৰতি পাঠকৰ মনলৈ শ্ৰদ্ধা ভাৱ কঢ়িয়াই আনে। নাৰীৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাশীল দৃষ্টিভংগী বেজবৰুৱাৰ

গল্পত প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। ‘ভদৰী’ ‘পাটমুগী’ আদি গল্পৰ জৰিয়তে যেনেকৈ বেজবৰুৱাই নাৰীৰ অন্তৰ্নিহিত সত্য আৰু সৌন্দৰ্যৰ অনুভূতি প্ৰকাশ কৰিছে ‘জয়ন্তী’তো তাৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন হৈছে।

পৰিশেষত, ‘জয়ন্তী’ গল্পৰ আলোচনাত এটা কথাই ক’ব পাৰি যে, বেজবৰুৱাই স্বভাৱসুলভ উপস্থাপন আৰু ভাষাৰ লালিত্যৰে গল্পটোৰ এক বিশেষ মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। সেইখিনিতে ‘জয়ন্তী’ সাৰ্থকতা নিহিত হৈ আছে।

২.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

সামৰণিত ক’ব পাৰি যে, লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই অসমীয়া জাতি, ভাষা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিত নতুন ৰূপেৰে নিৰ্মাণৰ সাধনাৰে ব্ৰতী হৈ সমগ্ৰ জীৱন সাহিত্যৰ বৰপথাৰ মনত অসমীয়া জাতিৰ বিকাশৰ বাবেই বিবিধ সামাজিক দিশক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ সাহিত্য ৰচনা কৰিছে। মহৎ সৃষ্টিৰাজিৰ জৰিয়তে অসমীয়া ভাষা সাহিত্য সংস্কৃতিলৈ বেজবৰুৱাই অনবদ্য অৱদান আগবঢ়াই থৈ গৈছে। ১৯৩৮ চনত মৃত্যুবৰণ কৰা এইজনা ব্যক্তিয়ে জোনাকীৰ বুকুত সাহিত্যৰ পাতনি মেলি ঊনবিংশ শতিকাৰ শেষ দশকৰ পৰা বিংশ শতিকাৰ ত্ৰিশৰ দশকলৈ একছত্ৰী সম্ৰাটৰ দৰে সাহিত্যৰ প্ৰধান জু মুঠিটো ধৰি ৰাখিছিল। পাশ্চাত্যৰ নব্যধাৰাৰ চুটিগল্প লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই অসমীয়া সাহিত্যলৈ আমদানি কৰি সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত এক নতুনত্বৰ জোৱাৰ তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিল। সমকালীন সমাজত ন-ন বিষয়বস্তু, সমাজৰ ভণ্ডামি, অন্ধ-বিশ্বাস আদি গল্পৰ জৰিয়তে উদঙাই দেখুৱাইছিল। বিভিন্ন গল্পৰ মাধ্যমেৰে তেওঁ সমাজৰ তথা তথাকথিত উচ্চশ্ৰেণীৰ নগ্নতা সমাজৰ আগত দাঙি ধৰিছিল। বেজবৰুৱাৰ আদৰ্শত স্থাপিত হোৱা এই চুটিগল্পৰ ধাৰা সমসাময়িক লিখক তথা পৰৱৰ্তী লেখকসকলো ন বিষয়বস্তু, আংগিক-কৌশলেৰে সমৃদ্ধিশালী কৰি তুলি কেৱল এগৰাকী চুটিগল্পকাৰ হিচাপে নহয়, অসমীয়া পাঠক সমাজত তাক জনপ্ৰিয়তা কৰি তোলাৰ ক্ষেত্ৰতো বেজবৰুৱা চিৰস্মৰণীয়।

২.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ এটি পৰিচয় দাঙি ধৰি অসমীয়া সাহিত্যত তেওঁৰ অৱদান সম্পৰ্কে ফঁহিয়াই লিখক।

২। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্পৰ উদাহৰণ লৈ তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্বন্ধে এটি দীঘলীয়া আলোচনা প্ৰস্তুত কৰক।

৩। ‘লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ চুটিগল্প বিশেষত্ব’— এটা প্ৰবন্ধ যুগুত কৰক।

৪। লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ ‘জয়ন্তী’ গল্পৰ আধাৰত গল্পটোৰ ঐতিহাসিক পটভূমি বিচাৰ কৰক। গল্পটোৰ প্ৰধান চৰিত্ৰ ‘জয়ন্তী’ৰ গল্পকাৰে কিদৰে এগৰাকী আদৰ্শ নাৰী হিচাপে উপস্থাপন কৰিছে আলোচনা কৰক।

২.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত, সৌমাৰ প্ৰকাশ, ২০১১ চন।

ভট্টাচাৰ্য ড° বসন্ত কুমাৰ ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ সুবাস, জাৰ্ণাল এম্পৰিয়াম, ২০১৬ চন।

গোস্বামী, শ্ৰীত্ৰৈলোক্যনাথ ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য, বাণী প্ৰকাশ, ২০১৩ চন।

গগৈ, হৃদয়ানন্দ (সম্পা.) ঃ লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ গল্প সমগ্ৰ, জ্যোতি প্ৰকাশন, ২০০৭।

বৰুৱা প্ৰহ্লাদ ঃ অসমীয়া চুটিগল্প অধ্যয়ন, বনলতা প্ৰকাশন, প্ৰথম প্ৰকাশ।

*****

তৃতীয় বিভাগ

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'ব্যৰ্থতাৰ দান'

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৩.৩ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ সাধাৰণ পৰিচয়

৩.৪ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু

৩.৫ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

৩.৬ ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পৰ আলোচনা

৩.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

৩.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

৩.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া চুটিগল্প জগতৰ যুগ সমূহৰ ভিতৰত আৱাহন যুগত অসমীয়া চুটিগল্পই বিশেষভাৱে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। আৱাহন যুগতে চুটিগল্পই নিজস্ব ৰচনাৰীতিৰে গল্প ৰচনা কৰি বহু গল্পকাৰে নিজৰ প্ৰতিভা বিকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। আৱাহন যুগত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ নাম এক উল্লেখযোগ্য গল্পকাৰ স্বৰূপে পোৱা যায়। সাধাৰণতে লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা আৱাহন যুগৰ এজন গতানুগতিক গল্পকাৰ। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই ৰচনা কৰা গল্পৰ সংখ্যা মুঠ ১৭ টা। তেওঁৰ গল্পসমূহে বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ, পটভূমি আদি সকলো ফালৰ পৰা উৎকৃষ্টতা প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুসমূহ যেনে— সামাজিক চিত্ৰ, সমাজত প্ৰতিফলিত হোৱা শোষণৰ চিত্ৰ, নাৰী জীৱনৰ বাস্তৱিক চিত্ৰ, সমকালীন সমাজৰ অভিজাত আৰু তথাকথিত শিক্ষিত শ্ৰেণীৰ ভণ্ডামি, শঠতাৰ স্বৰূপ স্পষ্ট ৰূপত দেখা যায়। তেওঁৰ গল্পত মানৱতা তথা সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ লোকৰ মাজত শান্তি সম্প্ৰীতি স্থাপন কৰাৰ চিত্ৰও প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই ৰচনা কৰা গল্প সমূহ যেনে— চিৰাজ, বিদ্ৰোহিনী, পৰাজয়, নীনা, ব্যৰ্থতাৰ দান, আদি। এইসমূহ গল্পৰ ভিতৰত 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটো এক উল্লেখযোগ্য গল্পস্বৰূপে পোৱা যায়। তেওঁ ৰচিত 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোৱে কাহিনী, চৰিত্ৰ, সংলাপ আদিসকলো ফালৰ পৰা বিশেষভাৱে সফলতা অৰ্জন কৰিছে। অৰ্থাৎ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ ৰচিত ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পটো তেওঁৰ এটা উৎকৃষ্ট গল্প বুলি কোৱা হয়।

এই বিভাগটিত 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটিৰ বিষয়বস্তু, কাহিনী বিন্যাস, চৰিত্ৰ আদি দিশবোৰৰ পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে।

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- আৰাহন যুগৰঅসমীয়া চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে বিচাৰ কৰিব পাৰিব।
- গল্পকাৰ হিচাপে লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব।
- লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ ‘ব্যৰ্থতাৰ দান’ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু কাহিনী, চৰিত্ৰ বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব।
- ‘ব্যৰ্থতাৰদান’ গল্পটিত প্ৰকাশিত নাৰীমনোভাৱ উপলব্ধি কৰিব পাৰিব।

৩.৩ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ সাধাৰণ পৰিচয়

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ জন্ম হয় ১৮৯৮ চনৰ ১০ অক্টোবৰ তাৰিখে। লক্ষ্মী পূজাৰ দিনা লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ জন্ম হয়। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম আছিল হলধৰ শৰ্মা আৰু মাতৃৰ নাম আছিল উমা দেৱী। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ পিতৃ তেওঁৰ শৈশৰ কালতে মৃত্যু হয়। তাৰপিছত তেওঁক বৰদেউতাকে আদৰ আৰু মৰম যত্নৰে ডাঙৰ দীঘল কৰে। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ আনুষ্ঠানিক শিক্ষা আৰম্ভ হৈছিল বিশ্বনাথৰ ভীৰ গাঁৱৰ ওচৰৰে পানীভঁৰাল প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ত। তেওঁ সৰুৰে পৰা শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত মেধাৱী আছিল। বিদ্যালয়ত পঢ়ি থকা অৱস্থাত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ পঢ়াৰ ক্ষেত্ৰত আগ্ৰহ দেখি শিক্ষক সকলে আদৰ যত্নৰে তেওঁক আগবঢ়াই লৈ গৈছিল। যাৰ ফলত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই পানীভঁৰাল প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ৰ পৰা পৰীক্ষা দি প্ৰাথমিক বৃত্তি পৰীক্ষাত তেজপুৰৰ পৰাই প্ৰথম হৈছিল। তাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯০৫ চনত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই তেজপুৰ চৰকাৰী হাইস্কুলত নাম ভৰ্তি কৰে। এই বিদ্যালয়ত তেওঁ অষ্টম শ্ৰেণীলৈ পঢ়ে। নৱম শ্ৰেণীলৈ প্ৰমোচন পোৱাত চন্দ্ৰনাথ শৰ্মাই ভৱিষ্যতৰ কথা ভাবি লক্ষ্মীধৰক নিজৰ তত্বাৱধানত ৰাখি গুৱাহাটীৰ কলেজিয়েট স্কুলত নাম লেখি দিয়ে। আনহাতে ১৯১৬ চনটো লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ বিদ্যাৰ্থী জীৱনৰ এটা বিশেষ স্মৰণীয় বছৰ। এই বছৰতে তেওঁ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত বিশেষ কৃতিত্ব লাভ কৰিবলৈ সক্ষমহয়। এই পৰীক্ষাতে তেওঁ অসমৰ ভিতৰতে ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাক উপত্যকা তৃতীয় আৰু অসম উপত্যকাত প্ৰথম হৈ উত্তীৰ্ণ হয় আৰু কুৰিটকীয়া বৃত্তিৰ লগতে সোণৰ পদকো লাভ কৰে। আনহাতে প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত অৱতীৰ্ণ হোৱাৰ আগতে দশম শ্ৰেণীত থকা সময়তে লক্ষ্মীধৰে আউনীআটী সত্ৰাধিকাৰৰ বছৰেকীয়া প্ৰতিযোগিতাতো প্ৰথম হৈ মেডেল লাভ কৰিছিল।

প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে কটন কলেজত নাম ভৰ্ত্তি কৰে। তাৰ পিছত ১৯১৮ চনত কটন কলেজৰ পৰাই আই.এ. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ১৯২০ চনত ইংৰাজী বিষয় লৈ কটন কলেজৰ পৰাই স্নাতক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯২০ চনত বি.এ. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে কলিকতালৈ যাত্ৰা কৰে। ১৯২৪ চনত তেওঁ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ভাৰতীয় ভাষা আৰু সাহিত্য বিষয়ত পৰীক্ষা দি প্ৰথম শ্ৰেণীৰ প্ৰথম স্থান লাভ কৰে। আইনৰ শেষৰ পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ লগে লগে তেওঁৰ আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰো সমাপ্তি হয়।

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ সাহিত্যৰাজি ঃ

আৱাহনৰ গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা আছিল এজন উল্লেখযোগ্য গল্পকাৰ। অসমীয়া সাহিত্য জগতত তেওঁ ভিন্ন ধৰণৰ সাহিত্য ৰচনা কৰি নিজৰ স্থান প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ গল্প, নাটক, কবিতা, আত্মজীৱনী, অন্যান্য ধৰণৰ সাহিত্য ৰচনা কৰি অসমীয়া সাহিত্যত বিশেষ অৱদান আগবঢ়াই। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই ৰচনা কাৰ গল্পসমূহ যেনে— চিৰাজ, বিদ্ৰোহিনী, পৰাজয়, বিধৱাৰ লৰা, ব্যৰ্থতাৰ দান আদি উল্লেখযোগ্য গল্প। আনহাতে তেওঁৰ ৰচিত গল্প সংকলনৰ নাম হ'ল 'ব্যৰ্থতাৰ দান'।

তেওঁ ৰচনা কৰা নাটক যেনে— নিৰ্মলা (১৯২৪-২৫ ৰ ভিতৰত ৰচিত), প্ৰজাপতিৰ ভুল, কবিৰ জীৱন, শৃংখল বিচাৰ, সতী জয়মতী আদি। আনহাতে গ্ৰন্থৰূপত প্ৰকাশিত তেওঁৰ নাটকখনৰ নাম 'দেশৰ কথা'।

তেওঁৰ ৰচিত কবিতা সমূহ হ'ল— ঈশ্বৰ, পখিলা, নাৰী, মৰম দেৱতা।

তেওঁৰ আত্মজীৱনীখনৰ নাম 'জীৱন স্মৃতি'। তেওঁৰ ৰচিত আন গ্ৰন্থসমূহ হ'ল— কামৰূপৰ প্ৰাচীন শাসনাৱলী, চন্দ্ৰনাথ, অসমীয়া নাৰী সম্বন্ধে ভাষাৰ চেৰেক আদি ৰচনা কৰে।

এইদৰে ভিন্ন ধৰণৰ সাহিত্য ৰচনা কৰি লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই সাহিত্য ক্ষেত্ৰখনত বিশেষ অৱদান আগবঢ়াই।

৩.৪ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু

আৱাহনৰ স্তৰত ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰে গল্পকাৰসকলে গল্প ৰচনা কৰিছিল। পূৰ্বৰ বহু বিষয়ৰ পৰা আতৰি নতুন বিষয়বস্তুৰে গল্প ৰচনা কৰাত মনোনিৱেশ কৰে। তেওঁৰ ৰচিত চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তুসমূহ যেনে—

ক) মানৱিক অভিজ্ঞতা আৰু অনুভূতি ঃ

তেওঁ গল্পসমূহৰ মাধ্যমেৰে মানুহৰ অন্তৰ্দ্বন্দ্ব মনৰ অন্ধকাৰ আৰু চিৰস্থায়ী আৰু আভ্যন্তৰীণ যাত্ৰাৰ কথা বৰ্ণনা কৰে। তেওঁৰ গল্পৰ মাধ্যমেৰে একেটা সময়তে গভীৰ দৃষ্টিভংগীৰো প্ৰকাশ হয়।

খ) সমাজৰ সমস্যা ঃ

তেওঁৰ গল্পসমূহৰ মাজেৰে সমাজৰ নানা সমস্যা আৰু পৰিস্থিতিৰ আলোচনা কৰিছে। অৰ্থনৈতিক, সামাজিক, আৰু মানসিক দিশৰ পৰা চৰিত্ৰসমূহক বিশ্লেষণ কৰি তেওঁ সমালোচনা কৰে।

গ) সংস্কৃতি আৰু পৰম্পৰা ঃ

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পসমূহত অসমীয়া সমাজৰ পৰম্পৰা, ৰীতি নীতি আৰু সংস্কৃতিৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হয়। সেয়ে তেওঁৰ গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তু প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া সমাজ তথা সংস্কৃতিৰ এক বিশেষ চিত্ৰও পৰিলক্ষিত হয়।

ঘ) সামাজিক চিত্ৰ ঃ

সমাজৰ ৰক্ষণশীলতা, সংকীৰ্ণতা,অভিজাত সম্প্ৰদায়ৰ লোকে সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ লোকক শোষণ কৰাৰ চিত্ৰ। তথা সেই সময়ৰ শোষণৰ চেপাত পিষ্ট হৈ পৰা শ্ৰমিকৰ জীৱনক তেওঁ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰে। সমকালীন সমাজৰ অভিজাত আৰু তথাকথিত শিক্ষিত শ্ৰেণীৰ ভণ্ডামি আদিৰ চিত্ৰ গল্পত বিষয়বস্তু স্বৰূপে প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পসমূহৰ মাজেৰে মানৱতাৰ আধাৰত গঢ়ি উঠা সমাজ অৰ্থাৎ হিন্দু মুছলমানৰ সম্প্ৰীতিৰ চিত্ৰৰ প্ৰকাশ আদি তেওঁৰ গল্পৰ মূল বিষয়বস্তু। প্ৰগতিশীল চিন্তাধাৰাও তেওঁৰ গল্পৰ মূল বিষয়। অৰ্থাৎ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ ৰচিত গল্পৰ মাজেৰে সমাজ চেতনা বিশেষভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

ঙ) নাৰীমনৰ প্ৰভাৱ ঃ

সমাজত সেই সময়ত পৰিলক্ষিত হোৱা নাৰী মনৰ চিত্ৰ গল্পৰ মাজেৰে বিশেষভাৱে পৰিলক্ষিত হয়। বাল্যবিবাহ, বিধৱা নাৰীৰ মৰ্মভেদী বেদনা, নাৰীমনস্তত্ব আদিৰ চিত্ৰ তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু স্বৰূপে দেখা যায়। সামাজিক ৰক্ষণশীলতাৰ বলি হোৱা বাল্য বিধৱাসকলৰ জীৱনৰ কৰুণ চিত্ৰৰো প্ৰকাশ স্পষ্ট ৰূপত পৰিলক্ষিত হয়।

আনহাতে সেই সময়ৰ পুৰুষকেন্দ্ৰীক সমাজত নাৰীৰ প্ৰতি চলি অহা শোষণৰ চিত্ৰ তেওঁ বিষয়বস্তুস্বৰূপে গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰা দেখা যায়।

৩.৫ লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বিভিন্ন দিশক আধাৰ কৰি পোৱা যায়। সেইসমূহ বৈশিষ্ট্য তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

১। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ মানুহৰ জীৱনৰ সৰলতাৰ চিত্ৰ তথা প্ৰাকৃতিক দৃশ্যসমূহ সুন্দৰ ভাৱে বৰ্ণনা কৰা দেখা যায়।

২। মানসিক মূল্যবোধ আৰু সামাজিক পৰিস্থিতিৰ প্ৰকাশ তেওঁৰ গল্পসমূহৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

৩। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ ভাষা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত সহজ সৰল আৰু সাধাৰণ চহা মানুহৰ ভাষা প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়।

৪। অন্তৰ্দৃষ্টিৰ আৰু মনোবৈজ্ঞানিক দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰকাশ তেওঁৰ চুটিগল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

৫। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পসমূহৰ মাজেৰে মানৱতাবাদী চিন্তাৰ প্ৰদৰ্শন কৰাও পৰিলক্ষিত হয়।

৬। সমাজ সচেতনবাদী চিন্তাৰ প্ৰভাৱ তেওঁৰ চুটিগল্পৰ আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য।

৭। সাম্যবাদী ভাৱধাৰাৰ প্ৰভাৱো তেওঁৰ চুটিগল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য স্বৰূপে পোৱা যায়।

৮। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ গল্পৰ মাজেৰে দৈহিক অৱদমনৰ চিত্ৰও বিশেষ ভাৱে প্ৰকাশ কৰা দেখা যায়।

৯। শ্ৰেণী বৈষম্যৰ চিত্ৰৰ প্ৰকাশ তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

১০।লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ চুটিগল্পৰ মাজেৰে নাৰী-পুৰুষৰ সম্পৰ্কৰ ৰহস্য উদ্‌ঘাটন কৰাও বিশেষ বৈশিষ্ট্যৰূপে পোৱা যায়।

৩.৬ 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পৰ আলোচনা

বিষয়বস্তু (কাহিনী)

আৱাহন কাকতৰ যোগেদি আত্মপ্ৰকাশ আৰু আত্মপ্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা আছিল অন্যতম। তেওঁৰ ৰচিত বহু গল্পৰ ভিতৰত এটা উল্লেখযোগ্য গল্প হ'ল 'ব্যৰ্থতাৰ দান'। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোত তেওঁৰ ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ, ভাষা আদি সকলোফালৰ পৰা উৎকৃষ্ট গল্প স্বৰূপে পোৱা যায়।

ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পটোৰ মূল বিষয়বস্তু আছিল নাৰী মনৰ ভাৱ প্ৰকাশ। গল্পটোৰ মূল চৰিত্ৰ আছিল লিলি, ললিত, তৰু। এই তিনিওগৰাকী চৰিত্ৰৰ মাজেৰে গল্পৰ কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰিছে। গল্পটোৰ কাহিনী আৰম্ভ হৈছিল লিলি নামৰ এগৰাকী ৰূপহী নাৰীৰ কাহিনীৰে। লিলি আছিল হাকিমৰ নুমলীয়া জী। লিলি দেখাত বৰ সুন্দৰী আছিল। যাৰ বাবে লিলিয়ে নিজক লৈ অতিকৈ গৌৰৱ অনুভৱ কৰে। সাধাৰণতে ৰূপহী নাৰীৰ অহংকাৰ লিলিৰ পূৰামাত্ৰাই আছে। লিলিয়ে পুৰুষৰ সন্মূখত সম্পূৰ্ণ উদাসীন হৈ থাকিও পুৰুষৰ মন কেনেকৈ আকৰ্ষণ কৰিব লাগে সেই বিষয়ত লিলি অতিকৈ পাৰদৰ্শী। লিলিয়ে নিজৰ ৰূপক লৈ পুৰুষৰ আগত অতিকৈ অহংকাৰ দেখায়। সাধাৰণতে পুৰুষৰ চকুত তাইৰ সৌন্দৰ্যৰ উদ্দেশ্যে উপাসনাৰ ভাষাই লিলিক ক্ৰমান্বয়ে সৌন্দৰ্য সচেতন আৰু অহংকাৰী কৰি তোলে।

লিলিৰ উপযুক্ত বয়সতে বিবাহ পাশত আৱদ্ধ হয়। লিলিৰ স্বামী আছিল ধনী চাহ বাগিচাৰ মালিক। লিলিৰ স্বামী আছিল অতিকৈ গৰ্ব, ধনৰ অহংকাৰী, ব্যৱসায়ত পাৰ্গত, দেখিবলৈ অতিকৈ সুন্দৰ পুৰুষ, অভিজাত শ্ৰেণীৰো আছিল। সকলো ফালৰ পৰা লিলিৰ স্বামী উপযুক্ত আছিল যদিও লিলিয়ে নিজৰ সংসাৰখনক লৈ সুখী অনুভৱ

কৰা নাছিল। অৰ্থাৎ লিলিয়ে নিজৰ সংসাৰখনত যিধৰণৰ সুখৰ আশা কৰিছিল সেই সুখ লিলিয়ে অনুভৱ কৰা নাছিল। যাৰ বাবে লিলিয়ে আনপুৰুষৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ হ'বলৈ ধৰিলে। লিলিয়ে প্ৰথম অৱস্থাত তাইৰ বান্ধৱী তৰুৰ স্বামীৰ আচৰণৰ প্ৰতি মুগ্ধ হৈছিল। লিলিহঁতৰ ঘৰৰ ওচৰতে তৰুৰ ঘৰ আছিল। তৰুও হাকিমৰ জীয়েক আছিল। তাই দেখিবলৈও অপূৰ্ব সুন্দৰী আছিল। কিন্তু তাই স্বভাৱত বৰ লাজকুৰীয়া, স্নিগ্ধা, মৰমীয়াল আছিল। তৰুৰ স্বামী আছিল সাধাৰণ লোক অভিজাত শ্ৰেণীৰ নাছিল। কিন্তু তথাপিও তৰু আছিল অতিকৈ সুখী। কাৰণ তৰুৱে সাধাৰণ সুখ-দুখ, হাঁহি-আনন্দৰ মাজেদি জীৱন কটাই ভাল পাইছিল যাৰ বাবে লিলিয়ে তৰুক মনে মনে ঈৰ্ষা কৰিছিল। তথাপিও তৰুৰ সহজ সৰল স্বভাৱে লিলিক আকৰ্ষণ কৰে আৰু দুয়োগাৰীক অন্তৰংগ বান্ধৱী হৈ পৰে। লিলি নিজেও অতি সুন্দৰী আছিল তেওঁৰ স্বামীয়েও অভিজাত তথা ৰূপে গুণে মনোমোহা আছিল। তৰুৱে আকৌ তাৰ পৰিৱৰ্তে নিজতকৈ কম সুন্দৰ তথা ধনীৰ ক্ষেত্ৰতো দুৰ্বল লোক এজনকহে নিজৰ স্বামীৰূপে গ্ৰহণ কৰে। তথাপিও নিজৰ স্বামীৰ সৈতে অতিকৈ সুখী জীৱন যাপন কৰিছিল। আনহাতে লিলিয়ে নিজৰ অভিজাত স্বামীৰ লগত থাকিও সংসাৰত সুখী অনুভৱ কৰা নাছিল। যাৰফলত লিলিয়ে পৰৱৰ্তী সময়ত তৰুৰ স্বামীৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত হ'ল। লিলিয়েও নিজে খুবেই আত্মবিশ্বাসী আছিল যে তাই তৰুতকৈ বেছি মনোমোহা যাৰ বাবে তাই যদি ললিতক প্ৰেমৰ প্ৰস্তাৱ দিয়ে সেই প্ৰস্তাৱ ললিতে কেতিয়াও প্ৰত্যাখ্যান নকৰে। কিন্তু এই আত্মবিশ্বাসী মনে লিলিক লজ্জিত কৰিলে।

গল্পটোত কাহিনীটোত এঠাইত দেখা যায় তৰু আৰু ললিতৰ যুগ্ম জীৱনলৈ অবাঞ্চিতভাৱে অমানিশা নামি আহিছিল। কাৰণ তৰু অসুস্থতাত ভুগিলে আৰু সেই সময়ত ললিতৰ তৰুৰ প্ৰতি থকা দায়িত্ব আৰু মৰম দেখি লিলি ঈৰ্ষান্বিত হ'ল। আনহাতে তৰুৰ মৃত্যুৰ পিছত ললিতে একেবাৰে অকলশৰীয়া হৈ পৰিছিল সেইবাবে লিলিয়ে মনে মনে ভাবিছিল যে ললিতে তৰুৰ পিছত লিলিৰ ৰূপত মুগ্ধ হব। সেইবাবে ললিতক আকৰ্ষণ কৰিবলৈ লিলিয়ে দুই তিনিখন চিঠি লিখিছিল। প্ৰতিখন চিঠিতে লিলিয়ে ললিতৰ প্ৰতি থকা প্ৰেমক নিবেদন কৰে কিন্তু ললিতে লিলিৰ এই প্ৰেম প্ৰত্যাখ্যান পাব বুলি আশা কৰা নাছিল যাৰ বাবে তাই এই প্ৰত্যাখ্যান সহিব নোৱাৰিলে আৰু স্বামীৰ দ্বাৰা ললিতক অপমান কৰিলে। তথাপিও ললিত নিমাতে আছিল।

অৱশেষত ললিতৰ তৰুৰ প্ৰতি থকা প্ৰেম, ত্যাগ আদিয়ে লিলিক মুগ্ধ কৰিলে। তাই বুজিব পাৰিলে যে সৌন্দৰ্য্যই সকলো নহয় ত্যাগ আৰু বিশ্বাস জীৱনৰ সকলো। লিলিয়ে বুজিপালে যে বাস্তৱ জীৱনত ললিতক তাই কেতিয়াও নাপায়। অৰ্থাৎ ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পটোৰ গল্পকাৰে কাহিনী তথা বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত নাৰী ভাবনা, প্ৰেম, ত্যাগ আদিৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰিছে।

সাধাৰণতে কাহিনী হিচাপে ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পটোত এটা নিটোল কাহিনী পোৱা নাযায় লিলিৰ মানসিক জগতক কেন্দ্ৰ কৰিয়ে ব্যৰ্থতাৰ দান গল্পটোৰ কাহিনীভাগে গতি লাভ কৰিছে।

'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ ঃ

লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাই গল্প ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰতো গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা প্ৰদান কৰে। গল্পকাৰে পৰ্যবেক্ষণ ক্ষমতাৰ ওপৰতে ঘাইকৈ চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ সফলতা দেখা যায়। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোত বহুকেইটা চৰিত্ৰই কাহিনীৰ গতি লাভ কৰাত সহায় কৰিছে। গল্পটোত মূলতঃ তিনিটা চৰিত্ৰই মুখ্য স্থান পাইছে। সেইকেইটা যেনে— লিলি, তৰু, ললিত এই তিনিটা চৰিত্ৰই গল্পটোক অধিক সাৰ্থকতা প্ৰদান কৰিছে। তলত উক্ত চৰিত্ৰ কেইটা বৰ্ণনা কৰা হ'ল।

'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰই আছিল লিলি। লিলি আছিল অতিকৈ সুন্দৰী ৰূপে গুণে মনোমোহা। তাই হাকিমৰ নুমলীয়া জী আছিল। লিলিয়ে নিজৰ ৰূপক লৈ অতিকৈ গৰ্বিত। ৰূপহী নাৰীৰ অহংকাৰ লিলিৰ পুৰামাত্ৰাই আছে। আনহাতে পুৰুষক নিজৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ কৰিবপৰা ক্ষমতাও আছে। সেই বিষয়ত লিলি পাৰদৰ্শী। লিলি ধনী চাহ বাগিচাৰ মালিকৰ লগত বিবাহ পাশত আবদ্ধ হয়। তাইৰ স্বামীও সকলো ফালৰপৰায়ে পৰিপুষ্ট আছিল। লিলিয়ে সদায়ে নিজক লৈ অহংকাৰ ভাৱ অনুভৱ কৰে আৰু নিজৰ স্বামীকো লিলিয়ে নিজ মতে চলাব বিচাৰিছিল যাৰ বাবে সময়ত লিলিৰ সংসাৰত অশান্তিৰ সৃষ্টি হৈছিল। অৰ্থাৎ গল্পটোত লিলি চৰিত্ৰটোক অহংকাৰী, আত্মবিশ্বাসী, আনৰ প্ৰতি ঈৰ্ষান্বিত এগৰাকী নাৰী স্বৰূপে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

গল্পটোৰ আন এটা চৰিত্ৰ আছিল তৰু। তৰু আছিল ৰূপে গুণে মনোমোহা সহজ সৰল নাৰী। তৰুৰ পিতৃ আছিল হাকিম। তৰু স্বভাৱত লাজকুৰীয়া, স্নিগ্ধা, সহজ সৰল মনৰ নাৰী। তৰু ৰূপে গুণে মনোমোহা হ'লেও নিজৰ ৰূপকলৈ কেতিয়াও অহংকাৰ অনুভৱ নকৰে। তাই নিজৰ জীৱনটোক লৈ অতিকৈ সুখী। সাধাৰণ সুখ দুখ হাঁহি আনন্দৰ মাজেদি জীৱন কটোৱা তৰুৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল। তৰুৰ স্বামী আছিল ললিত। ললিতৰ সুন্দৰ আচাৰ ব্যৱহাৰে তৰুক আকৰ্ষণ কৰে আৰু ললিতৰ লগত বিবাহ হৈ সংসাৰত অতিকৈ সুখেৰে জীৱন যাপন কৰে। অৰ্থাৎ গল্পটোত তৰু চৰিত্ৰটো এটা পাৰ্শ্ব চৰিত্ৰ ৰূপে দেখা যায়।

গল্পটোত উল্লেখ কৰা আন এটা চৰিত্ৰ হ'ল ললিত। গল্পকাৰে ললিতক সাধাৰণৰপৰা অসাধাৰণ চৰিত্ৰলৈ কৌশলেৰে ৰূপান্তৰিত কৰিছে। ললিত ৰূপত সৌন্দৰ্য্য নাছিল যদিও স্বভাৱ চৰিত্ৰ আৰু আচাৰ ব্যৱহাৰে আনক মোহিত কৰিব পৰা গুণ ললিতৰ মাজত দেখা পোৱা গৈছিল। গল্পটোত ললিতে তৰুৰ প্ৰতি থকা প্ৰেম স্পষ্ট

ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে। এই প্ৰেম দেখি লিলিয়েও ললিতৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। ললিত চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে অন্য এটা দিশো প্ৰকাশ পাইছে। ব্যৰ্থ প্ৰেমৰ অপমান পাই লিলিয়ে স্বামীৰ দ্বাৰা ললিতক অপমান কৰায় আৰু ললিতে নিৰ্বিকাৰে সহ্য কৰে। যাৰ মাজেৰে ললিতৰ ধৈৰ্য্যশক্তি প্ৰকাশ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ ললিত চৰিত্ৰটো ধৈৰ্য্য, গম্ভীৰ, সাধাৰণ পুৰুষ, নাৰীৰ প্ৰতি থকা সন্মান আদিৰ মাজেৰে ললিত চৰিত্ৰটোৱে বিশেষ চৰিত্ৰস্বৰূপে প্ৰকাশ পাইছে।

আনহাতে গল্পটোত অন্য এটা পাৰ্শ্ব চৰিত্ৰ হ'ল লিলিৰ স্বামী। তেওঁ আছিল এজন চাহ বাগিচাৰ মালিক। তেওঁ এজনী সুন্দৰ নাৰীক পত্নীৰূপে পাইছে তাতেই তেওঁ সন্তুষ্ট। মানসিক উৎকৰ্ষৰ বাবে তেওঁৰ ৰুচি বা ইচ্ছা নাই। পত্নীয়ে যি কয় তাকে মানি পত্নীক সন্তুষ্ট কৰাই জীৱনৰ লক্ষ্য। সেইবাবে গল্পটোত ললিতৰ বিপৰীতে লিলিৰ স্বামীৰ চৰিত্ৰ সাধাৰণ চৰিত্ৰস্বৰূপেও পোৱা গ'ল।

এইদৰে 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোত গল্পকাৰে সকলো চৰিত্ৰ সুন্দৰভাৱে উপস্থাপন কৰাত বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে। অৰ্থাৎ 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোত সন্নিৱিষ্ট আটাইকেইটা চৰিত্ৰৰ স্বকীয়তা সুন্দৰভাৱে পৰিস্ফুট হৈছে। গল্পকাৰে শিল্পী সুলভ মানসিকতাৰে চৰিত্ৰকেইটা সজাই পৰাই লোৱা দেখা যায়। শৈল্পিক দক্ষতাৰে অংকন কৰা আটাইকেইটা চৰিত্ৰই পাঠকৰ অন্তৰ স্পৰ্শ কৰাও পৰিলক্ষিত হয়।

৩.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্তৰ্গত সাহিত্য সমূহৰ ভিতৰত চুটিগল্পএক অন্যতম ধাৰা। অৰুণোদই পাতৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বৰ্তমান একবিংশ শতিকালৈ নতুন নতুন বিষয়বস্তু কলাকৌশল আদিৰে গল্পসমূহ ৰচনা কৰি নতুন দিশৰ সূচনা কৰে। আৱাহন যুগত বিশেষকৈ অসমীয়া চুটিগল্পই বিকাশ লাভ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত বিভিন্ন দিশৰ পৰা বিষয়বস্তু সমূহ আধাৰ কৰি ৰচনা কৰা হৈছিল। এই আৱাহন যুগৰে এগৰাকী শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ আছিল লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা। তেওঁ গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত বহু গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছিল। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভিতৰত এটা উল্লেখযোগ্য গল্প আছিল 'ব্যৰ্থতাৰ দান'। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটো ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ কাহিনী, বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ সৃষ্টি, সংলাপ আদি সকলো ফালৰ পৰা বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে। আনহাতে সমাজ জীৱনৰ চিত্ৰ সমূহ প্ৰদৰ্শনেৰে ব্যৰ্থতাৰ দান তেওঁৰ ৰচিত এটা উল্লেখযোগ্য গল্প স্বৰূপে পোৱা যায়।

অৰ্থাৎ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ক্ষেত্ৰখনত তথা আৱাহন যুগত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা এজন বিশেষ শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰস্বৰূপে লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ নাম গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত চিৰস্মৰণীয় নাম স্বৰূপে পোৱা যায়। আনহাতে তেওঁৰ ৰচিত 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটো সকলো দিশৰ পৰা তেওঁৰ সাহিত্য জীৱনত ৰচিত এটা শ্ৰেষ্ঠ গল্পস্বৰূপে পোৱা যায়।

৩.৮ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা জীৱনৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

২। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মা সাহিত্যৰাজী সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

৩। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে লিখক।

৪। লক্ষ্মীধৰ শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ আলোচনা কৰক।

৫। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোৰ কাহিনীভাগ বৰ্ণনা কৰক।

৬। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোত চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ সফলতা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰক।

৭। 'ব্যৰ্থতাৰ দান' গল্পটোৰ চৰিত্ৰসমূহৰ বৰ্ণনা কৰক।

৩.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা।

ড° অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন।

অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ।

ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য।

*****

চতুৰ্থ বিভাগ
চৈয়দ আব্দুল মালিক আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প ‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’

বিভাগৰ গঠনঃ

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৪.৩ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ সাধাৰণ পৰিচয়

৪.৪ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু

৪.৫ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্প ‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’

৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

৪.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (Reference/Suggested Readings)

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

বিংশ শতিকাৰ প্ৰথম ভাগতে জোনাকী আলোচনীৰ পাতত আত্মপ্ৰকাশ কৰা চুটিগল্পই আৱাহন তথা ৰামধেনু যুগত ক্ৰমশঃ আধুনিকতাবাদী চিন্তাৰে পুষ্ট হৈ অধিকপূৰ্ণ তথা বিচিত্ৰ ৰূপত জিলিকি উঠে। অসমীয়া চুটিগল্প সাহিত্যত দুহেজাৰৰো অধিক গল্পৰে সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰা চৈয়দ আব্দুল মালিক অসমীয়া সাহিত্যৰ এজন প্ৰখ্যাত সাহিত্যিক। ১৯৩৫ চনতে ‘জেউতি’ আলোচনীত প্ৰকাশিত ‘বন্ধ কোঠা’ নামৰ গল্পৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰা মালিকে চল্লিছৰ দশকৰ আৰম্ভণিৰ পৰা জীৱনৰ প্ৰায় তিনিকুৰি বছৰ নিজকে সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত নিয়োজিত কৰিছিল। আৱাহন আৰু ৰামধেনু যুগৰ সাকোঁস্বৰূপ সাহিত্যিকগৰাকীৰ বিষয়ে হেম বৰুৱাদেৱে মন্তব্য প্ৰকাশ কৰিছে—

“Abdul Malik, a link between the two generations, reflects in a nutshel the Passions and characteristics of both the Awahan and post war period.”

অসমৰ সমাজ জীৱন, সভ্যতা-সংস্কৃতি, মানৱতাবাদী চেতনা, ৰোমান্তিক প্ৰেম আৰু ভাবনা, মনস্তাত্বিক চিন্তাধাৰাৰ প্ৰভাৱ বিচিত্ৰ চিত্ৰ ফুটি উঠা চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পসমূহৰ ভিতৰত ‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’ গল্পটো এটা উৎকৃষ্ট গল্প। গল্পটোত নায়ক হেমন্ত আৰু নায়িকা জুৰিৰ নৃত্যকলা সাধনা আৰু এই সাধনাৰ সফলতা লাভ কৰাৰে এটা পৰিপূৰ্ণ কাহিনীৰ ৰূপ লৈছে। এই বিভাগটিত ‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’ গল্পটোৰ জৰিয়তে গল্পটিৰ বিষয়বস্তু, কাহিনী-বিন্যাস, লগতে চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য আদি দিশবোৰৰ পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে।

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- আৰাহন আৰু ৰামধেনু যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্প বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- গল্পকাৰ হিচাপে চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;
- চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিব পাৰিব;
- 'প্ৰাণ পোৰাৰ পিছত' গল্পটোৰ বিষয়বস্তুৰ আভাস লাভ কৰি আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব।

৪.৩ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ সাধাৰণ পৰিচয়

অসমীয়া সাহিত্যৰ শ্ৰেষ্ঠ গদ্যলিখকৰ ভিতৰত চৈয়দ আব্দুল মালিক অন্যতম তথা অদ্বিতীয়। একেধাৰে গল্পকাৰ, নাট্যকাৰ, ঔপন্যাসিক, কবি, ব্যংগলেখক, গীতিকাৰ, শিশু সাহিত্যিক। মালিকৰ জন্ম হৈছিল ১৯১৯ চনৰ ১৪ জানুৱাৰী তাৰিখে গোলাঘাট জিলাৰ নাহৰণি গাঁওত। তেখেতৰ পিতৃৰ নাম আছিল চৈয়দ ৰহমৎ আলি আৰু মাতৃৰ নাম চৈয়দা লুৎফুন্নিছা। ১৯৩৭ চনত যোৰহাট চৰকাৰী হাইস্কুলৰ পৰা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ যোৰহাট কলেজত নামভৰ্তি কৰে আৰু ১৯৩৯ চনত আই এ পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। পৰৱৰ্তী কালত ১৯৪১ চনত কটন কলেজৰ পৰা ইংৰাজীত অনাৰ্চ সহ স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ১৯৫১ চনত অসমীয়া বিষয়ৰ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰা আব্দুল মালিকে আবকাৰী বিভাগৰ চাব ইন্সপেক্টৰ হিচাপে ১৯৪২ চনত কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৪৬ চনত পাৰ্ছী ভাষাৰ প্ৰবক্তা হিচাপে যোৰহাট মহাবিদ্যালয়ত সোমায়। ইয়াৰ উপৰিও প্ৰ'গ্ৰেম এচিটেণ্ট হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি মালিকে গোলাঘাটৰ ঢেকীয়াল হাইস্কুল আৰু কুৰালগুৰি হাইস্কুলত শিক্ষক হিচাপেও আছিল। ১৯৫১ চনত যোৰহাটৰ জগন্নাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ত প্ৰবক্তা হিচাপে যোগদান কৰি এই মহাবিদ্যালয়ৰ পৰাই ১৯৭৬ চনত অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

অসমীয়া সাহিত্যৰ মুকুটবিহীন সম্ৰাট বুলি অভিহিত চৈয়দ আব্দুল মালিকে শৈশৱৰ পৰাই সাহিত্য চৰ্চা কৰিছিল। তেখেতৰ প্ৰথম কাব্য সংকলন হ'ল ১৯৪৩ চনত প্ৰকাশিত 'বেদুইন। তেখেতৰ আন কাব্য সংকলনসমূহ হ'ল 'স্বাক্ষৰ', 'স্বপ্ন আৰু দুস্বপ্ন আৰু অন্য কিছু কথা', 'চন্দহীন-ছন্দ' আৰু 'তোমাৰ কণ্ঠ'। প্ৰায় দুহেজাৰতকৈ অধিক চুটিগল্প ৰচনা কৰা চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ কেইখনমান উল্লেখযোগ্য চুটিগল্পৰ সংকলন হৈছে 'পৰশ' (প্ৰথম প্ৰকাশিত সংকলন), 'এজনী নতুন ছোৱালী', 'ৰঙা গড়া', 'প্ৰাণাধিকা', 'ছয় নম্বৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ', 'মৰম মৰম লাগে', 'মৰহা পাপৰি', 'শিখৰে শিখৰে', 'শিল আৰু শিখা', 'বীভৎস বেদনা', 'মৃগনাভি', 'পোৰা গাঁৰত পহিলা বহাগ',

'তিনিচকীয়া গাড়ী' আদি। প্ৰায় ৭২ খন মান উপন্যাস ৰচনা কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰা মালিকে ৰচনা কৰা উপন্যাসসমূহ হ'ল— 'ওমলা ঘৰৰ ধূলি', 'বনজুই', 'মাটিৰ চাকি', 'ৰথৰ চকৰি ঘূৰে', 'সূৰুজমুখীৰ স্বপ্ন', 'স্বপ্নভংগ', 'জেতুকা পাতৰ দৰে', 'ৰূপতীৰ্থৰ যাত্ৰী' (২টা খণ্ড), 'অঘৰী আত্মাৰ কাহিনী', 'ধন্য নৰ তনু ভাল', 'মুনি চুনিৰ চকা চমকা', 'প্ৰেম অমৃতৰ নদী' ইত্যাদি। কবিতা, চুটিগল্প, উপন্যাসৰ লগতে তেখেতে নাট্য সাহিত্যৰ চৰ্চাও কৰিছিল। 'ৰাজদ্ৰোহী', 'মকৰাজাল', 'অন্ধকুপ' নাটক লগতে 'সুৰৰ দেৱতা', 'আধা অকা ছবি' ইত্যাদি তেখেতৰ উল্লেখযোগ্য অনাতাঁৰ নাটক। চৈয়দ আব্দুল মালিকদেৱে ৰচনা কৰা অন্যান্য সাহিত্যকৃতিসমূহ হ'ল— 'খিড়িকি', 'মিঠা টেঙা জ্বলা কেহাঁ তিতা' হাস্য ব্যংগ ৰচনা; 'হজৰত মোহম্মদৰ জীৱন কাহিনী', 'কালজয়ী-বাহাদুৰ গাওঁবুঢ়া' আদি জীৱনী সাহিত্য; 'অসমীয়া জিকিৰ আৰু জাৰি', 'অজান ফকীৰ আৰু সুৰীয়া জিকিৰ', 'অসমীয়া জিকিৰ জাৰি সাৰ', চুফী আৰু চুফীবাদ', 'শংকৰদেৱ আৰু অসমৰ সংস্কৃতি' আদি গবেষণামূলক গ্ৰন্থ; 'মোৰ জীৱনৰ নহ'লবোৰ', 'মোৰ জীৱনৰ সাধু', 'এখন সোণালী দুৱাৰ', 'মুকলি মনৰ সাধু' আদি শিশু সাহিত্য পুথি।

প্ৰায়সকলো প্ৰকাৰৰ সাহিত্যৰে অসমীয়া সাহিত্য জগতখন টনকিয়াল কৰা মালিকদেৱে 'অঘৰী আত্মাৰ কাহিনী'ৰ বাবে ১৯৭২ চনত সাহিত্য অকাডেমি বঁটা লাভ কৰিছিল। তাৰ উপৰি ১৯৯৭ চনত সাহিত্য সভাৰ সৰ্বোচ্চ সন্মান সাহিত্যচাৰ্য উপাধি; ১৯৯৮ চনত শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱৰ বঁটা, ১৯৮৪ চনত ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা পদ্মশ্ৰী আৰু ১৯৯২ চনত পদ্মভূষণ সন্মানো লাভ কৰিছিল। ১৯৭৭ চনত অসম সাহিত্য সভা অভয়াপুৰী অধিবেশনত সভাপতি পদ আলংকৃত কৰা চৈয়দ আব্দুল মালিকে ১৯৯৪ চনত অসম উপত্যকা বঁটাও লাভ কৰিছিল। অসমীয়া ভাষা আৰু সাহিত্যলৈ অনবদ্য অৱদান আগবঢ়োৱা এইজন পুৰোধা ব্যক্তিয়ে ২০০০ চনৰ ২০ ডিচেম্বৰ তাৰিখে ইহলীলা সম্বৰণ কৰে।

৪.৪ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু

প্ৰতিজন সাহিত্যিকৰ ৰচনাত কিছুমান বিশেষ বৈশিষ্ট্য ফুটি উঠা পৰিলক্ষিত হয়। আৱাহন আৰু ৰামধেনুৰ এই দুয়োটা যুগৰে সেতুবন্ধনকাৰী গল্পকাৰ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ চুটি গল্পত চল্লিশৰ দশক পৰ্যন্ত প্ৰায়বোৰ গল্পই আৱাহন যুগীয় গল্পৰ শিথিল বান্ধোন। বৰ্ণনা বাহুল্য আৰু ৰোমাণ্টিক ভাৱানুতা তথা চল্লিছৰ দশকৰ শেষৰ ফালে চুটিগল্প বাস্তৱবাদিতাৰ প্ৰভাৱো পৰিছিল। হাইস্কুলীয়া ছাত্ৰৰূপে বিংশ শতিকাৰ ত্ৰিছৰ দশকৰ মাজভাগতে গল্প লিখিবলৈ আৰম্ভ কৰা মালিকে বাঁহী, আৱাহন, জয়ন্তী, সুৰভি, হাতীপটি, ৰংঘৰ, পচোৱা, ৰামধেনু, মনিদীপ, অসমীয়া প্ৰৱাহ, নতুন প্ৰবাহ, অসম বাণী, নীলাচল, গৰীয়সী আদি বিভিন্ন আলোচনীত গল্প প্ৰকাশ কৰিছিল।

মালিকৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যলৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে তেখেতে সমাজৰ সৰু বৰ প্ৰতিটো দিশকে অতি চাতুৰ্য্যতাৰে কলাত্মক ৰূপ দি সকলো শ্ৰেণীৰ পাঠকৰ হৃদয়ৰ বস্তু কৰি তুলিছে। তেখেতৰ লেখনিত অসমৰ সমাজ জীৱন, সভ্যতা-সংস্কৃতি সুকুমাৰ কলাৰ পৰা আদৰ্শবাদ, মানৱতাবাদী চেতনা, ৰোমাণ্টিক প্ৰেম, দৰিদ্ৰ আৰু নিষ্পেষিতজনৰ প্ৰতি সহানুভূতি, মনস্তাত্বিক চিন্তাধাৰাৰ প্ৰভাৱ বিচিত্ৰ ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে।

আৱাহন যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্পত থকা চিগ্‌মাণ্ড ফ্ৰয়েডৰ মৌন মনস্তত্ত্বৰ প্ৰভাব চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পটো সুস্পষ্ট। মালিকৰ গল্পত প্ৰেম ঘাই উপজীব্য। তেখেতৰ গল্পত প্ৰেমৰ দুটা ৰূপ লক্ষ্য কৰা যায়— এটা হ'ল জৈৱিক বাসনাযুক্ত, ৰোমাণ্টিক আৰু আনটো হ'ল সহজাত মানবীয় প্ৰেম অৰ্থাৎ মানৱতাবাদ। "শিখৰে শিখৰে, অলপ ডাৱৰ, অলপ পোহৰ, দুটা ঘাট, প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত, কাঠফুলা, পানীগছা আদি মালিকৰ ভিন্ন স্বাদৰ প্ৰেমৰ বিচিত্ৰ বৰ্ণালীৰে উচ্চ গল্প। এই প্ৰসঙ্গত হোমেন বৰগোহাঞিয়ে কৈছে— ""নৰ নাৰীৰ যৌন সম্পৰ্ক বা প্ৰেমৰ বিশ্লেষণৰ ক্ষেত্ৰত আধুনিক মনস্তত্ত্বৰ সাৰ্থক প্ৰয়োগ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পতে প্ৰথমে দেখা যায়। তেওঁৰ 'কাঠফুলা', 'শত্ৰু', 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' আদি কেইটামান গল্প অসমীয়া সাহিত্যত স্মৰণীয় সৃষ্টি।" সংক্ষেপে ক'বলৈ গ'লে মালিকৰ সৰহভাগ গল্পৰ চালিকা শক্তি নৰ-নাৰীৰ প্ৰেম। তেখেতৰ গল্পৰ নৰ-নাৰীৰ প্ৰেমৰ ৰোমাণ্টিক মাধুৰ্যৰ সৈতে এক গভীৰ কাৰুণ্য নিহিত হৈ আছে।

সামাজিক সচেতনতা মালিকৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। সমাজৰ অসৎ শ্ৰেণীৰ চৰিত্ৰৰ প্ৰতি কটু দৃষ্টি আৰু প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি সমালোচনামূলক দৃষ্টিভংগীয়ে মালিকৰ গল্পত দৃষ্টিগোচৰ হয়। মালিকৰ গল্পত সমকালীন ৰাজনৈতিক অৱস্থাই সৃষ্টি কৰা সামাজিক সমস্যাবোৰক অতি নিৰপেক্ষভাৱে সমালোচনা কৰা দেখা যায়। 'হৰি মাষ্টৰৰ দোকান' বাস্তৱ জীৱনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত মালিকৰ এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। হৰি মাষ্টৰৰ দোকান গল্পত দৰিদ্ৰৰ সৈতে সংগ্ৰাম কৰি জীয়াই থকা মাষ্টৰৰ জীৱন যুদ্ধৰ কৰুণ ছবি, নানান সংঘাতৰ বাস্তৱতাক সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ কৰিছে। সেইদৰে 'সিও মৰিল', 'ৰে'লৰ আলিৰ দুবৰি বন', ঋণমুক্তি, ছয় নম্বৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ, 'মনি অৰ্ডাৰৰ টকা', 'আজোখা' আদি দৰিদ্ৰ, নিপীড়িতসকলৰ জটিল জীৱন যাত্ৰা আৰু দুৰ্দশা, হতাশা আৰু ব্যৰ্থতাৰ ছবি মৰ্মস্পশী ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে। নাটকীয় ৰচনাৰীতি মালিকৰ চুটিগল্পৰ অন্য এটা বৈশিষ্ট্য। তেখেতৰ 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত', 'তিনিচকীয়া গাড়ী' আদি গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ উপস্থাপন নাটকীয় আৰু গল্পটোৰ বৰ্ণনাভঙ্গীও নাট্যগুণধৰ্মী।

মালিকৰ গল্পত কাহিনী, পৰিৱেশ আৰু কৰ্মৰ ক্ষেত্ৰত সচেতনতা লক্ষ্য কৰা যায়। তেখেতৰ গল্পত একোটা মনোজ্ঞ কাহিনীয়ে ৰসৰ উদ্ৰেক কৰে। চুটিগল্পৰ সীমিত

পৰিসৰৰ ভিতৰত মনোজ্ঞ কাহিনী ৰচনাৰ দক্ষতাৰ বিষয়ে মহেশ্বৰ নেওগে কৈছে— “মালিকৰ আকৰ্ষক শব্দ চয়নৰ মধুৰ ভাষাৰ যোগেদি বিৱৰণ ক্ষমতা বিৰল।” তেখেতৰ গল্পত সমাজৰ চোৰ, গুণ্ডা, বেশ্যা, ড্ৰাইভাৰ, হেণ্ডিমেনৰ পৰা আৰম্ভ কৰি ডাক্তৰ, প্ৰফেচাৰ আদি উচ্চস্তৰৰ চৰিত্ৰলৈকে সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰিত হৈছে।

বৰ্ণনা বাহুল্যতা চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পৰ এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য। তেখেতৰ গল্পত বৰ্ণনাময়ী প্ৰকাশে গল্পৰ এক উপন্যাসধৰ্মীতাৰ গুণৰ সৃষ্টি কৰে। লগতে তেখেতৰ গল্পত প্ৰকাশ হোৱা কাব্যময়ীতাই গল্পক এক বিশেষ মাত্ৰা প্ৰদান কৰে।

৪.৫ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্প ‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’

‘প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত’ চৈয়দ আব্দুল মালিকদেৱৰ এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। আৱাহন আৰু ৰামধেনু দুয়োটা যুগৰে প্ৰভাৱ পৰা গল্পটো হৈছে উপন্যাসধৰ্মী এটা দীঘলীয়া কাহিনী। গল্পটোত নায়ক হেমন্ত আৰু নায়িকা জুৰিৰ নৃত্য কলা সাধনা আৰু এই সাধনাৰ সফলতা লাভলৈকে কেইবাবছৰ জোৰা বিষয়বস্তুৰে এটা পৰিপূৰ্ণ কাহিনী ৰূপ লৈছে। ৰোমাণ্টিক গল্পটোত মানুহৰ মনৰ বিচিত্ৰ ৰূপৰ প্ৰতিফলন সুন্দৰভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

চৰিত্ৰ প্ৰধান চুটিগল্পটোত আৰম্ভণিতে নায়ক হেমন্তক দেখুওৱা হৈছে যি এজন নৃত্যশিল্পী আৰু নৃত্যই তেওঁৰ বাবে সৰ্বস্ব। হেমন্তৰ শিল্পী প্ৰাণে জাতীয় কৃষ্টিৰ প্ৰতি মানুহৰ সচেতনতা সৃষ্টিৰ বাবে এগৰাকী নৃত্য পটীয়সীৰ সন্ধানত বন্ধু পৰেশৰ গাঁৱলৈ আহে। গল্পটোৰ আৰম্ভণিতে নায়ক হেমন্তই ভুমুকি মাৰিছে যদিও গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ জুৰি। জুৰিক লগ পায়ে হেমন্তৰ ইমান দিনৰ অনুসন্ধানৰ অন্ত পৰিল, সাধাৰণ বৈকুণ্ঠ সোণাৰিৰ পালিতা কন্যা জুৰি হেমন্তৰ দৃষ্টিত অসাধাৰণ হৈ দেখা দিলে। হেমন্তই জুৰিৰ মাজত দেখা পালে কল্পনা আৰু সৃষ্টিশীলতাৰ প্ৰাণৱন্ত ৰূপ। হেমন্তই বৈকুণ্ঠ সোণাৰীৰ সন্মতিক্ৰমে জুৰিক নৃত্য শিকাবলৈ লয়। প্ৰথম অৱস্থাত নৃত্যৰ আওভাও বুজি নোপোৱা লাজুকীয়া জুৰিক নৃত্য শিকাবলৈ হেমন্তৰ কষ্ট হৈছিল যদিও লাহে লাহে হেমন্তৰ কষ্ট আৰু জুৰিৰ একাগ্ৰতাৰ ফলত জুৰি অঞ্চলটোৰ খ্যাতিসম্পন্ন নৃত্যশিল্পীৰূপে উজ্বলি উঠিল। তাৰ বাবে কৃতজ্ঞতা জনোৱাত তাইৰ কৃপণালি নাছিল। কিন্তু প্ৰকৃতি চঞ্চলা জুৰিৰ দৰে মানৱী জুৰি এদিন অকস্মাতে আশ্ৰয় ল’লৈগে মাত্ৰ দুদিনৰ চিনাকি, তাইৰ নৃত্যত মুগ্ধ প্ৰকাশ ফুকনৰ কামত। তাই ফুকনৰ ক্ষন্তেকীয়া আৱেগৰ সৈতে বিলীন হ’ব খোজোতেই পুনৰ হেমন্তই খামুচি ধৰিলে। গল্পটোত যেন জুৰিয়ে নিজকে হেমন্তৰ ওচৰত সম্পূৰ্ণৰূপে সপি দিব পৰা নাই। এক ৰহস্যময়ী বাবে হেমন্তৰ চকুৰ আগতে যে লুকাভাকু খেলি আছে। যি হেমন্তই জুৰিক ভৰণ দি জীয়াই

তুলিছিল, নৃত্য ভংগিমাৰে গতি চঞ্চল কৰি তুলিছিল, সেই জুৰিয়ে প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত হেমন্তৰ বিপৰীতে প্ৰকাশ ফুকনৰ ফালেহে মন আৰু হৃদয়ৰ জুৰিখন বোৱাই দিলে।

চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' গল্পটো সম্পৰ্কে প্ৰহ্লাদ বৰুৱাদেৱে লিখিছে "চৈয়দ আব্দুল মালিক যে আৱাহন আৰু পৰৱৰ্তী ৰামধেনু- এই দুয়োটা যুগৰ লেখক; এইষাৰ কথাৰ সত্যতা প্ৰতিপন্ন কৰিবৰ বাবে 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' গল্পটোৱেই ভাল নিদৰ্শন।" আৱাহন যুগৰ এটা উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য ৰোমাণ্টিক ভাব বিলাসিতা মালিকৰ 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' গল্পটোত সুন্দৰকৈ প্ৰতিফলিত হৈছে। গল্পটোত হেমন্তই জুৰিক নৃত্যৰ বৰ্ণনা দিবলৈ গৈ যি বৰ্ণনা দাঙি ধৰিছে তাত 'ৰোমাণ্টিক আৱেগ' সুন্দৰকৈ ফুটি উঠিছে।

"নাচৰ ছন্দ হ'ব শান্ত, শীতল, কোমল, কিন্তু চঞ্চল। লাহে লাহে তুমি তোমাৰ গাৰ পাতল চাদৰখন পিচলৈ উৰুৱাই দি হালি জালি আগলৈ আহি থাকিবা। তোমাৰ চাদৰত, তোমাৰ হাতৰ মুদ্ৰাত, তোমাৰ দেহৰ ভঙ্গিমাত আহিনমহীয়া কেঁচা ধাননিৰ ওপৰেদি ঢৌ খেলি বাগৰি যোৱা পাতল ব'তাহজাকৰ কঁপনিটো ফুটাই তুলিব লাগিব।"

তদুপৰি হেমন্তই জুৰিক শিকোৱা "কামৰূপ নৃত্য" "চগা আৰু চাকি নৃত্য", "মৃত্যু মিলন নৃত্য", "ৰাতি আৰু ৰজনীগন্ধা নৃত্য", "সংগী হেৰোৱা শৰালি নৃত্য" আদি নৃত্যৰ নামকৰণ আৰু নৃত্যৰ বৰ্ণনাত ৰোমাণ্টিক প্ৰেমানুভূতি ফুটি উঠিছে।

চৰিত্ৰ প্ৰধান গল্পটোত জুৰিৰ কাৰ্য আৰু চৰিত্ৰটোৰ নামাকৰণেও এক ব্যঞ্জনা বহন কৰিছে। গল্পটোৰ আৰম্ভণিতে আছে 'এজনী ছোৱালী আছিল" গল্পটোত চৰিত্ৰটোৰ অৱতাৰণা নাটকীয়। গল্পটোৰ বিষয়বস্তুয়ে বহু বছৰ সামৰি লৈছে যদিও গল্পটোৱে ভাব, লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যৰ ঐক্য হেৰুওৱা নাই। ভাব লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্যৰ একমুখীতা বহু পৰিমাণে কম হৈছে। অৱশ্যে গল্পটোত মাজে মাজে বৰ্ণনাবাহুল্য ইমানেই বেছি যে গল্পটো কেন্দ্ৰীয় ভাৱ বহু সময়ত হেৰাই যোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে। গল্পটোৰ আৰম্ভণিতে শিল্পী হেমন্তই পৰেশৰ আগত বিহু নৃত্য সম্পৰ্কীয় যি দীঘলীয়া বক্তৃতা দাঙি ধৰিছিল সেয়া কিছু অনাৱশ্যক তদুপৰি ই গল্পটোৰ সৌন্দৰ্যহে হ্ৰাস কৰিছে।

মানুহৰ চৰিত্ৰৰ বিৱৰ্তনত সময়, পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতিৰ প্ৰভাৱ অপৰিসীম। জুৰি চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে গল্পকাৰে মানুহৰ বিবৰ্তিত চৰিত্ৰৰ প্ৰকাশ ঘটাইছে। তাৰোপৰি জুৰি চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে নাৰীৰ আত্মৰতি দক্ষতাৰে ফুটাই তুলিছে। এনেদৰে চৰিত্ৰ নিৰ্মাণ, উৎকণ্ঠা সৃষ্টি আৰু সামগ্ৰিক আবেদনৰ ফালৰ পৰা দেখা যায় যে 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' এটা সাৰ্থক চুটিগল্প।

৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

আৱাহন যুগতে গল্পকাৰ হিচাপে জনপ্ৰিয়তাৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰা চৈয়দ আব্দুল মালিক অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী আগশাৰীৰ গল্পকাৰ। প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত, হৰি মাষ্টৰৰ দোকান, তিনিচকীয়া গাড়ী, আজোখা, যীশু খ্ৰীষ্টৰ ছবি, কাঠফুলা, পানীগছা আদি জনপ্ৰিয় গল্পৰ গল্পকাৰ মালিকদেৱে গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ সকলো দিশ খুটি-নাটি বিচাৰ কৰি বৰ্ণনা কৰে। 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' গল্পটো এই দিশ পৰিলক্ষিত হয়। চৰিত্ৰপ্ৰধান, উপন্যাসোপম কাহিনীটোৰ জৰিয়তে গল্পকাৰে হেমন্ত, জুৰি, পৰেশ, প্ৰকাশ ফুকন, বৈকুণ্ঠ সোণাৰি, পাৰুৰ চৰিত্ৰৰ মাজেৰে গল্পটো প্ৰাণৱন্ত ৰূপত ফুটাই তুলিছে। ৰমন্যাসিক ভাৱাদৰ্শই সমগ্ৰ গল্পটো সজীৱ কৰি ৰাখিছে।

৪.৭ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ সাহিত্যকৃতি সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ যুগুত কৰক।

২। অসমীয়া গল্প সাহিত্যলৈ চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

৩। চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক।

৪। 'প্ৰাণ পোৱাৰ পিছত' গল্পটোত চৈয়দ আব্দুল মালিকৰ গল্পৰ কোনবোৰ বৈশিষ্ট্য ৰক্ষিত হৈছে বিচাৰ কৰক।

৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন

মহেশ্বৰ নেওগ ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ ৰূপৰেখা

সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

*****

দ্বিতীয় খণ্ড

প্ৰথম বিভাগ ঃ সৌৰভ কুমাৰ চলিহা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

দ্বিতীয় বিভাগ ঃ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ আলোচনা

তৃতীয় বিভাগ ঃ মহিম বৰা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

চতুৰ্থ বিভাগ ঃ মহিম বৰাৰ 'চক্ৰবৎ' গল্পৰ আলোচনা

পঞ্চম বিভাগ ঃ নিৰুপমা বৰগোহাঞিঃ আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

ষষ্ঠ বিভাগ ঃ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰোপলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পৰ আলোচনা

সপ্তম বিভাগ ঃ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

অষ্টম বিভাগ ঃ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ 'গ্ৰহণ' গল্পৰ আলোচনা

প্ৰথম বিভাগ
সৌৰভ কুমাৰ চলিহা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

১.১ ভূমিকা (Introduction)

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

১.৩ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ পৰিচয়

১.৪ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ সাহিত্যৰাজি

১.৫ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

১.৬ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

১.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (Reference/Suggested Readings)

১.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ অন্তৰ্গত ভিন ভিন সাহিত্য সমূহৰ ভিতৰত চুটিগল্পই সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত বিশেষ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। অসমীয়া চুটিগল্পই যুগৰ লগে লগে ন ন বিষয়বস্তুৰ মাজেৰে সাহিত্য জগতত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছে। সাধাৰণতে অসমীয়া গল্প সাহিত্য যুগৰ লগে-লগে ন ন গল্পকাৰৰ সৃষ্টি কৰে। সেই গল্পকাৰসকলৰ নিজস্ব ৰচনাৰীতি আৰু কলা কৌশলৰ মাধ্যমেৰে সাহিত্য জগতত বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰে। এই গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা আছিল অন্যতম। তেওঁ হৈছে ৰামধেনু যুগৰ এগৰাকী প্ৰভাৱশালী গল্পকাৰ। অৰ্থাৎ ৰামধেনু বা যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা নিসন্দেহে এগৰাকী উল্লেখযোগ্য গল্পকাৰ স্বৰূপে স্বীকৃত হৈছে। প্ৰথম অৱস্থাত তেওঁ 'পাৰিজাত' নামৰ শিশু আলোচনীৰ মাজেৰে গল্প ৰচনাত মনোনিৱেশ কৰে। তেওঁ এই আলোচনীৰ পাততে 'পাঞ্জাৱ সীমান্তৰ সমস্যা' নামৰ গল্পটো প্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁ গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত বহু ধৰণৰ গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ অৱদান আগবঢ়ায়। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ মাজেৰে নতুন নতুন বিষয়বস্তুৰ প্ৰভাৱ পৰে। অৰ্থাৎ গল্প সাহিত্যত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই ভিন ভিন বিষয়বস্তুৰ সংযোজন কৰি বহু গল্প ৰচনা কৰি এক বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

এই বিভাগটিত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ পৰিচয় আৰু তেওঁৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে পৰ্যালোচনা কৰা হৈছে।

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব।
- ৰামধেনু যুগৰ এগৰাকী প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ স্বৰূপে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে মূল্যায়ণ কৰিব পাৰিব।
- সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ সাহিত্যৰাজী সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব।
- সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব।
- ৰামধেনু যুগৰ চুটিগল্পৰ বিষয়ে এক পৰিচয়মূলক আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব।

১.৩ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ পৰিচয়

জন্ম পৰিচয় ঃ

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ জন্ম হৈছিল ১৯৩০ চনত দৰং জিলাৰ মঙলদৈত। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম আছিল কালিৰাম মেধি আৰু মাতৃৰ নাম আছিল স্বৰ্ণলতা মেধি। তেওঁৰ প্ৰকৃত নাম আছিল সুৰেন্দ্ৰ নাথ মেধি আৰু তেওঁৰ ছদ্মনাম সৌৰভ কুমাৰ চলিহা। সাহিত্য জগতখনত তেওঁ নিজৰ ছদ্মনামেৰে ৰচনাৰাজি প্ৰকাশ কৰিছিল।

শিক্ষাগত পৰিচয় ঃ

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই তেওঁৰ শিক্ষা জীৱন আৰম্ভ কৰে ১৯৩৯ চনত। তেওঁ গুৱাহাটীৰ ছেইণ্ট মেৰিজ কনভেণ্ট স্কুলত জীৱনৰ প্ৰথম অৱস্থাৰ শিক্ষা আৰম্ভ কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৪৬ চনত কটন কলেজিয়েট স্কুলৰ পৰা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ১৯৪৮ চনত কটন কলেজৰ পৰা আই.এছ.চি পৰীক্ষাত পঞ্চম স্থান লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। তাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ ১৯৫০ চনত ভাৰতৰ সাম্যবাদী পাৰ্টীৰ লগত জড়িত হোৱা বাবে জেললৈ যাব লগা হয় কিন্তু তেওঁ জেলৰ পৰাই পৰীক্ষা দি পদাৰ্থ বিজ্ঞানত সন্মানসহ স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে। আনহাতে ১৯৫৭ চনত লণ্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞানত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি তেওঁ শিক্ষা জীৱনৰ বিশেষ কৃতিত্ব প্ৰদৰ্শন কৰে।

কৰ্মজীৱন ঃ

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ কৰ্মজীৱন সম্পৰ্কে লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় তেওঁ প্ৰথম অৱস্থাত জাৰ্মানী, লণ্ডন আদি কেইবাখনো অভিযান্ত্ৰিক মহাবিদ্যালয়ত পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ প্ৰবক্তা হিচাপে কৰ্মজীৱনৰ পাতনি মেলিছিল। আনহাতে ১৯৫০ চনত হোৱা ভাৰতৰ বিপ্লৱী সাম্যবাদী পাৰ্টী (আৰ.চি.পি.আই)ৰ আন্দোলনৰ সৈতে জড়িত হৈ পৰিছিল।

অৰ্থাৎ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত কৰ্মজীৱনৰ পাতনি মেলাৰ লগতে সাহিত্য ৰচনা কৰিও নিজৰ কৰ্মজীৱনৰ এক বিশেষ পৰিচয় দিবলৈ সক্ষম হৈছে।

১.৪ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ সাহিত্যৰাজি

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই প্ৰথম অৱস্থাত ১৯৪৪ চনত দীননাথ শৰ্মাৰ দ্বাৰা সম্পাদিত 'পাৰিজাত' নামৰ শিশু আলোচনীখনৰ দ্বিতীয় বছৰৰ তৃতীয় সংখ্যাত অ হেনৰীৰ (১৮২৬-১৯১০) ৰহস্য গল্পৰ কৌশলৰ আৰ্হিৰে পাঞ্জাৰ সীমান্তত সহযাত্ৰী নামৰ গল্পটো লিখি উলিয়াই।

আকৌ বাঁহী নামৰ আলোচনীখনত তেওঁৰ দ্বাৰা ৰচিত 'এৰা' নামৰ দ্বিতীয় গল্পটো প্ৰকাশ পাইছিল। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'অশান্ত ইলেক্ট্ৰন' নামৰ গল্পটোৱে প্ৰথম স্থান লাভ কৰা দেখা যায়। ইয়াৰ পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ৰ পৰাই আৰম্ভ হৈ ৰামধেনু যুগত যথেষ্টসংখ্যক আধুনিক মননশীল গল্প ৰচনা কৰে। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ প্ৰথম গল্পসংকলন প্ৰকাশ হৈছিল ১৯৬২ চনত। গল্পসংকলনখনৰ নাম হ'ল অশান্ত ইলেকট্ৰন। আনহাতে ১৯৭৪ চনত তেওঁৰ ৰচিত গোলাম নামৰ গল্প সংকলনৰ বাবে 'সাহিত্য অকাডেমী বঁটা প্ৰাপ্ত হৈছিল। আকৌ ১৯৯৫ চনত অসম উপত্যকা বঁটাও লাভ কৰে। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই ভিন্ন বঁটাৰে সন্মানিত হোৱা দেখা যায়।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ সাহিত্যৰাজি এনেধৰণৰ ঃ

গল্প সংকলন ঃ

অশান্ত ইলেকট্ৰন (১৯৬২), দুপৰীয়া আৰু অন্যান্য গল্প (১৯৬৩), এহাত ডবা (১৯৭২), গোলাম (১৯৭৪), সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ স্বনিৰ্বাচিত সংকলন (১৯৯৪), সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ স্বৰচিত গল্প (১৯৯৮), কবি (১৯৯৯), ছয় দশকৰ গল্প (২০০১), জন্মদিন আৰু অন্যান্য গল্প (২০০৫), জোনবিৰি (২০০৬), নৱজন্ম (২০০৮)।

ৰচনা সংকলন ঃ

গল্প নহয় (১৯৮৮), ভাল খবৰ (১৯৯৮), ৰচনা সমগ্ৰ (১৯৯৯), একৈশ শতিকা ধেমালি নহয় আৰু অন্যান্য ৰচনা (২০০৪), দ্ৰোণ আৰু গ্যেটে আৰু অন্যান্য ৰচনা (২০০৭)।

নাটক ঃ

অনিৰুদ্ধ চহৰ (১৯৯৪), মৰুদ্যান (২০০৯)

অনুদিত গল্প ঃ

আজি শুক্রবাৰ (গল্প সংকলন) (১৯৯২), ডক্টৰ জেকিল আৰু মিষ্টাৰ হাইড (১৯৯৯), আশী দিনত পৃথিৱী পৰিভ্ৰমণ (২০০১)

বিজ্ঞান গ্ৰন্থ ঃ

চিন্তাৰ বেগ কিমান, মহাকাশত প্ৰাণৰ সন্ধান

১.৫ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা এক বিশিষ্ট নাম বুলি পৰিচিত। তেওঁ সাহিত্য সমূহ ৰচনাৰ ক্ষেত্ৰত কাল, পৰিৱেশ আৰু পৰিস্থিতি, সাহিত্যকৰ্মৰ দেখা পোৱা ব্যক্তিগত বা সামূহিক বৈশিষ্ট্য, লেখকৰ বয়স সাহিত্যৰ শ্ৰেণী উদ্দেশ্য ইত্যাদিক প্ৰাধান্য দিয়া হৈছে। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই তেওঁৰ ৰচনা সমূহৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষকৈ তেওঁ গল্প সাহিত্য ক্ষেত্ৰত মনোনিৱেশ কৰে। তেওঁৰ গল্প সংকলন সমূহৰ বিষয়ে তলত আলোচনা কৰা হ'ল।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'অশান্ত ইলেকট্ৰন' গ্ৰন্থখনেই প্ৰথম গল্প সংকলন বুলিব পাৰি। এই গল্প সংকলনখন প্ৰকাশ হৈছিল ১৯৬২ চনত। উক্ত গল্প সংকলন খনৰ অন্তৰ্গত গল্পটো আছিল অশান্ত ইলেকট্ৰন। ১৯৫০ চনৰ ৰামধেনু আলোচনী ১০ম আৰু ১১ সংখ্যাত প্ৰকাশ হৈছিল। অশান্ত ইলেকট্ৰন গল্পটো সত্তৰ বছৰৰ আগতেই লিখা হৈছিল যদিও গল্পটোৰ চৰিত্ৰবোৰ, পৰিৱেশ, মানসিক চিন্তাচৰ্চা, কথোপকথন আদি সকলো দিশৰ পৰাই বৰ্তমান সময়ৰ লগত খাপ খাই উঠা দেখা যায়। গল্পটোৰ পটভূমি ১৯৪৭-১৯৫১ চনৰ স্বাধীনতাৰ পিছৰ সময়খিনিত অসমৰ সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক পৰিস্থিতিৰ বিশৃংখল অৱস্থাক প্ৰকাশ কৰিছে। সেই সময়ছোৱাৰ মানুহৰ মনৰ আভ্যন্তৰীণ নিসংগতা, বিচ্ছিন্নতা, অস্থিৰতাৰ প্ৰকাশ কৰিছে। 'অশান্ত ইলেকট্ৰন' গল্প সংকলনৰ অন্তৰ্গত আন এটা গল্প হ'ল 'জ্যামিতি'। উক্ত গল্পটো ৰানধেনু আলোচনীত প্ৰকাশিত হৈছিল। জ্যামিতি গল্পটোত চলিহাই ত্ৰিকোণীয় প্ৰেম কহিনীৰ বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোৰ উপস্থাপন শৈলী অতি উত্তম। গল্পটোৰ মাজেৰে সমাজৰ মানুহৰ সমস্যাৰ এক বিশেষ চৰিত্ৰ উপস্থাপন কৰিছে।

বাৰকাৰল আন এটা গল্প। ১৯৫৮ চনত ৰামধেনু কাকতত প্ৰকাশ হৈছিল। গল্পটোৰ মাজেৰে চৰিত্ৰসমূহৰ মনোজগতক বিশ্লেষণ কৰিছে। মহানগৰীয় বস্তুবাদী মন, শাসক শোষণৰ চিত্ৰ আদিৰ উপস্থাপন কৰিছে। আনহাতে গল্পটোৰ মাজেৰে জীৱনৰ প্ৰাপ্তি, অপ্ৰাপ্তি মানসিক অশান্তি আদিৰ বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোত মানৰ জীৱনৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা আছে। অশান্ত ইলেক্ট্ৰন গল্প সংকলনৰ অন্তৰ্গত আন আন গল্পসমূহ যেনে— বাসন্তিকা (১৯৫০), কেন্দ্ৰাভিমুখ (১৯৫৭), কটনিয়ান (১৯৭৯ শক), ধ্ৰুৱক (১৯৬০)। অৰ্থাৎ অশান্ত ইলেক্ট্ৰনত ৬ টা গল্প সন্নিৱিষ্ট হেৱা দেখা যায়।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ আন এখন গল্পসংকলন 'দুপৰীয়া'। ১৯৬৩ চনত প্ৰকাশ হৈছিল। সংকলনখনত বহুকেইটা গল্প অন্তৰ্ভুক্ত পোৱা যায়। 'দুপৰীয়া' নামৰ গল্পটো ১৯৬১ চনত ৰামধেনুৰ পাতত প্ৰকাশ হৈছিল। উক্ত গল্প সংকলন সন্নিৰিষ্ট গল্প সমূহ যেনে— দুপৰীয়া (১৯৬১), ইৰা (১৯৬০), দেউতা আৰু আমি (১৯৬১), আছন্ন (১৯৬২), ছেমেষ্টাৰ শেষ (১৯৬২), সিহেতেওঁ পাহাৰ বগালে (১৯৬২), শুদ্ধি (১৯৬৩), পৰিৱাহিকা (১৯৬৩) আদি গল্প সন্নিৰিষ্ট হৈ আছে। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ এখন অন্যতম গল্প সংকলন হৈছে 'এহাত ডাবা'। ১৯৭২ চনত প্ৰকাশিত। উক্ত গল্প সংকলনখনত ১২ টা গল্প সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। গল্প সংকলনখনত সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— 'অভয়' (১৯৬৪), দুটা যুদ্ধকালীন গল্প আৰু ৰাস্তাৰ মানুহ (১৯৬৩), কালিন্দী (১৯৬৩), এহাত ডাবা আৰু বাছ নহালৈ (১৯৬৬), হাহিচম্পা, ৰাতিৰ ৰেল, শুবও নিদিয়ে (১৯৬৭), হেৰাল (১৯৬৮), সমকালীন (১৯৬৮), বীনাকুটিৰ (১৯৭১), সংলাপ (১৯৭১)।

উপৰোক্ত গল্পসমূহ তেওঁৰ ৰচিত বিখ্যাত আৰু জনপ্ৰিয় গল্প সংকলন 'এহাত ডবা' গল্প সংকলনৰ সন্নিৰিষ্ট গল্প। গোলাম তেওঁৰ ৰচিত অন্য এখন গল্প সংকলন। উক্ত গল্প সংকলনত ১১ টা গল্প সন্নিৰিষ্ট কৰা হৈছে। গোলাম গল্প সংকলনত সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— আৱাজ (১৯৫০), চেলুনত আৰু প্ৰাণৰ কথা (১৯৬৭), সমকালীন (১৯৬৭), জনমভূমি (১৯৬৮), গোলাম (১৯৬৯), প্ৰস্তুতি (১৯৭১), ভ্ৰমণ বিৰতি আৰু বেথফেন (১৯৭২) আদি গোলাম গল্পসংকলন অন্তৰ্ভুক্ত গল্প পোৱা যায়।

তেওঁৰ ৰচিত আন এখন গল্পসংকলন হ'ল 'স্বনিৰ্বাচিত সংকলন' ১৯৯৪ চনত প্ৰকাশিত। উক্ত সংকলন সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— বিলি (১৯৬৩), অসমীয়া প্ৰেমৰ গল্প (১৯৬৩), উৰিবৰ সমান (১৯৬৪), বাপতি সাহোন আৰু শেষ অনুৰোধ (১৯৯৩), উক্ত গল্পসমূহ স্বনিৰ্বাচিত সংকনৰ অন্তৰ্ভুক্ত গল্প। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ আন এখন গল্প সংকলন হ'ল কবি। ১৯৯১ চনত প্ৰকাশিত। উক্ত সংকলনত ১০ টা গল্প আছে। গল্প সংকলনত সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— বিজ্ঞান, দীনবাবু, তিনি লাখ বনুৱা (১৯৪৬) চনত প্ৰকাশিত। ফাউটো (১৯৬৩), ঘৰমুৱা (১৯৮৪), ইচ্ছাশক্তি, ভাবাপুৰ ভাবনা, মান্না, বনছাই, কবি (১৯৯৯)। চল্লিছৰ পৰা নৱৈ দশকলৈ উক্ত গল্পসমূহৰ ৰচনাকাল পোৱা যায়।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'ছয় দশকৰ গল্প' আন এখন গল্প সংকলন। এই সংকলন ২০০১ চনত প্ৰকাশ কৰা হয়। তেওঁৰ ৰচিত গল্প সংকলনটোত ১৯৪৪ চনৰ পৰা ২০০০ চনলৈকে প্ৰকাশিত সকলো গল্প সন্নিৰিষ্ট হৈ আছে। তেওঁৰ ৰচিত আন এখন গল্প সংকলন যেনে— 'জন্মদিন আৰু অন্যান্য গল্প'। ইয়াত দহটা গল্প সন্নিৰিষ্ট হৈ আছে। উক্ত সংকলনত সন্নিৰিষ্ট গল্প যেনে— সুৰক্ষা, সময়সীমা, বিতৃষ্ণা, বিভীষিকা আদি।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ ৰচিত আন গল্পসংকলন কেইখন হ'ল— 'জোনবিৰি' আৰু 'নৱজন্ম' আৰু অন্যান্য গল্প'। উক্ত গল্প সংকলন দুখন প্ৰকাশিত হৈছিল 'জোনবিৰি' (২০০৬) আৰু 'নৱজন্ম আৰু অন্যান্য গল্প' সংকলন ২০০৮ চনত। উক্ত সংকলনত সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে—

জোনবিৰিত সন্নিৰিষ্ট গল্প— মোৰ গাড়ীৰ ৰেডিঅ (২০০৩), হেৰোৱা চাবি, সাৱিত্ৰীৰ মানী অৰ্ডাৰ (২০০৫) আদি গল্প। 'নৱজন্ম আৰু অন্যান্য' গল্পত সন্নিৰিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— খৰাং, চৈনিক, বীৰেন আৰু সুৰেন, বীৰদাৰ বাবে ভোজ (২০০৬), ডেকৰ্টৰ, পাত, যথেষ্ট, নৱজন্ম, ব্যস্ত মগজু, সাক্ষাৎকাৰ, মূলধন আদি গল্প ২০০৭ চনত প্ৰকাশ হৈছিল।

উক্ত গল্পসমূহ তেওঁৰ ৰচিত গল্প সংকলনত প্ৰকাশ হোৱাৰ উপৰিও তেওঁৰ অনুদিত আন গল্পসমূহ যেনে— সুজাতা, সুনীলা (২০০২), ভাইৰাছ (২০০৮), বিন্দুবিস্তাৰ (২০০৮), মৰুদ্যান (২০০৮) আদি গল্প পোৱা যায়।

এইদৰে সৌৰভ কুমাৰ চলিহা ৰচিত গল্প সংকলনত সন্নিৰিষ্ট গ্ৰন্থসমূহৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হ'ল।

১.৬ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্প বৈশিষ্ট্য

১। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল তেওঁৰ গল্পসমূহত আধুনিক নাগৰিক জীৱনৰ নিসংগতাবোধ, যন্ত্ৰণা, ব্যক্তিৰ বিভিন্ন জটিল বাস্তৱিক সমস্যা আদিক মূল উপজীৱ্য স্বৰূপে পোৱা যায়।

২। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পত মানুহৰ অন্তৰ্জগতৰ বিভ্ৰান্তি, আধুনিক মনৰ জটিলতা, অচেতন মনৰ ব্যাখ্যা কৰা দেখা যায়। অৰ্থাৎ আধুনিক সভ্যতা, নগৰীয়া সভ্যতাৰ চিত্ৰ, মানুহৰ জীৱনৰ অৰ্থনৈতিক অৱস্থা, অৰ্থনৈতিক সংঘাতৰ চিত্ৰ গল্পসমূহৰ মাজেৰে প্ৰকাশ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়।

৩। তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল গাণিতিক সূত্ৰৰ মাজেৰে মানৱ জীৱনৰ হতাশা, সীমাহীন সমস্যা, নিসংগতা আদিৰ চিত্ৰ বিশেষভাৱে প্ৰকাশ হোৱা দেখা যায়।

৪। তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল ভাষাৰ ব্যৱহাৰ। অৰ্থাৎ ভাষাৰ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত মানুহৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ ব্যৱহৃত থলুৱা শব্দ, বিশ্লেষণ শব্দ আদিৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়। তদুপৰি মিশ্ৰিত ভাষাৰ প্ৰয়োগ হোৱাও পৰিলক্ষিত হয়।

৫। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পত পটভূমি প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত অৰ্থনৈতিক দিশ, মানসিক দিশ, প্ৰেমমূলক দিশ, পাৰিবাৰিক দিশৰ চিত্ৰ স্পষ্ট ৰূপত প্ৰকাশ কৰা তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বিশেষ বৈশিষ্ট্য।

৬। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল পাশ্চাত্য ধাৰাৰ প্ৰভাৱ দেখা যায়। অৰ্থাৎ তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে পাশ্চাত্য ধাৰণা যেনে— চেতনাস্ৰোত ৰীতিৰ প্ৰভাৱ, ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্বৰ প্ৰভাৱ, হেমিংওৰ প্ৰভাৱ পৰা পৰিলক্ষিত হয়।

৭। তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে আত্মকেন্দ্ৰিক মনোভাৱ তথা আভ্যন্তৰীণ নাটকীয় স্বগতোক্তিৰ প্ৰয়োগ কৰাও দেখা যায়।

৮। তেওঁৰ কিছুমান গল্পৰ পটভূমি বিদেশী পটভূমিতো পোৱা যায় যাৰ বাবে তেওঁৰ গল্পত বিদেশী ভাষাৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়।

৯। গল্পসমূহৰ তেওঁ ছন্দ, লয়, আদিৰ প্ৰয়োগ কম দেখা যায় কিন্তু কথনৰীতিৰ ক্ষেত্ৰত অসংলগ্নতা দেখা নাযায়।

১০। তেওঁৰ গল্পৰ মাজৰে প্ৰেমৰ চিত্ৰও প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। প্ৰেমৰ অফলতা, ট্ৰেজিক, বিষন্নতা আদিৰ চিত্ৰ দেখা যায়।

১১। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই তেওঁৰ গল্পত পৰম্পৰাগত ভাষা পৰিত্যাগ কৰি চৰিত্ৰসমূহৰ মানসিক অৱস্থাক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে।

১২। তেওঁৰ গল্পসমূহত কাহিনীসমূহৰ ক্ষেত্ৰত গতানুগতিকতাৰ বিপৰীতে অগতানুগতিকতা ভাৱধাৰাৰ প্ৰয়োগ কৰে।

১৩। তেওঁৰ গল্পত নগৰকেন্দ্ৰিক একচেতীয়া ভাৱে উপলব্ধ হোৱা দেখা যায়।

১৪। গল্পসমূহৰ চৰিত্ৰৰ মানসিক আৰু বাহ্যিক ভাৱধাৰাৰ প্ৰকাশ কৰা দেখা যায়।

১৫। প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰ তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য। অৰ্থাৎ তেওঁ কাহিনী সমূহত প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰৰ মাজেৰে ব্যাখ্যা আগবঢ়াবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যায়।

১৬। তেওঁৰ গ্ৰন্থসমূহৰ মাজৰে কলাকৌশলৰ শৈলীত বিজ্ঞানৰ বিভিন্ন শাখাৰ স্পৰ্শ আছে। সংবেদনশীলতা তেওঁৰ গল্পৰ মূল বৈশিষ্ট্য।

১৭। মানুহৰ মনৰ বহুমাত্ৰিক দৃষ্টিকোণৰ প্ৰকাশ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

১৮। তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে আংগিক আৰু চিন্তাৰ নতুনৰ প্ৰকাশ দেখা যায়। উপমাৰ প্ৰয়োগ তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য ৰূপে পোৱা যায়।

১৯। গাণিতিকসূত্ৰৰ মাজেৰে মানৱজীৱনৰ সীমানহীন সমস্যা, নিসংগতা আদিৰ প্ৰভাৱ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

২০। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল কাহিনীৰ পৰম্পৰাগত তথা বিশেষ কাহিনী পাবলৈ নাই।

১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া সাহিত্যৰ অন্তৰ্গত সাহিত্য সমূহৰ ভিতৰত চুটিগল্পই এক বিশাল সাহিত্যৰ ধাৰাক প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। চুটিগল্পৰ এই ধাৰাই পোনপ্ৰথমে অৰুণোদয় পাতৰ পৰা আৰম্ভ হৈ বৰ্তমান সাহিত্যতো প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। অসমীয়া চুটিগল্পই যুগৰ লগে লগে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি বিষয়বস্তু, কলা কৌশল, ৰচনাৰীতি আদি সকলো ফালৰ পৰা এক বিশেষ অৱদান আগবঢ়াবলৈ সক্ষম হৈছে। আৱাহন যুগতে অসমীয়া চুটিগল্পই এক শক্তিশালী ৰূপত গঢ় লৈ উঠা পৰিলক্ষিত হৈছে। আৱাহন যুগত বহু গল্পকাৰে নিজৰ ৰচনাৰীতিৰে নিজকে এজন সফল গল্পকাৰস্বৰূপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। আৱাহন যুগত বহু গল্পকাৰৰ নাম পোৱা যায় সেইসকলৰ ভিতৰত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা নামে উল্লেখযোগ্য ৰূপত পোৱা যায়। তেওঁ গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত ভিন্ন বিষয়বস্তু, কলাকৌশলেৰে গল্প ৰচনা কৰি নিজকে বিশেষভাৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

অৰ্থাৎ সৌৰভ কুমাৰচলিহা বিশেষকৈ যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ এগৰাকী বিশেষ গল্পকাৰ যিয়ে অসমীয়া চুটিগল্পৰ জগতখনলৈ সেই সময়ত অগতানুগতিক এক নতুন দৃষ্টিভংগী কঢ়িয়াই আনিছিল। তেওঁ গতানুগতিক গল্পৰ গতিধাৰাক পৰিহাৰ কৰি গল্পত ঘটনাৰ বিন্যাসৰ ক্ষেত্ৰত বিচ্ছিন্নতাক স্থান দিছিল। এইদৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যত কাহিনী, বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ সকলোফালৰ পৰা গল্প সমূহ ৰচনা কৰি বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছিল।

১.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (Reference/Suggested Readings)

১। অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ।

২। অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন।

৩। ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য।

৪। প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

৫। শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা।

*****

দ্বিতীয় বিভাগ
সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ এহাত ডাবা গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠন ঃ

২.১ ভূমিকা (Introduction)

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

২.৩ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ এহাত ডাবা গল্পৰ বিষয়বস্তু

২.৪ এহাত ডাবা গল্পৰ চৰিত্ৰৰ আলোচনা

২.৫ এহাত ডাবা গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা সংলাপ

২.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

২.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

২.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (Reference/Suggested Readings)।

২.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত নিজৰ সৃষ্টিৰাজিৰে অসমীয়া পাঠকসকলক গল্পৰ নতুন সৌৰভ দিবলৈ সক্ষম হোৱা অসমীয়া সাহিত্যত এক চিৰপৰিচিত নাম আছিল সৌৰভ কুমাৰ চলিহা। অৰ্থাৎ অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ ইতিহাসত নতুন পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰে গল্প সাহিত্যৰ জগতখনলৈ এক বিশেষ পৰিৱৰ্তন অনা গল্পকাৰ হিচাপে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ স্থান অতি উচ্চ। তেওঁৰ সাহিত্য প্ৰতিভাই ৰামধেনু যুগত বিশেষভাৱে প্ৰভাৱ পেলায়। অৰ্থাৎ ৰামধেনু যুগৰ এগৰাকী প্ৰভাৱশালী গল্পকাৰ স্বৰূপে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ নাম লোৱা হয়। গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰে গল্প ৰচনা কৰি এক বিকাশৰ অৱদান আগবঢ়াবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁৰ ৰচিত গল্পসমূহত বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাগত ভাৱধাৰাৰ পৰা আতৰি আহি পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ চিন্তাধাৰাই তেওঁৰ গল্পত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা দেখিবলৈ পোৱা যায়। অৰ্থাৎ তেওঁৰ ৰচিত গল্প সমূহত কাহিনী বা বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত পৰম্পৰাগত চিন্তাধাৰাৰ পৰিত্যাগ কৰিছে আৰু গল্পসমূহৰ পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ ধাৰণা যেনে— অৱস্থিতিবাদ, চেতনা প্ৰবাহ, ফ্ৰয়েডীয় দৰ্শন অভিব্যক্তিবাদ আদি ধাৰাৰ প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়।

অৰ্থাৎ অসমীয়া গল্প সাহিত্যত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই ন ন বিষয়বস্তু, কলাকৌশল আদিৰে গল্প ৰচনা কৰি এক বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছে। এই বিভাগটি সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ ৰচিত এহাত ডাবা গল্পটোৰ সামগ্ৰিকভাৱে পৰ্যালোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে।

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- অসমীয়া গল্পসাহিত্যত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ স্থান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ এহাত ডাবা গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- এহাত ডাবা গল্পৰ চৰিত্ৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- এহাত ডাবা গল্পৰ কলাকৌশল, সংলাপ, ভাষা আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

২.৩ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ বিষয়বস্তু

অসমীয়া চুটিগল্প সাহিত্যত সৌৰভ কুমাৰ চলিহাক এক অন্যতম গল্পকাৰ ৰূপে জনা যায়। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'এহাত ডাবা' গল্পটো বিশেষ উল্লেখযোগ্য আৰু অনন্য সৃষ্টি। গল্পটোৰ কাহিনী আৰু বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত কোনো সুনিৰ্দিষ্ট কাহিনী নাই। কেৱল মানসিক চিন্তাৰ প্ৰতিফলনহে পৰিলক্ষিত হয়। গল্পটোৰ নায়ক আছিল এজন আচবাব পত্ৰৰ সফল ব্যৱসায়ী। তেওঁৰ বন্ধু বেনু মিশ্ৰ আছিল গল্পৰ আন এজন নায়ক। এই নায়ক দুজনক কেন্দ্ৰ কৰিয়ে কাহিনী গতি লাভ কৰিছে। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তু লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে— এটি সন্ধিয়া দুজন বন্ধুয়ে তেওঁলোকৰ আজৰি সময়ত অতিবাহিত কৰিবৰ বাবে এখন ডাবা খেলৰ আয়োজন কৰিছে। ডবা খেলৰ এই সময়ছোৱাতে দুই বন্ধু অৰ্থাৎ নায়ক দুজনৰ মনত উদ্ভৱ হোৱা মানসিক চিন্তা আৰু তীব্ৰ মনস্তাত্বিক বৰ্ণনাই হ'ল গল্পটোৰ মূল উপজীব্য। গল্পটোৰ কাহিনী এখন ডবাখেলক আধাৰ কৰি কৰা হৈছে যদিও কাহিনীৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল মানুহৰ মনৰ অন্তহীন আৰু বিক্ষিপ্ত চিন্তাৰ প্ৰতিফলন ঘটোৱা অৰ্থাৎ গল্পটোত প্ৰদৰ্শিত হোৱা ডাবা খেলখন আছিল গৌণ উদ্দেশ্যহে তাৰ পৰিৱৰ্তে মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল মানুহৰ মনৰ মানসিক চিন্তাৰ প্ৰতিফলন কৰা। আনহাতে গল্পটোৰ মাজেৰে অতিবাস্তৱবাদী চিন্তাৰো প্ৰভাৱ পৰে সন্ধিয়া সময়ত দুই বন্ধুৱে ডবা খেল এখন অনুষ্ঠিত কৰে। খেলৰ মাজতে কিছুমান প্ৰভাৱ পেলোৱা পৰিলক্ষিত হয়। যেনে— ডাবা খেলখন চলি থকাৰ সময়তে নায়কৰ মনলৈ হঠাৎ তেওঁৰ পত্নীৰ কথা মনলৈ আহিল অৰ্থাৎ ৰাতি ন বজাৰ ভিতৰত ঘৰ নোসোমালে পত্নীয়ে ঘনে ঘনে খিৰিকীৰ কাষলৈ চোৱা, ঘনে ঘনে ঘড়ীটো চোৱা কথা মনত পৰিল। ইয়াৰোপৰি তেওঁৰ মনলৈ আহিল তেওঁৰ লগত খেলি থকা তেওঁৰ বন্ধু বেনু মিশ্ৰই তেওঁৰ পত্নীক মৰমত কি বুলি মাতে। তেওঁতো বেনু মিশ্ৰৰ নাম আজিলৈকে নাজানে। এনেধৰণৰ বহু কথা নায়কৰ মনলৈ

অহা দেখা যায়। অৰ্থাৎ যদিও খেল এখনত তেওঁ জড়িত আছিল কিন্তু তেওঁৰ মনটোৰে যেন তীব্ৰ গতিত ক'ৰবাত ঘূৰি ফুৰিছে। গল্পটোত প্ৰদৰ্শিত হোৱা এই ডাবা খেলখনে মানুহৰ মনৰ অন্তহীন ভাৱ প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। অৰ্থাৎ গল্পটোত দেখা পোৱা ডাবা খেলৰ মাজতে যেতিয়া নায়কৰ মনত সেইবোৰ অন্তহীন ভাৱে ক্ৰিয়া কৰা দেখাইছে সেই অন্তহীন চিন্তা আৰু বিভিন্ন প্ৰশ্নৰ মাজতে নায়কে ডাবা খেলৰ ৰণ কৌশল ৰচনা কৰাও পৰিলক্ষিত হয়।

আনহাতে ডাবা খেলৰ মাজত নায়কৰ মনলৈ বেনুমিশ্ৰ সম্পৰ্কে আৰু এটা চিন্তাই ক্ৰিয়া কৰা দেখা যায় যেনে— বেনু মিশ্ৰই আগতে বিভিন্ন ধৰণৰ চিত্ৰ আকিছিল যিবোৰে বোম্বে, কলিকতা, আদিত বিশেষ সুনাম অৰ্জন কৰাত পৰিলক্ষিত হয়। সেই সময়তে তেওঁ বোম্বেত এখন স্কুলত দ্ৰয়িঙৰ মাষ্টৰ আছিল। তেওঁ আন ল'ৰা-ছোৱালীক ড্ৰয়িঙ শিকোৱাৰ লগতে নিজৰ লৰাকো এই বিষয়ে জ্ঞান দিছিল। আনহাতে সেই সময়ত বেনু মিশ্ৰই এজনী ছেৱালীৰ প্ৰেমত পৰিছিল। কিন্তু পিছলৈ তাইৰ লগত মনোমালিন্য হৈ সম্পৰ্কত বিচ্ছেদ হৈছিল। তেওঁৰ মনত এই ডাবা খেল খেলি থকাৰ সময়ত বিভিন্ন বিক্ষিপ্ত চিন্তাই ক্ৰিয়া কৰে যদিও তেওঁৰ ডাবা খেলখনত অলপো ব্যাঘাত জন্মা নাই। এইদৰে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ ৰচিত 'এহাত ডাবা' খেল খনৰ দুজন নায়কে সন্ধিয়া সময়ত ডাবা খেল এখন খেলা কাহিনীৰ পৰা গল্পটোৰ বিষয়বস্তুয়ে ক্ৰিয়া কৰিছে।

২.৪ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ চৰিত্ৰ আলোচনা

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই গল্পসমূহৰ চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। আনহাতে চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত এহাত ডাবা গল্পই বিশেষ কৃতিত্ব প্ৰদৰ্শন কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহে উৎসৱবিহীন, লক্ষ্যবিহীন, অন্তহীন চিন্তা, আৱেগ, অনুভূতি বাহ্যিক সংঘটন, প্ৰতিক্ৰিয়া স্বৰূপে প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়। তেওঁৰ ৰচিত এহাত ডাবা গল্পটোৰ চৰিত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত দুটা বিপৰীত ধৰ্মী চৰিত্ৰ পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ গল্পটোত দুটা চৰিত্ৰ মুখামুখি হৈছে এটা চৰিত্ৰ হৈছে জীৱন যুদ্ধ পৰাজিত এজন শিল্পী আৰু আন এজন বুদ্ধিসম্পন্ন সফল ব্যৱসায়ী। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ দুটা যেনে— গল্পটোৰ নায়ক আৰু তেওঁৰ বন্ধু বেনু মিশ্ৰ। এহাত ডাবা গল্পটোত প্ৰতিফলিত নায়কৰ চৰিত্ৰটো বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে। নায়কজনে গল্পটোৰ মুখ্য আৰু কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ স্বৰূপে পোৱা যায়। গল্পটোৰ নায়কজন আছিল জীৱন যুঁজত চিৰবিজয়ী, আচবাব পত্ৰৰ সফল ব্যৱসায়ী। সকলো ক্ষেত্ৰতেই তেওঁ নিজকে বিজয়ীস্বৰূপে পোৱাটো মূল লক্ষ্য আছিল। নায়কৰ চৰিত্ৰটো গল্পটোত দেখা পোৱাৰ দৰে এটা বিশেষ চৰিত্ৰ আছিল। কাহিনীভাগত উল্লেখ থকা মতে নায়ক জনে এখন ডাবা খেল আয়োজিত কৰে আৰু সেই ডাবা খেলখনত খেলি থকা অৱস্থাত নায়কৰ মনত বিভিন্ন ঘটনা মনত সঞ্চাৰিত

হৈ থকা পৰিলক্ষিত হয়। যিবোৰ ঘটনাই নায়কৰ চৰিত্ৰটো এক গতিশীল চৰিত্ৰস্বৰূপে পোৱা গৈছে। গল্পটো নায়কৰ গতিশীল চৰিত্ৰই গল্পটোক আৰু অধিক বাস্তৱমুখী কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে।

এহাত ডবা গল্পটোত থকা আন এটা চৰিত্ৰ আছিল বেনু মিশ্ৰ। বেনু মিশ্ৰ গল্পটোত নায়কৰ বন্ধু স্বৰূপে দেখা পোৱা গৈছে। বেনু মিশ্ৰ চৰিত্ৰটো নায়কৰ বিপৰীত ধৰ্মী চৰিত্ৰ হিচাপে পোৱা যায়। কাৰণ বেনু মিশ্ৰ আছিল জীৱন যুঁজৰ পৰাজিত আৰু পৰিশ্ৰমিক ব্যক্তি। তেওঁ নিজৰ জীৱনত কোনো ফালৰ পৰা সফলতা অৰ্জন কৰিব পৰা নাই। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ কাহিনীত বেনু মিশ্ৰ চৰিত্ৰটোৱে জীৱন যুঁজত পৰাজিত এটা চৰিত্ৰৰূপে পোৱা গৈছে। কাৰণ গল্পটোত প্ৰতিফলিত কৰা ডবা খেলখনত পৰাজিত হোৱা এজন ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰৰূপে পোৱা যায়।

অৰ্থাৎ সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহ বাস্তৱ জীৱনত একোটা নিখুঁত চৰিত্ৰ। তেওঁৰ গল্পত নৰনাৰীৰ চৰিত্ৰই বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰিছে। চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে জীৱনৰ বিষাদ, অস্থিৰতা, অনিশ্চয়তা, অসাফল্যতা আদিৰ প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়।

এইদৰে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ ৰচিত এহাত ডবা গল্পৰ চৰিত্ৰৰ বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা হ'ল।

২.৫ 'এহাত ডাবা' গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা সংলাপ

গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কলা-কৌশল বুলিলে ভাষা, আংগিক, সংলাপ আদি সকলো ফালৰ পৰা একত্ৰিত হোৱা সমষ্টি। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গল্পত কলাকৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰে। তেওঁৰ ৰচিত গল্পৰ ভাষা, সংলাপ, আংগিক আদিৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ কৃতিত্ব প্ৰকাশ কৰিছে। তেওঁৰ সকলো গল্পৰ কলাকৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত উৎকৃষ্টতা প্ৰকাশ পাই। সেইসমূহ গল্পৰ ভিতৰত 'এহাত ডাবা' গল্পটো এক উল্লেখযোগ্য গল্প।

এহাত ডাবা গল্পটোৰ কলা-কৌশলৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা ভাষা, সংলাপ, বৰ্ণনাধৰ্মিতা, অলংকাৰ প্ৰয়োগ আদি সকলো ফালৰ পৰা উপযুক্ত গল্পস্বৰূপে পোৱা যায়।

এহাত ডাবা গল্পত তেওঁ কাব্যিক সুষমাৰ প্ৰকাশ কৰাত দক্ষতা প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পটোত নাট্যৰূপ বা চিত্ৰৰূপধৰ্মীতা বিশেষভাবে প্ৰকাশ পাইছে। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ কাহিনী বৰ্ণনা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ভিন্নধৰ্মী চিত্ৰ প্ৰতিফলিত কৰি বিশেষ নাট্যৰূপ দিছে।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ এহাত ডাবা গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কলা-কৌশলৰ ক্ষেত্ৰত পাশ্চাত্য কিছুমান মতবাদৰ প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। যিবোৰ প্ৰয়োগেৰে গল্পটোত আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে। 'এহাত ডাবা' গল্পত পাশ্চাত্য

আর্হিৰ এক মতবাদ চেতনাস্ৰোত ৰীতি প্ৰয়োগ হৈছে। এই চেতনাস্ৰোত ৰীতি গল্পটোত থকা মুখ্য চৰিত্ৰৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পোৱা দেখা গৈছে। সাধাৰণতে চেতনাস্ৰোত ৰীতি বুলিলে একেটা সময়তে ভিন্ন চিন্তাৰ অৱতাৰণা হোৱাক বুজা যায়। অৰ্থাৎ 'এহাত ডাবা' গল্পত মূল নায়কৰ ক্ষেত্ৰত এই চেতনাস্ৰোত ৰীতি প্ৰয়োগ হৈছে। নায়কে যেতিয়া ডাবা খেলখন খেলি আছিল সেই সময়ত তেওঁৰ মনত বহুতো চিন্তা ভাৱনাই ক্ৰিয়া কৰিছে যাক চেতনাস্ৰোত ৰীতি বুলি আখ্যা দিয়া হৈছিল। সেইবাবে এহাত ডাবা গল্পত চৰিত্ৰ মনোজগতৰ মাজেৰে চেতনাস্ৰোত ৰীতি প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। কলা-কৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ ভাষাসমূহ এক বিশেষ ৰূপত পোৱা যায়। তেওঁৰ গল্পটোত সহজ-সৰল ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছিল। পৰম্পৰাগত ভাষাৰ পৰা আঁতৰি অহাও পৰিলক্ষিত হয়। ভাষা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ অগতানুগতিক শব্দৰো প্ৰয়োগ কৰিছে। অৰ্থাৎ ঘৰুৱা নিভাঁজ শব্দ কিছুমানৰ ব্যৱহাৰ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গল্পৰ ইংৰাজী শব্দ এৰি বাংলা শব্দৰো ব্যৱহাৰ কৰিছে। দুই এটা কামৰূপী উপভাষাৰো প্ৰয়োগ হোৱা পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ তেওঁ গল্পৰ মাজত কোনো কাব্যিক ব্যঞ্জনাপূৰ্ণ ভাষা ব্যৱহাৰ নকৰি ঘৰুৱা সাধাৰণ চহা ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰে। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ বৰ্ণনা ভংগীৰ ক্ষেত্ৰত অপ্ৰয়োজনীয় ঘটনা, অপ্ৰয়োজনীয় বৰ্ণনা, অপ্ৰয়োজনীয় চৰিত্ৰৰে ভাৰাক্ৰান্ত নহয়।

এইদৰে এহাত ডাবা গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কলা-কৌশল সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা হ'ল। আনহাতে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ গদ্য-ৰীতিৰ এটা নিজা শৈলী আছে। কাৰণ তেওঁৰ গদ্যই কোনো ব্যাকৰণক প্ৰাধান্য নিদিয়ে। আকৌ তেওঁৰ ৰচিত কিছুমান গল্পত কাব্যিক সুষমাৰ লগতে প্ৰকাশৰ দক্ষতাৰ অৱতাৰণা কৰা দেখা যায়। গতিকে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্পৰ লগতে আন গল্পৰ ৰচনাৰ কলা কৌশলৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তথা সবল, অথচ সৰল শব্দ সমূহৰ মিতব্যয়ীতাৰ সাৱলীলভাৱে ৰচনা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা অতুলনীয়।

২.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

আৱাহন যুগৰ পিছতে অসমীয়া চুটিগল্প সাহিত্যত ৰামধেনু যুগে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। এই ৰামধেনু যুগতে বহু গল্পকাৰে নিজস্ব শৈলী আৰু ৰচনাৰাজিৰে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল সেইসকলৰ ভিতৰত সৌৰভ কুমাৰ চলিহা অন্যতম। ছাত্ৰাৱস্থাৰ পৰা 'পাৰিজাত' আলোচনীৰ মাজেৰে গল্প ৰচনাত মনোনিৱেশ কৰি বৰ্তমান বহু ধৰণৰ বিষয়বস্তু, কলাকৌশলেৰে গল্প ৰচনা কৰি সাহিত্য জগতত নিজকে প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ স্বৰূপে অৱদান আগবঢ়াবলৈ সক্ষম হৈছিল।

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই গল্প সাহিত্যৰ জগতখনত ভিন্নধৰণৰ গল্প ৰচনা কৰে। সেই সমূহৰ ভিতৰত তেওঁৰ ৰচিত 'এহাত ডাবা' গল্পটো বিশেষ উল্লেখযোগ্য। 'এহাত

ডাবা' গল্পৰ বিষয়বস্তু, ৰচনা কৌশল, আদি সকলো ফালৰ পৰা বিশেষ উল্লেখযোগ্য। অৰ্থাৎ তেওঁ বহুকেইটা উৎকৃষ্ট গল্পৰ সৃষ্টি কৰিছিল যদিও 'এহাত ডাবা' গল্পটোৰ ক্ষেত্ৰত অসমীয়া গল্পত চুৰৰিয়েষ্টিক ভাৱধাৰাক শক্তিশালী ৰূপত প্ৰকাশ কৰা এক অনুপম সৃষ্টি। আনহাতে গল্পটোত নতুন নতুন মতাদৰ্শ, কলা-কৌশল আদিৰ প্ৰয়োগ ঘটাও দেখা যায়।

গতিকে এই পৰিৱৰ্তনশীল দৃষ্টিকোণৰ পৰা বিশ্লেষণ কৰিলে সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ ৰচিত 'এহাত ডাবা' গল্পটো তেওঁ ৰচিত গল্পসমূহৰ ভিতৰত এক সাৰ্থক চুটিগল্প বুলিব পাৰি।

২.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। সৌৰভ কুমাৰ চলিহাৰ 'এহাত ডাবা' গল্প এক অনন্য সৃষ্টি ব্যাখ্যা কৰক।

২। 'এহাত ডাবা' গল্পটোৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

৩। 'এহাত ডাবা' গল্পৰ চৰিত্ৰৰ বৰ্ণনা কৰক।

৪। 'এহাত ডাবা' গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কলা কৌশল সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

৫। 'এহাত ডাবা' গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা চুৰৰিয়েষ্টিক ধাৰা সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক।

২.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১। অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ।

২। অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন।

৩। ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য।

৪। প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

৫। শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা।

*****

তৃতীয় বিভাগ
মহিম বৰা আৰু তেওঁৰ চুটি গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৩.২ মহিম বৰাৰ পৰিচয়

৩.৩ মহিম বৰাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

৩.৪ মহিম বৰাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

৩.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

৩.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

৩.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (Reference/Suggested Readings)

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিহাসত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা যুগসমূহৰ ভিতৰত ৰামধেনু যুগৰ সাহিত্যই বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰা দেখা যায়। ৰামধেনু যুগত ভিন ভিন সাহিত্যই অৱদান আগবঢ়াইছিল তথা নিজস্ব ৰচনাৰাজি কলাকৌশলেৰে বহু গল্পকাৰ, কবি, ঔপন্যাসিক আদিয়ে নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। এই ৰামধেনু যুগৰ প্ৰথিতযশা সাহিত্যিকসকলৰ অন্যতম আছিল মহিম বৰা। অসমীয়া সাহিত্য জগতখনলৈ তেওঁৰ অৱদান অপৰিসীম আছিল। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত মহিম বৰা একেধাৰে গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক, কবি, নাট্যকাৰ, শিক্ষাবিদ আদি সকলো ফালৰ পৰা অসমীয়া সাহিত্য জগতখনত এক সুকীয়া পৰিচয় প্ৰদান কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত মহিম বৰাই ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তু, ৰচনা কৌশল আদিৰ প্ৰয়োগ কৰি গল্প, উপন্যাসসমূহ ৰচনা কৰিছিল। অৰ্থাৎ তেওঁৰ ৰচিত গল্প সমূহৰ বিষয়বস্তুৰ স্পষ্টতা, নিপুন ভাষাশৈলী, গ্ৰাম্য সমাজৰ সুন্দৰ প্ৰতিচ্ছবি, কলাবোধ, চিত্ৰধৰ্মীতা আদি বিভিন্ন দিশৰ প্ৰতি নিখুঁত প্ৰয়োগেৰে মহিম বৰাৰ গল্পই এক নতুন মাত্ৰা লাভ কৰা পৰিলক্ষিত হয়।

অৰ্থাৎ অসমীয়া সাহিত্য জগতত গল্পমসমূহত নতুন ৰচনা কৌশল, বিষয়বস্তুৰে সমাদৃত কৰি ৰচনা কৰা গল্প ৰচনাৰ মাজেৰে মহিম বৰা ৰামধেনু যুগত তথা অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনৰ প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ ৰূপে খ্যাত। উক্ত বিভাগটিত মহিম বৰাৰ পৰিচয় আৰু মহিম বৰা গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা হ'ব।

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰাৰ অন্তত আপোনালোকে—

- মহিম বৰাৰ জীৱনৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব,
- ৰামধেনু যুগৰ প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ স্বৰূপে মহিম বৰা পৰিচয় সম্পৰ্কে মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব,
- মহিম বৰাৰ সাহিত্যৰাজি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব,
- মহিম বৰা গল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব,
- মহিম বৰাৰ ৰচিত গল্পৰ পৰিচয়মূলক আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব।

৩.৩ মহিম বৰাৰ পৰিচয়

জন্ম পৰিচয় ঃ

মহিম বৰাৰ জন্ম হৈছিল নগাওঁ জিলাৰ হাটবৰ নামৰ ঠাইত। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম আছিল গজেন্দ্ৰ নাথ আৰু মাতৃৰ নাম আছিল চন্দ্ৰকান্তি বৰা। তেওঁৰ পিতৃৰ স্থায়ী বাসিন্দা আছিল নগাওঁ জিলাৰ কলিয়াবৰ মহকুমাৰ হাটবৰৰ ৰামতামুলী চুকত। মহিম বৰাই শৈশৱৰ সময়ছোৱা পিতৃৰ লগত চাহ বাগানৰ সেউজীয়া পৰিৱেশত অতিবাহিত কৰে আৰু পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাত শিক্ষা গ্ৰহণৰ উদ্দেশ্য মাতৃৰ লগত হাটবৰৰ ওচৰৰ ৰামতামুলী চুকত থাকিবলৈ লৈছিল। অৰ্থাৎ মহিম বৰাই জন্মগতভাৱে এঠাইত আছিল যদিও পৰৱৰ্তী সময়ত ভিন্ন উদ্দেশ্যৰ বাবে আন বহুতো ঠাইত থাকি তেওঁৰ শৈশৱৰ সময়ছোৱা আতিবাহিত কৰে।

শিক্ষাগত পৰিচয় ঃ

মহিম বৰাই জীৱনৰ প্ৰথম শিক্ষা জীৱনৰ পাতনি মেলিছিল হাটবৰ নামৰ ঠাইৰ অন্তৰ্গত ১নং প্ৰাথমিক বিদ্যালয়ত। তাৰপিছত কুঁৱৰীটোল কম্বাইণ্ড এম.ভি. স্কুলৰ পৰা মাধ্যমিক শিক্ষা গ্ৰহণ কৰে। আনহাতে ১৯৪৪ চনত বৰাই হাইস্কুল অৰ্থাৎ বৰ্তমান উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ পৰা হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত দ্বিতীয় বিভাগত উত্তীৰ্ণ হোৱা দেখা যায়। তেওঁ ১৯৪৬ চনত নগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ইণ্টাৰমিডিয়েট পৰীক্ষাত প্ৰথম বিভাগত উত্তীৰ্ণ হৈ এক বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰে। তাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ ১৯৪৮ চনত স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰে আৰু ১৯৫২ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰি কৃতিত্ব অৰ্জন কৰে। এইদৰে মহিম বৰাই শিক্ষা জীৱনৰ সমাপ্তি কৰে।

কৰ্ম জীৱন ঃ

মহিম বৰাৰ কৰ্মজীৱন সম্পৰ্কে প্ৰত্যক্ষ কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁ বহু কম বয়সীয়া অৱস্থাত কৰ্মজীৱনৰ পাতনি মেলে। প্ৰথম অৱস্থাত তেওঁ ছাত্ৰ অৱস্থাতেই কলিয়াবৰ উপ জিলাৰ অন্তৰ্গত বালিকা মজলীয়া বিদ্যালয়ত কোনো বেতন নোহোৱাকৈ শিক্ষকতা কৰিছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত মহিম বৰাই বি.এ. পৰীক্ষা দি কিছুদিনৰ বাবে কলিয়াবৰ হাইস্কুল, কুঁৱৰীটোল হাইস্কুল আৰু কামৰূপৰ একাডেমী গুৱাহাটীত শিক্ষকতা কৰিছিল। পিছলৈ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী গ্ৰহণৰ বাবে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ নামভৰ্তি কৰাৰ বাবে তেওঁ এই শিক্ষকতা বৃত্তিৰ পৰা আতৰি আহিছিল। সেই সময়তে তেওঁ শিক্ষা গ্ৰহণৰ সমপৰ্যায়ত আকৌ আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰৰ পৰা পৰিচালিত অনুষ্ঠান 'গঞা ৰাইজৰ মেল'ত অংশকালীন পৰিচালক স্বৰূপে যোগদান কৰে। কিন্তু তেওঁ ধনবৰ কাই নামৰ ছদ্মনামতহে যোগদান কৰিছিল। সেই সময়ছোৱাতে তেওঁ ৰামধেনু নামৰ প্ৰেছত প্ৰকাশিত অসমীয়া কাকত প্ৰকাশৰ লগত জড়িত হৈ পৰিছিল।

মহিম বৰাই স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী সমাপ্ত কৰি ১৯৫৪ চনত অক্টোবৰ মাহত নগাঁও কলেজত অসমীয়া বিভাগৰ প্ৰবক্তা পদত যোগদান কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত নগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ মুৰব্বী অধ্যাপক ৰূপেও কৰ্মৰত হৈ ১৯৮৭ চনত অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। এই সময়ছোৱাতে তেওঁ নগাঁও জিলাত ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ত অংশকালীন প্ৰবক্তা হিচাপেও কাম কৰিছিল। আনন্দৰাম ঢেকিয়ালফুকন মহাবিদ্যালয়তো প্ৰবক্তা আছিল। এইদৰে মহিম বৰাই কৰ্মজীৱনৰ পৰিসমাপ্তি ঘটাইছিল।

মহিম বৰাৰ বৈবাহিক জীৱন অতি সুন্দৰভাৱে অতিবাহিত কৰে। তেওঁ ১৯৫৭ চনত জামুগুৰিৰ দীপ্তিৰেখা হাজৰিকাৰ লগত সাংসাৰিক জীৱনৰ পাতনি মেলে তেওঁৰ পত্নী এগৰাকী শিক্ষয়িত্ৰী আছিল। দুটা লৰা সন্তানেৰে মহিম বৰাৰ এখন সুখৰ সংসাৰ অতিবাহিত কৰিছিল।

এইদৰে তেওঁ কৰ্মজীৱনৰ লগতে বৈবাহিক জীৱন সুন্দৰভাৱে পৰিচালিত কৰা দেখা যায়। মহিম বৰাই বিভিন্ন অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানৰ লগত জড়িত হোৱাৰ লগতে অসম সাহিত্য সভাৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সদস্যৰূপে জড়িত হৈছিল। তেওঁ অসম সাহিত্য সভাৰ ৫৫ তম ডুমডুমা অধিৱেশনৰ সভাপতিত্ব কৰিছিল। অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতিষ্ঠাপক ৰূপে মহিম বৰাৰ নাম চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ'ব। এই নিষ্ঠাবান সাধকজনে ২০১৬ চনৰ ৫ আগষ্ট তাৰিখে ইহলীলা সম্বৰণ কৰে।

মহিম বৰাৰ সাহিত্যৰাজি ঃ

অসমীয়া সাহিত্য জগতত মহিম বৰা ৰচিত সাহিত্যৰাজি লক্ষ্য কৰিলে তেওঁ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত কবি, গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক আদি সকলো ফালৰ পৰা নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। মহিম বৰাই সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত সকলো ফালৰ পৰা

প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল যদিও গল্পকাৰ হিচাপে পাঠক সমাজৰ মাজত সমাদৰ লাভ কৰা পৰিলক্ষিত হৈছিল কিন্তু পোনপ্ৰথমে তেওঁ সাহিতৰ ক্ষেত্ৰখনত কবি হিচাপেহে আত্মপ্ৰকাশ কৰা দেখা যায়। তেওঁৰ সাহিত্যৰাজি সমূহে বিশেষভাৱে ৰামধেনু যুগত অৱদান আগবঢ়াইছিল। তেওঁৰ ৰচনা সমূহ যেনে— চুটিগল্প, উপন্যাস, কবিতা, প্ৰৱন্ধ, স্মৃতিকথা, হাস্যৰসাত্মক ৰচনা, শিশু সাহিত্য, সম্পাদনা, অনাতাঁৰ নাট আদি। তেওঁ এই সকলোবোৰ ক্ষেত্ৰতে নিজৰ ৰচনাৰীতি প্ৰকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। মহিম বৰাই ভালেসংখ্যক গ্ৰন্থ ৰচনা কৰি থৈ গৈছে। আঠখন গল্পপুথি, চাৰিখন উপন্যাস, কবিতা, প্ৰবন্ধ সংকলন আদি।

মহিম বৰা ৰচনাৰাজিসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল ঃ

গল্প সংকলন আঠখন। যেনে— কাঠনীবাৰীৰ ঘাট (১৯৬১), বহুভুজী ত্ৰিভুজ (১৯৬৭) দেহা গৰকা প্ৰেম (১৯৬৭) মই পিপলি আৰু পূজা (১৯৬৭), এখন নদীৰ মৃত্যু (১৯৭২), ৰাতি ফুলা ফুল (১৯৭৭), বৰযাত্ৰী (১৯৮০), মোৰ প্ৰিয় গল্প।

মহিম বৰাৰ উপন্যাস ঃ

উপন্যাস চাৰিখন পোৱা যায়। যেনে— হেৰোৱা দিগন্তৰ মায়া (১৯৭৩), পুতলা ঘৰ (১৯৭৩), এধানি মাহীৰ হাঁহি (১৯১৮), বুন্দলি ফুলৰ ৰং (২০০৭)

মহিম বৰাৰ কবিতা সংকলন ঃ

ৰঙা জিঞা, হঠাৎ মুখৰ হোৱা কলঙৰ পাৰ, বাটৰ একোচ বগৰী।

মহিম বৰাৰ প্ৰবন্ধ সংকলন ঃ

দুখন প্ৰবন্ধ সংকলন পোৱা যায়। যেনে— চিন্তাবিচিত্ৰা (১৯৮৯), সাহিত্য বিচিত্ৰা (১৯৮৯)

মহিম বৰাৰ শিশু সাহিত্য যেনে ঃ

বত্ৰিশ পুতলাৰ সাধু (১৯৭৬), জোনমণিৰ হাঁহি (২০০৫), তেজীমলা আৰু চিণ্ডাৰেলাৰ সাধু (২০০৭)

মহিম বৰাৰ অনাতাৰ নাট ঃ

আঠখন অনাতাঁৰ নাট পোৱা যায়। যেনে— লাৰু গোপালৰ প্ৰেম, লাৰু গোপালৰ বিবাহ, লাৰু গোপালৰ সংসাৰ, নিৰ্মল ভকত, পদুম কুঁৱৰী, গৰখীয়া ভীম, আমাৰ চকুলো, তিনিৰ তিনি গল, পঞ্চাশৰ আদি।

অসমীয়া সাহিত্য জগতত এইসমূহ ৰচনাৰ উপৰিও তেওঁ স্মৃতিকথা, হাস্যৰসাত্মক ৰচনা, সম্পাদনা গ্ৰন্থ আদি ৰচনা কৰিও নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

মহিম বৰাৰ সাহিত্য সৃষ্টিৰ বাবে ভিন্ন বটাৰে সন্মানিত হৈছিল। তলত মহিম বৰাৰ প্ৰাপ্ত বটা সমূহ আলোচনা কৰা হ'ল— প্ৰথম অৱস্থাত তেওঁ ১৯৩৩ চনত স্কুলত পঢ়ি থকা অৱস্থাত চতুৰ্থ শ্ৰেণীত থাকোতে গদ্য ৰচনাৰ বাবে প্ৰথম পুৰস্কাৰ লাভ কৰে। ১৯৪৮ চনত কটন কলেজত অনুষ্ঠিত হোৱা গল্প প্ৰতিযোগিতাত তৃতীয় পুৰস্কাৰ প্ৰাপ্ত হৈছিল। ১৯৬০ চনত ৰামধেনু গল্প প্ৰতিযোগিতাত 'কাঠনীবাৰী ঘাট' গল্পটোৰ বাবে পুৰস্কৃত হৈছিল। আকৌ ১৯৮০ চনত তেওঁৰ ৰচিত 'ৰাতি ফুলা ফুল' সংকলনৰ বাবে অসম প্ৰকাশন পৰিষদৰ বঁটা লাভ কৰে। ১৯৯৬ চনত ছুগানলাল জৈন সাহিত্যে বটা মহিম বৰা ৰচিত গল্পসমগ্ৰৰ বাবে পাইছিল। ১৯৯৮ চনত মহিম বৰাৰ ৰচনা সমগ্ৰৰ বাবে উইলিয়ামছ এণ্ড মেগৰৰ অসম উপত্যকা বঁটা লাভ কৰে। আনহাতে ২০০১ চনত এধানি মাহীৰ হাঁহি উপন্যাসখনৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰে। ২০০৯ চনত সাহিত্যচৰ্চা সন্মান লাভ কৰে। ২০১১ চনত ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা পদ্মশ্ৰী সন্মানেৰে সন্মানিত হয়। সৰ্বশেষত ২০১৪ চনত অসম চৰকাৰৰ গণেশ গগৈ বঁটা লাভ কৰে। এইদৰে মহিম বৰাই সাহিত্যৰ জগতখনত নিজৰ সাধনা আৰু সৃষ্টিৰাজিৰ বাবে বিভিন্ন বঁটা আৰু সন্মানেৰে বিভূষিত হৈছিল।

মহিম বৰা ৰামধেনু যুগত নিজস্ব ৰচনাৰীতি আৰু কৌশলেৰে ভিন্ন ধৰণৰ কবিতা, গল্প উপন্যাস, প্ৰবন্ধ ইত্যাদি ৰচনা কৰি এক বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছিল। এই ৰচনাৰাজিৰ মাধ্যমেৰে পৰৱৰ্তী সময়ছোৱাতে তেওঁ নিজকে প্ৰতিষ্ঠিত সাহিত্যিক ৰূপে নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

৩.৪ মহিম বৰাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

ৰামেধনু যুগত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা মহিম বৰাই তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুক আধাৰ কৰি প্ৰকাশ কৰিছিল। সেই সময়ছোৱাত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা ভিন্ন ধৰণৰ চিত্ৰ, বিষয়বস্তু আদিক গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰিছিল। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুবোৰ হৈছে যেনে— আমাৰ দৈনন্দিন জীৱনত সৰু সৰু সমস্যাৱলী যিবোৰ আমি জ্ঞাত নহয় বা দৃষ্টিগোচৰ নহয় সেইবোৰ সৰু সৰু ঘটনা পৰিঘটনা পোৱা যায়। গ্ৰাম্য সমাজৰ স্পষ্ট চিত্ৰ প্ৰতিফলিত কৰিছে। গাঁৱৰ নিম্নবিত্ত মানুহৰ জীৱনৰ পটভূমি তথা সমাজৰ বাস্তৱ চিত্ৰক নিজস্ব কলা কৌশলেৰে আৰু সজীৱ কৰি তুলিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল গল্পৰ মাজেৰে। ৰামধেনু যুগত নিজস্ব প্ৰতিভাৰে প্ৰতিষ্ঠিত হৈ উঠা গল্পকাৰ মহিম বৰাই তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছিল। বিষয়বস্তু প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ স্পষ্টতা প্ৰদান কৰিছিল। কাৰণ তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে যিবোৰ বিষয়বস্তুক আধাৰ কৰি ৰচনা কৰিছিল সেইসমূহ বিশেষভাৱে স্পষ্ট ৰূপত প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যায়। সাধাৰণতে তেওঁ চুটিগল্পৰ মাজেৰে

প্ৰকাশ কৰা বিষয়বস্তুসমূহ যেনে— পৰিবেশচিত্ৰ, ৰাজনৈতিক, সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, লোক বিশ্বাস, জনজাতীয় চিত্ৰ পৰম্পৰাগত চিত্ৰ নিম্ন, উচ্চ, মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ এক সফল চিত্ৰ, সাধাৰণ চহা মানুহৰ জীৱনৰ চিত্ৰ। এইদৰে মহিম বৰাৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু সমূহ আলোচনা কৰা হ'ল।

৩.৫ মহিম বৰাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

মহিম বৰাৰ গল্পত বিভিন্ন ধৰণৰ বৈশিষ্ট্য পোৱা যায়। যেনে—

ক) গ্ৰাম্য লোকজীৱনৰ চিত্ৰ

খ) শিশু মনস্তত্বৰ প্ৰকাশ

গ) সাৱলীল কথিত ভাষাৰ প্ৰয়োগ

ঘ) চিত্ৰধৰ্মীতাৰ নিদৰ্শন

ঙ) প্ৰতীকৰ ব্যৱহাৰ অৰ্থাৎ প্ৰতীকী ব্যঞ্জনাৰ ব্যৱহাৰ

চ) বিষয়বস্তুৰ স্পষ্টতা

ছ) নিপুন ভাষাশৈলীৰ ব্যৱহাৰ

জ) চৰিত্ৰ সৃষ্টিত সফলতা

ঝ) মানুহৰ মানসিক অন্তদ্বন্দ্বৰ প্ৰতিছবি

ঞ) কৰুণ তথা হাস্যৰসাত্মক ভাবধাৰাৰ প্ৰয়োগ দেখা যায়।

উক্ত বৈশিষ্ট্যসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

ক) গ্ৰাম্য লোকজীৱনৰ চিত্ৰ ঃ

মহিম বৰাৰ গল্পৰ প্ৰথম বৈশিষ্ট্য হ'ল গল্পৰ মাজেৰে গ্ৰাম্য লোকজীৱনৰ চিত্ৰ প্ৰতিফলিত কৰা। অৰ্থাৎ গ্ৰাম্য সমাজত প্ৰচলিত দৈনন্দিন জীৱনত প্ৰচলিত সমস্যাসমূহক গল্পৰ বিষয়বস্তুৰূপে প্ৰকাশ কৰিছে। অসমৰ গ্ৰাম্য সমাজৰ ভিন্ন চিত্ৰক আধাৰ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গ্ৰাম্য সমাজত চিত্ৰিত বৰশী বোৱা, ৰাতিপুৱা উঠি ঘৰদুৱাৰ মচি, চোতাল চিকুনাই থোৱা, গৰু গাখীৰ খীৰুৱা, আদি বিভিন্ন ধৰণৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ কৰিছে। তেওঁৰ ৰচিত বহু গল্পত এই গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰই মুখ্য স্থান অধিকাৰ কৰিছে। তেওঁৰ ৰচনা কৰা গল্প যেনে— চক্ৰবৎ, টোপ, আদি গল্পত এখন সম্পূৰ্ণ গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰ দেখা পোৱা যায়। উদাহৰণস্বৰূপে— চক্ৰবৎ গল্পটোত নিম্নবিত্ত শ্ৰেণীৰ গ্ৰাম্য সমাজ এখনক আধাৰ কৰি ৰচনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ কাহিনীত প্ৰতিফলিত চাইকেল এখনৰ চিত্ৰ গ্ৰাম্য সমাজত প্ৰাধান্য দিছে। অৰ্থাৎ সেই সময়ৰ সমাজ জীৱনত চাইকেল এখনৰ

কিমান মহত্ব তথা এখন ভাল চাইকেলৰ অধিকাৰী হোৱাটো সেই সময়ৰ সমাজত এক গৌৰৱৰ কথা। গল্পটোত নায়কৰ সলনি এই চাইকেলখনে বিশেষ স্থান পাইছে। আনহাতে গল্পটোৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত কিছুমান দৃশ্য যেনে— হৰিনাথ আৰু তেওঁৰ পত্নী বজাৰলৈ ভিন্ন ধৰণৰ শাক-পাচলি, তামোল-পাণ মোনা ভৰাই চাইকেলৰ হেণ্ডেলত ওলমাই বিক্ৰী কৰিবলৈ নিয়া দৃশ্যই এখন সাধাৰণ গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পটিত ভিন্ন ধৰণৰ লোক বিশ্বাসৰ কথা, তাৰোপৰি গল্পৰ আৰম্ভণিতে হৰিনাথৰ পত্নীৰ মুখেৰে চাউলৰ মলখু, ঢেকীত খুন্দা, তাঁতশাল আদিৰ বৰ্ণনাই সম্পূৰ্ণ এখন গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰ প্ৰদৰ্শিত কৰিছে। সেইবাবে তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ কৰা।

খ) শিশু মনস্তত্বৰ প্ৰকাশ ঃ

মহিম বৰাৰ চুটিগল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল শিশু মনস্তত্বৰ প্ৰকাশ কৰা। অৰ্থাৎ শিশু এটা শৈশৱ তথা শিশু অৱস্থাৰ মানসিক অৱস্থাটোৰ কথা প্ৰকাশ কৰা হয়। গল্পটোত থকা চৰিত্ৰ সমূহৰ মাজেৰে এই শিশু মনস্তত্বৰ প্ৰকাশ কৰা হৈছে। শিশু মনস্তত্ব প্ৰকাশ পোৱা তেওঁৰ ৰচিত গল্প যেনে— টোপ, চক্ৰৱৎ। এই গল্প দুটাৰ মাজেৰে শিশুৰ মানসিক অৱস্থা প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। টোপ গল্পটোত থকা দুটা চৰিত্ৰ যেনে— বেণু আৰু চেনি। এই দুই চৰিত্ৰৰ ছবি বৰ্ণনা কৰিছে। এই চৰিত্ৰ দুটাই গল্পটোৰ পুখুৰীত মাছধৰা, বৰশী বাবলৈ লোকৰ গোহাঁলিত বৰলৰ বাঁহ ভঙা, আদি কাম কৰি এটা শিশু সুলভ মনৰ পৰিচয় দিছে।

মহিম বৰাই তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে কিছুমান ভিন্ন চৰিত্ৰ সৃষ্টি কৰি সেই চৰিত্ৰ সমূহৰ দ্বাৰা শিশু মনৰ প্ৰকাশ ঘটাবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

গ) সাৱলীল কথিত ভাষাৰ প্ৰয়োগ ঃ

মহিম বৰাই তেওঁৰ ৰচিত গল্প সমূহত কথিত ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছিল। কাৰণ ভাষা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ জটিলতাৰ কাষ নাচাপি দৈনন্দিন জীৱনত ব্যৱহৃত ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছিল। আনহাতে তেওঁৰ গদ্যশৈলীত ব্যৱহাৰ হোৱা শব্দসমূহে অসমৰ গ্ৰাম্য সমাজৰ চিত্ৰ সমাজৰ আগত প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰে। শব্দ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ সহজ সৰল শব্দ প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়। মহিম বৰাই গল্পৰ মাজেৰে প্ৰয়োগ কৰা ভাষা গ্ৰাম্য ভাষাৰ ওচৰ চপা অসমীয়া ভাষাৰ বিশুদ্ধ ৰূপ গল্পৰ মাজেৰে সুন্দৰভাৱে প্ৰতিফলিত হৈছে।

ঘ) চিত্ৰধাৰ্মিতাৰ নিদৰ্শন ঃ

মহিম বৰাৰ গল্পৰ মাজেৰে বৰ্ণনা কৰা চিত্ৰধৰ্মিতা এক শৈল্পিক গুণ বুলিব পাৰি। কাৰণ তেওঁ গল্পসমূহৰ মাজেৰে প্ৰকাশ পোৱা চিত্ৰসমূহ বাস্তৱ জীৱনৰ লগত

সংগতি ৰাখি তথা মানুহৰ জীৱনৰ জীৱন্তৰূপ এটাৰ বৰ্ণনা কৰিছে। অৰ্থাৎ নিৰ্দিষ্ট এটা বিষয়লৈ কাহিনীভাগ সুন্দৰভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে। আনহাতে গল্পৰ মাজেৰে প্ৰয়োগ কৰি কিছুমান দৃশ্যই গল্পটোৰ কাহিনীৰ ক্ষেত্ৰত আৰু অধিক আকৰ্ষনীয় হৈ উঠিছে।

ঙ) প্ৰতীক আৰু প্ৰতীকী ব্যঞ্জনাৰ ব্যৱহাৰ ঃ

মহিম বৰাৰ গল্পৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তুৰ মাজেৰে প্ৰতীকৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা কৰা দেখা যায়। তেওঁ গল্প এটাৰ কাহিনী ৰচনা বা কাহিনী এটাই গতি লাভ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত গল্পটোৰ নামাকৰণৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ তাৎপৰ্য দেখা যায়। যেনে— মহিম বৰাৰ ৰচিত 'টোপ' আৰু চক্ৰৱৎ গল্পৰ নামাকৰণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰতীকী ব্যঞ্জনাৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। 'টোপ' গল্পটোতে প্ৰতীকী ব্যঞ্জনাই শিৰোনাম দখল কৰা পৰিলক্ষিত হয়। টোপ গল্পটোত নামাকৰণে কোনোবা এজন ডেকাই এগৰাকী গাভৰুক প্ৰতাৰণা কৰিবলৈ দিয়া টোপক বুজোৱা হৈছে। আনহাতে চক্ৰবৎ শব্দটোৱে মানুহৰ জীৱনৰ পৰিবৰ্তনৰ কথা প্ৰকাশ কৰিছে।

চ) বিষয়বস্তুৰ স্পষ্টতা

মহিম বৰাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল বিষয়বস্তুৰ স্পষ্টতা। অৰ্থাৎ তেওঁৰ গল্পসমূহৰ প্ৰয়োগ কৰা ভিন্ন ধৰণৰ পৰিস্থিতিক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচনা কৰা গল্পৰ বিষয়বস্তু সমূহ স্পষ্টৰূপত প্ৰকাশ পাইছে। গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা সামাজিক, অৰ্থনৈতিক, ৰাজনৈতিক, পৰম্পৰাগত সকলো ধৰণৰ বিষয়বস্তু বিশেষভাৱে প্ৰকাশ কৰাত মহিম বৰাই সফলতা অৰ্জন কৰিছে। সেইবাবে বিষয়বস্তুৰ স্পষ্টতা তেওঁৰ চুটিগল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য।

ছ) নিপুন ভাষাশৈলীৰ ব্যৱহাৰ ঃ

মহিম বৰাৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য ভাষাশৈলীৰ ব্যৱহাৰ। তেওঁ গল্পসমূহত নিজস্ব শৈলী ব্যৱহাৰ কৰিছিল। আনহাতে সাধাৰণ মানুহে সহজে বুজি পোৱা শব্দ তথা ভাষাৰ ব্যৱহাৰ কৰি গল্পসমূহ অধিক আকৰ্ষনীয় কৰিছিল। তেওঁ গল্পৰ মাজেৰে ইংৰাজী, বাংলা, অসমীয়া ভাষাৰ বিশেষ প্ৰয়োগ কৰা পৰিলক্ষিত হয়।

জ) চৰিত্ৰ সৃষ্টিত সফলতা ঃ

মহিম বৰাৰ গল্পৰ চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ সফলতা আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ বৈশিষ্ট্য। তেওঁ প্ৰত্যেকটো গল্পত চৰিত্ৰ সমূহৰ বিষয়বস্তুৰ লগত সংযোগ কৰি সৃষ্টি কৰিছিল। অৰ্থাৎ প্ৰতিটো চৰিত্ৰ তেওঁ বাস্তৱ জীৱনৰ একো একোটা সফল চৰিত্ৰৰূপে বৰ্ণনা কৰা দেখা যায়।

ঝ) মানুহৰ মানসিক অন্তদ্বন্দ্বৰ চিত্ৰ ঃ

মহিম বৰাই তেওঁৰ ৰচিত গল্প সমূহৰ মাজেৰে সমাজত প্ৰত্যক্ষ কৰা কিছুমান বাস্তৱ চিত্ৰক প্ৰদৰ্শিত কৰিছিল। মানুহৰ জীৱনৰ মানসিক সংঘাতৰ বৰ্ণনা কৰিছিল। যি সমাজত সচৰাচৰ বাস্তৱিক চিত্ৰ। অৰ্থাৎ মানুহৰ মানসিক অন্তদ্বন্দ্ব তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য।

ঞ) কৰুণ আৰু হাস্যৰসাত্মক মনোভাৱৰ প্ৰকাশ ঃ

মহিম বৰা গল্পৰ মাজেৰে কৰুণ আৰু হাস্যৰসৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন ঘটা দেখা যায়। কাৰণ তেওঁ গল্প সমূহৰ মাধ্যমেৰে মানুহৰ জীৱনৰ সুখ-দুখ আনন্দ বিষাদ আদি সকলোবোৰ চিত্ৰ বৰ্ণনা কৰিছে। গল্প সমূহত পৰিস্থিতি সাপেক্ষে চৰিত্ৰ সমূহৰ সৃষ্টি কৰি সেই চৰিত্ৰসমূহক বাস্তৱ জীৱনৰ লগত মিল ৰাখি কৰুণতা আৰু আনন্দৰ এক বিশেষ চিত্ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সেইবাবে অসমীয়া চুটিগল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কৰুণ আৰু হাস্যৰসক মহিম বৰাই তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল বিশেষকৈ উপযুক্ত চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ মাজেৰে কৰুণ আৰু হাস্যৰসৰ প্ৰকাশ কৰিছিল।

৩.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া সাহিত্যৰ অগ্ৰগতি বিষয়সমূহৰ ভিতৰত চুটিগল্পই এক বিশাল স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। যুগৰ লগে লগে এই চুটিগল্পসমূহে বিস্তাৰ লাভ কৰিলে। ক্ৰমশ জোনাকী যুগত আৰম্ভ হোৱা চুটিগল্পই বৰ্তমান সময়ছোৱালৈ বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। তাৰোপৰি যুগৰ লগে লগে ন ন সাহিত্যিকে নিজস্ব কলাকৌশল আৰু ৰচনাৰীতিৰ মাজেৰে চুটিগল্পৰ জগতত প্ৰৱেশ কৰিলে। এইসকল গল্পকাৰৰ ভিতৰত মহিম বৰা নাম অন্যতম। অসমীয়া সাহিত্যত তেওঁ কবিতা, গল্প, উপন্যাস সকলো ক্ষেত্ৰতে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল যদিও অসমীয়া সাহিত্যত তেওঁ গল্পকাৰ স্বৰূপে বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আছিল। তেওঁ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰে গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ ৰামধেনু যুগৰ প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ স্বৰূপে নিজৰ নাম অৰ্জন কৰিছিল। তেওঁ ৰামধেনু যুগত নিজস্ব কলাকৌশল, গদ্যশৈলীৰে গল্পসমূহ ৰচনা কৰিছিল। সময়ৰ লগে লগে তেওঁ গল্পসমূহত নতুনত্ব আনিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু তথা গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ বিশেষ শৈল্পিক গুণেৰে সমৃদ্ধ। এইদৰে মহিম বৰাৰ জীৱনৰ পৰিচয়, সাহিত্যৰাজি, গল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা হ'ল।

৩.৭ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। মহিম বৰা পৰিচয় সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক।

২। মহিম বৰা সাহিত্যৰাজি সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক।

৩। মহিম বৰা গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

৪। মহিম বৰাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰক।

৩.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ড° অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ

ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য

শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা

সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত

*****

চতুৰ্থ বিভাগ
মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠনঃ

৪.১ ভূমিকা (Introduction)
৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৪.৩ মহিম বৰাৰ গল্পসমূহৰ পৰিচয়
৪.৪ মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পৰ বিষয়বস্তু
৪.৫ মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আৰু কলা কৌশল
৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)
৪.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্যত দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ শেষৰফালে 'বৰদৈচিলা' আলোচনী যোগেদি আত্মপ্ৰকাশ কৰা মহিম বৰা যুদ্ধোত্তৰ তথা ৰামধেনু যুগৰ এগৰাকী যশস্বী গল্পকাৰ। মহিম বৰাৰ প্ৰতিভা আৰু ৰচনাৰীতিৰ কৌশলেৰে বিভিন্ন গল্প ৰচনা কৰি সাহিত্যজগতত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। তেওঁৰ সাহিত্য ৰচনাৰ প্ৰতিভা আৰু কৌশল সমূহৰ মাধ্যমেৰে বহু গল্পই এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছে। সেই সমূহ গল্পৰ ভিতৰত তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটো এটা উৎকৃষ্ট গল্প। গল্পটোৰ কাহিনী, বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ, সংলাপ আদি সকলো ফালৰ পৰা বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰা পৰিলক্ষিত হয়। আকৌ মহিম বৰা ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু নিৰ্মাণ, পৰিৱেশ সৃষ্টি, উৎকণ্ঠাৰ সফল প্ৰয়োগ, আদিৰ বাবেও চক্ৰৱৎ গল্পটো তেওঁৰ ৰচিত গল্পসমূহৰ ভিতৰত এক অনন্য সৃষ্টি। উক্ত বিভাগটিত মহিম বৰাৰ ৰচিত গল্পসমূহৰ পৰিচয়ৰ লগতে তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটোৰ বিষয়ে বহলাই আলোচনা কৰা হ'ল।

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰাৰ অন্তত আপোনালোকে—

- মহিম বৰা গল্প সমূহৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰিব পাৰিব,
- মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব,

- মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহৰ বৰ্ণনা কৰিব পাৰিব,
- মহিম বৰাৰ চক্ৰৱৎ গল্পটোৰ ৰচনা কৌশল সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰিব পাৰিব।

৪.৩ মহিম বৰাৰ গল্পসমূহৰ চমু পৰিচয়

মহিম বৰাৰ ৰচিত মুঠ গল্প সংকলনৰ সংখ্যা আঠখন। সেইসমূহ যেনে— কাঠনীবাৰীৰ ঘাট, বহুভুজী ত্ৰিভুজ, দেহা গৰকা প্ৰেম, মই পিপলি আৰু পূজা, এখন নদীৰ মৃত্যু, ৰাতি ফুলা ফুল, বৰযাত্ৰী, মোৰ প্ৰিয় গল্প। তলত এই গল্পসংকলন সমূহৰ চমু পৰিচয় আগবঢ়োৱা হ'ল—

কাঠনীবাৰীৰ ঘাট ঃ

মহিম বৰাৰ প্ৰথম গল্প সংকলনখন আছিল কাঠনীবাৰীৰ ঘাট। ১৯৬১ চনত প্ৰকাশ পাইছিল। উক্ত সংকলনখনত মুঠ ১২ টা গল্প সন্নিৱিষ্ট হৈ আছিল। সংকলন খন National Book Trust, New Delhi ৰ পৰা হিন্দী, বাংলা, মাৰাঠী তিনিটা ভাষাত অনুবাদ কৰাও পৰিলক্ষিত হয়। এই সংকলন খনত সন্নিৱিষ্ট গল্পসমূহ যেনে— কাঠনী বাৰীৰঘাট, অপৰাজিত, টোপ, ফাদাৰ এণ্ড ছন এণ্ড কোম্পানী, এচেৰেঙা স্মৃতিৰ জোনাক, ওচৰঘৰীয়া, চক্ৰৱৎ, কেঞা আঙুলি, নিসন্দেহ, তৃতীয় শ্ৰেণীৰ যাত্ৰী, ৰস, মাছ আৰু মানুহ নামৰ গল্প পোৱা যায়।

'কাঠনীবাৰী ঘাট' গল্প সংকলনত সন্নিৱিষ্ট প্ৰথম গল্পটো আছিল 'কাঠনীবাৰী ঘাট'। উক্ত গল্পটোত নাৰী এগৰাকীৰ জীৱনৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ মূল কাহিনীভাগ হৈছে এগৰাকী সদ্যবিবাহিতা কমবয়সীয়া মহিলাৰ জীৱনৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পটিত কাহিনী ভাগৰ বৰ্ণনা দিবলৈ গৈ জাহাজঘাটৰ মনোৰম দৃশ্য গল্পকাৰে বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পকাৰে কম কথাৰে পৰিৱেশৰ বাস্তৱজনিত চিত্ৰ এখন দৃশ্যপটত অংকন কৰি গল্পকাৰে গল্পটো আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। 'কাঠনীবাৰী ঘাট' সংকলনৰ দ্বিতীয় গল্পটো হ'ল অপৰাজিত। গল্পটোত মুখ্যত ভূ-ধৰ শইকীয়া নামৰ এটা বিশেষ চৰিত্ৰই ভূমিকা প্ৰদান কৰিছে। তেওঁৰ জীৱন সংগ্ৰামৰ কাহিনীৰে গতি লাভ কৰিছে। ভূধৰ শইকীয়াই প্ৰথমে বাগানত মহৰী কাম কৰিছিল কিন্তু পিছলৈ বাগানৰ মালিকৰ লগত কাজিয়া হোৱাত তেওঁ নিজাববীয়াকৈ বহু কামত জড়িত হৈ জীৱন নিৰ্বাহ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল যদিও তেওঁ কোনো এটা কামতে সফল হ'ব নোৱাৰিলে। কিন্তু তেওঁ তথাপিও জীৱনৰ লগত হাৰ নামানি সময়ৰ লগত খাপ খুৱাই আগবাঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰিছিল সেইবাবে তেওঁৰ চৰিত্ৰটোৱে জীৱন সংগ্ৰামত হাৰ নামানা এটা 'অপৰাজিত' আছিল। এই সংকলনটিৰ অন্তৰ্গত তৃতীয় গল্পটো হ'ল টোপ। টোপ গল্পটোৰ নামাকৰণৰ ক্ষেত্ৰতো বিশেষ তাৎপৰ্য পৰিলক্ষিত হয়। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰৰ

মাজেৰে কাহিনীভাগে গতি কৰিছে। মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল হৰিবৰ ককা নামৰ এজন বুঢ়া লোক। তেওঁ এখন গাঁৱৰ পৰা আহি আন এখন গাঁৱত ঘৰ সাজি বসবাস কৰি আছিল। গাঁৱৰ কোনো লোকৰ লগত তেওঁৰ কোনো পৰিচয় নাছিল। সেইবাবে গাঁৱৰ লোকসকলৰ মাজত হৰিবৰ ককাৰ জীৱনটো এক ৰহস্যৰ মাজত আছিল। আনহাতে হৰিবৰ ককাই পূৰ্বতে নিজৰ ব্যক্তিগত জীৱনত ভিন্ন ধৰণৰ অভিজ্ঞতা তথা পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হৈছিল যিবোৰ তেওঁৰ জীৱনৰ এক ৰহস্যৰ মাজত সোমাই থাকিল। হৰিবলককাৰ জীৱন কাহিনীৰ আধাৰত টোপ গল্পটো ৰচিত। 'কাঠনীবাৰী ঘাট' গল্পটোৰ অন্তৰ্গত আন এটা গল্প হ'ল ফাদাৰ এণ্ড ছন এণ্ড কোম্পানী। উক্ত গল্পটো দুজন বাপেক আৰু পুতেকে নিজাববীয়াকৈ দোকান এখন আৰম্ভ কৰিছিল। প্ৰথম অৱস্থাত গ্ৰাহকৰ ভিৰ হব বুলি ভাবি বলভদ্ৰ মহাজনৰ পৰা মালবস্তু দোকানত ভৰাইছিল কিন্তু গ্ৰাহকবোৰে এজন দুজনকৈ আহি গোপাল আৰু দেউতাকৰ এই দোকানৰ বস্তুসমূহ বেয়া বুলি বদনাম কৰে আৰুওচৰৰ দোকানৰ পৰা বস্তু কিনে। শেষত গোপাল আৰু দেউতাকে ব্যৱসায়ত লোকচান হ'ব বুলি ভাবি গ্ৰাহকক বাকী আৰু কম দামত সামগ্ৰী বিক্ৰী কৰিবলৈ ধৰিলে। ফলত গ্ৰাহকক সন্তুষ্ট কৰিবলৈ গৈ দোকানৰ বহু ক্ষতি হ'বলৈ ধৰিলে। শেষত দোকানৰ ব্যৱসায় বন্ধ হ'বলৈ ধৰিলে। উক্ত কাহিনীৰ মাধ্যমেৰে গল্পকাৰে এখন নগৰীয়া জীৱনৰ বৰ্ণনাৰ লগতে তিনি চাৰি মাহৰ ভিতৰত ব্যৱসায় বন্ধ হোৱা গাঁৱলীয়া দোকানীৰ মৰ্মস্পৰ্শী অৱস্থাৰ সুন্দৰ চিত্ৰ প্ৰতিফলন কৰিছে।

মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'এছেৰেঙা স্মৃতিৰ জোনাক'। গল্পৰ নায়কৰ মাজেৰে কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰিছিল। নায়কৰ এজনী গাঁৱৰ যুৱতীৰ লগত প্ৰেম কাহিনীৰ আধাৰত কাহিনীয়ে গতিলাভ কৰিছে। গল্পৰ নায়িকাৰ নাম আছিল লিলি। অৰ্থাৎ লিলি আৰু নায়কৰ প্ৰেম কাহিনীক গতিশীলতা প্ৰদান কৰিছে। নায়কে সময়ৰ গতিশীলতাত লিলি আৰু প্ৰেম দুয়োটাকে পাহৰি জীৱনত আগুৱাই গৈছিল। গতিকে গল্পটোৰ মাজেৰে প্ৰেম আৰু ত্যাগৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। গল্পটো মূলত গ্ৰাম্য জীৱনৰ পটভূমিত ৰচিত। আনহাতে গল্পটোত প্ৰথমৰ পৰা শেষলৈকে গাঁৱৰ পৰিৱেশৰ সুন্দৰ বৰ্ণনা আৰু গাঁৱৰ সমাজত ব্যৱহৃত সম্বন্ধৰ বৰ্ণনা, গাঁৱৰ প্ৰচলিত শব্দৰ ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। ভাওনা ঘৰৰ বৰ্ণনা, ভাওনা ঘৰত প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ চাৰি চকুৰ মিলন, লিলিৰ সংসাৰৰ বৰ্ণনাৰ মাজত গাঁৱৰ পৰিৱেশৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে। অৰ্থাৎ মহিম বৰাৰ ৰচিত 'এছেৰেঙা স্মৃতিৰ জোনাক' নামৰ গল্পটোত গ্ৰাম্য সমাজৰ দৃশ্য প্ৰতিফলন কৰিছে। এহাল ডেকা গাভৰুৰ প্ৰেম কাহিনীৰ বৰ্ণনাৰ লগতে সেই প্ৰেমৰ ত্যাগ সম্পৰ্কেও বৰ্ণনা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যায়। মহিম বৰাৰ আন এটা গল্প হ'ল 'চক্ৰৱৎ'। মূলত গল্পটোৰ কাহিনীৰ হৰিনাথৰ জীৱনৰ কঠোৰ সংগ্ৰামৰ ছবি প্ৰতিফলন ঘটিছে। তেওঁৰ জীৱনটো এখন চাইকেলৰ চকাৰ প্ৰতিবিম্বৰ লগত তুলনা কৰা দেখা যায়। সমাজত থকা দৰিদ্ৰ লোকসকলৰ জীৱন কাহিনীক

নিজস্ব কলা কৌশলেৰে বৰ্ণনা কৰিছে। হৰিনাথ নামৰ লোকজনৰ আধাৰতে এই দৰিদ্ৰ জীৱনৰ বৰ্ণনা কৰিছে। হৰিনাথ আছিল এজন সাধাৰণ লোক। তেওঁৰ নিজৰ জীৱিকা অৰ্জনৰ সম্বল আছিল এখন একমাত্ৰ চাইকেল। তেওঁৰ তিনিজন পুত্ৰ আছিল। সেই পুত্ৰকেইজনৰে পোহপাল কৰা তেওঁৰ জীৱনৰ বাবে বৰ কষ্টকৰ আছিল। চাইকেলখনেৰে তেওঁ ঘৰে ইটো সিটো বস্তু বিক্ৰীকৰি নিজৰ জীৱিকা অৰ্জনৰ পথ উলিয়াই। কিন্তু দুৰৱস্থাৰ সময়তে তেওঁ এটা ভাল খবৰৰ সন্মুখীন হৈছিল যে চাহ বাগিচাৰ মহৰী পদ ওলাইছিল। সেই পদটো পাবলৈ তেওঁ চাইকেলখন লৈ যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে কিন্তু তেওঁ শেষত চাকৰিটো নাপাই নিৰাশ মনেৰে উভতি আহিছিল।

মহিম বৰাৰ আন এটা গল্প হ'ল 'কেঞা আঙুলি'। গল্পটোৰ মুখ্য উদ্দেশ্য আছিল গাঁৱৰ বিয়া ঘৰ এখনৰ বাহি বিয়াৰ প্ৰতিচ্ছবি বৰ্ণনা কৰা। সমাজত প্ৰচলিত অন্ধবিশ্বাস, কুসংস্কাৰৰ চিত্ৰ আতৰাই সমাজখনক নিকা কৰাৰ প্ৰয়াস গল্পটিৰ মাজেৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটো মুখ্যত নাৰী প্ৰধান গল্পস্বৰূপে পোৱা যায়। গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে সমাজত নতুনকৈ বিয়া-বাৰু হোৱা কইনা এগৰাকীৰ কিদৰে সমাজৰ নীতি নিয়মৰ লগত খাপ খুৱাই আগবাঢ়ি যাব লাগে সেই সম্পৰ্কে প্ৰকাশ কৰাটোয়ে মূল লক্ষ্য আছিল। গল্পটোৰ কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰিছে এগৰাকী নাৰী বিয়া হোৱাৰ পিছৰ তেওঁৰ শাৰীৰিক বৰ্ণনাৰ ওপৰত সমাজত প্ৰচলিত বু বু বা বা বিলাকৰ আধাৰত। গল্পটোত সোমেশ্বৰ নামৰ এজন লোকে যোগেশ্বৰী নামৰ এগৰাকী যুৱতীক বিয়া কৰাই ঘৰলৈ আনে। কিন্তু কইনা যোগেশ্বৰীৰ ভৰিৰ কেঞা আঙুলিটো দীঘল আছিল। যেতিয়া ন কইনা চাবলৈ গাঁৱৰ মহিলাবোৰ আহে তেওঁলোকে কইনাৰ সেই কেঞা আঙুলিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিব ধৰিলে। কিন্তু সেই একে কথা মৌজাদাৰনীৰ কাণত পৰে যদিও তেওঁ আন মহিলাসকলৰ দৰে আলোচনা নকৰি সহজ ভাৱে কৈছিল যে কেঞা আঙুলিটো দীঘল হ'ল তাত কিনো হ'ল। পিছত গাঁৱৰ মানুহখিনি মৌজাদাৰনীৰ কথাত বিষয়টো সহজভাৱে ল'বলৈ চেষ্টা কৰিলে। যাৰ ফলত এই কথা শুনি যোগেশ্বৰৰ মনটোও কিছু ফৰকাল হৈ উঠিল।

মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হল 'নিসন্দেহ'। গল্পটো বিশেষকৈ নগৰীয়া জীৱনৰ পটভূমিত ৰচিত। গল্পকাৰে গল্পৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তুৰ মাজেৰে বৰ্তমান সমাজৰ শিক্ষিত মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ বিবাহ, দাম্পত্য জীৱনৰ সম্পৰ্ক সুন্দৰভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোৰ কাহিনীয়ে বিশেষকৈ সমাজত প্ৰতিফলিত হৈ থকা পুৰুষ শাসিত সমাজত নাৰীৰ অৱমাননা আৰু অসহায়তা বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ স্বাতী, বিজন, বসন্ত এই উক্ত চৰিত্ৰৰ মাজেৰে কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। মহিম বৰা ৰচিত 'তৃতীয় শ্ৰেণীৰ যাত্ৰী' নামৰ গল্পটোত বিশেষ উল্লেখযোগ্য। গল্পকাৰে গল্পৰ কাহিনীৰ মাধ্যমেৰে আধুনিকতাৰ পৰিৱৰ্তন কৰা মানসিকতাৰ ছবিখন সুন্দৰ ভাৱে প্ৰতিফলিত কৰিছে। এহাল ডেকা-গাভৰুৰ প্ৰেম কাহিনীয়ে গল্পটোত প্ৰকাশ

পোৱা দেখা যায়। গল্পটোৰ মূলত আছিল কংগ্ৰেছকৰ্মী নিত্য আৰু প্ৰাথমিক আলোচনীৰ সম্পাদিকা জয়াৰ মধুৰ সম্পৰ্কৰ মাজেৰে।

'ওচৰঘৰীয়া' নামৰ গল্পটো আছিল মহিম বৰা ৰচিত আন এটা বিশেষ গল্প। গল্পটো এজন সাংসাৰিক মানুহে কিদৰে নিজৰ ঘৰ সংসাৰৰ দায়িত্ব নোলোৱাকৈ থাকে তাৰোপৰি মদাপী হৈ ঘৰৰ কামৰ পৰা আতৰত থাকি জীৱন নিৰ্বাহ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা এজন পুৰুষৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ পটভূমি আছিল নগৰীয়া পটভূমিত ৰচিত। নগৰৰ এই যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত অভাৱ অনাটনেৰে জীৱন নিৰ্বাহ কৰা দুৰ্ভগীয়া পৰিয়ালটোৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে। উক্ত গল্পটোৰ মাজেৰে নগৰীয়া জীৱনৰ যান্ত্ৰিকতাৰ মাজত কিদৰে এটা পৰিয়ালে জীৱনৰ অৰ্থ বিচাৰিবলৈ যত্ন কৰিছিল সেই সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। মহিম বৰা ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'ৰস' নামৰ গল্পটো। গল্পটোৰ মাজেৰে নিস্বাৰ্থ বন্ধুত্বৰ ছবি প্ৰকাশ কৰিছে। আনহাতে এখন গাঁৱলীয়া সমাজৰ প্ৰচলিত পৰম্পৰাগত লোকবিশ্বাস, অন্ধবিশ্বাস স্বাৰ্থপৰতাৰ ছবি প্ৰকাশ কৰা হৈছে। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ মাজেৰে গল্পকাৰে গাঁৱৰ এক সুন্দৰ প্ৰতিচ্ছবি প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'মাছ আৰু মানুহ'। গল্পটোৰ গ্ৰাম্য জীৱনৰ চিত্ৰৰ ওপৰত আধাৰিত। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল জীৱকান্ত। জীৱকান্তই কিদৰে পলৰ মাজত আৱদ্ধ মাছৰ লগত যুঁজি সংসাৰৰ মায়াৰ জালৰ পৰা নিজকে মুক্ত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে সেই সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰিছে। অৰ্থাৎ মহিম বৰাই তেওঁৰ ৰচিত প্ৰথম গল্প সংকলন 'কাঠনীবাৰী ঘাট' গল্প সংকলনখনত ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তু ৰচনাৰীতি কলাকৌশলৰ প্ৰয়োগ কৰি মুঠ ১২ টা গল্প ৰচনা কৰিছিল।

এইদৰে মহিম বৰাৰ ৰচিত কাঠনীবাৰী ঘাট গল্প সংকলনত সন্নিৱিষ্ট গল্পসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰা হ'ল।

বহুভুজী ত্ৰিভুজ ঃ

মহিম বৰা ৰচিত আন এখন গল্প সংকলন হ'ল বহুভুজী ত্ৰিভুজ। উক্ত সংকলন খনত ১৯৬৭ চনত প্ৰকাশিত। মুঠ নটা গল্প সন্নিৱিষ্ট হৈ আছে। গল্পসমূহ যেনে— তিনিৰ তিনি গল, স্মৃতিগন্ধা, বহুমুখী ত্ৰিভুজ, কুলিটোৰে মাতে কিয়?, আখোজ, কালাপাহাৰৰ লেখনী, প্ৰতিশোধ, হাড়মালা, অনেক ভোমোৰাৰ গুণ্ গুণনি। এই মুঠ নটা গল্পৰদ্বাৰা সংকলন খনে গল্পৰ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনৰ বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰিছে।

বহুভুজী ত্ৰিভুজ গল্প সংকলনৰ অন্তৰ্গত প্ৰথম গল্পটো হ'ল 'তিনিৰ তিনি গল'। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ মুখ্যত খেতিয়ক পূৰ্ণকান্তৰ সংসাৰ খনৰ দুখীয়া অৱস্থাৰ মৰ্মস্পৰ্শী চিত্ৰ এখন দাঙি ধৰা হৈছে। কাহিনীৰ মুখ্য চৰিত্ৰ পূৰ্ণকান্তৰ মাজেৰে কাহিনীয়ে

এক বিশেষ মাপ প্ৰদান কৰিছে। পূৰ্ণকান্তই কিদৰে তিনি আষি কল বেচি সেই টকাৰে ঘৰৰ প্ৰয়োজনীয় বস্তু আনিবলৈ ভাবি কল কেইআষি প্ৰথমে মহাজনক, তাৰ পাছত ডাক্তৰ এজনক, শেষত মৌজাদাৰৰ মহতীক দিব লগা হৈছিল সেই সম্পৰ্কে কৰুণ দৃশ্য কাহিনীটোৰ মাধ্যমেৰে প্ৰকাশ কৰিছে।

সংকলনৰ দ্বিতীয়টো গল্প হ'ল 'স্মৃতিৰক্ষা'। এই গল্পটোত মূলত অৱসৰপ্ৰাপ্ত চৰকাৰী চাকৰিয়াল বৃদ্ধ জনাৰ্দন চৌধুৰীৰ জীৱনৰ বিষাদসনা চিত্ৰৰ বৰ্ণনা কৰিছে। উক্ত গল্পটোত মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল বুঢ়া মানুহ এজন বাৰু কোনো ভৱিষ্যত কল্পনা নাই কেৱল নিজৰ জীৱন আৰু পৰিয়ালৰ দুখৰ কাহিনী গল্পটোৰ মুখ্য বিষয়বস্তু। 'বহুভুজী ত্ৰিভুজ' গল্পটো সংকলনখনৰ অন্তৰ্গত আন এটা গল্প, সংকলন খনৰ নামেৰে গল্পটোও নামাকৰণ কৰা হৈছে। তিনিজন আদৰ্শবান ব্যক্তিয়ে লগলাগি কি দৰে এখন ছোৱালী হাইস্কুলত নিজৰ আধিপত্য বিচাৰ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰি শেষত নিজৰে সন্মান হানি হৈছে সেই সম্পৰ্কে কাহিনী গল্পটোত পোৱা যায়।

'কুলিটোৱে মাতে কিয়' সংকলনৰ অন্তৰ্গত আন এটা গল্প। গল্পটো বিশেষকৈ প্ৰতীকধৰ্মী। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ দুজন নায়ক নায়িকাৰ বৰ্ণনাৰে কৰা হৈছে। নায়ক নায়িকাৰ পূৰ্ণ মিলনৰ কথা কুলি চৰাইৰ মাতেৰে বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোত সাধাৰণতে ভাবময়তা আৰু ব্যঞ্জনাইও প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। সমাজত প্ৰচলিত অন্যায়, মুক্তি আকাংক্ষা আদিৰ চিত্ৰ গল্পৰ মাজেৰে সুন্দৰভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে।

সংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত আন এটা গল্প হ'ল 'আখোজ'। উক্ত গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল মনেশ্বৰ আৰু ৰূপেশ্বৰ মহাজন। দুয়োয়ে এটা বিশেষ চৰিত্ৰৰূপে গল্পত ধৰা দিছে। মনেশ্বৰে কিদৰে ৰূপেশ্বৰ মহাজনৰ প্ৰতি থকা প্ৰতিশোধৰ ভাৱ পৰৱৰ্তী সময়ত লোমহৰ্ষক কাহিনী ৰূপত পৰিণত হ'ল সেই সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

আন এটা গল্প হ'ল 'কালাপাহাৰৰ লেখনী'। গল্পটোত এহাল প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ জীৱন কাহিনীৰ মাজেৰে আধাৰিত। গল্পৰ কাহিনী ক্ৰমান্বয়ে নায়ক ৰূপম আৰু নায়িকা বিজয়া মেধিৰ প্ৰেমৰ আধাৰত ৰচিত অৰ্থাৎ কিদৰে নায়ক ৰূপমক ধনী ঘৰৰ ছোৱালী বিজয়া মেধিয়ে প্ৰেমত ঠগ প্ৰৱঞ্চনা কৰিছিল। ধনী ঘৰৰ ল'ৰাৰ লগত বিয়াৰ সপোন দেখি অৱশেষত মাষ্টৰনী হৈ জীৱন কটাবলগীয়া হৈছে সেই সম্পৰ্কে কাহিনীৰ মাজেৰে বৰ্ণনা কৰিছে।

গল্প সংকলনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত আন এটা গল্প আছিল 'প্ৰতিশোধ' নামৰ গল্পটো। উক্ত গল্পটোৰ কাহিনীভাগ সমাজত সততে দেখা পোৱা পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক সংঘাতৰ আধাৰত গল্পৰ কাহিনীভাগ পোৱা যায়। উক্ত গল্পটোত নায়ক আছিল দোলেন। তেওঁ কিদৰে পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক সংঘাতৰ মাজত সোমাই কিছু চক্ৰান্ত কৰিছিল সেই সম্পৰ্কে বৰ্ণনা পোৱা যায়। বিশেষকৈ গল্পটোৰ মাজেৰে সমাজত প্ৰচলিত পৰিয়ালকেন্দ্ৰিক

সংঘাতৰ চিত্ৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে যাৰ মাজেৰে জীৱনৰ ডাঙৰ সত্য প্ৰকাশ হৈছে। হাড়মালা নামৰ গল্প সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত আন এটা গল্প। গল্পটো এহাল পতি পত্নীৰ জীৱন কাহিনীৰ মাজেৰে কাহিনী গতি লাভ কৰিছে। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল পতি কামেশ্বৰ আৰু পত্নী সোণেশ্বৰী জীৱন কাহিনী। পত্নী সোণেশ্বৰীয়ে গিৰিয়েকক এখন চাইকেল উপহাৰ দিছিল কিন্তু সময়ৰ লগেলগে চাইকেলখন বেয়া হব ধৰিলে। সেই একেদৰে সোণেশ্বৰীয়েও দিনে দিনে বুঢ়ী হৈ আহিব ধৰিলে। যাৰ ফলত চাইকেলখন যেতিয়া গিৰিয়েকে বিক্ৰী কৰি নতুন লব খুজিছিল তেতিয়া সোণেশ্বৰীৰ এনেকুৱা ভাব হ'ল যেন তাইকো সলনি কৰি গিৰিয়েকে নতুন এজনীহে আনিব। নাৰীৰ মানসিক স্থিতিৰ প্ৰতিফল ঘটা দেখা যায়। গল্পকাৰে গিৰিয়েক আৰু ঘৈণীয়েকৰ মনৰ প্ৰেম আৰু সংসাৰ ভাৱৰ প্ৰকাশ কৰা মুখ্য উদ্দেশ্য।

সংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত শেষৰ গল্পটো হ'ল অনেক 'ভোমোৰাৰ গুণ গুণনি'। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ ধুবুনী ছোৱালী এজনীৰ জীৱনৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে। ধুবুনী ছোৱালীজনীৰ মনৰ স্বাভাৱিক কামনা বাসনাৰ বাস্তৱ চিত্ৰ দাঙি ধৰা হৈছে। গল্পটোৰ মাজেৰে বিশেষকৈ সমাজৰ কিছুমান মানুহৰ কামনাৰ চিত্ৰ প্ৰতিফলিত কৰিছে।

এইদৰে মহিম বৰা ৰচিত তেওঁৰ দ্বিতীয়খন গল্প সংকলন বহুমুখী ত্ৰিভুজৰ অন্তৰ্গত গল্পসমূহৰ চমু পৰিচয় আগবঢ়োৱা হ'ল।

দেহা গৰকা প্ৰেম ঃ

'দেহা গৰকা প্ৰেম' মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এখন গল্প সংকলন। ১৯৬৭ চনত ৰচিত কৰা হৈছিল। উক্ত গল্প সংকলনখনৰ অন্তৰ্ভুক্ত প্ৰথম গল্পটিৰ নামেৰেই নামাকৰণ কৰা হৈছে। সংকলনখনত সাতটা গল্প অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছে। গল্পসমূহ যেনে— দেহা গৰকা প্ৰেম, হাৰাই বেনাৰচী চাদৰ, লাৰু গোপালৰ প্ৰেম, এটি পুৰাৰ জন্ম, প্ৰাগৈতিহাসিক, আৰ্ট ডাইৰেক্টৰ, কলি আদি গল্প।

সংকলনখনত অন্তৰ্ভুক্ত প্ৰথম গল্পটো আছিল 'দেহা গৰকা প্ৰেম'। গল্পটো মুখ্যত নায়িকা প্ৰধান গল্প আছিল। গ্ৰাম্য সমাজত হেৰাই যাবলৈ ধৰা কিছুমান প্ৰতিচ্ছবি বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোত নায়িকাই অসমৰ গ্ৰাম্য জীৱনত হেৰাই যাবলৈ ধৰা শিল্পৰ বিৰৰণ তথা এড়ী পলুৰ পৰা সূতা কাটি তাঁত বৈ কাপোৰ উলিওৱা কাৰ্য কিমান শ্ৰমসাধ্য সেই সম্পৰ্কেও বৰ্ণনা কৰিছে। বিশেষকৈ গল্পটোৰ মাজেৰে ডেকা পৈণত বয়সৰ প্ৰেমৰ সুন্দৰ চিত্ৰ প্ৰতিফলিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

'লাৰু গোপালৰ প্ৰেম' তেওঁৰ এই সংকলনৰ দ্বিতীয়টো গল্প। গল্পটোত এজন বৰলা লোকৰ জীৱনৰ দুখৰ বৰ্ণনা দিবলৈ হাস্যৰসৰ আশ্ৰয় লোৱা হৈছে। গল্পটো লাৰু নামৰ এজন ডেকা আৰু উৰ্বশী নামৰ এগৰাকী যুৱতীৰ প্ৰেম হৈছিল যদিও কিছু

কাৰণত সেই প্ৰেমত ব্যাঘাত জন্মে আৰু লাৰুৱে গোটেই জীৱন বৰলা হৈ থাকে। গল্পটো মূলত বৰলা হৈ থকা লাৰু গোপালৰ প্ৰেম কাহিনী বৰ্ণনা কৰিছে। 'এটি পুৱাৰ জন্ম' মহিম বৰা ৰচিত আন এটা গল্প। গল্পটো মূলত বৃন্দাবন শইকীয়া নামৰ লোক এজনৰ ঘৰখনৰ বৰ্ণনাৰ দ্বাৰা কাহিনীভাগ ৰচনা কৰিছে। সাধাৰণতে সমাজত গা কৰি উঠা অপসংস্কৃতিৰ ছবিখনৰ দ্বাৰাও তথা আধুনিকতাৰ ফলত সমাজখন কিদৰে ধ্বংসৰ পথলৈ যায় সেই সম্পৰ্কেপ্ৰকাশ কৰা দেখা যায়।

প্ৰাগ্ঐতিহাসিক মহিম বৰা ৰচিত আন এটা গল্প। গল্পটো মূলত কলেজ প্ৰবক্তাসকলৰ সুন্দৰ চিত্ৰৰ দ্বাৰা প্ৰকাশ কৰা হৈছে। কলেজত অনুষ্ঠিত কৰা কেৰম খেল এখন পিছলৈ কিদৰে বেয়াৰ ফালে গতি কৰিলে সেই সম্পৰ্কে গল্পকাৰে হাস্যৰসাত্মক সুৰেৰে প্ৰতিফলিত কৰিছে। সংৰক্ষণত অন্তৰ্ভুক্ত 'আৰ্ট ডাইৰেক্টৰ' গল্পটো তেওঁৰ এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পটোৰ কাহিনী বিশেষকৈ গাঁৱলীয়া সমাজৰ নাটক এখন মঞ্চস্থ কৰিবৰ বাবে কৰা আয়োজন আৰু তাৰ লগে লগে নাটকৰ পাৰ্টৰ বাবে হোৱা অসন্তুষ্টিৰ চিত্ৰ বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

মহিম বৰা ৰচিত 'দেহা গৰকা প্ৰেম' সংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত শেষৰ গল্পটো হ'ল কলি। উক্ত গল্পটোতদুই কঠা দহ লেচা মাটিৰ কাৰণে তিনিজন ভাই ককাইৰ মাজত হোৱা মনোমালিন্যৰে গল্পটোৰ মূল কাহিনী ভাগে গতি কৰিছে।

এইদৰে মহিম বৰা দেহা গৰকা প্ৰেম গল্পসংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্তি গল্পসমূহৰ বহলাই আলোচনা আগবঢ়োৱা হ'ল।

মই পিপলি আৰু পূজা ঃ

মহিম বৰা ৰচিত আন এখন গল্প সংকলন হ'ল— মই পিপলি আৰু পূজা। ১৯৬৭ চনত প্ৰকাশ কৰা হৈছিল। মুঠ আঠটা গল্প সন্নিৱিষ্ট কৰা হৈছে। গল্পসমূহ যেনে— মই পিপলী আৰু পূজা, মাষ্টৰজীৰ লাভ লোকচান, হেৰাই যোৱা নট এটা, অভিমন্যু বধ, অভিনয়, গৱেষণা, মই ৰঞ্জনা আৰু এখন চিনেমা, ভাবী শহুৰ আৰু ৰিষ্ট।

উক্ত সংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত প্ৰথম গল্পটি হ'ল "মই পিপলি আৰু পূজা" গল্পটিত দুৰ্গা পূজা চাবলৈ নিয়া পিপলি নামৰ ভাগিনিয়েক এটাৰ দুষ্টামি আৰু উদ্ভাণ্ডালিৰ কথা প্ৰকাশ পাইছে। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে মামা ভাগিনৰ কিছু মুহূৰ্ত হাস্যৰসাত্মক বৰ্ণনাৰে কাহিনীভাগ পোৱা যায়। সংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত দ্বিতীয় গল্পটো হ'ল 'মাষ্টৰজীৰ লাভ লোকচান' নামৰ গল্পটো। উক্ত গল্পটো নন্দ, আনন্দ আৰু মাষ্টৰজীৰ সাহিত্য সভালৈ যাওঁতে হোৱা লটি ঘটিৰ বৰ্ণনাৰ মাজেৰে কাহিনীভাগ গতি কৰিছে।

'হেৰাই পোৱা নাট' উক্ত সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত আন এটা গল্প। গল্পৰ নায়কে যমপুৰলৈ যোৱা যাত্ৰাৰ বৰ্ণনাৰ মাজেৰে গল্পটোৰ কাহিনীভাগ পোৱা যায়। অৰ্থাৎ গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে যমপুৰীৰ দেশৰ কিছু বৰ্ণনা হাস্য ৰসাত্মক সুৰেৰে আলোচনা কৰা হৈছে।

'গৱেষণা' নামৰ গল্পটোত কাহিনীভাগ গ্ৰাম্য সমাজৰ আধাৰত ৰচিত। এঘৰ গৃহস্থই তেওঁলোকৰ গৰু এহাল হেৰোৱা কাহিনী লৈ গল্পটো ৰচনা কৰা হৈছে। গল্পকাৰে গল্পটোৰ মাজেৰে গৰু বিচৰা কাৰ্যটো অনুসন্ধানমূলক, বিভিন্ন উৎসৰ পৰা তথ্য উদ্ধাৰৰ দৰে কথা ব্যক্ত কৰিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়।

সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত 'অভিমুন্য বধ যাত্ৰা অভিনয়' নামৰ আন এটা গল্প পোৱা যায়। ইয়াত সমাজত সততে পৰিলক্ষিত হোৱা ভাওনাৰ এক সুন্দৰ চিত্ৰ প্ৰদৰ্শন কৰিছে। মুঠতে ভাওনাৰ নামৰ সৃষ্টি হোৱা এক অবাঞ্চিত পৰিস্থিতি গল্পটোৰ মাজেৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

'মই ৰঞ্জনা আৰু এখন চিনেমা' নামৰ আন এটা গল্প পোৱা যায়। উক্ত গল্পটোৰ কল্পনা ৰাজ্যত উটি-ভাঁহি যোৱা এগৰাকী লেখকৰ কাহিনী বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে গল্পকাৰে কিছু অলীক কল্পনাৰ বৰ্ণনা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

'ভাবী শহুৰ' নামৰ গল্পটো সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত আন এটা গল্প। উক্ত গল্পটোত নায়ক দেৱেন ডেকা এজনে বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ পাইছিল আৰু এই প্ৰস্তাৱ পোৱাৰ পিছত কিদৰে তেওঁৰ জীৱনত কিছু পৰিৱৰ্তন আহিল সেই সম্পৰ্কে কাহিনীটোত বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

এই সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত তেওঁৰ ৰচিত শেষৰ গল্পটো আছিল 'ৰিষ্ট' নামৰ গল্পটো। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ সমাজত প্ৰচলিত জ্যোতিষী সম্পৰ্কে থকা ধাৰণা বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোত এহাল পতি পত্নীৰ জীৱন কাহিনী সম্পৰ্কে পোৱা যায়।

উক্ত গল্প সংকলন মুঠ আঠোটা গল্পৰ সমষ্টিৰে ৰচিত। গল্পৰ কাহিনীসমূহ হাস্যৰসাত্মক বৰ্ণনাৰ মাজেৰে পোৱা যায়।

এখন নদীৰ মৃত্যু ঃ

মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এখন গ্ৰন্থ সংকলন হ'ল 'এখন নদীৰ মৃত্যু'। উক্তসংকলনখনত মুঠতে সাতটা গল্পৰ সমষ্টিত অন্তৰ্ভুক্ত। ১৯৭২ চনত সংকলন খন ৰচনা কৰা হৈছে। সংকলনখনত অন্তৰ্ভুক্ত গল্পসমূহ যেনে— 'এখন নদীৰ মৃত্যু', 'কুমাৰী অটবী', 'এটা নতুন খোজ', 'হৰা জিকাৰ খেল', 'হেড মাষ্টৰ', 'উফলা কাইট', 'দৈনন্দিন' আদি।

উক্ত সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত আটাইবোৰ গল্পই সমাজৰ বাস্তৱ চিত্ৰ তথা সমাজত প্ৰতিফলিত শোষণ নিষ্পেষণৰ আদিৰ চিত্ৰসমূহৰ মাজৰে কাহিনীসমূহ পোৱা যায়।

ৰাতি ফুলা ফুল ঃ

মহিম বৰাৰ ৰচিত আন এখন গল্প সংকলন আছিল 'ৰাতি ফুলা ফুল'। ১৯৭৭ চনত প্ৰকাশ পাইছিল। উক্ত সংকলনৰ বাবে ১৯৮০ চনত অসম প্ৰকাশন পৰিষদৰ পৰা পুৰস্কাৰ অৰ্জন কৰে। মুঠ ছয়টা গল্প পোৱা যায়। গল্পসমূহ যেনে— এই নদীৰ সোঁতে, পইতাঁচোৰা, ৰাতি ফুলা ফুল, আতুৰ, অডিচন, দোস্ত আদি।

গল্পকাৰে গল্পসমূহৰ মাধ্যমেৰে ভিন ভিন কাহিনীৰ অৱতাৰণা কৰিছে। মূলত সামাজিক চিত্ৰ, পৰিবেশক আধাৰ কৰি চিত্ৰ, বাস্তৱ জীৱনৰ কিছু চিত্ৰক গল্পৰ মাজেৰে সুন্দৰভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে।

বৰযাত্ৰী ঃ

মহিম বৰাৰ ৰচিত শেষৰখন গল্প সংকলন হ'ল 'বৰযাত্ৰী'। ১৯৮০ চনত প্ৰকাশ হৈছিল। মুঠ চাৰিটা গল্প সন্নিৱিষ্ট আছে। গল্পসমূহ যেনে— বৰযাত্ৰী, তিনিটা মেকুৰী পোৱালি, ভীম বকাসুৰৰ যুদ্ধ, অৰেঞ্জ স্কোৱাচ।

সংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত আটাইবোৰ গল্পই হাস্যৰসেৰে পৰিপূৰ্ণ। কাহিনী সমূহ সমাজৰ বাস্তৱ চিত্ৰ আৰু চৰিত্ৰৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত কৰা দেখা যায়।

এইদৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যত মহিম বৰাই বহুকেইখন গল্প সংকলন ৰচনা কৰি এক বিশেষ অৱদান আগবঢ়াই থৈ গৈছে।

৪.৪ মহিম বৰাৰ 'চক্ৰৱৎ' গল্পৰ বিষয়বস্তু

ৰামধেনু যুগত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা মহিম বৰাই বহুধৰণৰ বিষয়বস্তুৰে গল্প ৰচনা কৰি সাহিত্য জগতত বিশেষ অৱদান আগবঢ়োৱা পৰিলক্ষিত হয়। তেওঁ সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত ভিন্ন ধৰণৰ গল্প ৰচনা কৰি নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভিতৰত এটা অন্যতম গল্প আছিল চক্ৰৱৎ। গল্পটোৰ কাহিনী, বিষয়বস্তু, কলাকৌশল সকলো ফালৰ পৰা উৎকৃষ্ট আৰু অন্যতম চুটিগল্পস্বৰূপে পোৱা যায়। চক্ৰৱৎ গল্পটো মহিম বৰাৰ এটা লেখত ল'বলগীয়া গল্প। সাধাৰণ গাঁৱলীয়া নিম্নবিত্ত মানুহৰ জীৱনৰ পটভূমিত গল্পটি ৰচনা কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গল্পটোৰ মূল নায়কৰ চৰিত্ৰত আছিল হৰিনাথ নামৰ এজন লোক। এই হৰিনাথৰ জীৱন সংগ্ৰামৰ কাহিনীক মূল হিচাপে লৈ গল্পৰ কাহিনীভাগ গতি কৰা পৰিলক্ষিত হয়। হৰিনাথ

আছিল এজন সাধাৰণ জীৱন যাপন কৰা লোক। তেওঁৰ লগত সংগী হৈ থকা এখন চাইকেলৰ জীৱনৰ আধাৰত তেওঁ গল্পটোৰ কাহিনীভাগ ৰচনা কৰিছে। অৰ্থাৎ গল্পটোত হৰিনাথৰ লগতে তেওঁৰ পুৰণি চাইকেলখনে মূল নায়ক হৈ পৰিছিল। গল্পটোৰ কাহিনভীগৰ বৰ্ণনা কৰাৰ ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে চাইকেলৰ চকাটোক হৰিনাথৰ জীৱনৰ লগত বৰ্ণনা কৰিছে। এই চকাটো যেন তেওঁৰ জীৱনৰ প্ৰতিবিম্বস্বৰূপে বৰ্ণনা কৰা হৈছে গল্পটোৰ মাজেৰে। হৰিনাথৰ জীৱন কাহিনীটো বৰ দুখজনক আছিল তেওঁৰ তিনিটা পুত্ৰকলৈ এটা পৰিয়াল আছিল। এই তিনিটা পুত্ৰৰ পিতৃ এগৰাকীয়ে কিদৰে পেটৰ ভাত মুঠ মিলাব পৰা নাছিল যাৰ ফলত তেওঁ বৰ যন্ত্ৰণাদায়ক জীৱন অতিবাহিত কৰিছিল সেই সম্পৰ্কে উক্ত কাহিনীত বৰ্ণনা কৰা হৈছে। ভিন্ন ঠাইত তেওঁ পেটৰ ভাতমুঠিৰ বাবে ইটো সিটো কাম কৰিছিল যদিও তেওঁ ব্যৰ্থ হৈছিল। আনহাতে হৰিনাথৰ জীৱিকা অৰ্জনৰ একমাত্ৰ সম্বল আছিল তেওঁৰ পুৰণি বাইচাইকেলখন। কিন্তু সেই চাইকেলখনৰ অৱস্থাও অতি অচল আছিল। তেওঁ ঘৰতে থকা বহুতো সামগ্ৰী বজাৰলৈ লৈ গৈ বিক্ৰী কৰি ঘৰৰ কিছু আৱশ্যকীয়া বস্তু আনিছিল যদিও দিনে দিনে অৱস্থা বেয়াৰ পথত গৈছিল। চাইকেলখন সঘনাই বেয়া হ'ব ধৰিলেই হৰিনাথৰ পৰিয়ালটোৰ অৱস্থা অতি শোচনীয় হৈ আহিবলৈ ধৰে। অৱশেষত হৰিনাথে ঘৰৰ পৰা দূৰৈৰ এঠাইত চাহ বাগিচাত মহৰী চাকৰি ওলোৱা শুনি সেই চাকৰিটোৰ বাবে চাইকেলেৰে যাত্ৰা কৰিলে। তাৰ লগতে সপৰিয়ালটোৰ সেই চাকৰিটো পাব বুলি আশা কৰিছিল। শেষত বাটত হৰিনাথৰ চাইকেলৰ অৱস্থা বেয়া হ'ল যাৰ পৰিৱৰ্তে তেওঁ চাকৰিটো পাবলৈ সক্ষম নহৈ নিৰাশ মনেৰে ঘৰলৈ উভতি আহিছিল।

অৰ্থাৎ মহিম বৰা ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পৰ কাহিনীটোৰে শিক্ষিত নৱ প্ৰজন্মৰ বাবে পুৰণি প্ৰজন্মৰ জীৱনলৈ অমানিশা নামি অহা হৰিনাথৰ দৰে নিম্নমধ্যবিত্ত লোকৰ সুখ-দুখ, হৰিনাথৰ সংসাৰখনৰ পাচোটা প্ৰাণী জীৱিকাৰ একমাত্ৰ সম্বল পুৰণি ৰঙা চাইকেলখনৰ সৈতে জড়িত পৰিয়ালটোৰ আশা ভৰষা। অৰ্থাৎ সাধাৰণ গ্ৰাম্য জীৱনত চিত্ৰিত হোৱা জোৰা টাপলি মৰা দুৰ্দশাৰে ভৰা সংসাৰখনৰ চিত্ৰ গল্পৰ মাজেৰে অংকিত কৰিছে। গল্পকাৰে হাস্যৰসাত্মক বৰ্ণনাৰ মাধ্যমেৰে কাৰুণ্যৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ, পৰিৱেশ পৰিস্থিতিৰ নিখুঁত বৰ্ণনা; সাধাৰণ গ্ৰাম্য জীৱনৰ আশা হতাশাৰ কাৰণ্য, জীৱন জীৱিকাৰ অবিৰত সংগ্ৰামত ভাগৰি যুঁজ দিয়া মানুহৰ বৰ্ণনা, শিশু মনস্তত্বৰ চিত্ৰ আদি সুন্দৰভাৱে চিত্ৰিত কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গতিকে সমাজৰ বাস্তৱ চিত্ৰসমূহৰ আধাৰত চক্ৰৱৎ গল্পটো ৰচনা কৰি মহিম বৰাই সমাজত নতুনত্ব প্ৰদান কৰিছিল।

৪.৫ মহিম বৰা চক্ৰৱৎ গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আৰু কলা কৌশল

মহিম বৰাই তেওঁৰ গল্পসমূহৰ নিজস্ব ৰচনাৰীতি আৰু কৌশলেৰে ভিন্ন ধৰণৰ চৰিত্ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। সেই চৰিত্ৰসমূহে তেওঁৰ গল্পসমূহক আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি

তুলিছিল। তেওঁৰ ৰচিত গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'চক্ৰৰৎ' গল্পটো এক অন্যতম চুটিগল্প ৰূপতপোৱা যায়। সাধাৰণতে তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৰৎ গল্পটো বহুকেইটা চৰিত্ৰই স্থান পোৱা পৰিলক্ষিত হৈছিল যদিও গল্পটোৰ এটা উৎকৃষ্ট চৰিত্ৰ আছিল হৰিনাথ। অৰ্থাৎ গল্পটোত হৰিনাথৰ চৰিত্ৰই মুখ্য স্থান অধিকাৰ কৰিছে। তেওঁ গল্পৰ মাজেৰে হৰিনাথৰ চৰিত্ৰটো সুন্দৰভাৱে উপস্থাপন কৰিছিল। হৰিনাথ চৰিত্ৰটো সমাজৰ সাধাৰণ চৰিত্ৰ হিচাপে প্ৰতিফলিত কৰা দেখা যায়। গল্পটোত তেওঁ এজন দুখীয়া তথা জীৱিকা অৰ্জনৰ বাবে হাবাথুৰি খাই ফুৰা ব্যক্তিৰ চৰিত্ৰৰূপে গল্পৰ মাজত প্ৰতিফলিত হৈছে। গল্পটোত হৰিনাথৰ চৰিত্ৰটো সমাজত থকা সহজ সৰল মানুহৰ জীৱন চৰিত্ৰ হিচাপে ধৰা দিছে। গল্পটোত চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত গল্পকাৰে হৰিনাথৰ চৰিত্ৰটো মুখ্য চৰিত্ৰৰূপে প্ৰকাশ কৰিছে। আকৌ গল্পটোত আন কিছুমান চৰিত্ৰও দেখা যায় যিবোৰে গৌণ চৰিত্ৰৰূপে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। সেই সমূহ চৰিত্ৰ যেনে— হৰিনাথৰ পত্নী, ল'ৰা-ছোৱালী দুয়োটা এই চৰিত্ৰসমূহে যদিও গৌণ চৰিত্ৰৰূপে পোৱা যায় তথাপি গল্পটোৰ কাহিনীয়ে গতি কৰাৰ ক্ষেত্ৰত উক্তচৰিত্ৰই ভূমিকা প্ৰদান কৰা দেখা যায়। মহিম বৰাই গল্পসমূহৰ চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ উপৰিও কলাকৌশল প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰতো মুখ্য ভূমিকা প্ৰদান কৰিছিল। সাধাৰণতে গল্পৰ কলা কৌশল সমূহৰ ভিতৰত ভাষা, গদ্যৰীতি, প্ৰতীক, ৰস, চিত্ৰধৰ্মিতা, সংলাপ আদি গুণ সমূহক প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা দেখা যায়।

মহিম বৰাৰ গল্পৰ ভাষা প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে। অৰ্থাৎ তেওঁৰ ভাষা সাধাৰণ সহজ সৰল চহা মানুহৰ মুখৰ ভাষা স্বৰূপে পোৱা যায়। দৈনন্দিন জীৱনৰ কথিত ভাষা, ঘৰুৱা ঠাঁচৰ ভাষা আদিৰ প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়। উপভাষাৰ প্ৰয়োগ তেওঁৰ গল্পৰ ভাষাৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য। অৰ্থাৎ তেওঁ নিভাজ লোকভাষাৰ প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। আনহাতে বিদেশী ভাষাৰ প্ৰয়োগ তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে পৰিলক্ষিত হয়। মহিম বৰাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল সংলাপৰ প্ৰয়োগ কৰা। সংলাপ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত ৰচনাশৈলীৰ কথনভংগীত ঘৰুৱা ঠাঁচ বিদ্যমান। এনেধৰণৰ সংলাপৰ প্ৰয়োগে তেওঁৰ গদ্যক আকৰ্ষণীয় কৰাৰ উপৰিও পাঠক সমাজৰ ওচৰ চপাই নিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁ গল্পসমূহৰ সংলাপ প্ৰাঞ্জল তথা সজীৱ ৰূপত পোৱা যায়। ঘৰুৱা কথনভংগীৰ ব্যৱহাৰ তেওঁৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য।

মহিম বৰাই গল্পৰ গদ্যৰীতি প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত এক বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ গদ্যৰীতি সম্পূৰ্ণ অসমীয়া ঠাঁচত পোৱা যায়। অসমীয়া গদ্যৰীতি প্ৰচলন কৰিবলৈ গৈ এক কৃত্ৰিম গদ্যৰীতিৰ উদ্ভাৱন কৰে। তেওঁ বিশেষকৈ চৰিত্ৰৰ লগত সংগতি ৰাখি নিভাঁজ অসমীয়া বাক্যভংগী প্ৰয়োগ কৰিছে। তেওঁৰ ৰচিত গদ্য নিভাঁজ অসমীয়া, অকৃত্ৰিম অসমীয়া ভাষাৰ গদ্যৰীতিৰ প্ৰয়োগ কৰিছে।

মহিম বৰাৰ গল্পৰ কলাকৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত আন এটা হ'ল শিল্পৰীতিক নান্দনিক সৌন্দৰ্য্য দান কৰিছে। এই নান্দনিক সৌন্দৰ্য্যই প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত অলংকাৰ সমূহে এক বিশেষ সহায় কৰে। সৌন্দৰ্যপূৰ্ণ গদ্যৰ কাৰণে অলংকাৰৰ যথেষ্ট প্ৰয়োজন হয়। মহিম বৰাই সুন্দৰ অলংকাৰ প্ৰয়োগৰ দ্বাৰা গল্পসমূহত অচেতন বস্তুৰেও সচেতনতা লাভ কৰে। মহিম বৰাই তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটোৰ অলংকাৰ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰতো এক উল্লেখনীয় ৰূপত পোৱা যায়। অৰ্থাৎ গ্ৰাম্য সমাজৰ পৰা বুটলি লোৱা অলংকাৰসমূহে তেওঁৰ গদ্যক ঐশ্বৰ্যশালী কৰি তুলিছে। শব্দ প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰতো তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটো উল্লেখযোগ্য ৰূপত পোৱা যায়। গল্পটোত কথিত ভাষাৰ লগতে দেশী বিদেশী ভাষাৰ শব্দৰো প্ৰয়োগ ঘটা দেখা যায়। চক্ৰৱৎ গল্পটোত তৎসম, অৰ্ধতৎসম, তদ্ভৱ, জতুৱা শব্দ, ইংৰাজী ভাষা বিদেশী ভাষাৰ, হিন্দী ভাষাৰ শব্দ আদি পোৱা যায়।

গতিকে মহিম বৰা ৰচিত 'চক্ৰৱৎ' গল্পটোৰ ৰচনা কৰোতে গল্পকাৰে তেওঁৰ নিজস্ব কলাকৌশল তথা উপযুক্ত চৰিত্ৰ চিত্ৰণৰ মাজেৰে উক্ত গল্পটো আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। এইদৰে মহিম বৰা ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পৰ কলাকৌশল, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ সমূহ বহলাই আলোচনা কৰা হ'ল।

৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ যুগৰ লগে লগে বিভিন্ন ধৰণৰ শাখাই গঢ় লৈ উঠে। সেই সমূহৰ ভিতৰত চুটিগল্প এক অন্যতম। অসমীয়া সাহিত্য জগতত জোনাকী যুগৰ পৰা অসমীয়া চুটিগল্পই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি বৰ্তমান সময়তো প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। এই যুগৰ লগে লগে বহু গল্পকাৰে নিজস্ব শৈলী আৰু ৰচনাৰীতিৰে গল্পসমূহ ৰচনা কৰি নিজৰ স্থান সাহিত্য জগতত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা দেখা যায় সেইসকলৰ ভিতৰত মহিম বৰা অন্যতম। মহিম বৰাই সাহিত্য ক্ষেত্ৰখনত কবিতা, গল্প, উপন্যাস, প্ৰবন্ধ আদি সকলো দিশতে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল কিন্তু অসমীয়া সাহিত্যত তেওঁ গল্পকাৰস্বৰূপে নিজৰ নাম প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত তেওঁ ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰে গল্প ৰচনা কৰিছিল। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'চক্ৰৱৎ' গল্পটো এক উল্লেখযোগ্য গল্প। তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু, ৰচনাৰীতি, কলাকৌশল, আদি সকলো ফালৰ পৰা উৎকৃষ্টতা প্ৰকাশ পায়। আনহাতে গল্পটোৰ বিষয়বস্তু, কাহিনী, সংলাপ, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আদি সকলো দিশৰ ফালৰ পৰা সফলতা অৰ্জন কৰা পৰিলক্ষিত হয়।

এইদৰে উক্ত বিভাগটিত মহিম বৰাৰ গল্পৰ পৰিচয়, তথা তেওঁৰ ৰচিত চক্ৰৱৎ গল্পৰ বিষয়বস্তু, কলাকৌশল, আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হ'ল।

৪.৭ আর্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। মহিম বৰাৰ গল্পসমূহৰ চমু পৰিচয় দিয়া।

২। মহিম বৰাৰ চক্ৰৰৎ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰা।

৩। চক্ৰৰৎ গল্পৰ চৰিত্ৰৰ বিশ্লেষণ কৰা।

৪। চক্ৰৰৎ গল্পৰ কলাকৌশল সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰা।

৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ

ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য

শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা

ড° অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

*****

পঞ্চম বিভাগ
নিৰুপমা বৰগোহাঞিঃ আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

৫.১ ভূমিকা (Introduction)
৫.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৫.৩ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ পৰিচয়
৫.৪ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ সাহিত্যৰাজিৰ পৰিচয়
৫.৫ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু
৫.৬ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য
৫.৭ সাৰাংশ (Summing Up)
৫.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৫.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৫.১ ভূমিকা (Introduction)

চুটিগল্প এবিধ বাস্তৱধৰ্মী সাহিত্য। বাস্তৱ জগতৰ লগত সামঞ্জস্য থকা ঘটনা এটা কল্পনাৰ সহায়ত ইয়াক শিল্পসন্মতভাৱে দাঙি ধৰা হয়। অৱশ্যে কেতিয়াবা অলৌকিক আৰু অতি প্ৰাকৃত ঘটনাৰ সহায়তো গল্প ৰচিত হৈছে। চুটিগল্পসমূহ সাহিত্যকলাৰ এটি অভিনৱ শাখা। এইবিধ সাহিত্যৰ এটা স্বয়ং সম্পূৰ্ণ বা সৰ্বজনসন্মত কোনো নিৰ্দিষ্ট সংজ্ঞা নাই। পাশ্চাত্যত জন্ম লাভ কৰা চুটিগল্প এলেন পোৱে পোন প্ৰথমতে আধুনিক চুটিগল্পৰ সংজ্ঞা দিবলৈ চেষ্টা কৰে আৰু গল্পৰ একক প্ৰভাৱৰ ওপৰত বিশেষ গুৰুত্ব দিয়ে। তেওঁৰ মতে গল্পৰ ঘটনা সংযোগ পূৰ্ব-পৰিকল্পিত বিশেষ উদ্দেশ্যভিমুখী হ'ব লাগে। এলেন পোৱেও গল্পৰ বাস্তৱ দৃষ্টিভংগীৰ ওপৰত দিছে যদিও কিছুমান গল্পত অতি প্ৰাকৃত ঘটনাৰো সংযোগ কৰিছে। জীৱনত এটি মুহূৰ্ত্তৰ উজ্জ্বলতাৰ দিশ চুটিগল্প সমূহত প্ৰতিফলিত হয়। উপন্যাসৰ দৰে এটি পৰিপূৰ্ণ কাহিনীৰ স্থান চুটিগল্পত দেখা নাযায়। জীৱনৰ আভ্যন্তৰীণ সত্য তথা সৌন্দৰ্য কলাসুলভ ভাৱে চিত্ৰিত কৰা হয়। অৱশ্যে সময়ৰ লগে লগে চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু, ভাববস্তু, ৰূপবস্তু পৰিবৰ্তন ঘটা পৰিলক্ষিত হয়। উনবিংশ শতিকাৰ শেষভাগত অসমীয়া সাহিত্য সমুদ্ৰত নৱন্যাসৰ ঢৌ প্ৰবল বেগেৰে বাগৰিব ধৰিলে। বেজবৰুৱাদেৱৰ হাততে বিংশ শতিকাৰ প্ৰথমাৰ্ধত প্ৰাচীন সাধুকথাৰ গাতে গা লগাই চুটিগল্পৰ আৰম্ভণি হ'ল। জোনাকী স্তৰৰ পৰা আৰম্ভ কৰি চুটিগল্পই আৱাহনৰ স্তৰৰ মাজেৰে ৰামধেনু বা যুদ্ধোত্তৰ যুগত তৃতীয়টোৰ স্তৰ লাভ কৰে। ১৯৫১ চনৰ পৰা প্ৰকাশিত 'ৰামধেনু' আলোচনীয়ে অসমীয়া চুটিগল্পই বিকাশ আৰু সমৃদ্ধিত বিশেষ অৱদান আগবঢ়ায়। এই সময়ছোৱাতে এচাম গল্পকাৰে অসমীয়া

চুটিগল্পক ন-ন ভাৱবস্তু আৰু আংগিকেৰে সজাই পৰাই সকলো দিশৰ পৰা সমৃদ্ধিশালী কৰি তোলাত বৰঙণি যোগায়। বহুতো প্ৰখ্যাত গল্পকাৰ এই ৰামধেনু যুগতে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰে। তাৰ ভিতৰত এগৰাকী সাহসী, শক্তিশালী, সমাজ সচেতন, মানৱ দৰদী গল্পকাৰ হৈছে নিৰুপমা বৰগোহাঞি। এই অধ্যায়টিত আপোনালোকে নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব।

৫.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটো অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ জীৱন আৰু সাহিত্যকৃতি সম্পৰ্কে পৰিচয় লাভ কৰিব;
- নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু সম্বন্ধে সামগ্ৰিকভাৱে বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব।

৫.৩ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ পৰিচয়

নিৰুপমা বৰগোহাঞি একেধাৰে গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক আৰু ফ্ৰীলান্স সাংবাদিক ৰূপে প্ৰসিদ্ধ। এইগৰাকী প্ৰসিদ্ধ লেখিকাৰ জন্ম হয় ১৯৩২ চনৰ ১৭ মাৰ্চ তাৰিখে গুৱাহাটীৰ উজানবজাৰস্থিত যোৰপুখুৰী পাৰত। তেওঁৰ পিতৃ আছিল যাদৱ তামুলী আৰু মাতৃৰ নাম আছিল কাশীশ্বৰী তামুলী। হোমেন বহগোহাঞিদেৱৰ সৈতে বিবাহ পাশত আবদ্ধ হোৱাত নিৰুপমা তামুলী বিবাহসূত্ৰে নিৰুপমা বৰগোহাঞি উপাধি লয়। পিতৃ যাদৱ তামুলীয়ে অসম চৰকাৰৰ অধীনস্থ আয়কৰ বিভাগৰ এজন কৰ্মচাৰী আছিল আৰু মাতৃ এগৰাকী গৃহিনী আছিল।

উজানবজাৰ বালিকা বিদ্যালয়ত নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ শিক্ষা জীৱন আৰম্ভ হয়। পৰৱৰ্তীকালত পাণবজাৰ কন্যা উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ত তেখেতে ৩ বছৰ পঢ়ি পুনৰ উজান বজাৰ তাৰিণী চৰণ বিদালয়ত নামভৰ্তি কৰে। নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা অসমীয়া বিভাগত স্নাতকোত্তৰ উপাধি আৰু কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ইংৰাজী বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ উপাধি লাভ কৰে।

এগৰাকী শিক্ষয়িত্ৰীৰূপে নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে কৰ্ম জীৱনৰ পাতনি মেলে। তেখেতে ১৯৫৬-৫৭ চনত পাণ্ডুত অৱস্থিত 'নেতাজী বিদ্যাপীঠ'ত যোগদান কৰে। পিছত সেইসময়ৰ নলবাৰী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ প্ৰসিদ্ধ সাহিত্যিক ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামীৰ নিমন্ত্ৰণক্ৰমে তেখেতে নলবাৰী মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপক পদত যোগদান কৰে। প্ৰায় এবছৰ কাল নলবাৰী মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপনা কৰা পাছত মাজুলীলৈ যাব লগা হোৱাত চাকৰি ত্যাগ কৰে। নিৰুপমা বৰগোহাঞিদেৱে লখিমপুৰ মহাবিদ্যালয়ত আৰু যোৰহাট মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপক হিচাপে কাম কৰিছিল।

৫.৪ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ সাহিত্যৰাজিৰ পৰিচয়

এগৰাকী গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক আৰু এগৰাকী ফ্ৰীলান্স সাংবাদিকৰূপে নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। তেওঁ ছাত্ৰী অৱস্থাৰ পৰাই সাহিত্য-চৰ্চা কৰিবলৈ লৈছিল। অসমৰ তিনি গৰাকী অসামান্য ব্যক্তিত্বশালিনী নাৰীৰ জীৱনভিত্তিক উপন্যাস তেওঁ লিখি উলিয়াইছিল। প্ৰথমখন 'অভিযাত্ৰী', অসমৰ অগ্নিকন্যা, স্বাধীনতাআন্দোলনৰ নেত্ৰী, নাৰীমুক্তি আন্দোলনৰ বাটকটীয়া চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানীৰ জীৱনত আধাৰিত। 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসৰ বাবে নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে ১৯৯৬ চনত 'সাহিত্য অকাডেমি বঁটা' লাভ কৰিছিল। সেইদৰে অসম আৰু অৰুণাচলত শিক্ষা বিস্তাৰৰ বাটকটীয়া প্ৰথিতযশা শিক্ষাবিদ ইন্দিৰা মিৰিৰ জীৱন আধাৰিত বৰগোহাঞিৰ দ্বিতীয়খন উপন্যাস অগ্ৰগামিনী। তৃতীয়খন উপন্যাস 'অনন্যা' গুৱাহাটীৰ তাৰিণীচৰণ চৌধুৰী চৰকাৰী বহুমুখী উচ্চতৰ মাধ্যমিক বিদ্যালয়ৰ প্ৰতিষ্ঠাপক প্ৰধান শিক্ষয়িত্ৰী ইন্দিৰা দেৱীৰ জীৱন আধাৰিত। এই তিনিওগৰাকী মহিয়সী নাৰীৰ জীৱন, ব্যক্তিত্ব আৰু অৱদান এই তিনিখন উপন্যাসৰ মাজেৰে জিলিকি উঠিছে। তেওঁৰ গল্প উপন্যাস আৰু অন্যান্য ৰচনাৰ মাজেৰে নাৰীবাদৰ অন্যতম নেত্ৰী বুলি বহুজনে স্বীকৃতি দিছে যদিও এগৰাকী মানৱ দৰদী, নিৰ্ভীক লেখিকা বুলিলেহে তেখেতৰ সম্পূৰ্ণ পৰিচয় আৰু ব্যক্তিত্ব প্ৰকাশ পায়। কেৱল লেখিকা হিচাপেই নহয়, এগৰাকী নিৰ্ভীক, সত্যনিষ্ঠ সাংবাদিক হিচাপেও জিলিকি আছে। "নীলাচল" কাকতৰ লেখা, সৰ্বোপৰি "সাপ্তাহিক কলাখাৰ"ত প্ৰকাশিত এটি অবিস্মৰণীয় ৰিপৰ্টিং "নিজৰ কাণত বিশ্বাস নহয়" এটি পাহৰিব নোৱৰা ৰিপোৰ্ট। যাক বাদ দি অসম আন্দোলনৰ প্ৰকৃত মূল্যায়ণ সম্ভৱ হ'ব নোৱাৰে, যাৰ বাবে তেওঁ এঘৰীয়া হ'ব লগা হৈছিল। কিন্তু তেওঁ থমকি নৰয় এখনৰ পাছত এখন গ্ৰন্থ লিখি গৈছিল।

১৯৬৮ চনৰ পৰা "নীলাচল" কাকতৰ সহকাৰী সম্পাদিকা আৰু পৰৱৰ্তী কালত সাপ্তাহিক 'জনজীৱন' আৰু 'সাচিপাত' কাকতৰ সম্পাদকৰ দায়িত্ব নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে বহন কৰিছিল। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ উল্লেখযোগ্য সাহিত্যিক কৰ্মৰাজি সমূহ হ'ল—

ক) হোমেন বৰগোহাঞি আৰু নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ যুটীয়াভাৱে নিৰ্মিত "পুৱাৰ পূৰবী সন্ধ্যাৰ বিভাস"।

খ) এজন বুঢ়া মানুহ (১৯৬৬);

গ) সেই নদী নীৰৱধি (১৯৬৭);

ঘ) দিনৰ পাছত দিন (১৯৬৮);

ঙ) হৃদয় এটা নিৰ্জন দ্বীপ (১৯৭০);

চ) পুৱাৰ পূৰবী সন্ধ্যাৰ বিভাস, কেকটাছৰ ফুল (১৯৭১);

ছ)	চিনাকি অচিনাকী, অন্য জীৱন (১৯৮৭);

জ)	গোসাঁই ঐ গোসাঁই ঐ (১৯৮৭);

ঝ)	চম্পাৱতী (১৯৯০);

ঞ)	এখন শ্ৰাদ্ধত অনান্দাশ্ৰু (১৯৯১);

ট)	পখী ঘূৰি যায় (১৯৯১);

ঠ)	অভিযাত্ৰী (১৯৯৩);

ড)	তিনি কন্যা (১৯৯৪);

ঢ)	ইপাৰৰ ঘৰ', সিপাৰৰ ঘৰ (১৯৭৮)

ণ)	নামি আহে এই সন্ধিয়া;

ত)	এলবামত হেৰোৱা ছবি (১৯৯৭);

থ)	অন্য জীৱন (১৯৮৭);

দ)	এজন বুঢ়া মানুহ (১৯৬৬);

ধ)	ভৱিষ্যত ৰঙা সূৰ্য্য (১৯৮০);

ন)	সৌগন্ধ (২০০৬);

প)	পল্লৱীৰ পৃথিৱী (২০০২)

নিৰুপমা বৰগোহাঞিঃ প্ৰাপ্ত বঁটা আৰু সন্মান ঃ

ক)	১৯৯৬ চনত নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে 'অভিযাত্ৰী'ৰ বাবে''সাহিত্য অকাডেমি বঁটা' লাভ কৰে।

খ)	২০০৩ চনত 'অসম উপত্যকা সাহিত্য বঁটা' লাভ কৰে।

গ)	২০০০ চনত 'প্ৰবীণা শইকীয়া বঁটা' লাভ কৰে।

ঘ)	১৯৯৪ চনত নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে 'হেম বৰুৱা বঁটা' লাভ কৰে।

ঙ)	'অন্য জীৱন' উপন্যাসৰবাবে নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে বাংগালোৰৰ '**শ্বাশতী**' নামৰ মহিলা অনুষ্ঠানৰ পৰা '**শ্বাশতী**' বটা লাভ কৰে ১৯৮৭ চনত, একেখন উপন্যাসৰ বাবে বৰগোহাঞিয়ে ১৯৮৯-৯০ চনত অসম সাহিত্য সভাই তেওঁক 'বাসন্তী দেৱী বৰদলৈ বঁটা' প্ৰদান কৰে। আকৌ 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমীৰ উপৰিও 'হেমবৰুৱা বঁটা' লাভ কৰে।

৫.৫ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু

ৰামধেনু যুগৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে খ্যাতি অৰ্জন কৰা অসমৰ এগৰাকী অগ্ৰণী তথা জনপ্ৰিয় চুটি গল্পকাৰ হৈছে নিৰুপমা বৰগোহাঞি। তেখেতে অসমীয়া চুটিগল্পৰ গুণগত আৰু সংখ্যাগত দুয়োটা দিশেৰে সমৃদ্ধ কৰি তুলিছিল। ১৯৪৪ চনত স্কুলীয়া ছাত্ৰী অৱস্থাতে গল্প ৰচনা কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰা বৰগোহাঞিৰ প্ৰথম গল্পটো প্ৰকাশ হয়

'তৰুণ লেখক সংঘৰ' আলোচনী 'তৰুণ জাগৰন'ত ১৯৪৬ চনত। উক্ত আলোচনীত প্ৰকাশ পোৱা আৰু প্ৰথম ছপা গল্পটো আছিল 'শান্ত ছোৱালীজনী'। এগৰাকী ৰামধেনু যুগৰ গল্প লেখিকা হিচাপে ৰামধেনুত তেখেতৰ ১২ টা গল্প প্ৰকাশিত হৈছিল। নিৰুপমা তামুলী, নিৰুপমা দেৱী, নিলীমা দেৱী আৰু নিৰুপমা বৰগোহাঞি নামেৰে গল্প লেখা, বৰগোহাঞিৰ গল্পত নাৰী জীৱনৰ মৌলিক সমস্যা সহানুভূতিশীলতাৰে উপস্থাপন কৰাৰ লগতে সেইবোৰৰ নিৰাময়ৰ এটা ইংগিতো দিবলৈ সক্ষম হৈছে। তেওঁৰ গল্প সন্দৰ্ভত, হোমেন বৰগোহঞিয়ে মন্তব্য আগবঢ়াইছে এনেদৰে— "নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ আগবয়সৰ ৰচনাবোৰত তিৰোতাৰ দৃষ্টিত তিৰোতাৰ সমস্যাবোৰেই প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। সমাজত আৰু সংসাৰত তিৰোতাৰ সংকুচিত স্থান, প্ৰেমহীন জীৱনৰ গ্লানি, বিয়াবাৰুৰ সমস্যা— এনেধৰণৰ বাস্তৱ সমস্যাবোৰ তেওঁৰ গল্পত উপস্থাপিত হৈছে। নৰ-নাৰীৰ সম্পৰ্ক বিশ্লেষণ আৰু প্ৰণয়ৰ চিত্ৰাংকণতো তেওঁ কিছুমান নতুন সমস্যাৰ অৱতাৰণা কৰিছে। তেওঁৰ কোনো কোনো গল্পত ছোৱালীবোৰে প্ৰেমত পৰিও বা সৰ্বগুণে বিবাহ যোগ্য হৈয়ো বিয়া কৰিব নোৱাৰে— তাৰ কাৰণ আগৰ দিনৰ দৰে জাত-বিচাৰ বা প্ৰেমিকৰ হঠকাৰিতা নহয়; তাৰ কাৰণ শিক্ষিতা ছোৱালীবোৰে অনেক সময়ত একোখন ঘৰৰ অন্ন-সংস্থানৰ দায়িত্ব ল'ব লগা হয় আৰু পৰিয়ালৰ ভৱিষ্যতৰ কাৰণে নিজৰ ভৱিষ্যৎ আৰু হৃদয়াবেগ বলি দিব লগা হয়। তিৰোতাৰ ই এক নতুন ব্যক্তিত্ব। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পত তিৰোতাৰ এই নতুন ব্যক্তিত্ব চিত্ৰিত হৈছে।"

গতিকে এই প্ৰসংগত ক'ব পাৰি যে বৰগোহাঞিয়ে বিশেষকৈ নাৰীসম্পৰ্কীয় গল্পত নাৰী জীৱনৰ নানান ঘাত-প্ৰতিঘাত, মান-সন্মান, নাৰীৰ অশিক্ষা, বঞ্চনা, প্ৰেমহীন জীৱন, মানসিক অন্তৰ্দ্বন্দ ইত্যাদিক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ গল্প ৰচনা কৰিছে। তেওঁৰ গল্পত সমসাময়িক সমাজৰ বিভিন্ন ঘটনাৰাজিয়ে স্থান দখল কৰিছে। মাৰ্ক্সীয় দৰ্শনৰ অনুৰক্তা, মানৱতাবাদী, অত্যন্ত সংবেদনশীল এইগৰাকী গল্পকাৰৰ কলমত ঠাই পায় সমাজ সচেতনতাৰ বাৰ্তাই।

হাইস্কুলত পঢ়ি থাকোতে লিখা 'শান্ত ছোৱালীজনী' গল্পত সপ্তমমানত পঢ়ি থকা এজনী আত্মসচেতন, আত্ম সন্মানবোধ সম্পন্ন, ব্যতিক্ৰমী মানসিকতাৰ ছোৱালীৰ ছবি অংকন কৰিছে, যিগৰাকী স্বাধীনতা আন্দোলনৰ তীব্ৰ ঢৌৰ মাজতো শান্ত নিস্তৰংগ হৈ গোটেই প্ৰক্ৰিয়াটো পৰ্যবেক্ষণ কৰিছে আৰু নানা প্ৰশ্ন আৰু সংশয়ৰ উদ্ৰেক কৰিছে। বৰগোহাঞিয়ে তেওঁৰ প্ৰথম প্ৰকাশিত গল্পটোতেই এটি অনমনীয় চৰিত্ৰ চিত্ৰিত কৰিছে। চৰিত্ৰটি নিৰ্জু অথচ প্ৰতিবাদী সত্তাৰে উজ্জীৱিত।

'মই গান্ধী পুতলা হ'ব নোৱাৰিলো' গল্পৰ জৰিয়তে নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে ভোগবাদী সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীৰ মানসিকতাক বিশ্লেষণ কৰিবলৈ গৈ সমসাময়িক সমাজত দেখা পোৱা ধৰ্ষণ, ধৰ্ষণৰ কাৰণ, মূল্যবৃদ্ধি আৰু মূল্যবৃদ্ধিয়ে পংগু কৰা সমাজ জীৱন, হিংসা-হত্যা, লুণ্ঠনৰ বাতৰিৰে ছানি ধৰা অসমীয়া বাতৰি কাকতৰ পৃষ্ঠাৰ

উল্লেখ কৰিছে তাৰ তুলনাত ইংৰাজী কাকতত তাৰ ৰূপ লগতে প্ৰকৃতি প্ৰীতি আৰু সৰ্বসাধাৰণ নাৰীৰ ওপৰত চলা গিৰিয়েকৰ অত্যাচাৰ ইত্যাদিৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন ঘটাইছে। একৈশ শতিকাৰ বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ কুপ্ৰভাৱে সমাজ জীৱনৰ পৰা কাঢ়ি নিয়া নৈতিক প্ৰমূল্যবোধ আৰু ভোগসৰ্বস্ত জীৱনে সৃষ্টি কৰা অৰাজকতা আৰু আন্তঃসাৰশূণ্য সমাজ জীৱনৰ স্পষ্ট ছবি গল্পটিত দাঙি ধৰিছে। সৰ্বসাধাৰণৰ মাজত নাৰীৰ স্থান কেনেকুৱা এই কথাও গল্পটিত স্পষ্ট হৈছে।

একেধৰণে পুৰুষ শাসিত সমাজত পুৰুষকেন্দ্ৰিক সামাজিক মূল্যবোধ আৰু সংস্কাৰৰ ওচৰত নাৰীৰ অসহায় আত্মসমৰ্পনৰ নিৰ্মম ছবিখন বৰগোহাঞিয়ে অনেক গল্পত চিত্ৰিত কৰিছে। এনগ্ৰপ'লজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটি তেনে এটা গল্প। গ্ৰাম্য জীৱনৰ নীচতা-হীনতা কদৰ্যতা আৰু দৰিদ্ৰতা চম্পা নামৰ চৰিত্ৰটিৰ জৰিয়তে ফুটাই তুলিছে। তদুপৰি পুৰুষ প্ৰধান সমাজত বিবাহিতা নাৰীৰ জীৱনযাত্ৰাৰ স্বৰূপটো উদঙাই দেখুৱাইছে। চম্পাৰ দৰে অশিক্ষিত বিবাহিত গ্ৰাম্য নাৰীৰ আত্মমৰ্যাদাবোধ, আত্মসন্মানবোধ, ব্যক্তিস্বাধীনতা আদিক স্বামীগৃহত মূল্যহীন কৰি পেলোৱা হয়। সেইদৰে 'ঢেকীৰ সৰলা', 'বৰানীবুঢ়ীৰ ক্ষোভ' ইত্যাদি গল্পৰো মূল বিষয়বস্তু পুৰুষৰ অধীন নাৰীৰ জীৱনৰ স্বৰূপ। চিৰপুৰাতন পুৰুষ মানসিকতা গল্প দুটিৰ জৰিয়তে স্পষ্টভাৱে দাঙি ধৰাৰ প্ৰয়াস গল্পকাৰে কৰিছে। 'বৰানী বুঢ়ীৰ ক্ষোভ'ৰ জৰিয়তে গল্পকাৰে মূলতঃ নাৰীৰ ব্যক্তিস্বাধীনতাৰ পোষকতা কৰিছে। কিন্তু পুৰুষবৰ্জিত নাৰীৰ কথা কোৱা নাই। নিৰুপমাৰ বৰগোহাঞিৰ নাৰীবাদৰ স্বৰূপো এনেকুৱাই। তেওঁৰ গল্পৰ আদৰ্শ নাৰী হৈছে শিক্ষিতা, স্বাধীনচেতীয়া বা অৰ্থনৈতিক ভাবে স্বাৱলম্বী এক স্বয়ং সম্পূৰ্ণ নাৰী; যাৰ আছে স্বামীৰ প্ৰতি প্ৰেম শ্ৰদ্ধা আৰু সন্তানৰ প্ৰতি মমতা তথা প্ৰচুৰ সমাজচেতনা। বৰগোহাঞিৰ নাৰীবাদ মেৰি ৱোলষ্টনৰ নাৰীবাদী দৰ্শনৰ সমধৰ্মী। ৱোলষ্টনৰ মতে— নাৰী যৌন সত্তা নহয়, মানৱ সত্তাহে।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পত শিক্ষিতা নাৰীৰ মানসিকতা আৰু মনোদ্বন্দ্বও মনকৰিবলগীয়া। তেওঁৰ মিডাছৰ ট্ৰেজেদি, অপচয়, প্ৰীতি উপহাৰ, অকৃপণ, আকাশ চোৱা আদি অনেক গল্পত শিক্ষিতা নাৰীৰ মনস্তত্বৰ বিবিধ দিশ পোহৰলৈ আনিছে। মিডাছৰ ট্ৰেজেদী গল্পৰ বিষয়বস্তু বাস্তৱসন্মত। উচ্চ শিক্ষিত সম্ভ্ৰান্ত নাৰী বন্দনাই প্ৰজ্ঞা আৰু মেধাৰে সকলোৰে সমীহ আদায় কৰিছে কিন্তু কোনো পুৰুষৰ পৰা নাৰীৰ চিৰবঞ্চিত প্ৰেম লাভ কৰা নাই। উচ্চশিক্ষিত বিদুষী নাৰী বন্দনাৰ নাৰীত্বৰ অনুভৱ উপলব্ধি কৰিবলৈ সক্ষম নোহোৱা পুৰুষ প্ৰধান সমাজখনত থাকি সেয়ে তাই উপলব্ধি কৰিছে— তাইৰ জীৱনত মিডাছৰ ট্ৰেজেদীয়েই সত্য হৈ ৰ'ব, কমেডি নহয়।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পসমূহত নাৰীমনৰ বিচিত্ৰ ৰূপ চিত্ৰিত হোৱা দেখা যায়। আধুনিক শিক্ষিতা তিৰোতাৰ মুক্ত ব্যক্তি মানসৰ অসংকোচ প্ৰকাশ তেওঁৰ গল্পত প্ৰতিফলিত হৈছে। প্ৰগতিশীল সমাজচেতনা আৰু শিক্ষাৰ দ্বাৰা নাৰীয়ে যি নতুন

ব্যক্তিত্ব লাভ কৰিছে তাক জীৱনৰ সকলো ক্ষেত্ৰত প্ৰতিষ্ঠিত কৰাৰ আকাংক্ষা আৰু সেই আকাংক্ষাৰ লগত প্ৰচলিত ব্যৱস্থাৰ বিৰোধৰ চিত্ৰ প্ৰস্ফুটিত হৈ উঠিছে। প্ৰচলিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ চৰম বিদ্ৰোহ তেওঁৰ কেবাটাও গল্পত দেখা যায়।

এগৰাকী মানৱতাবাদী গল্পকাৰ হিচাপে বৰগোহাঞিৰ গল্পত মানৱতাবাদো বিষয়বস্তু হিচাপে ধৰা দিছে। সমাজৰ আৰ্তজনৰ প্ৰতি তেওঁৰ গভীৰ সহানুভূতি থকা দেখা যায়। বহুকেইটা গল্পত সমাজৰ নিম্ন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ জীৱনযন্ত্ৰণাৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। তেখেতৰ 'তেণ্টেলাচ' দৰিদ্ৰতাকে মুখ্য উপজীব্য কৰি লোৱা এটা গল্প। ঠিক তেনেদৰে 'অসুখ', 'ৰেহাই মূল্য', 'ইপাৰ-সিপাৰ' ইত্যাদি গল্পত দৰিদ্ৰ জীৱনক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ ৰচনা কৰা গল্পসমূহতো গল্পকাৰৰ গভীৰ সমাজ চেতনা আৰু মানসিক চেতনা পৰিস্ফুট হৈছে। দৰাচলতে তেওঁৰ সমস্ত গল্পতেই এই দুয়োটা দিশে বিভিন্ন ধৰণেৰে আত্মপ্ৰকাশ কৰিছে।

সমকাল চেতনা নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ উল্লেখযোগ্য বিষয়বস্তু। সমকালৰ অস্থিৰ অশান্ত আৰু কদৰ্য পৰিৱেশ, পৰিস্থিতিৰ মাজত নাৰীৰ জীৱন কিদৰে বিধ্বস্ত হৈছে তাকে উদঙাই দেখুৱাত তেওঁৰ পাণ্ডিত্যৰ পৰিচয় পোৱা যায়। অসমৰ বিদেশী খেদা আন্দোলনৰ সময়ছোৱাত আৰু তাৰ কিছুকাল পিছলৈকে অসমৰ সমাজ তথা ৰাজনীতিত দৃশ্যমান হোৱা কেতবোৰ ধাৰা আৰু প্ৰৱনতাৰ অন্তৰ্ভেদী চিত্ৰ তেখেতে দাঙি ধৰি বহুতৰে চকু মোকলাই দিছিল। অসম আন্দোলনৰ বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ কেবাটাও গল্প ৰচনা কৰিছিল। ইয়াৰ মাজেৰে তেওঁ আন্দোলনৰ আবেগিক ঢৌ আৰু তাৰ নেতিবাচক দিশসমূহ, সেই নেতিবাচক দিশসমূহৰ বলি হোৱা সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনক ধৰি ৰাখিবলৈ প্ৰয়াস কৰা দেখা যায়। পোতাশালৰ ৰেঙনি, এজন ডেকা মানুহ, নকুলৰ গৃহযাত্ৰা, গাখীৰৰ সোৱাদ লুণীয়া ইত্যাদি গল্প অসম আন্দোলনৰ পটভূমিত ৰচনা কৰিছিল।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে বহু গল্পত মানুহৰ আত্মিক সম্পৰ্কৰ বিচিত্ৰ ৰূপ ধৰি ৰাখিছে। প্ৰেম, বন্ধুত্ব, ভাতৃপ্ৰেম, ভগ্নীপ্ৰেম, সন্তানপ্ৰীতি আদি হৃদয় আৰু মনৰ সৈতে সম্পৰ্কিত মানৱীয় সম্পদসমূহ তেওঁ সহৃদয়তাৰে গল্পত উপস্থাপন কৰিছে। প্ৰেম সম্পৰ্কে বৰগোহাঞিৰ ধাৰণা ৰোমাণ্টিক। এই ৰোমাণ্টিকতা এক অলস বিলাস নহয় বৰঞ্চ জীৱন স্পৃহাৰ অন্য নাম। এই জীৱন স্পৃহাই জীৱন বিৰোধী উগ্ৰ পুৰুষ বিদ্বেষী নাৰীবাদক নাকচ কৰে, অথচ একে সময়তে পুৰুষ প্ৰধান সমাজত নাৰীৰ স্থান সম্পৰ্কেও প্ৰতিবাদৰ চিঞৰ তোলে। গল্পকাৰে অনুমোদন কৰা চৰিত্ৰবোৰৰ বাবে প্ৰেম এক পৰম আকাংক্ষিত সম্পদ, আৰু সেই প্ৰেম নিতান্তই দৈহিক আকৰ্ষণৰ ওপৰত গঢ় লৈ নুঠে, তাৰ এক আত্মিক আকৰ্ষণো আছে। 'মধ্যবৰ্তিনী', 'পেহীদেউ', 'আবিষ্কাৰ', 'এটা প্ৰেমৰ গল্প' প্ৰেমক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ ৰচিত কৰা গল্প। প্ৰেমৰ গল্পবোৰতো ব্যৰ্থ প্ৰেম, আধুনিক মানুহৰ অন্তঃসাৰশূন্য প্ৰেম, প্ৰেমৰ গভীৰতা, যৌনতা, ইত্যাদিৰ প্ৰকাশ ঘটিছে।

বৰগোহাঞিৰ কেবাটাও গল্পত প্ৰকাশ পাইছে মৃত্যুচেতনা। দ্বিতীয় মৃত্যু, অপমৃত্যু, মৃত্যু ইত্যাদি গল্পত মৃত্যুক বিভিন্ন ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। কায়িক মৃত্যুৰ পৰিবৰ্তে জীৱনৰ প্ৰতিটো মুহূৰ্ততে মৃত্যুৰ শংকা, অনুভৱ নিদ্ৰাহীন ৰাত্ৰি যাপন কৰা এই গল্পৰ মাজেৰে গল্পকাৰে ফুটাই তুলিছে।

সেইদৰে মাতৃ আৰু সন্তানৰ সম্পৰ্কক লৈ নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে জননী, জননীৰ সন্ধানত এজন ডেকা মানুহ, সন্তানৰ সন্ধানত এগৰাকী জননী গল্প ৰচনা কৰিছে। ইয়াত পুত্ৰ আৰু মাতৃৰ সম্পৰ্কৰ এখন মধুৰ চিত্ৰ ফুটাই তুলিছে। বন্ধুত্ব, বিশ্বাস, বিশ্বাসঘাটকতা, প্ৰতাৰণা আদি সমকালৰ বাস্তৱ সত্যও তেওঁৰ গল্পত প্ৰকাশ পাইছে। আধুনিক জীৱনৰ একঘেয়ামি জীৱন, দাম্পত্য কন্দল, বহুগামিতা ইত্যাদি দিশবোৰ উৎকট ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে।

এইবোৰৰ উপৰিও বৰুগোহাঞিয়ে সমকালৰ সাহিত্য তথা সাহিত্যিকসকলৰ শ্ৰেণীচৰিত্ৰক উদঙাই দি গল্প ৰচনা কৰিছে। তেওঁলোকৰ ভণ্ডামিক ভালেমান গল্পৰ জৰিয়তে উদঙাই দেখুৱাইছে। প্ৰায় সংখ্যকে মানুহৰ দুখ-দুৰ্দশাক লৈ অনেক সহানুভূতিমূলক গল্প ৰচনা কৰে। কিন্তু প্ৰকৃত সত্য এয়ে যে গল্পকাৰে নিজৰ প্ৰয়োজনৰ তাগিদাত নিজৰ যশস্যাৰ আশাতহে তেনে গল্প ৰচনা কৰে। বহু লেখকে কেৱল বাহ্যিক সহানুভূতিহে প্ৰকাশ কৰে, আন্তৰিক সহানুভূতি তেনেই শূণ্য। এনেধৰণৰ বিষয়বস্তুক লৈ নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে গল্প লেখাৰ গল্পত প্ৰকাশ কৰিছে।

নিৰুপমা বৰগোহাঞি এগৰাকী সমাজ সচেতন আৰু বাস্তৱবাদী লেখিকা। সমকালৰ আৰ্থ সামাজিক প্ৰেক্ষাপটত ব্যক্তি আৰু সমাজৰ দ্বন্দ্ব সংঘাতৰ বিচিত্ৰ ৰূপ তেওঁৰ গল্পত প্ৰকাশ কৰিছে। নাৰী মুক্তি চেতনা তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰধান সুৰ। তদুপৰি সমকালৰ সকলো অশুভ শক্তিৰ পৰা মুক্তিকামনা আৰু গভীৰ আশাবাদ গল্পক প্ৰগতিশীল কৰি তুলিছে। গল্পসমূহত বিষয়বস্তুৰ ব্যাপক বৈচিত্ৰ চকুত নপৰে। বহুক্ষেত্ৰত তেওঁ একেধৰণৰ বক্তব্য আৰু বিষয়ৰ মাজত ঘূৰি ফুৰা প্ৰতীয়মান হয়। অৱশ্যে গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তুৰ একময়তা, পৰিণতিমুখী ঐক্য, মিতব্যয়িতা, নাটকীয়তা, ভাষাৰ ব্যঞ্জনাশীলতা, পৰিৱেশ পৰিস্থিতিৰ প্ৰাণৱন্ত চিত্ৰণ ইত্যাদি গুণে গল্পৰ কলাত্মক গুণ বৃদ্ধি কৰিছে।

৫.৬ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

১৯৪৪ চনৰ পৰা বৰ্তমান সময়লৈকে প্ৰায় চাৰিকুৰি বছৰ গল্প ৰচনাত প্ৰবৃত্ত হৈ থকা নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে গুণগত আৰু সংখ্যাগত দুয়োটা দিশেৰে অসমীয়া চুটিগল্পৰ ভঁৰাল সমৃদ্ধিশালী কৰি তুলিছিল। অভিযাত্ৰী উপন্যাসৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটালাভ কৰা যশস্বী গল্পকাৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পত সমসাময়িক সমাজৰ বিভিন্ন ঘটনাৰাজিয়ে স্থান দখল কৰিছিল। মাৰ্ক্সীয় দৰ্শনৰ অনুৰক্তা, মানৱতাবাদী,

অত্যন্ত সংবেদনশীল এইগৰাকী গল্পকাৰৰ কলমত ঠাই পাইছে সমাজ সচেতনতাৰ বাৰ্তা। তেওঁৰ গল্পই আধুনিক সমাজৰ গ্ৰাম্য আৰু নগৰীয়া বিভিন্ন সমস্যা তুলিধৰিছে। বাস্তৱ জগতখনৰ সৈতে তেওঁৰ আদান-প্ৰদান, ক্ৰিয়া প্ৰতিক্ৰিয়াৰ ৰূপো গল্পবোৰত প্ৰতিফলিত হৈছে। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পসমূহ অধ্যয়নৰ অন্তত কিছুমান বৈশিষ্ট্য নিৰুপণ কৰিব পাৰি। তেওঁৰ চুটিগল্পৰ কিছুমান বৈশিষ্ট্য তলত আলোচনা কৰা হ'লঃ

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগদল্পসমূহ অধ্যয়ন কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁৰ গল্পৰ কাহিনী কথন অত্যন্ত নিভাজ আৰু সহজ সৰল তথা পৰম্পৰাগত ভংগীৰ। আধুনিক গল্পৰ বৌদ্ধিক চাতুৰ্য আৰু আংগিকগত পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰ পৰা বৰগোহাঞিৰ গল্প বহুযোজন আঁতৰত। সেয়েহে তেখেতৰ গল্পসমূহৰ আটাইবোৰকে উৎকৃষ্ট বুলি ক'ব নোৱাৰি। তেখেতৰ সাৰ্থক চুটিগল্পসমূহ চুটিগল্পৰ যথাৰ্থ কাৰিকৰী কৌশলৰ প্ৰয়োগ, লক্ষ্য-বস্তুৰ একময়তা কথাৰ মিতব্যয়িতা, পৰিৱেশ পৰিস্থিতিৰ সজীৱ চিত্ৰণ, সমাজ চেতনা, বাস্তৱ চেতনা, সমকাল চেতনা, গম্ভীৰ মানবিক চেতনা, সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণশীলতা, চৰিত্ৰম মনঃ সমীক্ষণ, নাৰী মনৰ বিচিত্ৰ উপলব্ধি আদি গুণবিশিষ্টতাৰে উজ্জীৱিত।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে সমকালীন সমাজ জীৱনৰ বিভিন্ন দিশ তেওঁৰ গল্পসমূহৰ মাজেৰে ফুটাই তুলিছে। সমকালীন সমাজচেতনাৰ লগতে মধ্যবিত্ত আৰু নিম্ন শ্ৰেণীৰ জীৱন সংগ্ৰাম, মানসিক দ্বন্দ্বৰ ছবিখন অতি সহানুভূতিৰে অংকন কৰিছে। তদুপৰি প্ৰাত্যহিক জীৱনৰ সৰু-সুৰা কথা আৰু সাধাৰণ ঘটনাৰ মাপতে জীৱনৰ বৈচিত্ৰ্যৰ সন্ধান কৰাত নিৰুপমা বৰগোহাঞি সাৰ্থক লেখিকা। নিম্নমধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৰ জৰ্জৰিত অৱস্থাৰ কৰুণ ছবি কেইবাটাও গল্পত মূৰ্ত হৈ উঠিছে। উদাহৰণস্বৰূপে ৰেহাই মূল্য, তেণ্টেলাচ, অসুখ, ইপাৰ সিপাৰ গল্পকেইটিলৈ আঙুলিয়াব পাৰি। বৰগোহাঞিৰ এইধৰণৰ গল্পত গভীৰ সমাজচেতনা আৰু মানৱতাবাদী চেতনা নিহিত হৈ আছে। অৱশ্যে এই দুই চেতনা তেওঁৰ সমস্ত গল্পতে ভিন্নধৰণে প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। মানৱতাবাদ বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। এই গল্পসমূহৰ দ্বাৰা গল্পকাৰৰ মানৱতাৰ সুৰ শুনিবলৈ পোৱা যায়।

প্ৰগতিশীল ভাৱধাৰাৰ অনুৰণন নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। সংস্কাৰকামী মনোভাৱ সম্পন্ন, মাৰ্ক্সীয় চিন্তা-চেতনা জড়িত গল্পসমূহে তেওঁৰ এই ধাৰণা সত্য বুলি প্ৰতীয়মান কৰে। এক পৰিবৰ্ত্তনশীল মনোভাৱেৰে সমকালীন সমাজ ব্যৱস্থাৰ গতিবিধি লক্ষ্য কৰি সংস্কাৰ কামী দিশসমূহ গল্পৰ মাজেৰে তুলি ধৰিছে। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চিন্তা-চেতনাত সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ দিশটোৰ প্ৰবল ৰূপত ক্ৰিয়া কৰা দেখা যায়। নাৰী মুক্তিৰ চেতনাই তেওঁক প্ৰগতিশীল নাৰীবাদী লেখিকাৰূপে প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল। বৰগোহাঞিৰ 'অপমৃত্যু' গল্পটোৰ নায়িকা নিৰ্মালি শিক্ষিতা সাহিত্যনুৰাগী আৰু প্ৰগতিশীল চিন্তাৰ যুৱতী আছিল। নিৰ্মালি চৰিত্ৰটিৰ জৰিয়তে এক শক্তিশালী, যুক্তিবাদী, প্ৰগতিশীল যুৱতীৰ পৰিচয় পোৱা যায়।

নিৰুপমা বৰগোহাঞি এগৰাকী নাৰীবাদী লেখিকা। গতিকে তেওঁৰ সাহিত্যৰাজিত নাৰীৰ ভূমিকা অন্যতম। তেওঁৰ গল্পৰ মূল বৈশিষ্ট্য নাৰীক লৈয়ে কেন্দ্ৰ কৰা বুলি ক'ব পাৰি। তেওঁৰ প্ৰতিটো গল্পই ভিন্ন বিষয় আৰু ভাববস্তুক সামৰি লৈও নাৰী জীৱনক প্ৰাসংগিকভাবে গল্পৰ মাজেৰে টানি আনে। তেওঁৰ গল্পত অৰ্থনৈতিক নিপীড়ন, অৱহেলিত, বঞ্চিত নাৰী জাতিৰ দুখ বেদনাৰ স্বৰূপ স্পষ্টভাৱে ওলাই পৰে। সমাজ ব্যৱস্থাৰ নিষ্ঠুৰতাই নাৰী জাতিক কোঙা কৰি পেলোৱাৰ স্পষ্টৰূপ তেওঁ চিত্ৰিত কৰিছে। জীৱনৰ প্ৰথম ৰচিত গল্পটোতে এওঁ এগৰাকী আত্মসন্মানবোধ সম্পন্ন প্ৰতিবাদী নাৰীসত্তাৰ অধিকাৰী ব্যতিক্ৰমী নাৰী চৰিত্ৰৰ চিন অংকনেৰে নাৰী জীৱনক লৈ উদ্বিগ্ন সুকীয়া মনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰিছে। পুৰুষকেন্দ্ৰিক সমাজত নাৰীৰ স্থান, নাৰীৰ বিভিন্ন সমস্যা, ভিন্নশ্ৰেণীৰ নাৰী চৰিত্ৰ তেওঁৰ গল্পত দেখা যায়। প্ৰাণজিৎ বৰুৱাই লিখিছে—"বিশেষকৈ পুৰুষ শাসিত সমাজ ব্যৱস্থাৰ পুৰুষকেন্দ্ৰিক সভ্যতা সংস্কৃতিৰ পৰিকাঠ সমূহৰ ভিতৰত নাৰীৰ সামাজিক, সাংস্কৃতিক, পাৰিবাৰিক আৰু ব্যক্তিগত স্থিতিক তেওঁ নিৰ্মোহভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰিছে। নাৰীজীৱনৰ মৰ্মস্থলীত প্ৰৱেশ কৰি তেওঁলোকৰ আশা-আকাংক্ষা, ইচ্ছা-অনিচ্ছা, দ্বন্দ্ব-সংঘাত, যন্ত্ৰণা পোহৰলৈ আনিছে। নাৰী মুক্তি চেতনা তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰধান সুৰ। সেইদৰে গল্পবোৰত আধুনিক নাৰী জীৱনৰ মানসিকতাৰ স্বৰূপ, দ্বন্দ্ব আৰু নিৰ্যাতন প্ৰধান বিষয়বস্তু। গল্পবোৰত নাৰীৰ মমতাময় ৰূপটো জননী, জননীৰ সন্ধানত এজন ডেকা মানুহ, সন্তানৰ সন্ধানত এগৰাকী জননী গল্পৰ জৰিয়তে ফুটাই তুলিছে। মাতৃ-পুত্ৰৰ মধুৰ সম্পৰ্কৰ প্ৰতিফলন এইধৰণৰ গল্পত দেখা যায়।

গভীৰ আশাবাদ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। গভীৰ সামাজিক দৃষ্টিভংগী আৰু পৰিবৰ্ত্তনকামী মনোভাৱেৰে লিখা গল্পই তেওঁৰ আশাবাদী মনটোক প্ৰস্ফুটিত কৰি তুলিছে। সমাজত প্ৰচলিত অশুভ ধ্যান-ধাৰণাৰ শুভবাৰ্তাত তেওঁ অহৰহ চিন্তাত মগ্ন। তেওঁ নাৰীৰ পুতি গন্ধময় জীৱনৰ মুক্তিৰ সপোন দেখিছিল। তেওঁৰ এই সপোন কিন্তু আবেগিক আৰু ৰোমান্তিক উচ্ছাসপূৰ্ণ সপোন নহয়। এই সপোন বাস্তৱসিদ্ধ আৰু যুক্তিপূৰ্ণ সপোন। স্বামীৰ যৌন ক্ষুধা নিবাৰণৰ যন্ত্ৰ হৈ পৰা কমলাই নিজৰ সন্তানৰ জীৱনটো তেনে হোৱাৰ পৰা মুক্ত হোৱা প্ৰয়াস কৰিছে। ইয়াৰ পৰাই গল্পকাৰৰ জীৱন দৰ্শন ছবি স্পষ্ট হৈ উঠিছে।

গ্ৰাম্য জীৱন চৰ্যা, নৈসৰ্গিক সৌন্দৰ্যৰ গ্ৰাম্য জীৱনৰ ধাৰাৰ ভিন্নসুৰী ৰূপ বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। নৈসৰ্গিক প্ৰকৃতিৰ চিত্ৰণে তেওঁৰ গল্পৰ সৌষ্ঠৱ বঢ়াইছে। সেইদৰে গাৱলীয়া জীৱনৰ 'সুন্দৰ বৰ্ণনাও তেওঁ গল্পবোৰত দেখিবলৈ পোৱা যায়।'

এইবোৰৰ উপৰিও চৰিত্ৰৰ মনস্তাত্বিক দিশটোৰ প্ৰতিফলন ঘটোৱাটো নিৰুপমা বৰগোহাঞি বিশেষভাৱে সফল হৈছে। বিশেষকৈ তেওঁৰ গল্পসমূহত নাৰী মনঃস্তত্বৰ ভিন্নৰঙী দিশ উদ্‌ঘাটনত সফল হৈছে। 'ঢেকীৰ মৰণ' গল্পটোত নাৰীমনঃস্তত্বৰ স্পষ্ট

ছবি ফুটাই তুলিছে। অৰ্দ্ধশিক্ষিতা স্মৃতিয়ে দেউতাকৰ ঘৰত কাম কৰা যন্ত্ৰৰ দৰে পাৰ কৰাৰ পিছত ধনী ঘৰলৈ বিয়া হৈ আনক ৰঙীন সপোন দেখিছিল। কিন্তু পিতৃ গৃহতকৈ স্বামী গৃহত স্মৃতিৰ কাম দুগুণ বাঢ়িছিল। বায়েকৰ অৱস্থা দেখে ভনীয়েক নীতিয়ে উপলব্ধি কৰিছিল— "ঢেঁকী স্বৰ্গলৈ গ'লেও দান বানিব লাগে।" সেয়ে স্মৃতিয়ে ভনীয়েকক কৈছে— "নিতী, ভালকৈ পঢ়া-শুনা কৰ, নিজৰ ভৰিত থিয় দি চাকৰি কৰি খোৱাই ভাল। বিয়াটো একো ভাল কথা নহয় অ।" তেখেতৰ "মই গান্ধী পুতলা হ'ব নোৱাৰিলো" শীৰ্ষক গল্পটো নাৰীৰ মনঃস্তত্বৰ এটা উৎকৃষ্ট উদাহৰণ। শিৰোনামাতে প্ৰচুৰ উৎকণ্ঠা নিহিত হৈ থকা এই গল্পটিৰ বক্তা মিছেছ ৰহমান ভোগবাদী সমাজৰ অন্তঃসাৰশূণ্য জীৱনৰ প্ৰতিভূ। মানসিক অন্তঃৰ্দ্বন্দ্ব, উপলব্ধিৰ জৰিয়তে বৰগোহাঞিৰ নামবোৰ নাৰী চৰিত্ৰই পাঠকৰ সহানুভূতি আদায় কৰিছে।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পবোৰত ইংৰাজী ভাষাৰ প্ৰয়োগ মনকৰিবলগীয়া বৈশিষ্ট্য। চৰিত্ৰৰ মুখত দিয়া ইংৰাজী শব্দৰ তথা সংলাপৰ প্ৰয়োগে শিক্ষিতা নাৰীৰ ছবিখন স্পষ্টৰূপত ধৰা দিছে। উদাহৰণ স্বৰূপে—

ক) বেছি জ্বলাতো দিয়া নাই আইদেউ, সেইখিনি জ্বলা নিদিলে 'টেষ্ট' উঠিব কেনেকৈ? 'টেষ্ট' নুঠিলে আপোনালোকেই দেখোন মোক খং কৰিব। (ভষ্টলগ্ন)

খ) নিৰ্মালিয়ে হোষ্টেলৰ ছোৱালীবোৰৰ মনৰ দ্বিধা সংকোচবোৰ দেখি 'Hesitation , thy name is middle class' বুলি উপহাস কৰিব পাৰিছিল। (অপমৃত্যু)

গ) তোমালোকৰ দিনত ছোৱালীবোৰে ইমান মেহনত কৰি চিলাই কৰিছিল; কিন্তু ৰঙৰ 'চয়েছ' মুঠেই নাছিল। (ভ্ৰষ্টলগ্ন)

নামনি অসমৰ কোনো কোনো অঞ্চলৰ থলুৱা শব্দৰ প্ৰয়োগ বৰগোহাঞিৰ গল্পত দেখা যায়—

ক) আঞ্জা-চাঞ্জাবোৰত অলপো জ্বলা নিদিবা।

খ) আমি কলেজত পঢ়ি থাকোঁতেই ভাল গল্প চল্পবোৰ লিখিছিল সাহিত্যিক সকলে।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ মাজেৰে স্ত্ৰী স্বাধীনতা আৰু নাৰীশিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ কথা যথেষ্ট গুৰুত্ব দিয়া দেখা গৈছে। পুৰুষ শাসিত সমাজখনত পুৰুষে কৰা অত্যাচাৰৰ বিৰোধিতা, নাৰীৰ অন্তৰৰ অনুভূতি আদিবোৰ প্ৰাকশ কৰাত আধুনিক শিক্ষা আৰু নাৰীৰ স্বাধীনতাই যথেষ্ট সহায় কৰে। তেওঁৰ গল্পৰ জৰিয়তে নাৰীবাদী ভাবধাৰা স্পষ্টৰূপত ফুটি উঠে। পুৰুষ সমাজত নাৰীয়ে পোৱা সমস্যাসমূহ লেখিকাই গল্পত উপস্থাপন কৰিছে আৰু এক সুসংগঠিত আন্দোলনৰ জৰিয়তে নাৰী দুৰ্দশাৰ অন্ত পৰাটো বিচাৰিছে। বৰগোহাঞিয়ে নাৰীবাদ মানে পুৰুষৰ বিপক্ষে বিদ্ৰোহ কৰাৰ কথা উল্লেখ কৰা নাই। বৰঞ্চ পুৰুষৰ সৈতে লগ লাগি নাৰী সমস্যাৰ ওৰ পৰাটো বিচাৰিছে। সেই গতিকে নিৰুপমা বৰগোহাঞিক এগৰাকী সমাজবাদী নাৰীবাদী লেখিকা বুলি ক'ব পাৰি।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে তেওঁৰ গল্পত বক্তব্য খুব পোনপটীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰে। বাক্‌ভংগি বা পাকে-প্ৰকাৰে বক্তব্য প্ৰকাশ কৰাতকৈ স্পষ্টভাৱে ক'বলগীয়া কথাখিনি কোৱাটো বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ এটা অন্যতম বৈশিষ্ট্য।

সামাজিক অৱক্ষয়ৰ চিত্ৰ প্ৰকাশ পোৱাৰ লগত মৃত্যু চেতনাইও বৰগোহাঞিৰ বহুকেইটা গল্পত প্ৰাধান্য লাভ কৰিছে। দুখবোধ অথবা গভীৰ কাৰুণ্য তেওঁৰ গল্পত প্ৰায়েই অনুভূত হয়।

মধ্যবিত্ত জীৱন চৰ্যা নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। তেওঁ মধ্যবিত্ত জীৱনত নাৰীয়ে সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন সমস্যা, আশা-আকাংক্ষা ইত্যাদিক গল্পৰ জৰিয়তে পোহৰলৈ আনিছে। নাৰীৰ জীৱন-চিত্ৰৰ সমান্তৰালভাৱে সামগ্ৰিক ৰূপৰ পৃষ্ঠভূমিৰ সমাজখনে প্ৰতিফলিত হৈছে। বিবিধ সমস্যাৰে জৰ্জৰিত মধ্যবিত্তীয় জীৱন পৰিক্ৰমাই তেওঁৰ গল্পত স্থান লাভ কৰিছে।

শেষত, ওপৰৰ আলোচনা পৰা আমি নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সম্বন্ধে জানিব পাৰিলে। তেওঁৰ গল্প জীৱনৰ সুদীৰ্ঘ পথ-পৰিক্ৰমাত সদায়ে এক পৰিবৰ্তনকামী, মুক্তিকামী স্পৃহাৰে গল্প ৰচনা কৰা দেখা যায়। তেওঁ এগৰাকী আশাবাদী, মানৱতাবাদী, সমাজ সচেতন গল্পকাৰ হিচাপে গল্পসমূহতো এনেধৰণৰ বৈশিষ্ট্যই মূলতঃ প্ৰতিফলিত হোৱাটো পৰিলক্ষিত হৈছে।

৫.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

নিৰুপমা বৰগোহাঞি এগৰাকী ৰামধেনু যুগৰে পৰা বৰ্তমানলৈকে খ্যাতি অৰ্জন কৰা অসমৰ এগৰাকী অগ্ৰণী তথা জনপ্ৰিয় চুটিগল্পকাৰ। ইতিমধ্যে পাঠটিৰ জৰিয়তে আপোনালোকে নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বিষয়ে কিছু থুলমূল ধাৰণা লাভ কৰিলে। সামগ্ৰিক ভাবে পৰ্যবেক্ষণ কৰিলে, বৰগোহাঞিৰ গল্প সমূহত এটা আধুনিক দৃষ্টিকোণ প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। যদিও এই দৃষ্টি সম্পূৰ্ণ পোনপটীয়া বা স্পষ্ট নহয়, তথাপি সমসাময়িক সমাজৰ প্ৰেক্ষাপটত আধুনিক দৃষ্টিকোণৰ পৰোক্ষ প্ৰকাশ দেখা যায়। সামাজিক সচেতনতা, বাস্তৱমুখী প্ৰকাশভংগী আৰু গভীৰ মানৱীয় চেতনাৰ প্ৰকাশ তেখেতৰ গল্পৰ মাজতে নিজৰ ৰূপত ফুটি উঠিছে। চৰিত্ৰৰ মনস্তাত্বিক বিশ্লেষণৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সামাজিক অন্যায়, অবিচাৰ আৰু দুৰ্নীতিৰ সমালোচনামূলক দৃষ্টিভংগীলৈকে বহুতো দিশে বৰগোহাঞিৰ গল্পক বৈশিষ্ট্যপূৰ্ণ কৰি তোলে। তেওঁৰ গল্প নান্দনিক সৌন্দৰ্য সমৃদ্ধ আৰু সাৰ্থক। সমাজৰ পংকিল দিশবোৰ নিৰ্মোহভাৱে গল্পত উপস্থাপন কৰিছে। সাম্প্ৰতিক সময়ৰ সমাজ জীৱন আৰু ব্যক্তি জীৱনৰ ক্ষয়িষ্ণু স্বৰূপ তেওঁ সচেতনতাৰে উদ্‌ঘাটন কৰিছে। সমকালৰ অস্থিৰ আশাত আৰু কদৰ্য পৰিবেশ, পৰিস্থিতিৰ মাজত নাৰীৰ জীৱন কিদৰে বিধ্বস্ত হৈছে তাক উদঙাই দিয়াত তেওঁ সিদ্ধহস্ত। সেইদৰে নাৰীৰ মনঃস্তাত্বিক দিশ উদঙাই দিয়াতো বৰগোহাঞি সফল

হৈছে। বৰগোহাঞিৰ গল্পৰ নাৰী সাহসী, প্ৰতিবাদী, সমতাময়ী। অৱশ্যে বৰগোহাঞিৰ সকলোবোৰ গল্পই সমানে উৎকৃষ্ট নহয়। পৰম্পৰাবাদী শৈলীৰ গল্প ৰচনা কৰা হেতুকে তেওঁৰ গল্প কিছু পৰিমানে নতুনত্বহীন। সমাজচেতনাজনিত কাৰণত আদৰ্শবাদক আগস্থান দিয়া লেখিকাৰ কিছুমান গল্প বক্তব্যধৰ্মী হৈ পাঠকৰ ৰসাস্বাদনত ব্যাঘাত জন্মাইছে। তেওঁৰ গল্পত বিষয়বস্তু ব্যাপক বৈচিত্র্যৰে সমৃদ্ধ নহয়। কিন্তু গল্পত বৰ্ণনাৰ বাহুল্য, পুনৰাবৃত্তি ক্ষেত্ৰত নান্দনিক সৌন্দৰ্য আৰু ব্যঞ্জনধৰ্মী গুণ হেৰুৱাইছে। তৎস্বত্বেও বিষয়বস্তুৰ নতুনত্ব তথা ব্যতিক্ৰমী বৈশিষ্ট্যৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ অসমীয়া চুটিগল্পৰ জগতখনত এক সুকীয়া স্থান দখল কৰি আছে।

৫.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পই অসমীয়া সাহিত্যৰ কোনটো যুগক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে? তেওঁৰ গল্পত এই যুগৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ কিদৰে প্ৰকাশ পাইছে আলোচনা কৰক।

২। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ পৰিচয় দাঙি ধৰি তেওঁৰ সাহিতিক কৃতি সম্বন্ধে এটি চমু আলোচনা যুগুত কৰক।

৩। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তু তেওঁৰ গল্পৰ উদাহৰণৰ সৈতে এটি আলোচনা যুগুত কৰক।

৪। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে কেনেদৰে প্ৰকাশ পাইছে বহলাই আলোচনা কৰক।

৫.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১। ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য, বাণীপ্ৰকাশ, ২০১৩
২। ঠাকুৰ, প্ৰান্তি ঃ ৰামধেনুৰ চুটিগল্প
৩। বৰগোহাঞি নিৰুপমা ঃ নিৰুপৰমা বৰগোহাঞিৰ গল্প সমগ্ৰ
৪। বৰুৱা প্ৰহ্লাদ ঃ অসমীয়া চুটিগল্প অধ্যয়ন
৫। বৰা হেম ঃ অসমীয়া সাহিত্যলৈ মহিলা লেখকৰ অৱদান

*****

ষষ্ঠ বিভাগ
নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠনঃ

৬.১ ভূমিকা (Introduction)
৬.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৬.৩ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটোৰ আলোচনা
৬.৪ গল্পটোৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ
৬.৫ এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটোত নাৰীৰ স্থান আৰু নাৰী মনস্তত্ব
৬.৭ সাৰাংশ (Summing Up)
৬.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৬.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৬.১ ভূমিকা (Introduction)

ৰামধেনু যুগৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে খ্যাতি অৰ্জন কৰা অসমৰ এগৰাকী অগ্ৰণী তথা জনপ্ৰিয় চুটিগল্পকাৰ হ'ল নিৰুপমা বৰগোহাঞি। 'অভিযাত্ৰী' উপন্যাসৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰা যশস্বী ঔপন্যাসিক তথা গল্পকাৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পত সমসাময়িক সমাজৰ বিভিন্ন ঘটনাৰাজিয়ে স্থান দখল কৰিছে। মাৰ্ক্সীয় দৰ্শনৰ অনুৰক্তা, মানৱতাবাদী, অত্যন্ত সংবেদনশীল এই গৰাকী গল্পকাৰৰ কলমত ঠাই পায় সমাজ সচেতনতাৰ বাৰ্তাই। পৰম্পৰাগত ধাৰাৰে আৰু সহজ সৰল কথন ভংগীৰে বৰ্তমানৰ প্ৰচলিত সমাজ জীৱন আৰু মানুহৰ ব্যক্তিগত জীৱনত বিভিন্ন সমস্যাদি গল্পৰ মাজেৰে তুলি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰাৰ বাবে তেওঁ পাঠকৰ নিচেই কাষলৈ যাব পাৰিছে। আধুনিক গল্পৰ বৌদ্ধিক চাতুৰ্য পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰ পৰা আঁতৰত থাকিও বৰগোহাঞিৰ গল্প নান্দনিক সৌন্দৰ্য সমৃদ্ধ আৰু সাৰ্থক। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু আৰু ভাববস্তুৰ বৈচিত্ৰ্য আৰু বৈবিধ্য দেখা যায়। প্ৰধানতঃ পৰম্পৰাবাদী গল্পকাৰ হিচাপে নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্পত আধুনিক গল্পৰ পৰীক্ষা নিৰীক্ষা নাই যদিও কাহিনী কথন পৰিৱেশ চিত্ৰণ আৰু চৰিত্ৰ চিত্ৰণৰ দক্ষতা চকুত পৰা। গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তুৰ একময়তা, পৰিণতিমুখী ঐক্য, মিতব্যয়িতা, নাটকীয়তা, ভাষাত ব্যঞ্জনাশীলতা পৰিৱেশ পৰিস্থিতিৰ প্ৰাণৱন্ত চিত্ৰণ চৰিত্ৰৰ মনঃ সমীক্ষণ ইত্যাদি গুণে নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্প সমূহৰ কলাত্মক গুণ বৃদ্ধি কৰি তুলিছে। নিৰুপমা বৰগোহাঞি মূলতঃ এগৰাকী নাৰীবাদী লেখিকা। তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰধান সুৰেই হৈছে নাৰী। গল্পসমূহৰ জৰিয়তে নাৰী দশা

পৰিবৰ্তন কৰিব বিচৰা নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ প্ৰকাশিত কেইটামান গল্পসংকলন হ'লঃ জলছবি, খিৰিকী কাষৰ গছ, প্ৰেমৰ বাবে স্বপ্নৰ বাবে, জীৱন আৰু ফেণ্টাচী, জননীৰ সন্ধানত এজন ডেকা মানুহ, ইপাৰ, সিপাৰ, Selected short stories of Nirupama Borgohain (Ed & Th. by Pradipta Borgohain, নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্প সমগ্ৰ, নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্প সমগ্ৰ (দ্বিতীয় খণ্ড), ইত্যাদি। আপোনালোকে এই বিভাগটোত নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ অন্যতম চুটিগল্প এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটোৰ আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে ইয়াৰ বিভিন্ন দিশ সম্বন্ধে জানিব পাৰিব।

৬.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগত ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ অন্যতম গল্প এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটিৰ আলোচনা আগবঢ়োৱা হৈছে। ইয়াৰ অধ্যয়নৰ মাজেৰে আপোনালোকে—

- এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত গল্পটোৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব;
- গল্পটিৰ চৰিত্ৰ-চিত্ৰণৰ বিশ্লেষণ কৰিব পাৰিব;
- সমাজত নাৰীৰ স্থান, নাৰীৰ মনোভাৱ আৰু অন্তৰ্দ্বন্দ কিদৰে প্ৰতিফলিত হৈছে, সেই সম্বন্ধে জানিব পাৰিব।

৬.৩ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' গল্পটোৰ আলোচনা

'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ দ্বাৰা ৰচিত উল্লেখযোগ্য গল্পবোৰৰ ভিতৰত এটা অন্যতম গল্প। গল্পটিৰ মাজেৰে অসমীয়া সমাজৰ পোহৰ আৰু এন্ধাৰ, বাহ্যিক সৌন্দৰ্য আৰু আভ্যন্তৰীণ কদৰ্যতা, শিক্ষাৰ সংস্কাৰ আৰু অশিক্ষাৰ অন্ধসংস্কাৰ ইত্যাদি সকলোবোৰ দিশ দুপৰীয়াৰ সুৰুযৰ ৰোদ্ৰজ্বলতাৰে অতি স্পষ্টভাৱে জিলিকি উঠিছে। 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' গল্পটিত কোনো বিশেষ কাহিনী পোৱা নাযায়। দুগৰাকী নাৰী (যুৱতী)ৰ চিন্তা-চেতনা, আদৰ্শ, কাৰ্যকলাপৰ মাজেৰে সমগ্ৰ কাহিনীটো সংগ্ৰঁথিত হৈছে। উমা আৰু প্ৰীতি নামৰ দুজনী আধুনিক শিক্ষাৰে শিক্ষিতা ছোৱালীৰ দৃষ্টিত অসমীয়া সমাজৰ বাস্তৱ সামাজিক জীৱনধাৰা কেনেধৰণৰ তাৰ সমালোচনাত্মক ছবি এখন ফুটি উঠিছে।

কাহিনী অনুসৰি উমা হৈছে এগৰাকী গাঁৱলীয়া ছোৱালী স্নাতক মহলাৰ ছাত্ৰী। কোনোবা এখন দূৰৱৰ্তী চহৰৰ কলেজত উমা পঢ়ি আছে। বি.এ. পৰীক্ষাৰ অন্তত ঘৰলৈ যাবলৈ বুলি মাকলৈ চিঠি লিখি থাকোতে নগৰীয়া লাহ-বিলাসত ডাঙৰ

হোৱা অভিজাত মহলৰ এজনী বান্ধৱী প্ৰীতিয়েও উমাৰ সৈতে গাঁৱলৈ যাবলৈ বিচাৰে। কিন্তু উমাই প্ৰীতিক নিজৰ ঘৰলৈ নিবলৈ মান্তি হোৱাৰ আগেয়ে দোধোৰ মোধোৰ অৱস্থাত পৰে। গল্পটোত উমাৰ বক্তব্যত তাৰ স্পষ্ট উল্লেখ আছে— "মই অলপ বিপদত পৰোঁ। ঠিকনাটোৰ ওপৰতে কলমটো বুলাই বুলাই ভাবোঁ— প্ৰীতিহঁতৰ নিচিনা চহৰৰ সুস্বাচ্ছন্দ্যত ডুবি থকা ছোৱালী এজনীক গাঁৱৰ অসুবিধাৰ মাজত পেলাওগৈ কেনেকৈ? কিন্তু প্ৰীতিৰ ইচ্ছাৰ ওপৰত সেও মানি গাঁও সম্পৰ্কীয় বিভিন্ন অসুবিধা সম্পৰ্কে বুজাই-পৰাই লৈ শেষত উমাই প্ৰীতিক গাঁৱৰ ঘৰলৈ যায়। সৰু ষ্টেচনটোত নামি উমা প্ৰীতিয়ে গাঁৱলীয়া ধূলিয়ৰি ৰাস্তা এটাৰে গৈ উমাৰ ঘৰত উপস্থিত হয়। গাঁৱলীয়া পৰিৱেশত প্ৰীতি আপোন-পাহৰা হৈ উঠে। অথচ গাঁৱৰ সৌন্দৰ্যতাৰ অন্তৰালত থকা কদৰ্যখিনিৰ সৈতে পৰিচিত উমাই সেইবোৰ কৈ প্ৰীতিৰ মন ভাঙিবলৈ নিবিচাৰে। কিন্তু উমাৰ ঘৰত অতিবাহিত ৪-৫ দিনৰ ভিতৰতে প্ৰীতিয়ে সকলো কথাই স্ব-চক্ষে প্ৰত্যক্ষ কৰে। এনথ্ৰ'পলজিৰ ভাল ছাত্ৰী প্ৰীতিয়ে গাঁৱলৈ প্ৰথমবাৰৰ বাবে আহিছিল এনথ্ৰ'পলজিৰ তথ্য গোটাবলৈ। তাই ভবামতে বহু কথাই তাইৰ চকুৰ সন্মুখত ধৰা দিছিল যদিও গাঁও সম্পৰ্কে থকা বহু ধাৰণাই তাইৰ সলনি হৈছিল। দৰাচলতে ইয়াৰ জৰিয়তে গল্পকাৰে গাঁও আৰু চহৰৰ মাজৰ জীৱন ধাৰাৰ যি পাৰ্থক্য আৰু দ্বন্দ্ব প্ৰীতিৰ চকুত ধৰা পৰিছে তাক গল্পটিত অতি নিখুঁতভাৱে অংকন কৰিছে। কিন্তু উমা আৰু প্ৰীতি কোনোজনীয়ে গল্পটিৰ প্ৰধান চৰিত্ৰ নহয়। সিহঁত গল্পটিত পৰিদৰ্শক নাইবা সমালোচকৰ ভূমিকাহে পালন কৰিছে। গাঁৱলৈ আহোঁতে উমাৰ পৰা প্ৰীতিয়ে গাঁৱলীয়া জীৱন ধাৰাৰ প্ৰাথমিক আভাষ পাইছে যদিও বাস্তৱত তাতোকৈয়ো কঠোৰ প্ৰত্যক্ষৰ সন্মুখীন হৈছে। প্ৰথমতে প্ৰীতিৰ চকুত গ্ৰাম্য জীৱনৰ বাহ্যিক প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য আৰু সৰলতা ধৰা পৰিছে আৰু প্ৰীতিয়ে নিজে বিশেষ ৰোমাণ্টিক আনন্দত আপ্লুত হৈছে। কিন্তু যিমানেই সময়ৰ পল আগবাঢ়ি গৈছে সিমানেই প্ৰীতিৰ চকুত গাঁৱলীয়া জীৱনৰ অন্ধবিশ্বাস, কদৰ্য ৰূপ ধৰা পৰিছে।

উমাৰ কম বয়সীয়া হাঁহিমুখীয়া বৌয়েকজনীয়ে দিনৰ দিনটো টাকুৰি ঘূৰাদি ঘূৰি কাম কৰিও অলপ কথাতে গিৰীয়েকৰ গোৰ, কিল খোৱা দেখি প্ৰীতিয়ে গাঁৱলীয়া সমাজখনত নাৰীৰ স্থান যে অতি নিম্নমানৰ তাক বুজি উঠিছিল। গাঁৱৰ হাই-কাজিয়া, অশ্লীল গালি-গালাজ, কুৎসা-ৰটনা, নিম্নমানৰ চিন্তাধাৰা, শিক্ষাৰ প্ৰসাৰহীনতা, দৰিদ্ৰতা আদিয়ে প্ৰীতিৰ মনত বিৰূপ প্ৰভাৱ পেলাইছিল। তেওঁলোকৰ স্বাভাৱিক জীৱনত শিক্ষাৰ কোনো যেন প্ৰভাৱেই নাই। তদুপৰি অতীতৰ প্ৰাকৃতিক জীৱন ধাৰাৰ পৰা এই বিজ্ঞানৰ যুগতো এখোজ আগবাঢ়িব পৰা নাই। খোৱাপানীৰ কুঁৱা, নলী-নাদৰ সু-ব্যৱস্থা নাই। স্বাস্থ্যসন্মত পায়খানাৰ অভাৱ। মাইকী মানুহবোৰেও বুকুত মাত্ৰ মেখেলা চাদৰ পিন্ধি থাকে। আনকি তেওঁলোকৰ পোছাক পৰিচ্ছদবোৰো লেতেৰা। মানুহবোৰৰ

নামবোৰৰ উচ্চাৰণো বিকৃত কৰি পেলাইছে। উদাহৰণস্বৰূপে— 'দ্ৰৌপদী'ক 'দুৰ্পতি', 'হেম'ক 'হেমা' বুলি মাতে।

গাঁৱলীয়া মানুহ বিজ্ঞানৰ আধুনিক আৱিষ্কাৰ আৰু প্ৰয়োগৰ বিষয়েও অজ্ঞ। সেয়ে চহৰৰ পৰা উমা আৰু প্ৰীতিয়ে গাঁৱলৈ যোৱা "কলৰ গান" দেখি আৰু ৰেকৰ্ডত গান শুনি বিস্মিত হৈছে। গাঁৱৰ বুঢ়ী এজনী আহি কলৰ গান শুনি প্ৰীতিক সোধে, "ইয়াৰ ভিতৰত মানুহ সোমাই ৰাখিছে নেকি?" গাঁৱৰ প্ৰায়সকলোৱেই গ্ৰামোফোন দেখি গান শুনিবলৈ ভিৰ কৰি থাকে। সিহঁতে 'ৰেকৰ্ডক' কাঁহী, 'পিনক' গজাল বুলি কয়।

চহৰৰ তুলনাত দৰিদ্ৰতা গাঁৱত অতি প্ৰকট। এই দৰিদ্ৰতাৰ চিত্ৰটোও গল্পটোৰ মাজেৰে লেখকে প্ৰকাশ কৰিছে। জাৰৰ দিনত পিন্ধিবলৈ কাৰো কোনে উপৰঞ্চি গৰম কাপোৰ নাই। চহৰীয়া মানুহৰ গাঁও সম্পৰ্কে যি ধাৰণা লৈ আছিল ইয়াৰ উপৰিও অন্য এখন বাস্তৱ জগতো আছে। গাঁৱৰ পৰিৱেশক প্ৰীতিহঁতৰ দৰে চহৰীয়া শিক্ষিত চামে জনাটো বিচাৰিছিল? কিন্তু উমাৰ অৱশ্যে বেয়াও লাগিছিল। সেয়ে গাঁৱৰ কদৰ্যখিনি দেখাৰ পিছতো প্ৰীতিক গাঁৱৰ সৌন্দৰ্যখিনিৰো বৰ্ণনা দিছিল উমাই— "পৃথিৱীখনৰ সৌন্দৰ্যৰ শেষ নাই, নহয় প্ৰীতি? জান— প্ৰত্যেকবাৰেই যেতিয়া জোনৰ পোহৰত এই গছৰ তলত থিয় হৈ এনেকৈ মুগ্ধ হোৱাৰ সুযোগ পাওঁ, কোনোদিনে পুৰণি নলগা এই অসীম ৰূপটো দেখি মনে মনে এবাৰ উচ্ছসিত নহৈ নোৱাৰো....।" প্ৰীতিয়ে এইবোৰ একোকে মানি ল'ব পৰা নাছিল। তাই গাঁওবাসীৰ শিক্ষা, স্বাস্থ্য, যোগাযোগ আদিৰ অগ্ৰসৰহীনতাত চিন্তিত হৈ উমাৰ সৈতে যুক্তি-তৰ্কত লিপ্ত হৈছিল। উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিত উমাই গাঁওবাসীৰ বাবে কাম কৰাটো বিচাৰিছিল। কিন্তু চাৰিদিন গাঁৱত থাকি গাঁৱলীয়া সমাজখনৰ অনগ্ৰসৰতা দেখি গাঁও সম্পৰ্কে তথা বান্ধৱী উমাকো ভুলবুজাত উমাই দুখ পাইছিল। প্ৰীতিয়ে গাঁৱৰ পৰা উভতি যোৱাৰ সময়ত ল'ৰা-ছোৱালীক কিছু টকা দি যোৱাত, উমাইপ্ৰীতিক উদ্দেশ্যি কৈছে— 'দিবলৈ তোৰ ইচ্ছা গৈছে দে প্ৰীতি, কিন্তু নাভাবিবি এই সামান্য দানেৰে এই বিৰাট দৰিদ্ৰ আঁতৰোৱাত কিবা সাহাৰ্য কৰিব পাৰিছে বুলি।" ঠিক যেন ভাগি পচি যাবলৈ ওলোৱা ঘৰ অ'ত ত'ত অকণি মেৰামতি কৰাৰ প্ৰহসন। উমাহঁতৰ ঘৰৰ প্ৰত্যেককে আপোনত্বৰ ডোলেৰে বান্ধি প্ৰথমবাৰ গাঁৱলৈ অহা প্ৰীতিয়ে এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত কঠোৰ বাস্তৱৰ সৈতে মুখামুখি হৈ উমাৰ ঘৰৰ পৰা বিদায় লৈছিল।

প্ৰকৃতাৰ্থত অনগ্ৰসৰ গাঁৱলীয়া সমাজখনত দৰিদ্ৰ জনগণৰ অৱস্থান, তেওঁলোকৰ চিন্তাধাৰা, শিক্ষাৰ প্ৰতি অনীহা, সমাজত নাৰীৰ নিম্ন অৱস্থান আদিয়ে গল্পকাৰক চিন্তিত কৰি তুলিছে। গল্পটোৰ উল্লেখযোগ্য চৰিত্ৰ শাহু আই, উমাৰ বৰমা, ককায়েক অভয়ৰ পত্নী চৰিত্ৰকেইটিৰ মাজেদি গ্ৰাম্য জীৱনৰ বহুতো আভ্যন্তৰীণ কু-

সংস্কাৰ আৰু কদৰ্যতা ফুটি উঠিছে। গাঁৱৰ অইন তিৰোতাৰ দৰে উমাৰ বৰমাকৰো বিড়িখোৱা কু অভ্যাস আছিল। প্ৰীতি অহাৰ বাবে বৰমাকক প্ৰীতিয়ে গম নাপাবলৈ এই অভ্যাসৰ পৰা কিছুদিন আতৰি থাকিবলৈ কৈছিল। গাঁৱৰ তিৰোতাসকলে লগতে বৰমাইও অবাইচ ভাষাৰে সৰু কথা এটিতে ডাঙৰ কাজিয়া কৰিব পাৰে। বোৱাৰীসকলে দিনে-ৰাতিয়ে অকল কাম কৰিব লাগে। কামত ফাঁকি দিয়াৰ কোনা সুযোগ দিয়া নহৈছিল, বোৱাৰীসকলে স্বামীৰ প্ৰতিটো আঘাত অপমান সহ্য কৰিব লগা হৈছিল। আদেশ বা কথাৰ হেৰফেৰ হ'লেই মাৰ খাবলগীয়া হৈছিল। অতি কম বয়সতেই অৰ্থাৎ প্ৰেমৰ বতৰ অহাৰ আগতেই স্বামীৰ ঘৰলৈ যাব লগা হৈছিল। কামৰ বোজাত প্ৰেমৰ অনুভূতি উপলব্ধি কৰিবলৈ যেন আহৰিয়ে নাপাইছিল। পুৰুষ শাসিত সমাজত পুৰুষকেন্দ্ৰিক সামাজিক মূল্যবোধ তথা সংস্কাৰৰ ওচৰত নাৰীৰ অসহায় আত্মসমৰ্পণৰ নিৰ্মম ছবিখন নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে নিৰ্মোহভাৱে অংকন কৰিছে। পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ বিবাহিত নাৰীৰ জীৱনযাত্ৰাৰ স্বৰূপ উদ্‌ঘাটন কৰিছে উমাৰ বৌয়েকৰ জৰিয়তে।

গাঁৱৰ মানুহবোৰৰো খেতিয়ক মনোবৃত্তিৰ আৰু পঢ়াশুনাৰ প্ৰতি কোনো ধাউতি নাই। উমাই হৈছে ঘৰখনৰ একমাত্ৰ শিক্ষিতা ছোৱালী। কিন্তু ঘৰৰ মানুহে উচ্চ শিক্ষাৰ বাবে আগ্ৰহ দেখুৱাৰ পৰিবৰ্ত্তে সোনকালে বিয়া দিয়াৰহে সপোন দেখি আছে।

গাঁৱৰ স্কুলৰ পৰিস্থিতিৰ চিত্ৰও গল্পটিত ফুটি উঠিছে। উমা আৰু ললিতৰ লগত প্ৰীতিও ২ মাইল দূৰত থকা প্ৰাথমিক বিদ্যালয় চাবলৈ গৈছে। স্কুল ঘৰটো ভাঙি চিঙি গৈছে। ল'ৰা-ছোৱালী বহিবলৈ ভাল ডেস্ক-বেঞ্চ নাই। শিক্ষকো নামত দুজনহে, তাকো এজন প্ৰায়েই অনুপস্থিত থাকে।

গল্পটোত নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গভীৰ আশাবাদ প্ৰতিফলিত হৈছে। বিভিন্ন ধৰণৰ সমস্যাৰাজি উত্থাপন কৰিছে যদিও উমা আৰু প্ৰীতিৰ কথোপকথনৰ যোগেদি তাৰ সমাধানৰ ইংগিতো দাঙি ধৰিছে। এই কথোপকথনতে সু-স্পষ্ট হৈছে আদৰ্শবাদী ভাৱধাৰা। এই আদৰ্শবাদী, বক্তব্যধৰ্মী কথোপকথনৰ ফলত গল্পটোৰ শিল্পগুণ অৱনমিত হোৱা বুলি প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱাই উল্লেখ কৰিছে—

"এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত গল্পৰ শেষৰফালে গাঁৱৰ সহজ-সৰল সমাজখনৰ প্ৰতি নগৰীয়া মানুহৰ অৱহেলা, সমাজৰ উচ্চ মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীটোৰ মানসিক সংকীৰ্ণতা প্ৰীতি আৰু উমা নামৰ কলেজীয়া ছাত্ৰী দুগৰাকীৰ মুখেদি আদৰ্শবাদৰ কথা অতি পোনপটীয়াকৈ প্ৰকাশ কৰা হৈছে। বৰহোগাঞিৰ গল্পত বহু সময়ত আদৰ্শবাদৰ বক্তব্য ইমানেই স্পষ্ট হৈ উঠে যে, যাৰ ফলত গল্পই শিল্প সৌন্দৰ্য হেৰুৱায় আৰু বক্তব্যৰ প্ৰচাৰধৰ্মী হৈ পৰে। এটা উৎকৃষ্ট গল্প যদিও গল্পটোৰ শেষৰ অংশ অতিমাত্ৰা বক্তব্যগন্ধী হোৱাৰ বাবে ইয়াৰ সৌন্দৰ্য বহু পৰিমানে ম্লান হৈ পৰিল।

কিন্তু এনে হোৱাৰ অন্তৰালত গল্পকাৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গভীৰ আশাবাদী, সমাজ সচেতন, দায়বদ্ধ মনটোৱে আত্মপ্ৰকাশ কৰা বুলি ভাবিব পাৰি। নহ'লেনো গল্পকাৰে ৰঙাবেলিৰ উজ্বল পোহৰৰ উপমাৰে গল্পটোৰ সামৰণি মাৰেনে? ই জানো চৰম আশাবাদ নহয়? হয়। প্ৰগতিশীল, মাৰ্ক্সীয় সমাজবাদৰ আদৰ্শেৰে উজ্জীৱিত গল্পকাৰৰ ভৱিষ্যতৰ ওপৰত থকা আস্থা আৰু তাৰ বাবে গল্পকাৰ হিচাপে সমাজলৈ থাকিবলগীয়া দায়বদ্ধতাই ক্ৰিয়া কৰিছে বুলি ভাবিব পাৰি।

চুটিগল্প হিচাপে বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' এক পৰম্পৰাগত শৈলীৰে ৰচিত আধুনিক, প্ৰগতিশীল মনোভংগীৰ চুটিগল্প। গল্পটোৰ বিশ্লেষণত দুই এটা ত্ৰুটি দৃষ্টিগোচৰ হ'লেও আধুনিক অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ ইতিহাসত ই বিশেষ আসন পাবৰ যোগ্য। গল্পটোত যেনেদৰে গ্ৰাম্য সমাজ জীৱন জীৱন্ত তথা চিত্ৰাকৰ্ষক ৰূপত ফুটি ওলাইছে, তেনেকৈ মুখ্য চৰিত্ৰ উমাৰ নাৰীবাদী দৃষ্টিভংগীয়েও গল্পটোক এক মৰ্যাদা প্ৰদান কৰিছে। গতিকে বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পৰ ভিতৰত এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত গল্পটোৰ নাম নিঃসন্দেহে ল'ব পাৰি।

৬.৪ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পটোৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এগৰাকী অগ্ৰণী গল্পকাৰ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ "এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত" এটা অন্যতম গল্প। মূলতঃ মধ্যবিত্ত জীৱন চৰ্যাক লৈ ৰচিত গল্পবোৰত ৰূপায়িত চৰিত্ৰবোৰ বিবিধ সমস্যাৰ জৰ্জৰিত মধ্যবিত্তীয় জীৱন পৰিক্ৰমাই তেওঁৰ গল্পত স্থান লাভ কৰিছে। " If the reader is not interested in and sympathetic with the people of the story, he certainly will not care what happens to them no matter how exciting the even's take place, no matter how vivid the descriptions, no matter how clear the expositions– Richard Summers. Richard Summers— এ চৰিত্ৰ সন্দৰ্ভত যিখিনি কথা কৈছিল, সেইখিনিৰ আঁত ধৰি ক'ব পাৰি যে নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' গল্পটোত অংকিত চৰিত্ৰসমূহে পাঠকৰ হৃদয়ত নিজৰ সাঁচ বহুৱাবলৈ সক্ষম হৈছে। যিহেতু চৰিত্ৰসমূহে পাঠকৰ হৃদয়ত বিশেষ ঠাইৰ অধিকাৰ লাভ কৰিব পৰা বা গল্পকাৰে চৰিত্ৰৰ কাৰ্যাৱলীৰ জৰিয়তে পাঠকক পতিয়নযোগ্য কৰি তোলাতে চৰিত্ৰৰ সাৰ্থকতা বুলি Richard Summers এ কৈছে, গতিকে 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' গল্পটোৰ চৰিত্ৰসমূহৰ চিত্ৰণ সাৰ্থক হৈছে। কিয়নো, গল্পৰ যি দুটা মুখ্য চৰিত্ৰ অৰ্থাৎ উমা আৰু প্ৰীতিৰ কাৰ্যাৱলী যিধৰণে পাঠকৰ বাবে পতিয়ণ নিয়াব পাৰিছে, ঠিক তেনেদৰে উমাৰ বৌয়েক চম্পায়ো পাঠকৰ সহানুভূতি আদায় কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। গতিকে তলত 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত' গল্পটোৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ সম্পৰ্কে থুলমূলকৈ আলোচনা কৰা হ'ল—

উমা গাঁৱৰে এগৰাকী শিক্ষিতা ছোৱালী। সৰুৰে পৰা গাঁৱলীয়া পৰিৱেশত ডাঙৰ-দীঘল হৈছে। কিন্তু সৌভাগ্যক্রমে তাই স্নাতক উত্তীর্ণ মাষ্টৰ ভিনীয়েকে তাইৰ ঘৰৰ প্ৰবল আপত্তি থকাৰ পিছতো স্নাতক পৰ্যায়লৈকে পঢ়া-শুনা কৰোৱায়। উমা যে কেৱল এগৰাকী শিক্ষিত ছোৱালী তেনে নহয় বৰঞ্চ এগৰাকী বহল উদাৰ মনোভাৱৰ আদৰ্শবাদী ছোৱালীও। দৰিদ্ৰতা আৰু অনগ্ৰসৰ সমাজ ব্যৱস্থাই কোঙা কৰি পেলোৱা বিৰূপ প্ৰভাৱ তাই স্বচাক্ষুসে দেখি উদ্বিগ্ন হৈ পৰিছে। চহৰৰ হোষ্টেলত থাকিও উমাই কোনোদিনে যৌৱনৰ ৰঙীন সপোনত মগ্ন হৈ পৰা নাই। দৰিদ্ৰতাই কোঙা কৰা পৰিয়ালটোত একমাত্ৰ ভায়েকক তাই শিক্ষাৰে মানুহ কৰাৰ সপোন দেখে। উমা চৰিত্ৰটোৰ জৰিয়তে বাস্তৱিক জ্ঞান, ত্যাগ, উদাৰতা, বোধশক্তি, প্ৰগতিকামী চিন্তাধাৰাৰ সফল পৰিস্ফূৰণ ঘটিছে। তদুপৰি উমা গাঁৱৰ শিক্ষিতা নতুন নাৰী, তাইৰ মাজত এক পৰিবৰ্তনকামী সংস্কাৰকামী মানসিকতাৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে।

প্ৰীতি গল্পটোৰ আন এটি উল্লেখযোগ্য চৰিত্ৰ। প্ৰীতি নগৰীয়া শিক্ষিতা ছোৱালী। চহৰৰ আভিজাত্য পৰিয়ালত সুখ স্বাচ্ছন্দত ডাঙৰ হোৱা প্ৰীতি অভাৱ কি চিনি নাপায়। বি.এছ.চিৰ এনথ্ৰ'পলজিৰ এগৰাকী ভাল ছাত্ৰী প্ৰীতিয়ে একেটা হোষ্টেলৰে বান্ধৱী উমাৰ গাৱৰ ঘৰলৈ যায়। তাতেই প্ৰীতিয়ে গাঁওৰ কঠোৰ বাস্তৱতাৰ সৈতে পৰিচয় হয়। সাহিত্যিকে বৰ্ণনা কৰা সৌন্দৰ্যময় গাঁৱৰ শোভা উপভোগ কৰিবলৈ গৈ কদৰ্যপৰিৱেশৰ সৈতে চিনাকি হয়, সহজসৰল গাঁওবাসীৰ বিপৰীতে কাজিয়া পেচাল, কুৎসা ৰটনাত নিমজ্জিত মানুহ দেখি কাল্পনিক গাঁৱৰ প্ৰতিচ্ছবি ধূলিসাৎ হয়। তাইৰ চকুত উন্মোচিত হৈছে ভাবনাৰ এক বিপৰীত ছবি। অনুন্নত গাঁৱৰ প্ৰতিচ্ছবিয়ে গাঁও সম্পৰ্কে থকা তাইৰ ধাৰণাক নস্যাৎ কৰিছে। উমাহঁতৰ মৰমৰ বাহিৰে, প্ৰীতিয়ে সন্মুখীন হোৱা প্ৰতিটো বিষয়ে তাইক মাথো হতাশ কৰিছিল। একমাত্ৰ প্ৰীতিয়ে আবিস্কাৰ কৰিছিল উমাৰ বৌয়েকৰ দুখজনক জীৱন যাত্ৰা। সেইগৰাকী বৌৰ প্ৰতি প্ৰীতিয়ে পোষণ কৰিছিল অকৃত্ৰিম স্নেহ। এনথ্ৰ'পলজিৰ তথ্য বিচাৰি গৈ বহু অভিজ্ঞতাৰ সঞ্চয় কৰা প্ৰীতিয়ে কয়— "সপোনৰ পিছত সাৰ পাই আমি কঠোৰ বাস্তৱৰ সন্মুখীন হ'ব লগাত পৰো—"। গল্পকাৰে প্ৰীতি চৰিত্ৰটো অংকনেৰে উচ্চবিত্তৰ দৃষ্টিৰে সমাজখন দেখুৱাইছে। এনে শ্ৰেণীটেৰে গাঁও সম্পৰ্কে কৰা ধাৰণা, উচ্চ বিত্তৰ সৈতে নিম্নবিত্তৰ পাৰ্থক্য দেখুৱাবলৈ চেষ্টা কৰিছে।

উমাৰ বৌয়েক গল্পটিৰ আন এক উল্লেখযোগ্য চিত্ৰ। চৰিত্ৰটি গৌণ যদিও পাঠকৰ হৃদয়ত ৰেখাপাত কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বয়সত উমাতকৈ সৰু হাঁহিমুখীয়া, সহজ-সৰল নাৰীচৰিত্ৰা বৌয়েক পুৰুষ শাসিত সমাজখনৰ অৱদামিত, শোষিত, নিৰ্যাতিত গ্ৰাম্য নাৰীৰ প্ৰতিভূ। অশিক্ষিত এই শ্ৰেণীৰ নাৰীয়ে কাহিলি পুৱাৰেপৰা ৰাতি দুপৰলৈ গেবাৰি খাটি থাকিলেও কাৰোপৰা সহানুভূতি নাপায়। স্বামীৰ পৰাও মৰম ভালপোৱাৰ বিপৰীতে পদে-পদে চৰ ভুকুটোহে পায়। সামান্য কথাত তাই গোৰ

লাঠি খাই জীৱন পাৰ কৰিছিল। অথচ কোনো কথাতে কেতিয়াও ওজৰ-আপত্তি পোৱা নোপোৱা, অনবৰতে হাঁহিটো মুখত লৈ থকা কোমল অন্তৰৰ মানুহগৰাকীক চৰিত্ৰ অংকনেৰে গল্পকাৰে গ্ৰাম্য সমাজৰ অৱহেলিত, অশিক্ষিত, বঞ্চিত নাৰী জাতিটোক প্ৰতীকাত্মকভাৱে উপস্থাপন কৰিছে। পুৰুষ প্ৰধান সমাজখনত বিবাহিতা নাৰীৰ জীৱনযাত্ৰাৰ স্বৰূপটোও চম্পাৰ জৰিয়তে উদ্‌ঘাটন কৰা হৈছে। উমাৰ বৌয়েকৰ অশিক্ষিত বিবাহিত গ্ৰাম্য নাৰীৰ আত্মমৰ্যাদাবোধ, আত্মসন্মানবোধ, ব্যক্তিস্বাধীনতা আদিক স্বামীগৃহত মূল্যহীন কৰি পেলোৱা হয়।

গল্পটিৰ আন এক চৰিত্ৰ হৈছে উমাৰ বৰমাকৰ চৰিত্ৰটি। গ্ৰাম্য সমাজত অশিক্ষিত হ'লেও প্ৰতাপশালী মহিলাৰ শাৰীত পেলাব পাৰি। তেওঁ মুখচোকা, কাজিয়া পেচালত আগবঢ়াবিধৰ। উমাৰ বৰমাক শিক্ষিত-অশিক্ষিত দুয়োটা চামৰ মাজতে তাল মিলাই চলিব পৰা চৰিত্ৰ। নিজে অশিক্ষিত হ'লেও গ্ৰাম্য সমাজত বসবাস কৰিলেও শিক্ষিত জোঁৱায়েক আৰু শিক্ষিতা জীয়ৰীৰ সংস্পৰ্শত থাকি তেওঁ দুয়োটা সম্পৰ্ক মিলাবলৈ শিকিছে। তথাপিও বেছি বয়সলৈ ছোৱালী বিয়া নিদিয়াকৈ থকা কথাটোৱে তেওঁৰ মনত চিন্তাৰ বাহ সাজিছে। এফালে সমাজৰ ভয় আনফালে মাতৃ হৃদয়ৰ চিন্তা দুয়োটাই তেওঁৰ চৰিত্ৰত প্ৰকাশ হৈছে।

ললিত নামৰ চৰিত্ৰটোৰ মাজেৰে গাঁৱলীয়া অশিক্ষিত ডেকাৰ চিত্ৰ ফুটি ওলাইছে। সহজ-সৰল, যৌৱন প্ৰাপ্ত ডেকা ললিতে উমাৰ বান্ধৱী প্ৰীতিক গাঁৱৰ পুখুৰীত বিভিন্ন ধৰণে সাতুৰি দেখুৱাইছিল। তাইৰ বাবে দুই-এটা ভাল বস্তু বিচাৰি আনিছিল। এগৰাকী যুৱতীক দেখিলে এজন ডেকাই যি যৌনসুলভ কৰ্ম কৰে, ললিত চৰিত্ৰটি তাৰে প্ৰতিবিম্ব আছিল।

ললিতৰ ককায়েক এজন পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজৰ প্ৰতিভু। পত্নীৰ প্ৰতি থাকিবলগীয়া বিশেষ মৰমভাৱ তেওঁৰ চৰিত্ৰত দেখা নাযায়। তাৰ বিপৰীতে বিচৰা বস্তু দিয়াত সামান্য হীন-দেৰি হ'লেই পত্নীক মাৰ শোধাবলৈ অকনো কুণ্ঠাবোধ নকৰে।

গল্পটোত উমাৰ বৰদেউতাকৰ প্ৰসংগত অৱতাৰণা হৈছে যদিও বিশেষ কাৰ্য উল্লেখ নাই। তেনেকৈ উমাৰ ভাতৃ অৱনীচন্দ্ৰ চৌধুৰী এজন সৰু পাঠশালাত পঢ়া ল'ৰা। সি বৰ লাজুক আৰু নিৰ্জু স্বভাৱৰ। তাৰ প্ৰতি উমাৰ মৰম আৰু দায়িত্ববোধে গল্পটোত প্ৰকাশ পাইছে। ইয়াৰোপৰি দুৰ্পতি (দ্ৰৌপদী) আৰু চানামাকো নামেৰে চুটি শিশু চৰিত্ৰয়ো অৱতাৰণা কৰা হৈছে।

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা নিসন্দেহে ক'ব পাৰি যে গল্পটোৰ চৰিত্ৰসমূহৰ দ্বাৰা বৰগোহাঞিয়ে চৰিত্ৰৰ মনঃস্তাত্ত্বিক দিশটোক প্ৰতিফলন ঘটোৱাত বিশেষভাৱে সফল হৈছে। চৰিত্ৰসমূহৰ দ্বাৰা বৰগোহাঞিয়ে সমকালীন সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰৰ বিশেষকৈ নাৰীৰ জীৱন আৰু মানসিকতা, তেওঁলোকৰ সমস্যা, যন্ত্ৰণা সম্ভাৱনাক জীৱন্ত ৰূপত

প্ৰকাশ কৰিছে উমা, প্ৰীতি, চম্পা, বৰমা, চৰিত্ৰ কেইটিৰ জৰিয়তে। তেওঁলোকৰ জীৱনৰ দুৰ্দশা আৰু যন্ত্ৰণা অতি সহৃদয়তাৰে চিত্ৰিত কৰিছে।

৬.৫ এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত গল্পটোত নাৰীৰ স্থান আৰু নাৰী মনঃস্তত্ব

নিৰুপমা বৰগোহাঞি এগৰাকী নাৰীবাদী লেখিকা। তেওঁৰ প্ৰতিটো ৰচনাৰাজিৰ চৰিত্ৰসমূহ অধ্যয়ন কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁৰ নাৰী চৰিত্ৰসমূহে জীৱনত যথেষ্ট সংঘৰ্ষ কৰিব লগা হৈছে। নাৰীৰ সামাজিক অৱস্থান, অৰ্থনৈতিক অৱস্থান, ৰাজনৈতিক অৱস্থানক বৰগোহাঞিয়ে অতি সুন্দৰভাবে প্ৰতিফলিত কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্যই হৈছে নাৰীৰ মনস্তত্বৰ প্ৰকাশ। গল্পবোৰত আধুনিক শিক্ষিতা নাৰীৰো স্বৰূপ সুন্দৰকৈ প্ৰতিভাত হৈছে। 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পিছত নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ এটা অন্যতম গল্প। গল্পটোত উমা, প্ৰীতি, উমাৰ বৌয়েক, বৰমাক আৰু মাকৰ জৰিয়তে সমাজত নাৰীৰ স্থান তথা নাৰী মনস্তত্বৰ প্ৰতিফলন ঘটা দেখা যায়।

প্ৰীতি আৰু উমাই দুখন সমাজক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। প্ৰীতিয়ে উচ্চ সমাজক আৰু উমাই নিম্ন সমাজক। এই নিম্ন সমাজখনৰ অৰ্থনৈতিক দুৰৱস্থাৰ দৰেই নাৰী সমাজখনো নিপীড়িত গাঁৱলৈ গৈয়ে প্ৰীতিয়ে উন্মোচিত কৰিছে ভাবনাৰ এক বিপৰীত ছবি। প্ৰীতিৰ দৃষ্টিৰে চিত্ৰায়িত হৈছে জীৱন্ত এখন নিৰ্মোহ ছবি। উমাহঁতৰ ঘৰত থকা কেইদিন তাই সন্মুখীন হোৱা প্ৰতিটো বিষয়ে আচলতে তাইক হতাশ কৰিছিল; একমাত্ৰ উমাহঁতৰ মৰমৰ বাহিৰে। প্ৰীতিৰ জৰিয়তে আবিষ্কাৰ হৈছিল উমাৰ নবৌয়েকৰ দুখজনক জীৱন যাত্ৰা। গাঁৱৰ অস্বাস্থ্যকৰ, কু-সংস্কাৰেৰে পূৰ্ণ জীৱন যাত্ৰাত প্ৰীতিৰ বাবে আছিল বৌ অন্যতম আগ্ৰহৰ বিষয়। বৌয়েকক কৰা অবৰ্ণনীয় কষ্ট প্ৰীতিয়ে অনুভৱ কৰিব পাৰিছিল। নাৰী স্বাধীনতা খৰ্ব হোৱা দেখি তাই মৰ্মাহত হৈছিল। পুৰুষতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাৰ বলি হৈছিল বৌ চৰিত্ৰটো। প্ৰীতিয়ে নাৰীৰ শক্তি স্বাধীনতাৰ পোষকতা কৰিছিল বৌ-চৰিত্ৰৰ মাধ্যমেৰে। দিনৰ দিনটো কেৱল কামকে কৰি থাকিবলগীয়া হোৱা নাৰীৰ দশা পৰিবৰ্তনৰ চিন্তন প্ৰীতি চৰিত্ৰৰ মাজত প্ৰতিবাদ হৈছে। ব্যক্তিবাদী নাৰীবাদৰ দৃষ্টিভংগীয়ে প্ৰীতিয়ে নাগৰিক হিচাপে নাৰীয়ে পূৰ্ণ স্বাধীনতা পেৱাটো বিচাৰিছিল।

নিম্ন সমাজখনৰ অৰ্থনৈতিক দুৰৱস্থাৰ দৰেই নাৰী সমাজখনো নিপীড়িত। উমাৰ বৌয়েকেই তাৰ জ্বলন্ত প্ৰমাণ। উমাৰ বৌয়েকৰ পুৱাৰ পৰা দুপৰ নিশালৈ যন্ত্ৰৱৎ কাম কৰিও স্বামীৰ ঘৰৰ কাৰোৰে সহানুভূতি লাভ নকৰে। বেমাৰ আজাৰতো কোনোৰে পতিয়ন যাব নোখোজে। আনকি স্বামীয়েও ওলোটা মাৰ কিলহে শোধায়। দৰাচলতে উমা ভাৰতীয় নাৰীৰ সহনশীলতাৰ প্ৰতিভূ। অহৰহ কাম কৰি কৰি যন্ত্ৰলৈ পৰিণত হোৱা এগৰাকী গ্ৰাম্য বোৱাৰীৰ প্ৰতিনিধি। তেওঁলোকৰ জীৱন যেন আনৰ বাবে উৎসৰ্গিত। গল্পটো অধ্যয়ন কৰিলে দেখা যায় যে উমাৰ বৌয়েকৰ চৰিত্ৰটো শাৰীৰিক-

মানসিক দুয়োটা নির্যাতনৰ বলি হৈছে। তেওঁৰ ক্ষেত্ৰত নাৰী স্বাধীনতা বোলা কথাষাৰ অৰ্থহীন। প্ৰগতিবাদী চেতনাৰ পৰা সম্পূৰ্ণ দূৰত। এই ক্ষেত্ৰত শিক্ষাহীনতাই মুখ্য ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। বৌয়েকে ঠাণ্ডাতো কিয় বেছি কাপোৰ পিন্ধা নাই তাৰ উত্তৰত উমাই বোৱাৰী মানুহৰ কামৰ ব্যস্ততাৰ বাবে গৰম কাপোৰৰ প্ৰয়োজন নহয় বুলি কৈছিল। তদুপৰি প্ৰীতিয়ে আমেৰিকাৰ ছোৱালীবোৰে নিজে দৰা পচন্দ কৰি বিয়া কৰাই বুলি কোৱাত বৌৰ প্ৰত্যুত্তৰত এগৰাকী পৰম্পৰাগত নাৰীৰ বৈশিষ্ট্য তেওঁৰ চিন্তাত ফুটি উঠিছিল। উমাৰ দৃষ্টিত বৌয়েকৰ জীৱনৰ অন্তঃ সাৰশূণ্যতা ধৰা পৰিছিল। যন্ত্ৰৰ দৰে কাম কৰা বৌয়েকে যেন প্ৰেম শব্দটোৰ অৰ্থকে হৃদয়ংগম কৰিব নোৱাৰে। সহ্যৰ প্ৰতিভূ বৌয়েকে কোনো প্ৰেক্ষাপটতে কোনো কথাৰ প্ৰতিবাদ কৰা দেখা পোৱা নাযায়। বিয়া হৈ আহিছে যেতিয়া স্বামী আৰু স্বামীগৃহৰ সকলোকে শুশ্ৰূষা কৰাটো এগৰাকী নাৰীৰ কৰ্তব্য বুলি ভাবি লৈছে। জন ষ্টুৱাৰ্ট মিল কথিত শ্বাশ্বত নাৰীৰ যোগ্য প্ৰতিনিধি উমাৰ বৌয়েক। উমাৰ বৌৰ চৰিত্ৰটোৰ পৰাই গাঁৱলীয়া সমাজখনত নাৰীৰ নিম্ন স্থানৰ উমান পোৱা যায়। তদুপৰি পুৰুষশাসিত সমাজখনত নাৰীক মানৱীয় সত্বা বুলি ভবাৰ যেন একোৱেই নাছিল। কম বয়সীয়া ছোৱালী এজনীক বিয়া পাতি আনি দিনৰ দিনটো কামত বোজা দি ৰাতি হ'লে পুৰুষৰ কামনাৰ সংগী হোৱাৰ বাহিৰে আৰু যদি কিবা আছিল সৰু সৰু কথাতে কৰা নিৰ্যাতন। উল্লেখযোগ্য যে গল্পটোত গল্পকাৰে বৌৱেকৰ যোগেদি যিদৰে নিৰ্যাতন ভোগ কৰি থকা নাৰীৰ প্ৰতিচ্ছবি দাঙি ধৰিছে, সিয়ে যেনেকৈ সমাজত নাৰীৰ স্থান প্ৰতিফলিত কৰিছে, ঠিক তেনেকৈ কথা-বাৰ্তাত প্ৰগতিশীল, সমাজবাদী, নাৰীবাদী মনটোকো স্পষ্ট কৰি তুলিছে।

গল্পটোৰ আন এটি চৰিত্ৰ উমাৰ যোগেদি নাৰীবাদী চিন্তাধাৰাই প্ৰকাশ লাভ কৰিছে বুলি ক'ব পাৰি। উমাই তাইৰ গাঁৱৰ ৰুঢ় বাস্তৱৰ কথা জানিও তাই কেৱল ইতিবাচক দিশটোৰ প্ৰতি মনোযোগ দিছিল। উমাই গাঁৱৰ নৈসৰ্গিক শোভাত মোহিত হৈ প্ৰতিদিনেই নতুনত্ব লাভ কৰা প্ৰসংগ উত্থাপন কৰোঁতে প্ৰীতিয়ে কৈছিল— "তোৰ কঠোৰ মনোবলক ধন্যবাদ নিদি নোৱৰো উমা,— এই ৰূপৰ কুৱলীৰ তলত লুকাই থকা বিৰাট কৰ্দৃতাৰ কথা জানিও যি অসাৰ সৌন্দৰ্যত আত্মহাৰা হৈ থাকিব পাৰে।" প্ৰীতিৰ বক্তব্যৰ দ্বাৰা উমাৰ নিৰ্মোহ দৃষ্টিভংগীৰ বিপৰীতে তাইৰ সৌন্দৰ্যপিয়াসী মনৰ পৰিচয় পাৱা যায়। উমা চৰিত্ৰটিৰ মাজেৰে সমাজৰ নিৰ্মোহ বাস্তৱতা প্ৰকাশ পাইছে। "প্ৰীতি, কৃষক-বনুৱাৰ প্ৰতি মোৰ ভালপোৱা আছেনে নাই, তাক তোৰ আগত প্ৰমাণ কৰিবলৈ নোখোজো। কিন্তু এইটো গৌৰৱেৰেই স্বীকাৰ কৰিবলৈ আপত্তি নাই যে সেই 'ইণ্ডিভিজুৱেল' আদৰ্শবাদটোৰ অবাস্তৱতাখিনিৰ ওপৰত মোৰ অলপো বিশ্বাস নাই। সদায়ে তোক মই কওঁ— ভাঙি উবলি যোৱা বস্তু এটা অ'ত-ত'ত অলপ অচৰপ মেৰামতি কৰিলে নচলে। তাক ভাঙি নতুনকৈ গঢ়ি লোৱাৰ বাহিৰে আন পথত আস্থা নাই মোৰ....।" উমাৰ বক্তব্যই সমাজবাদী নাৰীৰ চেতনাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। মাৰ্ক্সীয়

ধাৰণাৰো ইংগিত উমাৰ বক্তব্যত অন্তৰ্নিহিত হৈ আছে। উমাই আকৌ কৈছিল এনেকুৱা কেইজনমান আদৰ্শবান শিক্ষিত ডেকা-গাভৰুৰ সন্ধান পোৱা যাবনে যি বি.এ, এম.এ পাছ কৰাৰ পিছত নিজৰ ব্যক্তিগত সপোন নেওচা দি গাঁৱৰ উন্নতিৰ হ'কৈ কাম কৰিবলৈ গাঁৱলৈ উভতি আহিব? উমাই উপলব্ধি কৰিছিল প্ৰচলিত শিক্ষা ব্যৱস্থাই তেনে শিক্ষা অথবা প্ৰেৰণা কাকো নিদিয়ে। "গাঁৱলৈ আমাৰ শিক্ষিতসকল আহিবই লাগিব— কিন্তু তাৰ পথটো একাত্মক প্ৰচেষ্টাৰ নহয়, সামূহিক প্ৰচেষ্টাৰহে।" —উমাৰ কথাৰ মাজেৰে সমাজবাদী নাৰীবাদৰ আদৰ্শ প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। প্ৰচলিত অন্তঃসাৰশূণ্য শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰতি উমাই ক্ষোভ আৰু আস্থাহীনতাক অকপটে প্ৰকাশ কৰিব পাৰিছে— "এই শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ ওপৰত অকণো আস্থা নাই মোৰ। আমাৰ স্কুল-কলেজীয়া শিক্ষাই কাৰ মনক কিমান শিক্ষিত কৰে জানিবলৈ বাকী নাই।" শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিবৰ্তনৰ পক্ষপাতী উমা। উমাই বিশ্বাস কৰে শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ আমূল পৰিবৰ্তনেহে মানুহৰ মানসিকতাৰ পৰিবৰ্তন কৰিব আৰু সেই পৰিৱৰ্তনেহে প্ৰকৃতাৰ্থত দেশৰ প্ৰকৃত বিকাশ সম্ভৱ কৰি তুলিব। আদৰ্শবাদক বিশেষ গুৰুত্ব দি গল্পকাৰে ৰচনা কৰা গল্পটোত উমাই বিচাৰে সমাজৰ আমূল পৰিৱৰ্তন সমাজবাদী নাৰীবাদৰ চেতনাৰ বাণীয়ে যেন তাই উদ্বুদ্ধ "সপোন দেখো কেনেকৈ এই সৌন্দৰ্যৰ কুঁৱলীৰ আৱৰণ ভেদ কৰি তাৰ তলত লুকাই থকা মলিনতা আঁতৰাই, স্বাস্থ্যৱান সুখী শিক্ষিত কৰি তুলিম, অকল বৌৰ নহয়, দেশৰ সকলোবোৰ বোৱাৰীকে নতুন জীৱনৰ, যৌৱনৰ পোহৰত উদ্ভাসিত কৰি তুলিম, যেতিয়া আৰু প্ৰেম নাম শুনি আচৰিত হৈ চাই থাকিবলগীয়া নহ'ব। সেই দেশ গঢ়াৰ বাবে সাজু কৰিছো নিজৰ— য'ত নহ'ব সামান্য কাজিয়াক লৈ মোকৰ্দমাৰ সূত্ৰপাত....।" 'নতুন নাৰী'ৰ চেতনাৰে নতুন সমাজ গঢ়াৰ সপোন দেখা উমাৰ মাজত আধুনিক নাৰী ভাবনা বিদ্যমান। আধুনিক চিন্তা-চেতনাৰে পুষ্ট উমাৰ মাজত যিদৰে আধুনিক নাৰী ভাবনা বিদ্যমান, সেইদৰে প্ৰীতিও আধুনিক।

উল্লেখযোগ্য যে গল্পটোত গল্পকাৰে উমাৰ বৌৱেকৰ যোগেদি যিদৰে নিৰ্যাতন ভোগ কৰি থকা নাৰীৰ প্ৰতিচ্ছবি দাঙি ধৰিছে, সিয়ে যেনেকৈ সমাজত নাৰীৰ স্থান প্ৰতিফলিত কৰিছে, ঠিক তেনেকৈ কথা-বাৰ্তাত প্ৰগতিশীল সমাজবাদী, নাৰীবাদী মনটোকো স্পষ্ট কৰি তুলিছে। আচলতে শিক্ষা-দীক্ষাৰ পোহৰে উমাৰ মনটো প্ৰসাৰিত কৰিছে। তাই সমাজৰ দুৰৱস্থা, ৰক্ষণশীলতা, কু-সংস্কাৰৰ ছবি দাঙি ধৰি আধুনিকতাবাদী, সমাজ দায়বদ্ধ শাৰীৰ পৰিচয় দিছে। ঠিক কেনেকৈ বৌয়েক, ডাঙৰ মা (বৰমা)ক আৰু মাকৰ সম্পূৰ্ণ পৰম্পৰাগত নাৰী চৰিত্ৰ। আনহাতে পৰম্পৰাগত সাঁচত অংকণ কৰা উমাৰ বৌয়েকৰ চৰিত্ৰটোত গল্পকাৰে সহজ-সৰল এগৰাকী নাৰীৰ চৰিত্ৰ অংকন কৰিছে। যি অশিক্ষা, দৰিদ্ৰতা আৰু পৰম্পৰাৰ হেঁচাত নিজৰ আবেগ অনুভূতিখিনিও বুজিবলৈ সক্ষম নহয়। কিন্তু উমাই প্ৰতিগৰাকী পৰম্পৰাগত সাঁচত গঢ়া নাৰীৰে স্বৰূপ চিনে, তেওঁলোকৰ মানসিকতা বুজে। তাই সপোন দেখে প্ৰতিগৰাকী নাৰীৰ মানসিকতাৰ

উন্নতিৰ, সুশিক্ষাৰ লগতে মানবীয় সত্বা হিচাপে মান-অভিমান, খং ৰাগ, মৰম-আদৰ, প্ৰেম-ভালপোৱা আদি আৱেগ-অনুভূতিবোৰ বিকশিত হৈ নাৰী-পুৰুষ, শিশু বৃদ্ধ সকলোৱে সমভাৱে সমাজত জীয়াই থকাৰ। উমাৰ বক্তব্যই সমাজৰ নাৰী-পুৰুষৰ সকলোৰে উন্নতিৰ কথাকে তুলি ধৰিছে। গতিকে উমাৰ যোগেদি গল্পকাৰে নাৰীবাদী চিন্তাধাৰাই প্ৰকাশ কৰিছে।

এনেদৰেই নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ সৃষ্টিৰাজি তথা চুটিগল্পৰ মাধ্যমেৰে সমাজৰ নিপীড়িত পুৰুষৰ সমান মাৰ্যাদাৰ পৰা বঞ্চিত নাৰীৰ কষ্টকৰ জীৱন সংগ্ৰামৰ চিত্ৰ পোৱা যায়।

৬.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

সামৰণিত ক'ব পাৰি যে, নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ চুটিগল্পত নাৰীচেতনা সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ পাই উঠিছে। অসমীয়া চুটিগল্পত সচেতনভাবে ধৰা পৰা নিৰুপমা বৰগোহাঞি এগৰাকী অন্যতম লেখিকা। পুৰুষপ্ৰধান সমাজখনত নাৰীৰ বিভিন্ন সমস্যা আৰু অসুবিধাসমূহক লেখিকাই কৌশলেৰে চুটিগল্পত উপস্থাপন কৰিছে। চৰিত্ৰ-চিত্ৰণতো নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে নিজৰ দক্ষতা দেখুৱাব পাৰিছে। প্ৰতিটো চৰিত্ৰৰ মাজেৰে তেওঁ সামাজিক সমস্যা উদঙাই দি চৰিত্ৰৰ মাজেৰেই সমাধানৰ উপায় দিছে। উমা চৰিত্ৰটোৰ জৰিয়তে যেন সমাজৰ সকলো বোৱাৰীৰে দুৰ্দশা পৰিবৰ্তনৰ সপোন দেখিছে। গল্পটোত লেখিকাৰ সমাজচেতনা আৰু আশাবাদ জিলিকি উঠিছে। সমালোচক বিশেষে গল্পটো আমনিদায়ক বৰ্ণনা বহুল, বক্তব্যধৰ্মী বুলি অভিহিত কৰিলেও ইয়াত বৰগোহাঞিৰ জীৱন আদৰ্শ বাস্তৱ সচেতন দৃষ্টিভংগী বলিষ্ঠভাৱে প্ৰকাশ পাইছে। গল্পৰ জৰিয়তে তেওঁ যেন উত্থাপন কৰিব বিচাৰিছে এই সমাজখনত নাৰীৰ ইচ্ছা-অনিচ্ছা, ৰুচি-অভিৰুচি, পচন্দ-অপচন্দ তথা ব্যক্তিগত মতামতৰ কোনো গুৰুত্ব নাই। বৰগোহাঞি সদায়ে এক পৰিবৰ্তনকামী, মুক্তিকামী স্পৃহাৰে গল্প ৰচনা কৰা দেখা যায়। উচ্চতৰ মূল্যবোধ, উচ্চতৰ সমাজ, উচ্চতৰ জীৱনৰ সপোনে তেওঁক অহৰহ খেদি ফুৰিছে। সেয়ে তেওঁ আশাবাদী গল্পকাৰ। 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পটোৰ জৰিয়তেও এই আশাপদ প্ৰতিফলিত হৈছে। তেওঁৰ গল্পৰ মূল্যায়ণ সমকালৰ সমাজ-জীৱন, ব্যক্তিজীৱন, নাৰী জীৱন নাৰীবাদী চেতনাৰ লগতে অসমীয়া চুটিগল্পৰ অনেক দিশ পোহৰলৈ আনিছে।

৬.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পটোৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণত নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে কিদৰে দক্ষতা দেখুৱাইছে আলোচনা কৰক।

২। নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পটিৰ এক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

৩। গল্পটিৰ চৰিত্ৰ সমূহৰ জৰিয়তে সমাজত নাৰীৰ স্থান তথা নাৰীৰ মনৰ ভাব কিদৰে প্ৰতিফলিত হৈছে ফহিয়াই লিখা।

৪। 'এনথ্ৰ'পলজিৰ সপোনৰ পাছত' গল্পটোত উমাৰ বৌয়েকৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ পোৱা নাৰীমনস্তত্বৰ চমু আলোচনা কৰা।

৬.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১। বৰগোহাঞি, নিৰুপমা ঃ নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ গল্প সমগ্ৰ

২। বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ ঃ অসমীয়া চুটিগল্প অধ্যয়ন

৩। বৰগোহাঞি, হোমেন ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (৬ষ্ঠ খণ্ড)

৪। গোস্বামী, ত্ৰৈলোক্যনাথ ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য, বাণী প্ৰকাশ, ২০১৩

৫। বৰা, হেম ঃ অসমীয়া সাহিত্যলৈ মহিলা লেখকৰ অৱদান

৬। ঠাকুৰ প্ৰাপ্তি ঃ ৰামধেনুৰ চুটিগল্প

৭। শইকীয়া প্ৰদীপ ঃ নাৰী যুগে যুগে, সুদৰ্শন প্ৰকাশ, প্ৰথম প্ৰকাশ, ১৯৮৭

*****

সপ্তম বিভাগ
ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

৭.১ ভূমিকা (Introduction)
৭.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৭.৩ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ পৰিচয়
৭.৪ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য
৭.৫ সাৰাংশ (Summing Up)
৭.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৭.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৭.১ ভূমিকা (Introduction)

ৰামেধনু যুগৰ পৰা উত্তৰ ৰামধেনু যুগলৈকে নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে গল্প ৰচনাৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যক এক বিশিষ্ট আসনত প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া এজন অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ। প্ৰায় চাৰিটা দশকৰ অধিক কাল গল্প ৰচনাৰ সৈতে জড়িত শইকীয়াৰ গল্প সংখ্যগত দিশৰ পৰা চহকী হোৱাৰ লগতে গুণগত দিশৰ পৰাও চহকী। গল্প কৌশলৰ দিশত অতি সচেতন শইকীয়াৰ সকলোবোৰ গল্পই কম বেছি পৰিমাণে ৰসোতীৰ্ণ হৈ উঠিছে। মানুহ আৰু মানুহৰ চৰিত্ৰক অতি সূক্ষ্মভাৱে গল্পত তুলি ধৰা শইকীয়াদেৱে দৈনন্দিন তুচ্চাতিতুচ্চ জীৱনচৰ্যাৰ মাজতে ঘটা সাধাৰণ ঘটনাবোৰক প্ৰাণৱন্ত ৰূপত উপস্থাপন কৰিছে। নিম্ন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ দুখ-কষ্ট, নাৰী-মনস্তত্ব, চহৰীয়া জীৱনৰ বিভিন্ন সমস্যা, আদিক গল্পত তুলি ধৰা ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াই বিদেশী পটভূমিতো গল্প ৰচনা কৰিছিল। সমাজৰ বাস্তৱ ছবিক কল্পনাৰ ৰহন সানি চিত্ৰিত কৰা গল্পসমূহে পাঠকৰ মনত ৰসৰ সঞ্চাৰ কৰিব পাৰে। গল্পসমূহৰ কথাবস্তু যিদৰে আটিল, তেনেদৰে কাৰিকৰীভাৱেও কৌশলপূৰ্ণ।

এই অধ্যায়ত ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত প্ৰকাশ পোৱা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰা হ'ব। লগতে ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ চমু পৰিচয় লাভ কৰাৰ লগতে অসমীয়া সাহিত্যলৈ শইকীয়াদেৱৰ অৱদানৰ বিষয়েও কিছু ধাৰণা প্ৰদান কৰা হ'ব।

৭.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- অসমৰ বিশিষ্ট গল্পকাৰ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ চমু পৰিচয় লাভ কৰিব পাৰিব;

- ৰামধেনু যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব;
- ভবেন্দ্রনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ প্রধান বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰি তেওঁৰ গল্পৰ কৌশলৰ বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- গল্পকাৰ হিচাপে ভবেন্দ্রনাথ শহীকয়াৰ মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব।

৭.৩ ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়াৰ পৰিচয়

অসমীয়া সাহিত্যলৈ নিজৰ অনন্য সৃষ্টিৰাজিৰে যুগজয়ী মাত্রা প্রদান কৰা সাহিত্যিক ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়া প্রখ্যাত ৰামধেনু যুগৰ অন্যতম স্রষ্টা। এই প্রথিতযশা সাহিত্যিকজনৰ জন্ম হৈছিল ১৯৩২ চনৰ ২০ ফেব্রুৱাৰী তাৰিখে। নগাঁও জিলাৰ ফৌজদাৰী পট্টিত জন্মগ্রহণ কৰা শইকীয়াৰ পিতৃ আছিল বিদুৰ চন্দ্র শইকীয়া আৰু মাতৃ চম্বাবালা শইকীয়া। ১৯৪৮ চনত ষ্টাৰ মাৰ্কসহ প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হৈ কটন মহাবিদ্যালয়ত ভৰ্তি হয় আৰু ১৯৫২ চনৰ পদাৰ্থ বিজ্ঞানত সন্মান সহ বি.এচ.চি. পাছ কৰে।তাৰ পিছত ১৯৫৫-১৯৫৬ চনত কলিকতাৰ প্রেচিডেন্সি কলেজৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞানৰ এম.এচ.চি. ডিগ্রী লাভ কৰে। ১৯৬১ চনত তেখেতে লণ্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ডক্টৰেট ডিগ্রী লাভ কৰে। তদুপৰি লণ্ডনৰে ‘ইম্পেৰিয়েল কলেজ অৱ চাইন্স এণ্ড টেকন’লজী’ৰপৰা ডিপ্লমাও লাভ কৰে।

কলিকতাত শিক্ষা গ্রহণ কৰাৰ পাছতে ১৯৫৬ চনত ১৬ আগষ্ট তাৰিখে শিৱসাগৰ মহাবিদ্যালয়ত পদাৰ্থ বিজ্ঞান বিষয়ৰ শিক্ষক হিচাপে যোগদান কৰে। পিছত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত প্রায় এবছৰকাল ডেমষ্ট্রেটৰ হিচাপেও কৰ্মৰত হয়। পাছত লণ্ডন বিশ্ববিদ্যালয়ত গৱেষণা কাম সম্পূৰ্ণ কৰি আহি ১৯৬১ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা বিজ্ঞান বিষয়ত শিক্ষক হিচাপে যোগদান কৰে। ১৯৬৯ চনত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পাঠ্যপুথি প্রস্তুত আৰু সমবায় সমিতিৰ সচিবৰূপে নিযুক্ত হয় আৰু ১৯৭৯ চনলৈকে তেওঁ সেই পদত কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ চাকৰি ত্যাগ কৰি তেখেতে কেইবছৰমানৰ বাবে ভাৰতীয় ৰেলৱেৰ উত্তৰ পূব মণ্ডলৰ মহাপ্রবন্ধক হিচাপেও সেৱা আগবঢ়ায়। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ পযেকীয়া আলোচনী ‘প্রান্তিক’ আৰু শিশু আলোচনী ‘সঁফুৰা’ সম্পাদনাৰ দায়িত্ব গ্রহণ কৰে।

স্কুলীয়া জীৱনৰ পৰাই সাহিত্য ৰচনাত মনোনিৱেশ কৰা ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়াদেৱে গল্প, উপন্যাস, শিশু সাহিত্য, আত্মজীৱনী, প্রবন্ধ, ভ্রাম্যমাণ নাটক, অনাতাঁৰ নাটক, চলচিত্র আদিৰে অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিক চহকী কৰি থৈ গৈছে। ১৯৪৭ চনত উদয় আলোচনীত প্রকাশিত ‘পথ নিৰূপণ’ শীৰ্ষক গল্পৰ জৰিয়তে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্রকাশ কৰা শইকীয়াদেৱে ‘প্রহৰী’, ‘বৃন্দাবন’, ‘গহ্বৰ’, ‘সেন্দুৰ’, ‘শৃংখল’, ‘তৰংগ’, ‘এই বন্দৰৰ আবেলি’, ‘গল্প আৰু শিল্প’, ‘ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়াৰ শ্রেষ্ঠ গল্পঃ

পঞ্চাশৰ দশক' আদি বিভিন্ন চুটি গল্প সংকলন ৰচনা কৰিছে। ঔপন্যাসিক হিচাপেও জনপ্ৰিয় শইকীয়াৰ 'আতংকৰ শেষত', 'অন্তৰীপ', 'ৰম্যভূমি' আদি তেখেতৰ উল্লেখযোগ্য উপন্যাস। সঁফুৰা নামৰ জনপ্ৰিয় শিশু আলোচনীৰ সম্পাদক শইকীয়াদেৱে 'তোমালোকৰ ভাল হওঁক', 'পদ্যৰ ধেমালি', 'মহাদুষ্টৰ দুষ্টবুদ্ধি', 'শান্ত-শিষ্ট-হৃষ্ট-পুষ্ট-মহাদুষ্ট', 'মৰমৰ দেউতা' আদি বিভিন্ন শিশু সাহিত্যও ৰচনা কৰিছিল। 'জীৱন ৰেখা' আৰু 'জীৱন বৃত্ত' তেওঁৰ আত্মজীৱনীমূলক গ্ৰন্থ। 'শেষ পৃষ্ঠা' (প্ৰথম, দ্বিতীয়, তৃতীয় খণ্ড) ঃ সম্পাদকৰ শইকীয়াদেৱৰ প্ৰৱন্ধ সংকলন। অসমীয়া নাট্য সাহিত্যটো বিশেষ বৰঙণি আগবঢ়োৱা শইকীয়াৰ 'ৰামধেনু', 'অন্ধকূপ', 'বন্দীশাল', 'আমপালী', 'মণিকূট', 'দীনবন্ধু', 'প্ৰতিবিম্ব', 'মাধূৰি', 'সত্বৰ', 'বৃন্দাবন', 'স্বৰ্ণমালা', আদি তেখেতৰ উল্লেখযোগ্য ভ্ৰাম্যমান নাটক লগতে 'জোনাকীৰ বিয়া', 'ৰাৱণ', 'যখিনী', 'কোলাহল', 'আবেলি', 'মহানগৰ' আদি শইকীয়াৰ অনাতাঁৰ নাটক। অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ এক অন্যমাত্ৰা প্ৰদান কৰা শইকীয়াদেৱে 'সন্ধ্যাৰাগ', 'অনিৰুদ্ধ' 'অগ্নিস্নান', 'কোলাহ'ল', 'সাৰথি', 'আৱৰ্তন', 'ইতিহাস', 'কালসন্ধ্যা' (হিন্দী) আদি চলচিত্ৰ পৰিচালনা কৰিছিল। আটাইকেইখন ছবিয়েই কলাসন্মত ছবি হিচাপে উচ্চ প্ৰশংসিত। 'অগ্নিস্নান'ৰ চিত্ৰনাট্যই সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ৰ শ্ৰেষ্ঠ চিত্ৰনাট্যৰ সন্মান লাভ কৰে। 'কালসন্ধ্যা'ৰ বাহিৰে আন কেইখন ছবিয়ে শ্ৰেষ্ঠ আঞ্চলিক ভাষাৰ ৰজত কমল বঁটা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

এনেদৰে বিভিন্ন সাহিত্যৰে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভৰাঁল চহকী কৰি থৈ যোৱা শইকীয়াদেৱে ১৯৭৩ চনত সাহিত্য কৰ্মৰ বাবে অসম প্ৰকাশন পৰিষদ বঁটা, 'শৃংখল' গল্পপুথিৰ বাবে ১৯৭৬ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা, ১৯৯০ চনত অসম উপত্যকা বঁটা, ২০০০ চনত শংকৰদেৱ বঁটা লাভ কৰে। ২০০৩ চনৰ ১৩ আগষ্ট তাৰিখে দুৰাৰোগ্য ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ এইজনা স্বনামধন্য সাহিত্যিক, চলচিত্ৰ পৰিচালকে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে।

৭.৪ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

ৰামধেনু যুগৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ ড° ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ এটা প্ৰসিদ্ধ নাম। ১৯৪৭ চনত 'উদয়' আলোচনীত প্ৰকাশিত 'পথ নিৰূপণ' শীৰ্ষক গল্পৰ জৰিয়তে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰা শইকীয়াদেৱে ৰামধেনু যুগৰ পৰা সাম্প্ৰতিককাললৈকে নিৰৱচ্ছিন্নভাৱে গল্প ৰচনা কৰিছিল। সংখ্যাগত আৰু গুণগত দুয়ো দিশৰ পৰা চহকী ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ বিষয়ে প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱাই মন্তব্য প্ৰদান কৰিছে যে "শইকীয়াৰ গল্প পূৰ্বৰ আৱাহন যুগৰ চুটিগল্পৰ বিস্তাৰিত ৰূপ"। আৱাহন যুগৰ গল্পতকৈ অৱশ্যে শইকীয়াৰ গল্প আছিল কল্পনাৰ সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ শক্তিৰ দ্বাৰা আৱেষ্টিত তথা কলাসন্মত। তাৰোপৰি ব্যঞ্জনা আৰু বৰ্ণনাৰ চাতুৰ্যই তেখেতৰ গল্পক অনন্য মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে।

ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে হোমেন বৰগোহাঞিদেৱে মন্তব্য কৰি কৈছে— "ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পত অসমীয়া চুটিগল্পৰ পৰম্পৰাবাদী ধাৰাই এক বিৰল পূৰ্ণতা লাভ কৰিছে।" শইকীয়াৰ গল্পত প্ৰধানকৈ কাহিনীৰ গুৰুত্ব বেছি। তেখেতৰ গল্পৰ কাহিনী গঠনৰ কৌশল অতুলনীয়। অনেক সৰু সৰু ঘটনাৰ সহায়ত শইকীয়াই গল্পৰ কেন্দ্ৰীয় ঘটনাটো অধিক স্পষ্ট আৰু উজ্জ্বল কৰি তোলে। এই ক্ষেত্ৰত মহেন্দ্ৰ বৰাই মন্তব্য কৰিছে যে 'ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত আছে ডিটেইলছ'ৰ ধাৰ নিছিনা স্ফুৰণ। সত্যজিৎ ৰায়ৰ ছবি চাই যিটো সোৱাদ পোৱা যায়; ডিটেইলছৰ অন্যতম কাৰুকাৰ্যৰ বাবে ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্প পঢ়ি পোৱা যায় একেটা সোৱাদ একেটা কাৰণতে।" শইকীয়াদেৰ প্ৰহৰী, বানপ্ৰস্থ, গহ্বৰ আদি গল্পত কাহিনীয়ে গুৰুত্ব লাভ কৰিছে। তাৰোপৰি ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত পৰম্পৰাবাদী গল্পৰ দৰে আদি, মধ্য, অন্ত স্পষ্ট। তেখেতৰ ঢোৰাসাপ, এন্দুৰ আদি গল্পত এই তিনিটা স্তৰ পৰিলক্ষিত হৈছে।

চৰিত্ৰৰ নাটকীয় ভংগী আৰু পুংখানুপুংখ বৰ্ণনাৰ চমক উপস্থাপন শইকীয়াৰ গল্পৰ এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য। চৰিত্ৰ পৰিস্থিতি খুটি নাটিৰ বৰ্ণনাৰে তেওঁৰ গল্পই পাঠকৰ মনত গল্পৰ লগত একাত্মিকতা গঢ়াত সহায় কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে গংগাস্নান গল্পত চন্দ্ৰাই পূজা চাবলৈ বা পূৰ্বপৰিচিত প্ৰভাতক লগ পাই আহি ঘৰত সন্মুখীন হোৱা সমস্যাৰ বৰ্ণনা দিওঁতে লেখকে তাইৰ ফুৰিবলৈ যোৱা কাপোৰযোৰ সলাই আলনাত জাপি থোৱাৰ ভংগী পাহৰা নাই। সৰু সৰু কথা বা খুটি নাটিৰ প্ৰতি এনে মনোযোগে তেওঁৰ গল্পত এক অনন্য সৌন্দৰ্য প্ৰদান কৰে।

পৰিস্থিতিৰ শ্লেষ শইকীয়াৰ প্ৰায়বোৰ গল্পত দেখা যায়। তেখেতৰ গল্পৰ শেষত এনে এটা শ্লেষ থাকে যাৰ ফলত পাঠকে এক সুকীয়া তৃপ্তি লাভ কৰে। তেখেতৰ 'আকাশ' গল্পত তাৰ সুন্দৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। 'আকাশ' গল্পত জ্যোতিময় চৌধুৰীৰ জীয়েক পাপৰিৰ এজন সুপাত্ৰৰ লগত বিয়া ঠিক হৈছিল। কিন্তু তেওঁৰ পত্নী তৃপ্তিৰ নামত এখন বেনামী চিঠি আহিল যে দৰাৰ হেনো বান্ধৱীৰ সীমা সংখ্যা নাই। ৰাতি চৌধুৰীৰ চকুত টোপনি নাই। তেওঁ পুৰণি দিনলৈ মনত পেলায় যে বিয়াৰ আগেয়ে তেওঁৰ হৃদয়ৰ আকাশতো অনেক নক্ষত্ৰই ভিৰ কৰিছিল। সিবোৰ কেতিয়াবাই স্তিমিত হৈ গ'ল। বিয়াৰ পিছত তৃপ্তিক লৈয়ে তেওঁ সুখী। এনেবোৰ কথা হৈয়ে থাকে। তৃপ্তিয়েও এবাৰ সাৰ পোৱাৰ পিছত টোপনি যাব পৰা নাছিল। চৌধুৰীয়ে তেওঁক সান্ত্বনা দিব বিচাৰিছিল। তৃপ্তিয়েও ইতিমধ্যে অনুৰূপ সিদ্ধান্তলৈ আহিল আৰু ফুটাই কলে— 'এনেবোৰ কথা হৈয়ে থাকে। তৃপ্তিৰ সহজ সিদ্ধান্তই চৌধুৰীৰ বাবে এক নতুন সমস্যাৰ সৃষ্টি কৰিলে। পৰিস্থিতিৰ শ্লেষ শইকীয়াৰ এনেবোৰ গল্পৰ আধাৰ যিয়ে গল্পক এক অন্যমাত্ৰা প্ৰদান কৰে।

চৰিত্ৰৰ অন্তৰ্জগতৰ ছবি অকাঁত সিদ্ধহস্ত ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত মানুহৰ ভাৱ চিন্তাৰ অতি গভীৰ অংকন দেখা যায়। তেখেতৰ ঢোৰাসাপ, গ্ৰহণ আদি বিভিন্ন গল্পত ইয়াৰ নিদৰ্শন দেখিববলৈ পোৱা যায়। ঢোৰাসাপ গল্পত জানকীৰ অন্তৰ্জগতৰ ছবিখন অতি সুন্দৰকৈ সজাই তুলিছে। বাহিৰত জানেকী নিৰ্বিকাৰ যদিও তাইৰ মনত যি ধুমুহা বলিছে তাক গল্পকাৰে সহৃদয়তাৰে অংকন কৰিছে। চৌপাশৰ সামাজিক পৰিস্থিতি আৰু পুৰুষৰ বঞ্চনাই জানেকীক যে তলসৰা পাততকৈও সৰু বুলি ভাবিবলৈ বাধ্য কৰাইছে সেই কথা বৰ্ণনাৰ মাজেৰে দেখুৱাইছে।

সমাজ বাস্তৱতা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য। সমাজৰ উচ্চ শ্ৰেণীৰ পৰা নিম্নবৰ্গৰ সকলোৰে সুখ-দুখ, সমস্যা, মনোস্থিতি, জীৱনৰ তাড়না, আৰ্ন্তদ্বন্দ্ব গল্পত অতি সুন্দৰকৈ ফুটাই তুলিছে। ঢোৰাসাপ গল্পত যেনেকৈ গ্ৰাম্যসমাজ, গ্ৰাম্য বিবাহৰ পৰম্পৰা আদিক তুলি ধৰিছে তেনেদৰে, বানপ্ৰস্থ গল্পত চহৰীয়া জীৱন, চহৰীয়া লোকৰ ঠেক মনোবৃত্তি সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ পাইছে।

চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ দক্ষতাই শইকীয়াৰ গল্পত অধিক সজীৱতা প্ৰদান কৰিছে। গল্পৰ প্লট সাধাৰণ হ'লেও চৰিত্ৰ অনন্য আৰু অপূৰ্ব। চৰিত্ৰসমূহে কাহিনীক খামুচি ৰাখিছে আৰু হৈ পৰিছে একোটা জীয়া আৰু বাস্তৱ চৰিত্ৰ। তেওঁৰ গল্পত চৰিত্ৰ আৰু পৰিস্থিতি অভিন্ন হৈ পৰিছে। গ্ৰহণ গল্পটোত এজন বাৰ্দ্ধক্য মানুহৰ চৰিত্ৰক অতি সূক্ষ্মতাৰে উপস্থাপন কৰিছে। তেনেদৰে অসুৰ গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ ইন্দ্ৰ ৰাজবংশীৰ মানসিক দ্বন্দ্ব আৰু দ্বন্দ্বজনিত ক্ৰিয়াকলাপ অতি প্ৰত্যয়জনকভাৱে বৰ্ণিত হৈছে।

চিত্ৰধৰ্মী কথন ভংগী ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। চিত্ৰধৰ্মী কথনভংগীয়ে কাহিনীক অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। উদাহৰণস্বৰূপে সেন্দুৰ গল্পটোত ললিতাৰ চৰিত্ৰ বৰ্ণনা এনে সুন্দৰকৈ কৰা হৈছে যে পঢ়িলে এগৰাকী ন-বোৱাৰীৰ ছবি চকুৰ আগত ভাহি উঠে।

"নন্দৰ কইনাজনীৰ নাম ললিতা। গাঁৱৰ ৰ'দ-বতাহ-বৰষুণে ধুৱাই পঠিওৱা গাৰ মিঠা বৰণ, বয়সে খোপনি পোতা ভৰপূৰ দেহা, উজ্জ্বল স্বাস্থ্য। ডিঙিত তাই এডাল সোণালী ৰঙৰ মণি পিন্ধে, মণিডাল চুটি; চাদৰখন ওপৰলৈ ভালকৈ তুলি ল'লেও বাখৰ খটোৱা দুগদুগীটো চিক্‌চিক্‌কৈ জিলিকি থাকে। হাত দুখনত দুপাত-দুপাতকৈ খাৰু সোণৰ যেন লাগে। কিন্তু কেইদিনমানৰ ভিতৰতে মণিকাই আৱিষ্কাৰ কৰিলে সোণৰ নহয়, তামৰ ওপৰত সোণৰ পানী চৰোৱা। নন্দই ক'ৰপৰা এঢোপ বৰ উজ্জ্বল ৰঙৰ সেন্দুৰ যোগাৰ কৰিছে, ৰাতি পুৱা গা ধুই ললিতা পিছফালে ওলাই আহিছে। গছৰ পাতৰ কোনোবা সুৰুঙাইদি ৰাতিপুৱাৰ পোহৰ মাত্ৰ এপাহ পলাশ ফুলত পৰাহি যেন লাগে।"

ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়াৰ গল্পত উপমাই কথাবস্তুক বিশেষত্বপূৰ্ণ কৰি তোলে যাৰ ফলত অসাধাৰণ হৈ পৰে। উদাহৰণস্বৰূপে— ‘ফুলে পাতে ভৰপূৰ লতা এডাল যেন আলফুলকৈ তাইৰ গাৰ ভাজে ভাজে বগাই গৈছে।’ (ঢোৰাসাপ)

‘... তাৰ পিছত ৰ’দ ওলাইছে; সেই ৰ’দত কল্যাণীয়ে তাইৰ মনটো এজাক পোনা মাছৰ নিচিনাকৈ এৰি দিছে।’ (উপগ্ৰহ)

ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ নামকৰণো বেছ তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। শিৰোনামে সদায় কথা বস্তুৰ ইংগিত বহন কৰে। উদাহৰণস্বৰূপে ‘গ্ৰহণ’ গল্পটোত নামকৰণো বিশেষ তাৎপৰ্য বহন কৰিছে। মানুহে বৃদ্ধ অৱস্থাৰ দৰে কিছুমান অবাঞ্চিত অৱস্থা, পৰিস্থিতি অনিবাৰ্যতাতেই গ্ৰহণ কৰিব লগা হয়। গল্পটোটো নামটোৰ সাৰ্থকতা ৰক্ষা কৰিছে। তেনেদৰে ‘ঢোৰাসাপ’ নামৰ গল্পটোত জানেকীৰ ওচৰ চাপিব খোজা পুৰুষবিলাকৰ আন্তৰিকতা আছিল সাৰশূণ্য। বিহ নোহোৱা সাপৰ ফোঁচফোচনিৰ দৰে। প্ৰতিটো সম্পৰ্কক লৈ সৃষ্টি হোৱা জানেকীৰ মনৰ হেঁপাহো অৰ্থহীন। তেনেদৰে লীলাধৰে জানেকীক দিয়া চাদৰখনো তাইৰ ওচৰত পিছত মূল্যহীন হৈ পৰিছে। সেইদৰে চন্দ্ৰিকাৰ ফটো তোলা চখ, নিজৰ ফটো চাই চাই আত্মহাৰা হোৱা ৰূপো চাদৰখনৰ কাহিনী জনাৰ লগে লগে সাৰশূণ্য হৈ পৰিছে। তন্দ্ৰিকাই জানে দেখিবলৈ আপচু, বয়স হোৱা জানেকীয়ে তাইৰ একো ক্ষতি কৰিব নোৱাৰে; কিন্তু চাদৰখনৰ আৰত লুকাই থকা কাহিনীটো তাইৰ বাবে অস্বস্তিকৰ। যেন বিষ নোহোৱা ঢোৰাসাপৰ দৰে। সমগ্ৰ গল্পটোত এই ভাৱ প্ৰকাশিত হৈছে।

এনেদৰে দেখা যায় ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পত ভাষাৰ সৰলতা, পুংখানুপুংখ বৰ্ণনাশৈলী, চিত্ৰধৰ্মী কথনভংগী, চৰিত্ৰৰ প্ৰাধান্য আদি বিভিন্ন সুকীয়া বৈশিষ্ট্যই তেখেতৰ গল্পক মৌলিকতা প্ৰদান কৰে। পাঠকৰ গল্পৰ সৈতে একাত্ম হোৱাত সহায় কৰাৰ লগতে গল্পসমূহক এক বিশেষত্ব প্ৰদান কৰে। ফলত গল্প হৈ উঠে অধিক প্ৰাণৱন্ত, আকৰ্ষণীয়।

৭.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

ৰামধেনু আলোচনীৰ মাজেৰে গল্পকাৰ হিচাপে জনপ্ৰিয় হোৱা ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী বলিষ্ঠ গল্পকাৰ। প্ৰহৰী, সেন্দুৰ, শৃংখল, ঢোৰাসাপ, আকাশ, গ্ৰহণ, গহ্বৰ, মাত্ৰাবধ, বৰ্ণবোধ আদি জনপ্ৰিয় গল্পৰ গল্পকাৰ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াদেৰে গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ সকলো কথাই গভীৰভাৱে অধ্যয়ন কৰি পুংখানুপংখ বৰ্ণনাৰে কলাত্মক ৰূপ দিয়ে। এক নিজস্ব পেটাৰ্ণেৰে গল্প ৰচনা কৰা শইকীয়াৰ গল্পত সুপৰিকল্পিত আৰু উৎকণ্ঠাৰে সোৰৱা পৰিসমাপ্তিয়ে গল্পক অসাধাৰণ কৰি তোলে। সাধাৰণ পাঠকৰ বোধগম্য হোৱাকৈ সহজ-সৰল শব্দৰ প্ৰয়োগেৰে ৰচনা কৰা গল্পসমূহ

উন্নত মনিবিশিষ্ট গল্প হৈ উঠিছে। সুগভীৰ আৰু সুক্ষ্ম জীৱনবোধ বিশিষ্ট গল্পসমূহ একক অনন্য আৰু অসাধাৰণ। পটভূমি, বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ, উপস্থাপন ৰীতি, আদি সকলো দিশৰ পৰা পৰিপূৰ্ণ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পসমূহ অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ একো একোটা অমূল্য সম্পদ।

৭.৬ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ সাধাৰণ পৰিচয় দাঙি ধৰি তেওঁৰ সাহিত্যৰাজিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

২। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সমূহৰ বিষয়ে পৰ্যালোচনা কৰক।

৩। 'অসমীয়া গল্প সাহিত্যলৈ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ অৱদান'— শীৰ্ষক এটি প্ৰৱন্ধ যুগুত কৰক।

৭.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য।

*****

অষ্টম বিভাগ
ভবেন্দ্রনাথ শইকীয়াৰ ‘গ্ৰহণ’ গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠনঃ

৮.১ ভূমিকা (Introduction)
৮.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৮.৩ ভবেন্দ্র নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু
৮.৪ ভবেন্দ্রনাথ শইকীয়াৰ ‘গ্ৰহণ’ গল্পৰ আলোচনা
৮.৫ সাৰাংশ (Summing Up)
৮.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৮.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৮.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্যৰ এগৰাকী বিশিষ্ট গল্পকাৰ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া অসমীয়া সাহিত্য জগতত এটি পৰিচিত নাম। একাধাৰে গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক, নাট্যকাৰ, প্ৰবন্ধকাৰ, শিশু সাহিত্যিক, আত্মজীৱনীকাৰ, চলচ্চিত্ৰ পৰিচালক ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই অসমীয়া সাহিত্যক এক যুগজয়ী মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। ৰামধেনু আলোচনীৰ মাজেৰে গল্পসাহিত্যৰ জগতত সুপ্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰা শইকীয়াদেৱে ১৯৪৭ চনত ‘উদয়’ আলোচনীত প্ৰকাশিত ‘পথ নিৰূপণ’ শীৰ্ষক গল্পৰ জৰিয়তে গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত কুৰি শতিকাৰ শেষৰটো দশকলৈকে গল্প ৰচনাৰ ধাৰা অব্যাহত ৰাখে।

মানুহৰ জীৱনৰ সুখ-দুখ, নিসংগতাবোধ আদি বিভিন্ন বিষয়ক সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ, সহজ-সৰল ভাষা, সাৱলীল প্ৰকাশ ভংগী আৰু পুংখানুপুংখ বৰ্ণনাৰে গল্প ৰচনা কৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ ‘গ্ৰহণ’ গল্পটো তেওঁৰ এক উল্লেখযোগ্য গল্প। বিষয়বস্তু, গঠন, ভাষা আৰু বৰ্ণনাৰ বৈচিত্ৰ্যতাৰে ভৰপুৰ গল্পটোত গল্পকাৰে বয়সস্থ মানুহৰ নিসঙ্গ জগত খনৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰিছে। এই বিভাগটিত ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু, গ্ৰহণ গল্পৰ কাহিনী, চৰিত্ৰ চিত্ৰণ কলা-কৌশল আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। লগতে অসমীয়া সাহিত্য জগতলৈ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ অৱদানৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰা হৈছে।

৮.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগত ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ ‘গ্ৰহণ’ গল্পৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। এই বিভাগৰ আলোচনা অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্প সম্পৰ্কে এটা সাধাৰণ আভাস লাভ কৰিব;

- ৰামধেনু যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব;
- ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে আভাস লাভ কৰিব;
- গ্ৰহণ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা লাভ কৰিব;
- গ্ৰহণ গল্পৰ কথন-কৌশল, বৈশিষ্ট্য, চৰিত্ৰৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- গ্ৰহণ গল্পৰ মাজেৰে ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে আভাস লাভ কৰিব পাৰিব।

৮.৩ ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

মানুহৰ ছবি গল্পৰ জৰিয়তে অংকন কৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পত মানৱ জীৱনৰ সৰু বৰ সকলো ঘটনা, পৰিস্থিতিক কলাত্মক ৰূপ দি বাস্তৱ সন্মত ভাৱে তুলি ধৰা দেখা গৈছে। দৈনন্দিন তুচ্ছতিতুচ্ছ জীৱনচৰ্যাৰ মাজত ঘটা সাধাৰণ ঘটনাৰ পৰা আৰম্ভ কৰি মানুহৰ অন্তঃজগতৰ চলি থকা বিভিন্ন চিন্তা, চৰিত্ৰৰ মানসিক দ্বন্দ্ব, বিচাৰবোধক চতুৰ্থপূৰ্ণ বৰ্ণনাভংগীৰ গল্প ৰূপ দিছে। কাহিনী আৰু চৰিত্ৰৰ যোগেদি সমাজখন অতি স্পষ্ট ৰূপত তুলি ধৰিছে।

গল্পৰ যোগেদি মানুহৰ সুখ-দুখ, হাঁহি-কান্দোন, তুলি ধৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু বিশ্বজনীন। গল্পবোৰ পঢ়িলে প্ৰায় সকলো পাঠকৰে অন্তৰত ৰেখাপাত কৰে। শইকীয়াৰ এন্দুৰ গল্পটো তাৰ এক উৎকৃষ্ট উদাহৰণ। এন্দুৰ গল্পটোত শইকীয়াই এগৰাকী নিঠৰুৱা তিৰোতাই নিজৰ একমাত্ৰ পুতেকক দুৰ্ঘটনাত হেৰুৱাই কিছুদিন দুখ কৰি থকাৰ পিছত নিজৰ জৈৱিক তাড়নাৰ পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিবলগীয়া হৈছে, তাৰ বৰ্ণনা আছে। উদয় দত্তই কৈছে— “গল্পটোত মতিৰ মাকে জৈৱিক তাড়নাৰ ওচৰত পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিছে।” তাৰে বেৰ তানি ৰত্না দত্তই কৈছে— “মানুহগৰাকীৰ বাবে ‘এন্দুৰ’ৰ অতিশয্য আন একো নহয়, নিজৰ চৌপাশে মৃত্যুৰ কিলকিলনি মাত্ৰ।” জৈৱিক তাড়নাই যে মানুহৰ আচৰণবোৰ সততে নিয়ন্ত্ৰিত কৰি ৰাখে বুলি মূলসুঁতিৰ মনোবিজ্ঞানৰ ফ্ৰয়েডীয় ধাৰাত কোৱা হয়, সেই কথাষাৰেই গল্পত প্ৰতিফলিত হৈছিল। বস্তাৰ চাউল খোৱা এন্দুৰ আৰু গাত খুটখুটাই ফুৰা অদ্ভুত এন্দুৰ— কোনোটোকে মতিৰ মাকে ভাল পোৱা নাই। মতিৰ মাকৰ মৃত্যুবিমুখ কি এই ফ্ৰয়েডকথিত জৈৱিক তাড়না? ক্ষুধা নিবৃত্তৰ তাড়না? তাৰ ইংগিত আছে— মতিৰ মাকৰ বস্তাৰ চাউল শেষ। মৌন আকাংক্ষা? তাৰো ইংগিত আছে— গাত তেওঁৰ এক অদ্ভুত এন্দুৰৰ খুটখুটনি। সন্তান-কামনা? গল্পতো আছে তাৰো ইংগিত— ‘অন্তত এটা মতিৰ কাৰণে।’ (এন্দুৰ, গল্প আৰু শিল্প, ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়া, সম্পাদনা হৃদয়ানন্দ গগৈ)।

সাধাৰণ লোকৰ জীৱনৰ গল্পত উপস্থাপন কৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই তেখেতৰ আন আন গল্পতো সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈছে। এন্দুৰৰ নায়িকা

এগৰাকী এজনী তেনেই দুবেলা-দুমুঠি খাব নোৱাৰা সাধাৰণ স্তৰৰ মহিলা। তেনেদৰে 'নাটৰৰ'ত এঞ্জেলা ৰে' নামৰ মডেল গৰাকী তেনেকুৱা এগৰাকী মডেল যাৰ দুবেলা দুমুঠি খাবলৈ নাটে। সৰুতে পলিঅ' হোৱা বাবে ভৰিত সামান্য খুত ৰৈ যোৱা বাবে শেষত তাইক চিত্ৰশিলৰ ছাত্ৰৰ সন্মুখত মডেল হোৱাৰ চাকৰিৰ পৰাও আতৰাই দিয়া হৈছে আৰু তাই চৰম দাৰিদ্ৰলৈ গুচি গৈছে।

গল্পৰ জৰিয়তে সমাজৰ বাস্তৱ ছবিক প্ৰতিফলিত কৰা ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্প 'বৰ্ণনা' এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ আগবাঢ়িছে এটা নাদক কেন্দ্ৰ কৰি। ক্ষিপ্ৰ নগৰীকৰণৰ ফলত নাদটোৰ চৌপাশৰ জুপুৰীটোৰ পূৰ্বৰ প্ৰায় সকলোখিনি মানুহ ভাগ ভাগ ঠাই ঠাই হয়। নতুন মানুহখিনিৰ লগত দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ লোক হিচাপে ৰৈ যায় বৰ্ণনাহঁতৰ ভগা ঘৰখন। জন্মৰে পৰা ত্ৰিশ বছৰ বয়সলৈ বৰ্ণনা এটা পৰিৱৰ্তনৰ সাক্ষী। তেওঁৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ নিসংগতা আৰু বেদনা, ভনীয়েকৰ সুখী দাম্পত্য জীৱন আৰু মাতৃ-ৰূপৰ বিপৰীতে আৰু ভাতৃপ্ৰতীম ডেকা কেইজনমানৰ সংস্পৰ্শত স্পষ্ট হৈ উঠিছে। নিসংগতা আৰু বেদনা সহিব নোৱাৰি তেওঁ এদিন নাদটোত জপিয়াই আত্মহত্যা কৰিলে। তেইশ বছৰ পাছত তেতিয়াহে নাদটোৰ বোকা তোলা হ'ল। দেখা গ'ল— যিবোৰ বস্তু উঠিল সেইবোৰ নগৰীকৰণে অনা পৰিৱৰ্তনৰে সাক্ষ্য প্ৰমাণ।

শইকীয়াৰ বৈবাহিক জীৱনত নাতিবৃহৎ সংঘাত। স্বামী-স্ত্ৰী মনোজগত বৰ্ণনাৰ সিদ্ধহস্ত। 'বতৰৰ' গল্পত বিষয়বস্তুত প্ৰায়ে স্বামী-স্ত্ৰীৰ মানসিক স্থিতি, ভাব-অনুভূতি প্ৰকাশিত হৈছে। উদাহৰণস্বৰূপে, 'বালিভোজ' নামৰ গল্পত স্বামী স্ত্ৰীৰ মাজৰ সংঘাত, সম্পৰ্কৰ আঁৰৰ সত্য; শ্লেষাঘাতৰ সহায়ত একোটা সংঘাতক প্ৰোজ্জল কৰি তোলে। তেনেদৰে 'আকাশ' গল্পত এখন বেনামী চিঠিয়ে জ্যোতিৰ্ময় চৌধুৰী আৰু পত্নী তৃপ্তিৰ মাজত এক সমস্যা সৃষ্টি কৰি চৌধুৰীৰ মনত পত্নীৰ প্ৰতি সন্দেহৰ জন্ম দিছে।

সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনৰ ছবি দাঙি ধৰা ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ 'প্ৰহৰী' এটি উৎকৃষ্ট গল্প। ৰজনী মাষ্টৰ আৰু পত্নী ভাগ্যৱতীৰ জীৱনৰ সংঘাত গল্পটোৰ মূল উপজীব্য। এঘাৰ বছৰ পাঠশালা স্কুলৰ চাকৰি কৰাৰ পিছত হৃদয়হীন আৰু অবিবেচনক মানুহৰ কামত পৰি ৰজনী মাষ্টৰৰ চাকৰিটো যোৱাৰ পিছতে ঘৰখনলৈ অহা দুৰ্যোগ আৰু এটা দুটাকৈ তিনিটা সন্তানৰ জন্মৰ পিছতে মৃত্য হোৱা ৰজনী মাষ্টৰৰ জীৱন যন্ত্ৰণা অধিক ঘনীভূত কৰি তুলিছে। বহুদিনৰ অন্তত ভাগ্যৱতীৰ পুনৰ এটি নিশা নামৰ কন্যা সন্তান জন্ম হৈছে। কিন্তু চতুৰ্থ সন্তান নিশাই ভাগ্যৱতী আৰু ৰজনী মাষ্টৰৰ জীৱনলৈ যি আশা, সুখ আৰু শান্তিৰ ৰেঙনি দেখুৱাইছে, সিও অকালতে ম্লান হৈ গ'ল। ভাগ্যৱতী নামটোৰে যেন অৰ্থৰ এক ব্যঞ্জনা প্ৰকাশ কৰিছে। সেইদৰে নিশা আৰু জোনালী নামৰ দুই বান্ধবীৰ নাম দুটাৰ ব্যঞ্জনা বহন কৰিছে। ধনী ঘৰৰ ছোৱালী জোনালীৰ জীৱন জোনাক উজ্বল হৈয়ে ৰ'ল। দিবাকৰ আহিছিল নিশাৰ জীৱনলৈ।

কিন্তু নিশাৰ জীৱনবেশে পোহৰাবলৈ নোৱাৰিলে। নিশা আঁতৰি গ'ল ইহ সংসাৰৰ পৰা চিৰদিনলৈ। আৰু ভাগ্যৱতী যেন হৈ ৰ'ল জীৱনৰ দুখ, দৰিদ্ৰ, পীড়াৰ প্ৰহৰীস্বৰূপ।

উপেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাই কৈছে— 'শইকীয়া অসমীয়া মধ্যবিত্ত সমাজৰ, বিশেষকৈ নিম্ন মধ্যবিত্ত জীৱনৰ শ্ৰেষ্ঠ ভাষ্যকাৰ। এই জীৱনক তেওঁ নিচেই ওচৰৰ পৰা নিৰীক্ষণ কৰিছে। সাধাৰণ, নিম্নবৰ্গৰ মানুহৰ দুখ-কষ্ট, বয়সস্থ মানুহৰ নিসংগতাবোধ, সামৰিক অবিচাৰত পিষ্ট নৰ-নাৰীৰ দুৰ্দশা আৰু সংসাৰৰ তাড়নাত খোপনি হেৰুওৱা মানুহৰ বেদনা আৰু আৰ্তি শইীকয়াৰ গল্পত মূৰ্ত হৈ উঠিছে।' নাৰীৰ ভাব-অনুভূতিক অতি নিখুঁতকৈ উপস্থাপন কৰা তেখেতৰ গল্পত নাৰীক বিষয়বস্তু হিচাপে লোৱা দেখা যায়। বানপ্ৰস্থ গল্পত সাম্প্ৰতিক সামাজিক পৰিপ্ৰেক্ষিতত নগৰত চাকৰণী খাটি উভটি যোৱা দুজনী ছোৱালীৰ দুৰ্ভোগ আৰু আৰ্তি ওচৰৰ পৰা নিৰীক্ষণ কৰি ৰূপায়িত কৰিছে। তেনেদৰে 'বৰ্ণবোধ' গল্পটো নগৰৰ চাকৰ খটা তিনিটা ল'ৰা-ছোৱালীক লৈ ৰচনা কৰিছে।

'শৃংখল' গল্পটো শইকীয়াৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠগল্প। নীলকান্তৰ মৃত্যুৰ পিছত চাৰিটা ল'ৰা-ছোৱালীৰ সৈতে অতি কষ্টেৰে জীৱন কটোৱা অম্বিকা, নীলকান্তৰ বন্ধু কালিদাসক লৈ গল্পটো ৰচনা কৰিছে। মনস্তাত্বিক হেঁচা প্ৰকাশ পোৱা গল্পটোৰ কালিদাস লগত থকা হ'লে অম্বিকাই পাৰকেইটা নেবেচিলেহেঁতেন। পাৰ কিনিবলৈ অহা ডেকাকেইজন নাটকীয় উপলক্ষ্য মাথোন— Deus ex machina. মৃত্য নাটকীয় শ্লেষাথাচোৰ শইকীয়াই গল্পটো মনোৰম কৰি তুলিছে।

মানুহৰ জীৱনৰ বাস্তৱক গল্পৰূপ দিয়া শইকীয়াই বাৰ্ধক্যৰ ৰূঢ় বাস্তৱক অতি মৰ্মস্পৰ্শীভাৱে 'গ্ৰহণ' গল্পটোত উপস্থাপন কৰিছে। সকলোৰে বাবে অবাঞ্চনীয় অনাকাংক্ষিত বাৰ্দ্ধক্যই আনি দিয়া নিসংগতা আৰু কাৰুণ্য গল্পটোত প্ৰতিফলিত হৈছে।

ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই বিদেশী পটভূমিৰো ভালেকেইটা গল্প ৰচনা কৰিছে। তাৰ ভিতৰত 'গহ্বৰ', 'বন্দৰৰ আবেলি', 'নাটঘৰ' অতি উল্লেখযোগ্য গল্প। 'গহ্বৰ' গল্পৰ জৰিয়তে বৰ্ণ বৈষম্যৰ ভয়াৰহতাক মিঃ পিয়েনাৰৰ যোগেদি প্ৰকাশ কৰিছে। মিঃ পিয়েনাৰ নামৰ মানুহজনৰ হৃদপিণ্ডটো বিকল হোৱাৰ উপক্ৰম দেখি ক'লা ছালৰ মানুহ মিঃ স্মিথৰ হৃদপিণ্ডটো উঠাই আনি মিঃ পিয়েনাৰৰ বুকুত বহুৱাই দিয়া হ'ল। য'ত ক'লা ছালৰ মানুহক ঘৃণা কৰা হয়, সেই সমাজৰে বগাছালৰ মানুহে জীৱন লাভ কৰিলে ক'লা ছালৰ মানুহৰ কলিজাৰে। মিঃ স্মিথৰ পত্নীয়ে যি স্বামীৰ মৃত্যু বেদনা লৈ জীয়াই আছে, তেওঁ মিঃ পিয়েনাৰৰ বুকুত মূৰ গুজি স্বামী স্মিথৰ কলিজাৰ ধপধপনিটো শুনিবলৈ ব্যাকুল হৈ পৰিছে। আনহাতে ক'লা মানুহক ঘৃণা কৰা মিঃ পিয়েনাৰৰ পত্নী মিচেছ পিয়েনাৰে ক'লা ছালৰ লোক মিঃ স্মিথৰ কলিজা বুকুত বহুৱাৰ বাবে স্বামীক পূৰ্বৰ দৰে আপোনাভাৱে ল'ব পৰা নাই। গল্পটোত মানুহৰ জীৱনৰ এক গভীৰ সত্য পোহৰলৈ অনা হৈছে। মানুহৰ গাৰ ৰং যিয়েই নহওঁক, মানুহ-মানুহেই। প্ৰকল্প দেশ,

সকলো জাতৰ মানুহৰ অনুভূতি একেই। এই একক অনুভূতিৰ বাৰ্তাটোৱেই গহ্বৰ গল্পৰ বক্তব্য।

এনেদৰে ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই মানুহৰ জীৱনক গভীৰ বাবে পৰ্যবেক্ষণ কৰি খুটি-নাটি বৰ্ণনাৰ পয়োভৰেৰে গল্পৰূপ দিছে। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয় হিচাপে বাছি লৈছে কেৰাণী, সৰু সুৰা বেপাৰ কৰি খোৱা মানুহ, আনৰ ঘৰত কাম কৰা মানুহ, ল'ৰা-ছোৱালী, যুতি খোৱা শ্ৰমিক শ্ৰেণীক। নিম্ন মধ্যবিত্ত সমাজৰ দুখ দুৰ্দশা, প্ৰেম-অপ্ৰেম আদিক অতি সুক্ষ্মভাৱে গল্পত তুলি ধৰিছে। বিচিত্ৰ বিষয়বস্তুৰে বাস্তৱ জীৱনক গল্পত অৰ্থপূৰ্ণ কৰাত সজাই তোলা শইকীয়াৰ গল্পসমূহে পাঠকক আকৰ্ষিত কৰে।

৮.৪ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ ‘গ্ৰহণ’ গল্পৰ আলোচনা

ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ বহুবোৰ সাৰ্থক সৃষ্টিৰ ভিতৰত ‘গ্ৰহণ’ গল্পটো অন্যতম। বিষয়বস্তুৰ গভীৰতা, কথা বস্তুৰ সযত্ন গাঁথনি, গভীৰ জীৱনবোধৰে সিক্ত ‘গ্ৰহণ’ গল্পটোৱে সহজেই পাঠকৰ চিত্তাকৰ্ষণ কৰিব পাৰে। গল্পটো বৃদ্ধৰ মনস্তত্ত্বক লৈ লিখা এটি সাৰ্থক গল্প। নীৰেন নামৰ এজন অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষৰ বৃদ্ধাৱস্থাৰ মানসিক দৃষ্টিভংগী আৰু অলেখ-অসুখ চিন্তাৰ স্ফূৰণ গল্পটোত দেখিবলৈ পোৱা গৈছে। মানুহৰ জীৱনলৈ বাৰ্ধক্য আহে অনিবাৰ্যভাৱে। জীৱন যেতিয়া সক্ষম হৈ থাকে, তেতিয়া মানুহে স্বপ্ন দেখে। কিন্তু অনাকাংক্ষিত হ'লেও যেতিয়া বাৰ্ধক্য আহে, তেতিয়া মানুহ সমাজৰ বাবে, পৰিচিত মানুহৰ বাবে, আনকি নিজৰ সন্তান-সন্ততিৰ বাবেও অবাঞ্চনীয় হৈ পৰে। গল্পটোত সকলোৰে বাবে অবাঞ্চিত হৈ পৰা এজন বৃদ্ধৰ নিসংগতাবোধৰ যন্ত্ৰণাক অতি সাৱলীলভাৱে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ নায়ক নীৰেনে গোটেই জীৱন সচেতনতা অৱলম্বন কৰিছিল যে তেওঁ যেতিয়া বৃদ্ধ হ'ব, তেতিয়া তেওঁ কাকো বিৰক্ত কৰি নোতোলে। কাৰণ জীৱনৰ বাস্তৱ অভিজ্ঞতাৰপৰা এই কথা উপলব্ধি কৰিছে, যে যিকোনো মানুহেই বাৰ্ধক্যৰ বাবে যেতিয়া অকৰ্মণ্য হৈ পৰে, তেতিয়া নিজে এৰি অহা অতীতৰ স্মৃতিকথা আৰু জীৱনত আৰ্জিত অভিজ্ঞতাবোৰ আনৰ আগত ব্যক্ত কৰাৰ প্ৰতি অত্যন্ত আগ্ৰহী হৈ পৰে। এই ক্ষেত্ৰত ঘন বুঢ়াই কিদৰে ঘৰৰ আগেদি যোৱা মানুহক মাতি আনি ঘৰত বহুৱাই লৈ ঘণ্টাৰ পিছত ঘণ্টা এৰি অহা অতীতৰ কথা আৰু জীৱনৰ অভিজ্ঞতাৰ কথা কৈ কৈ মানুহক বিৰক্ত কৰিছিল; সেই প্ৰসংগত নীৰেনে সুঁৱৰিছে। বৃদ্ধ নীৰেনৰ পুত্ৰ-কন্যা হ'ল অতুল আৰু গীতা। গল্পটোৰ প্ৰথমেই কথক নিৰেনে কৈছে— ‘ইহঁতে মোক বুৰ্বক বুলি ভাবে হ'বলা।’ ইয়াত ইহঁতে বুলি অতুল আৰু গীতাৰ কথা কৈছে। গল্পটোত অতুল আৰু গীতাৰ লগত তেওঁৰ ঘৰত প্ৰৱেশ ঘটা এহাল যুৱক-যুৱতী যাৰ নাম সুবোধ আৰু অনু। কিন্তু পুৰণিকলীয়া হ'লেও কাকো আমনি নকৰোঁ বুলি সংকল্পবদ্ধ হ'লেও বা নিজ পুত্ৰ কন্যাই পিতৃক সহজ-সৰল, বেঙা-বুৰ্বক বুলি ভাবিলেও ঘৰত ঘটি থকা কাৰবাৰবিলাক বৃদ্ধ নীৰেনৰ চকুৰ আঁৰ হৈ

নাথাকিল। এই সন্দৰ্ভত নীৰেন অৰ্থাৎ কথকে মন্তব্য কৰিছে যে— "এই যে এদিন গীতাই আহি মোক কলেহি। 'দেউতা, এখেত সুবোধ দাদা, মই যে আপোনাক কৈছিলোঁ— মোৰ লগৰ সুৰভিহঁতৰ'— ইত্যাদি ইত্যাদি। কিন্তু মই যে হাঁহি হাঁহি সুবোধক সম্ভাষণ জনালোঁ, সেইটো কথাত গীতাই চাগে ভাবিলে— দেউতাতো সহজ-সৰল, বেঙা, বুৰ্বক মানুহ; চিনাকি কৰি দিয়াৰ কামটো বাকী আছিল, কৰি থলোঁ, লেথা মৰিলে; দেউতাই এইবোৰ কথা লৈ মগজ ঘোলা নকৰে। কিন্তু আচলতে মই ইমান বুৰ্বক নহওঁ। মই চালাক মানুহ। মই ঠিক বুজিলোঁ— এই যে ঘৰখনলৈ সুবোধ আহিল, তাৰ মানে এটা লেঠা আহিল।"

অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ নীৰেনৰ চকুৰ সন্মুখতে তেওঁৰ ঘৰখন যুৱক-যুৱতীৰ আড্ডাস্থলীলৈ পৰিৱৰ্তিত হ'ল। ক্ৰমশঃ সেই আড্ডাস্থলীৰ পৰিৱেশ নিবিড় আৰু ঘনিষ্ঠ হৈ পৰাও তেওঁ প্ৰত্যক্ষ নকৰাকৈ নাথাকিল। পাছলৈ বৃদ্ধ নীৰেনে মনে মনে বহি থকাটোত অতুল, গীতাহঁতে অসুবিধা পাবলৈ ধৰিলে। এদিন পুত্ৰ অতুলে হাত-ভৰি চলিলে স্বাস্থ্য ভাল হোৱাৰ অজুহাতত বাহিৰলৈ ফুৰিবলৈ অহাৰ পৰামৰ্শ দিলে। পিছত কন্যা গীতায়ো একেধৰণৰ পৰামৰ্শকে দিয়াত তেওঁ সিহঁতক অকলশৰীয়া সময় দিবলৈ ওচৰ চুবুৰীয়াৰ ঘৰলৈ বুলি ফুৰিবলৈ ওলাল। এদিন দুদিনকৈ ফুৰিবলৈ যাওঁতে সেয়া তেওঁৰ অভ্যাসত পৰিণত হ'ল। পাছত ওচৰ-চুবুৰীয়াই আমনি পাই তেওঁক আগৰ দৰে আদৰ নকৰি লগ কৰিবলৈ অনিচ্ছা কৰাৰ স্বত্বেও তেওঁ সলনা-সলনিকৈ বিভিন্ন মানুহৰ ঘৰলৈ আহ-যাহ আৰম্ভ কৰিলে। আনকি সভালৈ গৈ দীঘলীয়া বক্তৃতাও দিবলৈ ধৰিলে। এইদৰে তেওঁ নিসংগতা আঁতৰ কৰিবলৈ ঘৰখন বাদ দি বাহিৰৰ পৃথিৱীখনৰ লগত অধিক ব্যস্ত হৈ পৰিল।

এনে সময়তে ঘৰখনত এক অনাহূত ঘটনা ঘটিল। গীতা আৰু সুবোধ, অতুল আৰু অনুৰ সম্পৰ্ক চলি থাকোতেই সুবোধ আৰু অনুৰহে বিবাহ সম্পন্ন হৈ গ'ল। বিৰহ যন্ত্ৰণাত ভুগি গীতাই হোম ছায়েন্স পঢ়াৰ সিদ্ধান্ত ল'লে। সম্পৰ্কীয় মানুহৰ পৰা ওচৰ চুবুৰীয়াৰ পৰা তেওঁ নিজ ঘৰখনৰ বদনাম শুনিবলগীয়াও হ'ল। তেওঁ মানুহক ব্যক্তিগতভাৱে লগ কৰি, বুজাই, কথা পাতি বদনাম আঁতৰ কৰাৰ চেষ্টা চলালে। কিন্তু লাহে লাহে মানুহবোৰে তেওঁৰ পৰা আমনি পোৱা হ'ল আৰু তেৰো বাৰ্ধক্যজনিত কাৰণত ঘৰতেই থাকিবলগীয়া অৱস্থা হ'ল। তেওঁৰ সেই ডেকা কালত লগ পোৱা ঘন বুঢ়াৰ দৰে আগফালৰ বাৰাণ্ডাত হেলনীয়া চকীত বহি আলিবাটৰ মানুহ চাই থাকিবলগীয়া অৱস্থা বৃদ্ধ নীৰেনৰো হ'ল। নিসংগতাৰ বেদনাই তেওঁক ক্ৰমশঃ হেঁচা মাৰি ধৰিলে আৰু এটা সময়ত সেই ঘন বুঢ়াৰ দৰেই আলিবাটেদি যোৱা মানুহক জোৰকৈ মাতি আনি কথা পাতিবলৈ লাগি গ'ল— "এহ যাবা দিয়াচোন বজাৰলৈ। বজাৰখন কিবা উঠি যাবনে? আহাচোন আহা। তোমাৰনো আকৌ ক'ৰ আলহি ওলালহি?"

গ্ৰহণ গল্পটো বৃদ্ধ মনস্তত্বক বিশ্লেষণ কৰি ৰচনা কৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ এটা সাৰ্থক গল্প। বৃদ্ধাৱস্থাত ব্যক্তি এজন যেতিয়া কাম কৰিবলৈ অসমৰ্থ হৈ পৰে, জীৱনৰ বিয়লিবেলাত তেওঁ এৰি অহা অতীতৰ স্মৃতিকথা আৰু জীৱনত আৰ্জিত অভিজ্ঞতাবোৰ আনৰ আগত ব্যক্ত কৰাৰ প্ৰতি অত্যন্ত আগ্ৰহী হৈ পৰে। সেই আগ্ৰহ ইমানেই তীব্ৰ হৈ উঠে যে শ্ৰোতাজন শুনাৰ প্ৰতি আগ্ৰহী হয় নে নহয় তাৰ প্ৰতি ভাবি চোৱাৰ মানসিক অৱকাশ নোহোৱা হৈ যায়। বাৰ্ধক্যজনিত এনে মানসিকতাৰ বাবেই বৃদ্ধকালত নীৰেনক সকলোৱে এৰাই চলিবলৈ বিচৰা আৰু এইবাবেই বুঢ়াৰ জীৱনলৈ আহিল নিসংগতাৰ বেদনাৰ যন্ত্ৰণা।

গল্পটোৰ নামকৰণৰ তাৎপৰ্যও বেছ গুৰুত্বপূৰ্ণ। মানুহ মাত্ৰেই বৃদ্ধাৱস্থা আহে। সেয়া সকলোৰে বাবেই অবাঞ্চিত, কিন্তু এনে অবাঞ্চিত অৱস্থাক মানুহে অনিবাৰ্যভাৱে গ্ৰহণ কৰিবই লাগিব। ইয়ে গল্পটোৰ নামকৰণৰ ব্যঞ্জনা বহুল কৰিছে।

গল্পটোত কোনো সু-সংবদ্ধ কাহিনী দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। গল্পটোৰ সৃষ্টি হৈছে এগৰাকী অৱসৰপ্ৰাপ্ত বৃদ্ধৰ মানসিক অৱচেতনাক কেন্দ্ৰ কৰি। গল্পটোত গল্পকাৰ শইকীয়াই ব্যঞ্জনা আৰু পৰিস্থতিধৰ্মিতাৰ ওপৰত অধিক গুৰুত্ব প্ৰদান কৰি ভাব প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। সূক্ষ্ম ব্যঞ্জনাদীপ্ততা গ্ৰহণ গল্পটোৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্য। গ্ৰহণ গল্পটোত কথকৰ সত্য কাহিনীটোকে বৰ্ণোৱা হৈছে। শিক্ষিত, বৃদ্ধ মানুহ এজনৰ মনোভংগী ইয়াত যথাৰ্থ ৰূপত দাঙি ধৰা হৈছে। মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা স্বেচ্ছাই অৱসৰ গ্ৰহণ কৰা অধ্যক্ষ নীৰেনৰ বৃদ্ধ অৱস্থাৰ প্ৰতি মনোভংগী, বৃদ্ধাৱস্থাৰ বাবে প্ৰস্তুতি আদিক বৰ্ণনা কৰা হৈছে। তেওঁ জানে বৃদ্ধাৱস্থাত বৃদ্ধ এজনে অন্য মানুহক কথাৰ পাশত আৱদ্ধ কৰি ৰাখিবলৈ কিদৰে অশান্তি প্ৰদান কৰে। সেই হেতুকেই তেওঁ তেনে এজন বৃদ্ধলৈ ৰূপান্তৰিত হ'ব খোজা নাই। লগতে তেওঁ সমাজৰ আন পৰিৱৰ্তন আৰু আন মানুহৰ চিন্তা-চেতনাৰ বিষয়েও অজ্ঞ। গল্পটোৰ কথকৰ বক্তব্যৰ পৰা এই কথা সুন্দৰভাৱে ফুটি উঠিছে। 'জীয়েকৰ বান্ধৱীৰ ককায়েক হৈ আহি দেউতাকক শান্ত, নিৰীহ, পৃথিৱীৰ কোনো পাকচক্ৰৰ আও-ভাও নোপোৱা ভংগীৰে প্ৰণাম জনোৱা— এইবোৰ অতি পুৰণি কথা।... বান্ধৱীৰ ককায়েক, বন্ধুৰ ভনীয়েক, পঢ়িবলৈ অহা ছাত্ৰী, পঢ়াবলৈ অহা দুখীয়া ফটা পাঞ্জাৱী পিন্ধা অথচ মহাগুণী ডেকা টিউটৰ— এইবোৰ মোৰ কাৰণে ঢেঁকীয়াৰ নিচিনা বস্তু— কোনেও হেঁপাহ কৰি খেতি নকৰে। কিন্তু সদায় গজে, পালেং-বাবৰি-চুকা-ধনিয়াৰ মাজেদিয়ে কেতিয়াবা পাকঘৰ সোমায়হি; খাই বেয়া নেলাগে। লাগিলেও বেয়া পাওঁ বুলি কোৱাৰ সাহ নাই, ক'লেই কলোৱেই খেং খেঙাই উঠে।' গল্পটোত মৃদু ব্যংগভাৱে কথকে তেখেতৰ মনোভংগী প্ৰকাশ কৰিছে। ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গল্পত সূক্ষ্ম দৃষ্টিভংগী আৰু পুংখানুপুংখ বৰ্ণনা ৰীতি দেখিবলৈ পোৱা যায়। 'গ্ৰহণ' গল্পটোতো এই বৈশিষ্ট্য দৃষ্টিগোচৰ হৈছে। তেওঁ সূক্ষ্ম সৰু সৰু কথাৰ প্ৰতিও গুৰুত্ব দিছে।

'সুবোধক ক'ব খোজা বাক্যটো আৰম্ভ নকৰি মই গীতাৰ চকুৰ ভাষা পঢ়িবলৈ চেষ্টা কৰিলোঁ। কি? মই বিৰক্তিকৰভাৱে বেছি কথা কৈছো নেকি? গীতাই সেয়া মই দেখাকৈ তাইৰ হাত ঘড়ীটোত সময় চাইছে নেকি? হঠাতে ঘড়ী চাই দি বিৰক্তিকৰ মেল শেষ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা নাইবা মানুহ খেদা বুদ্ধি এটা আছে বুলি মই জানো, মোক বুৰ্বক বুলি ধৰি লৈ গীতাই সেইটো বুদ্ধি মোৰ ওপৰত প্ৰয়োগ কৰিছে নেকি? নহয়, নহয়, মই সেইটো হ'বলৈ দিব নোৱাৰোঁ। ক'তা, মইতো তেনেকৈ একো দীঘলীয়া বক্তৃতা মৰা নাই; কিন্তু গীতা দুবাৰ আহিল— ইফাল-সিপাল কৰিলে— সেয়া ঘড়ী চালে; তেন্তে; পিছত সুবোধৰ আগত "তাই ক'ব নেকি"— দেউতাটো আজিকালি বৰ ব'ৰ হ'ল" বুলি? ছি ছি ছি, সেইটো কেতিয়াও হ'বলৈ দিব নোৱাৰোঁ।"

চুটিগল্পৰ প্ৰকৃতি অনুসৰি ইয়াত এটা মাথোন চৰিত্ৰ, এটা মাথো পৰিস্থিতি আৰু সীমিত মুহূৰ্তৰহে ক্ৰিয়াশীলতা দেখুওৱা হৈছে। গ্ৰহণ গল্পটোতো এটাই মাথোন চৰিত্ৰ, এটা মাথোন পৰিস্থিতি আৰু এটা মাথোন মুহূৰ্তৰ মাজতে ভাববস্তুক ব্যঞ্জিত কৰি তোলা হৈছে। গল্পটোত ৰস পৰিণতিও হৃদয়স্পৰ্শী। জীৱনৰ সত্যৰ গভীৰতা আৰু কাৰুণ্যৰ মৰ্মস্পৰ্শীতাৰ দিশত ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গ্ৰহণ গল্পটো এডগাৰ এলেন পোৰ গল্পৰ সমধৰ্মী। এডগাৰ এলেন পোৰ গল্পতো জীৱনৰ গভীৰ সত্যৰ উপলব্ধি আৰু এই উপলব্ধিজনিত কাৰুণ্যৰ পীড়া অতি গভীৰ। এলেন পোৰ গল্পত ঘটনা বৰ্ণিত হোৱাতকৈ ব্যঞ্জিত হয় আৰু ফলশ্ৰুতিৰ একময়তাও ৰক্ষা হয়। গ্ৰহণ গল্পটো ঘটনাৰ বৰ্ণনাৰ পৰিৱৰ্তে বহুতো ঘটনা ব্যঞ্জিতহে হৈছে আৰু ফলশ্ৰুতিৰ একময়তা ৰক্ষা হৈছে।

শব্দৰ লগত খেলা কৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ গ্ৰহণ গল্পটোৰ পৰিমাৰ্জিত, চিত্ৰধৰ্মী আৰু তীব্ৰ গতিসঞ্চাৰী। ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই গীতা আৰু অতুলৰ লগত হোৱা ঘটনাটো অতি সাৱলীল, নিখুঁতভাৱে বৰ্ণনা কৰিছে। গল্পটোত গল্পকাৰে ধাৰণা পোষণ কৰে যে গীতাৰ প্ৰেমিক সুবোধ আৰু অতুলৰ প্ৰেমিকা অণু। এই ধাৰণাৰেই গল্পৰ কাহিনীভাগ আগবঢ়াই নিয়া হয়। পাছত মাত্ৰ দুটা শৰীৰৰ মাজেদি দূৰ্ঘটনাৰ সংবাদ দিয়া হৈছে। সেই দুৰ্ঘটনা হ'ল পাঠকে আৰম্ভণিৰে পৰা অনুমান কৰি অহা পূৰ্বে উল্লিখিত ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্কৰ অৱসান। গল্পকাৰে উল্লেখ কৰিছে— 'ইতিমধ্যে কিন্তু এটা ডাঙৰ দূৰ্ঘটনা ঘটিল। সুবোধ আৰু অনুৰ হেনো বিয়া হৈ গ'ল।' ইয়াত গল্পকাৰৰ সাৰ্থকতা লুকাই আছে। গল্পকাৰে পাঠকে ভাবিব পৰা সকলো নিশ্চয়তাক মষিমূৰ কৰি এক আশ্চৰ্যচকিত সংবাদ পাঠকক প্ৰদান কৰিছে।

গল্পটোৰ পৰিসমাপ্তিও নাটকীয়। নীৰেনে ডেকা বয়সৰ যিজন ঘন বুঢ়াৰ পৰা বিৰক্তি অনুভৱ কৰি বৃদ্ধ বয়সত তেনে এজন বৃদ্ধ নহওঁ বুলি পণ লৈছে, বৃদ্ধ কালত ঘন বুঢ়াৰদৰেই আচৰণ কৰিছে।

"হেৰা সৌৱা ধীৰেন নেকিহে?"

"হয় ছাৰ—"

"চাও আহাঁচোন—"

"চাৰ মই বজাৰলৈ আহিছিলোঁ। আলহী এজন আহিছে।"

"এহ্ যাবা দিয়াচোন বজাৰলৈ। বজাৰখন কিবা উঠি যাবনে? আহাঁচোন আহাঁ। তোমাৰনো আকৌ ক'ৰ আলহী ওলালহি?"

শেষত এই সংলাপ কেইটা ঘন বুঢ়াই তেওঁক কোৱা কথাৰ দৰে এনেধৰণৰ। এই বাক্যকেইটাতেই এক ব্যঞ্জনা লুকাই আছে। ই গল্পকাৰৰ শিল্প কৌশলৰ পৰিচয় দিছে।

৮.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

ৰামধেনু যুগৰ অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াই গল্প সাহিত্যক এক নতুন গতি প্ৰদান কৰিছিল। প্ৰহৰী, গহ্বৰ, সেন্দুৰ, শৃংখল, এই বন্দৰৰ আবেলি আদি বিভিন্ন গল্প সংকলনৰ ৰচনাৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যক এক বিশিষ্ট স্থানত তুলি ধৰা ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ মনোৰম কথনভংগীয়ে তেওঁৰ গল্পক এককত্ব প্ৰদান কৰে। তেওঁৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ সকলো কথাই খুঁটি-নাটি বিচাৰ কৰি নিজস্ব বৰ্ণনাশৈলীয়ে গল্পক মৌলিকতা প্ৰদান কৰে। আমাৰ আলোচ্য 'গ্ৰহণ' গল্পটো ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ এটা উৎকৃষ্ট গল্প। বুদ্ধমনস্তত্ব ফুটাই তোলা গল্পটোৰ নীৰেন নামৰ এজন বৃদ্ধৰ মানসিক দৃষ্টিভংগী, চিন্তাৰ স্ফূৰণ কথনভংগীৰ মাজেদি প্ৰকাশিত হৈছে। বিষয়বস্তুৰ গভীৰতা, সাৱলীল বৰ্ণনাভংগী, তথা গভীৰ জীৱনবোধেৰে সিক্ত 'গ্ৰহণ' গল্পটোত বৃদ্ধ বয়সত নিসংগ যন্ত্ৰণা, বৃদ্ধ মনৰ অৱলোকন অতি বাস্তৱভাৱে ফুটি উঠিছে। ভবেন্দ্ৰনাথ শইকীয়াৰ নিজস্ব বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ পোৱা গল্পটো অসমীয়া সাহিত্যৰ এক উল্লেখনীয় গল্প।

৮.৬ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়া গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

২। ভবেন্দ্ৰ নাথ শইকীয়াৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰি এই বৈশিষ্ট্যসমূহ 'গ্ৰহণ' গল্পটোত কেনেদৰে ফুটি উঠিছে বিচাৰ কৰক।

৩। 'গ্ৰহণ' গল্পত বৃদ্ধ মনস্তত্ত্বৰ প্ৰতিফলন কিদৰে ঘটিছে আলোচনা কৰক।

৪। 'গ্ৰহণ' গল্পটোত কথনশৈলীৰ কেনেদৰে প্ৰয়োগ হৈছে বিচাৰ কৰক।

৮.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য।

*****

তৃতীয় খণ্ড

প্ৰথম বিভাগ ঃ নগেন শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

দ্বিতীয় বিভাগ ঃ নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাৰ ধুমুহা' গল্পৰ আলোচনা

তৃতীয় বিভাগ ঃ প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

চতুৰ্থ বিভাগ ঃ প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ আলোচনা

পঞ্চম বিভাগ ঃ অপূৰ্ব শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

ষষ্ঠ বিভাগ ঃ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ আলোচনা

প্ৰথম বিভাগ
নগেন শইকীয়া আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

১.১ ভূমিকা (Introduction)
১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
১.৩ নগেন শইকীয়াৰ পৰিচয়
১.৪ নগেন শইকীয়াৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য
১.৫ সাৰাংশ (Summing Up)
১.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
১.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্যত আধুনিকতাবাদী ধাৰাটোৰ অন্যতম প্ৰবক্তা 'ৰামধেনু' আলোচনীৰ প্ৰভাৱ স্তিমিত হ'বলৈ ধৰাৰ সময়ত আত্মপ্ৰকাশ কৰা এগৰাকী মননশীল গল্পকাৰ হ'ল ড° নগেন শইকীয়া। ৰামধেনু আলোচনীৰ পশ্চিমীয়া আধুনিকতাবাদী ধ্যান ধাৰণাক আগুৰাই নিয়া সাহিত্যিক নগেন শইকীয়াই তিনিশৰো অধিক গল্প ৰচনা কৰি অসমীয়া সাহিত্য জগতক সমৃদ্ধশালী কৰি তোলে। কুৰি শতিকাৰ পঞ্চাশৰ দশকতে গল্প লেখিবলৈ আৰম্ভ কৰা শইকীয়াদেৱে ষাঠিৰ দশকত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছিল। মানৱীয় অনুভূতিসমৃদ্ধ তথা সমাজ চেতনাজনিত ভাবধাৰাৰে তেখেতৰ গল্পসমূহত সমাজৰ বাস্তৱ ছবি কল্পনাৰ ৰহণেৰে অতি জীৱন্ত ৰূপত চিত্ৰিত কৰিছে। নগেন শইকীয়াৰ গল্প সম্পৰ্কে আকাশবাণী গুৱাহাটীয়ে কৈছে— "ষাঠিৰ দশকত গল্প লিখি পৰিচিত আৰু প্ৰতিষ্ঠিত হোৱা লেখকসকলৰ ভিতৰত ভিৰত হেৰাই নোযোৱা এজন লেখক হ'ল নগেন শইকীয়া। যিটো বস্তুৱে তেওঁৰ গল্পক এক বিশেষত্ব দান কৰিছে। সেইটো হৈছে তেওঁৰ নিজস্ব এটি বক্ৰ দৃষ্টি আৰু জীৱনবোধ।"

এই অধ্যায়ত নগেন শইকীয়াৰ গল্পত প্ৰকাশ পোৱা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰা হ'ব। লগতে নগেন শইকীয়াৰ চমু পৰিচয় আৰু অসমীয়া সাহিত্যলৈ শইকীয়াদেৱৰ অৱদানৰ বিষয়েও কিছু ধাৰণা লাভ কৰিব।

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- নগেন শইকীয়াৰ চমু পৰিচয় লাভ কৰিব পাৰিব;

- নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰাৰ লগতে তেওঁ গল্পৰ আংগিক আৰু আৰু কলা-কৌশলৰ বিষয়ে জানিব পাৰিব;
- গল্পকাৰ হিচাপে নগেন শইকীয়াৰ মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;
- আধুনিকতাবাদী গল্পৰ বিষয়ে আভাস পাব পাৰিব।

১.৩ নগেন শইকীয়াৰ পৰিচয়

অসমীয়া সাহিত্যলৈ নিজৰ গল্প, উপন্যাস, কবিতা, নাটক, প্ৰবন্ধ, সমালোচনা সাহিত্য আদি সাহিত্যৰ প্ৰায় আটাইবিলাক দিশলৈ নিজৰ সৃষ্টিৰাজিৰ সমৃদ্ধ কৰা ড° নগেন শইকীয়া অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এটি পৰিচিত নাম। ১৯৩৯ চনৰ ১১ ফেব্ৰুৱাৰীত পুৰণি শিৱসাগৰ জিলাৰ গোলাঘাট মহকুমাৰ হাতীয়েখোৱা গাঁৱত জন্মলাভ কৰা ড° নগেন শইকীয়াৰ পিতৃৰ নাম উমাৰাম শইকীয়া আৰু মাতৃ হেমপ্ৰভা শইকীয়া। হাতীয়েখোৱা গাঁৱৰ বৰকাঠনি এল.পি. স্কুলত প্ৰাথমিক শিক্ষা লাভ কৰাৰ পাছত কাকডোঙা এম.ই. স্কুল আৰু ঢেকীয়াল হাইস্কুলৰ পৰা ক্ৰমে মধ্য ইংৰাজী আৰু প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। তাৰ পাছত যোৰহাটৰ জগন্নাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা আই.এ. (১৯৫৯), গোলাঘাটৰ দেৱৰাজ ৰয় মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা বি.এ. (১৯৬১) আৰু ১৯৬৪ চনত প্ৰাইভেটকৈ এম.এ. পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। ১৯৮১ চনত অসমীয়া সাহিত্য বিষয়ত (A critical study of the social and intellectual background of modern Asamese Literature) শীৰ্ষক বিষয়ত গৱেষণা কৰি ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে। হাতীয়েখোৱা আৰু ঢেকীয়াল হাইস্কুলত শিক্ষকতাৰে কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰা শইকীয়াদেৱে কিছুদিন 'অসম বাতৰি'ৰ সহকাৰী সম্পাদকৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। তাৰ পিছত ক্ৰমে ডিফু কলেজ, যোৰহাটৰ নিউ যোৰহাট কলেজ আৰু দেৱীচৰণ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপনা কৰে। ১৯৭২ চনত ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়ত অসমীয়া বিভাগত অধ্যাপকৰূপে যোগদান কৰে আৰু ২০০২ চনত উক্ত বিভাগৰ পৰাই প্ৰাধ্যাপক ৰূপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। তেওঁ ২০০৩ চনত কেইমাহমানৰ বাবে 'নতুন দৈনিক' কাকতৰ সম্পাদকৰূপে তথা ২০০৪-০৬ বৰ্ষত 'আমাৰ অসম' কাকতৰ সম্পাদকৰূপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। ১৯৮৬ চনৰ পৰা ১৯৯২ চনলৈ ৰাজ্যসভাৰ সদস্য ৰূপেও অধিস্থিত আছিল।

একাধাৰে গল্পকাৰ, ঔপন্যাসিক, শিক্ষাবিদ, সমালোচক, সম্পাদক, ড° নগেন শইকীয়াই অসমীয়া সাহিত্যক তেখেতৰ সাহিত্যৰাজিৰে চহকী কৰি থৈ গৈছে। পঞ্চাছৰ দশকত কলেজীয়া জীৱনৰ প্ৰথম গল্প প্ৰকাশ পোৱা শইকীয়াৰ অসম গল্প-সংকলন ১৯৬৭ চনত প্ৰকাশ পোৱা 'কুবেৰ হাতীবৰুৱা', 'ছবি আৰু ফ্ৰেম', 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা', 'মাটিৰ চাকি', 'অস্তিত্বৰ শিকলি', 'অপাৰ্থিৱ পাৰ্থিৱ', 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ', 'হেমন্ত কালৰ এটি গধুলি' আদি নগেন শইকীয়াৰ জনপ্ৰিয় গল্পপুথি। মিত ভাষ নামৰ এক শ্ৰেণীৰ নতুন ৰচনাশৈলীৰে অসমীয়া সাহিত্যক নতুনত্ব প্ৰদান কৰা একধৰণৰ

কাব্যগ্রন্থৰ বাবে শইকীয়াদেৱে জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছিল। 'ভগাঘাট' উপন্যাস; 'আমেৰিকাত দহ দিন', 'মহাচীনৰ দিনলিপি', ভ্ৰমণ কাহিনী; 'স্বপ্ন আৰু স্মৃতিৰ', 'ধূলিৰ ধেমালি', তেখেতৰ আত্মজীৱনীমূলক গ্ৰন্থ। তাৰ উপৰি নগেন শইকীয়াদেৱে বহুত গ্ৰন্থ সম্পাদনা কৰিছিল। তাৰ ফিতৰত 'অসমবন্ধু', 'সাহিত্যৰ বাদ বৈচিত্ৰ্য', 'অসমীয়া গল্প কৌমুদী', 'চন্দ্ৰধৰ বৰুৱা ৰচনাৱলী (প্ৰথম খণ্ড)', 'শ্ৰীশ্ৰীশংকৰদেৱ', 'কীৰ্তন ঘোষা', 'মহেশ্বৰ নেওগৰ ৰচনাৱলী (দ্বিতীয় খণ্ড)', 'জোনাকী', 'বৰগীত' আদি উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ উপৰিও আৰু বহুতো গৱেষণা পত্ৰ আদি অসমীয়া সাহিত্যলৈ তেওঁৰ উল্লেখযোগ্য অৱদান।

তাৰোপৰি তেওঁ সুদীৰ্ঘ দিন ধৰি অসম সাহিত্য সভাৰ লগত ঘনিষ্ঠভাৱে জড়িত আছিল। অসম সাহিত্য সভাৰ সহ-সম্পাদক, প্ৰধান সম্পাদক আদি বিভিন্ন পদত অধিস্থিত আছিল। তাৰ উপৰি সাহিত্য অকাডেমি, ভাৰতীয় লেখক সংঘ, ভাৰতীয় ভাষা সমিতি, ৰাজ্যিক সংহতি পৰিষদ, শিশু ভাৰতীয় আদিবহুতো অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত আছিল। এনেদৰে বিভিন্ন সাহিত্যৰে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভৰাঁল চহকী কৰি থৈ যোৱা শইকীয়াদেৱে 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' গল্পপুথিৰ বাবে ১৯৯৮ চনত সাহিত্য অকাডেমি বঁটা, অসম সাহিত্য সভাৰ মোহন চন্দ্ৰ শৰ্মা বঁটা, অসম উপত্যকা সাহিত্য বঁটা, কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈ বঁটা লাভ কৰে। অসম সাহিত্য সভাৰ ১৯৯৭ চনৰ বিলাসীপাৰা অধিৱেশন আৰু ১৯৯৮ চনৰ হাওৰাঘাট অধিৱেশনৰ সভাপতিৰ পদ অলংকৃত কৰা শইকীয়াদেৱ অসমীয়া সাহিত্যৰ ধ্ৰুৱতৰা সদৃশ।

১.৪ নগেন শইকীয়াৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

অসমীয়া আধুনিকতাবাদী গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত নগনে শইকীয়াৰ এক বিশেষ স্থান আছে। 'কুবেৰ হাতী বৰুৱা', 'ছবি আৰু ফ্ৰেম', বন্ধ কোঠাত ধুমুহা, মাটিৰ চাকিৰ জুই, 'অপাৰ্থিৱ-পাৰ্থিৱ', 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' আদি নগেন শইকীয়াৰ জনপ্ৰিয় গল্পসংকলন। মানৱীয় অনুভূতিসমৃদ্ধ, সমাজ চেতনাজনিত ভাৱধাৰা, উদাৰ মানসিক দৃষ্টিভংগীৰ প্ৰকাশ তেখেতৰ গল্পত দেখিবলৈ পোৱা যায়।

নগেন শইকীয়াৰ গল্প আংগিক কৌশল সৰ্বস্ব নহয়। যদিও আংগিকগত কলাকৌশলৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিয়া হৈছে তথাপি সকলো গল্পৰ ফৰ্ম একে নহয়। এই ক্ষেত্ৰত তেখেতে নিজৰ গল্পৰ বিষয়ে মন্তব্য কৰি কৈছে— "বহুতে ভবাৰ দৰে আংগিকৰ পৰীক্ষা-নিৰীক্ষাৰ বাবে মই গল্প লেখা নাই, বৰং বিষয়বস্তুৰ ঝঞ্চাৰ ওপৰতহে আংগিক আৰু প্ৰকাশ ৰীতিক নিৰ্ভৰ কৰিবলৈ দিছোঁ।" লগতে তেওঁ কৈছে যে— "বিষয়ৰ মাজত কণ্ট্ৰাডিকচন এটা নাথাকিলে বা সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰিলে মই লিখিব নোৱাৰো আৰু আৰম্ভ কৰিলেও লিখি শেষ কৰিব নোৱাৰোঁ। এনেকুৱা সক্ষম অৱস্থাত হতাশ হওঁ। বহুতেই মই ফৰ্মৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিওঁ বুলি ভাবে। নহয়। মই আইডিয়া একোটাক

মনোদ্বন্দ্বৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিব খোজো বাবেই ফৰ্ম নতুন হ'ব খোজে।' নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ যি মটিফ সেই মটিফৰ বাবে ঠিক তেখেতে গ্ৰহণ কৰা ধৰণৰ ফৰ্মেই লাগিব; অন্য ফৰ্মত গল্প গল্প হৈ নুঠে। উদাহৰণস্বৰূপে তেখেৰ 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ' গল্পসংকলনত অন্তৰ্ভুক্ত 'মজিদ চাৰ ঢুকাল' গ্লপটোৰ ফৰ্ম 'অন্মিত অপেক্ষা', 'নদীৰ পাৰত মোৰ অস্তিত্ব', 'নিঃসঙ্গ অস্তিত্ব আদি গল্পৰ ফৰ্মৰ সৈতে একে নহয়। 'মজিদ চাৰ' গল্পটো যেনেদৰে এটা পৰম্পৰাবাদী গল্পৰ ধাৰাটোৰ অন্তৰ্ভুক্ত, য'ত এজন টিপিকেল ধৰণৰ শিক্ষকৰ চৰিত্ৰ আৰু সেইধৰণৰ চৰিত্ৰৰ প্ৰতি তথাকথিত সমাজৰ দৃষ্টিভঙ্গী প্ৰকাশ কৰিবৰ বাবে বৰ্ণনাধৰ্মিতাৰ আশ্ৰয় ল'ব লগা হৈছে। কিন্তু 'অন্তিম অপেক্ষা', 'নিসঙ্গ অস্তিত্ব' আদি অন্যান্য গল্পবোৰত বৰ্ণনাৰ স্থান নাই। কাৰণ এইবোৰ গল্পত কাহিনী বুলিও কথা নাই, চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰো কথা নাই। লেখকৰ আইডিয়া একোটাৰ কাব্যিক প্ৰকাশ গল্পত দেখিবলৈ পোৱা যায়।

নগেন শইকীয়াৰ গল্পত উশাহ-নিশাহ নোপোৱা, উত্তেজনাপূৰ্ণ পৰিস্থিতি এটা সৃষ্টি হয় আৰু সেই উত্তেজনাময় আৰু স্পৰ্শকাতৰ পৰিস্থিতিৰ চৰিত্ৰবোৰে আৱেগিক উত্তেজনাৰে চলন-ফুৰণ, আচৰণ, কথাবাৰ্তা আদি কৈ ক্ৰিয়াশীল হৈ পৰে। এই ক্ৰিয়াশীলতা হৈছে লেখক গৰাকীয়ে যি আইডিয়াক লৈ গল্পটো লিখে; সেই আইডিয়াটোৰ ক্ৰিয়াশীলতা। এনে কাৰণতে, নগেন শইকীয়াৰ গল্প অগতানুগতিক ফৰ্ম এটাৰ মাজত সোমাই পৰে। নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ অগতানুগতিক ফৰ্মৰ চাতুৰ্যই গল্পক এনেদৰে আৱৰি ধৰে যে বহুসময়ত বহু পাঠকে লেখকজনৰ বক্তব্যৰ আঁত ধৰিব নোৱাৰা হয়। অগতানুগতিক ফৰ্মৰ চাতুৰ্য নগেন শইকীয়াৰ উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য।

নগেন শইকীয়াৰ গল্পত বৰ্ণনাৰ পৰিৱৰ্তে আৱেগ সঞ্চাৰী উক্তি, প্ৰত্যুক্তি, উত্তেজনাপূৰ্ণ বাতাবৰণ এটা সৃষ্টি কৰি তাৰ মাজেদিয়ে সমাজৰ কদৰ্যপূৰ্ণ শ্ৰেণী চৰিত্ৰক সমালোচনা কৰিছে। 'ছবি আৰু ফ্ৰেম', 'অৰণ্যৰ আত্মহত্যা', 'এন্দুৰ আৰু এন্দুৰ' আদি গল্পবোৰত প্ৰখৰ সমাজচেতনা দেখিবলৈ পোৱা যায়। সমাজৰ পেষক, পীড়ক, ৰাজনীতিৰ ছলচাতুৰী আৰু তথাকথিত ভদ্ৰলোকৰ ভণ্ডামিৰ বিভৎস সমালোচনা উল্লেখিত গল্পকেইটাত উপচি আছে। ড° শইকীয়াৰ গল্পৰ ভাববস্তু জটিল। পশ্চিমৰ বহুকেইজন বিদেশী লেখকৰ নতুন নতুন দৰ্শনৰ প্ৰভাৱ গল্পসমূহত দেখা যায়। বিদেশী লেখকৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কে গল্পকাৰ নগেন শইকীয়াই কৈছে যে— 'কোনো বিশেষ লেখকৰ প্ৰভাৱ যদি কেনেবাকৈ পৰিছে— মই ভাবি চোৱা নাই। কাৰণ মই যেতিয়া কিবা এটা লিখোঁ তাক একান্তভাৱে মোৰ নিজৰ বুলি ভাবো। প্ৰিয় লেখকো এজন নহয়, অনেক। তাৰ ভিতৰত বিদেশী লেখক ডষ্টয়ভস্কি, চেকভ, গৰ্কী, ষ্টেইনবেক, কেমু, বেকেট আদি আৰু বঙলা লেখকৰ ভিতৰত বুদ্ধদেৱ বস্ক, সন্তোষ ঘোষ আদি।' এইখিনিতে এটা কথা উল্লেখযোগ্য যে কেমু, বেকেট আৰু ষ্টেইনবেক, এডগাৰ এলেনপো, জেমচ জয়েছ, লৰেঞ্চ, কেম্মতিন-চমঞ্চফিন্ত আৰু ফেঞ্চ কাফ্‌কাৰ চুটিগল্পৰ

সৈতে ড° শইকীয়াৰ গল্প ওচৰচপা। তেওঁৰ গল্পত পশ্চিমীয়া সাহিত্যৰ কিছুমান ধাৰাৰ উপস্থিতি লক্ষ্য কৰা যায়। জেমচ জয়েছৰ চেতনাস্রোত (Stream of consiousness) ধৰ্মী ভাব প্ৰকাশ, ফ্ৰয়েডৰ অৱচেতন মন (Subconscious)ৰ ধাৰণা বেকেটৰ এবচাৰ্ডিটি, ছাৰ্ত্ৰেৰ অৱস্থিতিবাদ (Absurdity) আদি ভাৱধাৰাও তেওঁৰ গল্পসমূহত দেখা যায়। নগেন শইকীয়াৰ গল্পত সচেতনভাৱেই হওঁক অথবা অসচেতনভাবেই হওঁক— জেমচ জয়চৰ চেতনাস্রোতৰ প্ৰভাৱ সুস্পষ্ট। 'এখন আচৰিত আয়নাৰ সন্মুখত', 'সূৰ্যৰ উত্তাপ এতিয়া হৃদয়ত', 'নিৰ্বিশেষ সময়', 'প্ৰতিবেসিক' আদি বহু গল্পত চেতনাস্রোতধৰ্মী চিন্তাধাৰাই প্ৰাধান্য পোৱা দেখা যায়। মানুহৰ মনোলোকত নিৰন্তৰ আৰু একে সময়তে তোলপাৰ লগোৱা অনেক ভাবানুভূতিৰ প্ৰকাশ উল্লিখিত গল্পকেইটাত প্ৰধানভাৱে লক্ষ্য কৰা যায়। জেমচ জয়েচৰ গল্পৰ দৰে নগেন শইকীয়াৰ গল্পতো ইনটেৰিয়ৰ মন'লগৰ দ্বাৰা বিক্ষিপ্ত আৰু বিচিত্ৰ ভাবানুভূতিৰ জোৱাৰ তোলা দেখা যায়। লগতে এক কৰুণ মধুৰ সংগীতময় জীৱনধ্বনি এটা অনুৰণিত হয়।

নগেন শইকীয়াৰ গল্পত ছেমুৱেল বেকেটৰ এবচাৰ্ড দৰ্শনৰ প্ৰভাবো পৰিলক্ষিত হয়। 'অন্তিম অপেক্ষা' আৰু 'চাৰিজন ডেকা আৰু এটা মৰাশ'— এইদুটা গল্পত এবচাৰ্ড দৰ্শন স্পষ্ট ৰূপত প্ৰকাশ লাভ কৰিছে। 'অন্তিম অপেক্ষা' গল্পত দুগৰাকী বৃদ্ধ-বৃদ্ধাই আচহুৱা ধৰণৰ পৰিস্থিতি এটাৰ সৃষ্টি কৰিছে, দুই বৃদ্ধ বৃদ্ধা, স্বামী-স্ত্ৰী যদিও দুয়ো দুয়োকে যেন চিনিহে পোৱা নাই, এনেধৰণৰ আচৰণ কৰিছে। তদুপৰি দুই বৃদ্ধ-বৃদ্ধাৰ মুখত এনে কিছুমান সংলাপ দিয়া হৈছে যে কোনো সংগতি নাই। বৃদ্ধই যদি এবাৰ কথা কৈছে তেনেহ'লে বৃদ্ধাই বৃদ্ধৰ কথাষাৰ কোনো প্ৰকাৰৰ সংগতি নোহোৱা আন এষাৰ কথা কৈছে।

তেনেদৰে 'চাৰিটা ডেকা আৰু এটা মৰাশ' গল্পৰ মাজেদিয়ে এবচাৰ্ড দৰ্শনৰ এটা বিশেষ দিশ পোহৰলৈ আনিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়। এবচাৰ্ড দৰ্শনৰ নাটকৰ কোনো সঠিক সিদ্ধান্তলৈ অহা দেখা নাযায়। তেনেদৰে উক্ত গল্পটোতো তিৰোতা মানুহৰ এটা মৰাশক কেন্দ্ৰ কৰি চাৰিটা ডেকাই চিনাক্ত কৰিব খুজিছে— সেইটো মৰা শটোনো কাৰ? এজনৰ মনত তেওঁৰ একালৰ প্ৰেমিকা ৰূপালীম হ'ব পাৰে বুলি ভাবিছে, ৰমেনে ধাৰণা কৰিছে সেই নাৰী হয়তো তেওঁৰ ভনীয়েক অলকাও হ'ব পাৰে। বিজিতৰ ভাব হৈছে সেই নাৰী তেওঁৰ মাক হ'ব পাৰে আৰু প্ৰবীনৰ ভাব হৈছে সেই তিৰোতাগৰাকী তাৰ বাকদত্তা প্ৰেয়সী অথবা তাৰ বায়েকো হ'ব পাৰে। কিন্তু প্ৰকৃততে কোন হ'ব— তাৰ সঠিক সিদ্ধান্তত উপনীত হ'ব নোৱাৰিলে। মানুহৰ জীৱন সম্পৰ্কে এবচাৰ্ড দৰ্শনৰ এনে সত্য অথবা সিদ্ধান্ত চাৰিটা ডেকা আৰু এটা মৰাশ গল্পৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰা হৈছে।

নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ ভাববস্তু কাফ্‌কাৰ গল্পৰ ভাবৰ ওচৰ চপা। কাফকাই কল্পনা কৰাৰ দৰে শইকীয়াইয়ো মানুহৰ মনোজগত আৰু বাস্তৱ জগতৰ সমন্বয় কৰি

কল্পনা কৰিছিল। তেখেতৰ গল্পত চেতন মনে পৰিচালিত বাস্তৱ জীৱনতকৈ অৱচেতনাৰ সূক্ষ্ম জগতখনতহে গুৰুত্ব দিয়া দেখা যায়। তাৰ উপৰি কেথাৰিন মেনচফিল্ডৰ গল্পত মনঃ সমীক্ষাত্মক অৰ্ন্তদৃষ্টিৰ সৈতেও শইকীয়াৰ গল্পৰ সাদৃশ্য দেখা যায়।

ফেণ্টাচিক কাব্যিক অভিব্যঞ্জনাৰ প্ৰয়োগ শইকীয়াৰ গল্পৰ এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য। এই ক্ষেত্ৰত নগেন শইকীয়াৰ গল্প এডগাৰ এলেন পোৰ গল্পৰ ওচৰ চপা। কিন্তু এলেন পোৰ গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা ফেণ্টাচিয়ে যি এক মায়াময় পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰিছে, তেনে পৰিৱেশ নগেন শইকীয়াৰ গল্পত সৃষ্টি হোৱা নাই। এই বিষয়ত গল্পলেখক, সমালোচক কুমুদ গোস্বামীয়ে কৈছে— "ফেণ্টাচিৰ কথাযোগ্য পৰিৱেশ সৃষ্টিৰ তেনে কোনো বিশেষ দক্ষতা দেখুৱাব পৰা নাই।" ফেণ্টাচীৰ দ্বাৰা কাব্যিক পৰিমণ্ডল এটা সৃষ্টি কৰিব পৰা নাই সঁচা, কিন্তু নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ ভাববস্তুত কাব্যিক সুষমাৰ সুন্দৰ প্ৰয়োগ ঘটিছে। নগেন শইকীয়াৰ গল্পত কাব্যিক কল্পনা তথা কাব্যিক কল্পনাৰে জীৱনৰ সত্যানুসন্ধানৰ প্ৰচেষ্টা আছে।

নগেন শইকীয়াৰ গল্পত গীতিকাব্যধৰ্মী গুণ এটা আছে। যিটো গুণৰ বাবে নগেন শইকীয়াৰ গল্পই পাঠকক অনুভূতিৰ ধূসৰ জগতলৈ লৈ যায়। এই গুণে শইকীয়াৰ গল্পক এক নিজস্বতা প্ৰদান কৰে তথা গল্পৰ পৰম্পৰাবাদী ধাৰাৰ ফৰ্মৰ পৰা আঁতৰাই আনে। এনেদৰে চেতনাস্ৰোত অৱস্থিতিবান, ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্ব, অস্তিত্ববাদ, কাব্যিক অভিব্যঞ্জনাৰ প্ৰয়োগ, নীতিকাব্যতা আদিৰ লগতে প্ৰয়োজনীয় নান্দনিক সৌন্দৰ্য সৃষ্টিৰে নগেন শইকীয়াৰ গল্পসমূহে অসমীয়া সাহিত্য জগতত এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য সৃষ্টি কৰিছে।

১.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া চুটিগল্প সাহিত্যৰ এগৰাকী বিশিষ্ট গল্পকাৰ নগেন শইকীয়াই আধুনিক জীৱন বীক্ষাক চুটি গল্পৰ মাজেৰে তুলি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বিংশ শতিকাৰ দ্বিতীয়াৰ্ধত অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ জগতত তেখেতে ভুমুকি মাৰে আৰু অপৰম্পৰাবাদী গল্পকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰে। ষাঠিৰ দশকৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে প্ৰায় তিনিশৰো অধিক গল্প ৰচনা কৰি তেওঁ অসমীয়া সাহিত্য জগতক সমৃদ্ধিশালী কৰি তোলে। পৰিৱৰ্তিত সমাজৰ মূল্যবোধ, আধুনিক বস্তুবাদী সভ্যতাই সৃষ্টি কৰা মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ ভণ্ডামি, শ্ৰেণীদ্বন্দ্ব, ৰাজনীতিকৰ ছল-চাতুৰী আৰু ভোগবাদী শ্ৰেণীৰ ভোগ লালসাত নিষ্পেষিত লোকৰ মৰ্মবেদনা তেখেতৰ গল্পত পৰিস্ফুট হৈছে। মূলতঃ চেতনাস্ৰোত আৰু মনঃ সমীক্ষণ ধাৰাৰ গল্পকাৰ হিচাপে তেওঁক চিহ্নিত কৰিব পাৰি। তেওঁৰ গল্পত বিশেষকৈ চেতন মনে পৰিচালিত কৰা বাস্তৱ জীৱনতকৈ অৱচেতনাৰ সূক্ষ্ম জগতখনেহে ক্ৰিয়া কৰা দেখা যায়। ড° আনন্দ বৰমুদৈৰ মতে— 'নগেন শইকীয়াৰ গল্পত সামাজিক অন্যায় আৰু ভ্ৰষ্টাচাৰৰ প্ৰতিবাদ আছে, সৎ আৰু সাধাৰণ মানুহৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল

শ্ৰদ্ধা আছে; কিন্তু সামগ্ৰিকভাৱে এক গভীৰ নৈৰাশ্যবোধ সকলোতে ব্যাপ্ত হৈ আছে। ঐতিহ্যলব্ধ চেতনাক তৎকালীন সমাজৰ পাৰ্থিৱ-অপাৰ্থিৱ দ্বন্দ্বৰ আধাৰত নিৰীক্ষণ কৰি যান্ত্ৰিক বস্তুবাদৰ বিজয় দেখাৰ পৰাই এই নৈৰাশ্যৰ উদয় হৈছে। এই কাৰণতে তেওঁৰ গল্পৰ দ্বন্দ্ব-সংঘাত ক্ৰমাগতভাৱে বৰ্হিজগতৰ পৰা ব্যক্তিৰ মনৰ জগতলৈ সোমাই পৰিছে। গল্পৰ মাজেৰে উত্থাপিত জ্ঞানতাত্ত্বিক প্ৰশ্ন সময়ত, তত্ত্ববিদ্যাৰ প্ৰশ্ন সময়ত, তত্ত্ববিদ্যাৰ প্ৰশ্নই সলনি হৈছে। চেতনাশ্ৰোত অৱস্থিতিবাদ, ফ্ৰয়েডীয় মনস্তত্ত্ব, অস্তিত্ববাদ আদি ধাৰণা তেখেতৰ গল্পত সুন্দৰকৈ ফুটি উঠিছে। নতুন আংগিকেৰে নগেন শইকীয়াৰ গল্পই অসমীয়া গল্প সাহিত্যলৈ এক অনন্য বৈচিত্ৰ্য কঢ়িয়াই আনিছে।

১.৬ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। নগেন শইকীয়াৰ এটি চমু পৰিচয় দাঙি ধৰক।

২। নগেন শইকীয়াৰ সাহিত্যকৃতি সম্পৰ্কে এটি প্ৰবন্ধ যুগুত কৰক।

৩। আধুনিকতাবাদী গল্পৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

৪। নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰক।

১.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য

*****

দ্বিতীয় বিভাগ

নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠনঃ

২.১ ভূমিকা (Introduction)

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

২.৩ নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

২.৪ নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পৰ আলোচনা

২.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

২.৬ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

২.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

২.১ ভূমিকা (Introduction)

আধুনিক অসমীয়া গল্প সাহিত্যক নিজৰ সৃষ্টিৰাজিৰে সমৃদ্ধ কৰা আগশাৰীৰ গল্প লেখকসকলৰ ভিতৰত নগেন শইকীয়া এগৰাকী বিশিষ্ট গল্পকাৰ। অসমীয়া গল্প সাহিত্যত শইকীয়াদেৱে একক বৈশিষ্ট্যৰে সমৃদ্ধ কৰিছে। সাহিত্যৰ প্ৰায় আটাইকেইটা দিশলৈ বিস্তৃত অৰিহণা আগবঢ়োৱা নগেন শইকীয়াদেৱে বিংশ শতিকাৰ দ্বিতীয়াৰ্ধত অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ জগতত ভুমুকি মাৰে আৰু আশীৰ দশকৰ পৰা বৰ্তমানলৈকে প্ৰায় তিনিশৰো অধিক গল্প ৰচনা কৰি অসমীয়া সাহিত্য জগতক সমৃদ্ধিশালী কৰি তোলে। ১৯৬৭ চনত প্ৰকাশ পোৱা 'কুবেৰ হাতীবৰুৱা' নগেন শইীকয়াৰ প্ৰকাশ পোৱা প্ৰথম গল্পসংকলন। 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা', 'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ', 'অপাৰ্থিৱ পাৰ্থিৱ', 'এন্দুৰ আৰু এন্দুৰ', 'এখন আচৰিত আয়নাৰ সন্মুখত' তেখেতৰ জনপ্ৰিয় গল্প।

অৱস্থিতিবাদী ধ্যান ধাৰণাৰ ভাবাদৰ্শৰে ৰচিত 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' নগেন শইকীয়াৰ এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। মানুহৰ মনত থকা চেতন আৰু অৱচেতন মনৰ দ্বন্দ্ব চেতনাস্ৰোত আৰু মনঃসমীক্ষণ পদ্ধতিৰে অতি সুন্দৰভাৱে গল্পটোত প্ৰকাশ কৰিছে। এই বিভাগটিত নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু, বন্ধ কোঠাত ধুমুহা গল্পৰ কাহিনী, কলা কৌশৰ আদিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা হৈছে। লগতে আধুনিক তত্ত্বৰ আধাৰত গল্পত সাম্প্ৰতিক সমাজৰ বিভিন্ন সমস্যা, জীৱনক কেনেদৰে ফুটাই তুলিছে তাকো আলোচনা কৰা হ'ব।

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- গল্পকাৰ হিচাপে নগেন শইকীয়াক মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;
- নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ বিষয়ে আভাস লাভ কৰিব;
- নগেন শইকীয়াৰ বন্ধ কোঠাত ধুমুহা গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা লাভ কৰিব;
- বন্ধ কোঠাত ধুমুহা গল্পৰ মাজেৰে নগেন শইকীয়া সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে আভাস লাভ কৰিব পাৰিব;
- বন্ধ কোঠাত ধুমুহা গল্পৰ কথন, কৌশল, বৈশিষ্ট্য আংগিক আদিৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰিব পাৰিব।

২.৩ নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

আধুনিকতাবাদী চৰিত্ৰ, চেতনাস্রোত, অস্তিত্ববাদী তত্ত্বৰে গল্প ৰচনা কৰা গল্পকাৰ নগেন শইকীয়া অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ এক উল্লেখযোগ্য নাম। মানুহৰ অন্তঃজগতত চলি থকা বিভিন্ন চিন্তা, চৰিত্ৰৰ মানসিক দ্বন্দ্ব চাতুৰ্যপূৰ্ণ কথনৰীতিৰে তেখেতে গল্পসমূহ ৰচনা কৰিছে। নিজস্ব কৌশল প্ৰয়োগ কৰা গল্পবিলাকত ব্যক্তিসত্ত্বাৰ স্ফুৰণ ঘটিছে।

নগেন শইকীয়াই গল্পসমূহৰ আইনাক বিশেষ গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিছে। নগেন শইকীয়াৰ গল্প জগতখনত প্ৰৱেশ কৰিলেই পাঠক যেন আইনা এখনৰ সন্মুখতহে থিয় হয়। 'আইনা' আৰু আইনাত মুখ চোৱাৰ এই প্ৰতীক অথবা প্ৰতীকী উপস্থাপনটো দৰাচলতে ব্যক্তিসত্তাৰ আত্মনুসন্ধান আৰু আত্মবিশ্লেষণৰেই নামান্তৰ। আত্মজ্ঞান লাভৰ এক বিশেষ সোপাণৰূপে উদ্ভাসি উঠা এই আইনাই ব্যক্তিসত্তাৰ দ্বন্দ্ব; দ্বিধা, অপৰাধবোধক উন্মোচিত কৰাৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে গল্পৰ নায়কজনৰ মনোজগতৰ গোপন আন্ধাৰখিনিক আলোকিত কৰে। শইকীয়াৰ বহুকেইটা গল্পত আইনাখন আৰু 'আইনা'ত নিজক চোৱাটো প্ৰতীকি ৰূপত প্ৰকাশ হৈছে। 'See yourself in the mirror'— আপ্তবাক্যটোত নিহিত নিজৰ ভুল ক্ৰুটি বিশ্লেষণেৰে আত্মবিশ্লেষণ তথা আত্মউপলব্ধি শ্বেক্সপীয়েৰ, অস্কাৰ ৱাইল্ড, ছিলভিয়া প্লাথৰ দৰে লেখকৰ দৰে অসমীয়া লেখক নগেন শইকীয়ায়ো আইনাক এক বিশেষ মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে। সাধাৰণতে আইনাৰ সতে গল্পৰ চৰিত্ৰবোৰৰ মুখামুখি প্ৰক্ৰিয়াত পাঠক, কথকজনৰ মাজেৰে গল্পৰ নায়কজনৰ অৱস্থিতিৰ সতে একীভূত হৈ পৰে। নগেন শইকীয়াৰ গল্পত প্ৰায়ে প্ৰথম পুৰুষত কথা কোৱা গল্পৰ নায়কে আইনাৰ সন্মুখত থিয় হৈ মননেৰে নিজৰ অভ্যন্তৰলৈ এক অন্তৰ্লীন যাত্ৰা

আৰম্ভ কৰে আৰু পাঠককে সেই যাত্ৰাৰ সহযাত্ৰী কৰি লয়। তেওঁ প্ৰায়ে উত্থাপন কৰা প্ৰথম প্ৰশ্নটো হ'ল— 'মই' ৰূপে বৰ্তমান তেওঁৰ অৱস্থান কি— তাৰ সঠিক অৰ্থটো কি? আৰু এই অৱস্থানৰ স্থিতিটো সঁচাকৈয়ে অৰ্থপূৰ্ণ নে? তেওঁৰ অৱস্থিতিজনিত প্ৰমূল্য আৰু নৈতিক পৰিপ্ৰেক্ষিত হয়নে? এনেদৰেই নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ নায়ক কথক পাঠকে জীৱনৰ সাৰাৎসাৰক বুজি পাবলৈ আৰু তাৰ প্ৰকৃত স্বৰূপক অনুধাৱন কৰিবলৈ এখন বৌদ্ধিক মননৰ যুদ্ধত অৱতীৰ্ণ হয়।

আত্মানুসন্ধান নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ প্ৰায়ে বিষয়বস্তু হিচাপে দেখা যায়। লোক মংগলৰ আদৰ্শৰে পৰিচালিত হৈ সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ বিপ্লৱী চেতনাৰে নিষিক্ত চৰিত্ৰবোৰে পৰৱৰ্তী সময়ত সেই আদৰ্শৰ পৰা বিচ্ছ্যুত হৈ অথবা ব্যক্তিগত স্তৰত কোনো নৈতিক প্ৰমূল্যৰ পৰা স্খলিত হৈ আত্মসমালোচনাৰে নিজকে থকা-সৰকা কৰিছে আৰু গভীৰ আত্মদ্বন্দ্ব আৰু অপৰাধবোধেৰে পিষ্ট হৈছে। লেখক অথবা তেওঁৰ চৰিত্ৰবোৰৰ এনেধৰণৰ চিত্ৰায়নে পাঠকৰ মনলৈ অস্তিত্ববাদী দৰ্শন আৰু তাৰ নৈতিকতাবাদী মতাদৰ্শৰ অনুৰণন কঢ়িয়াই আনে। অস্তিত্ববাদী দৰ্শনৰ সাৰতত্বই, মানুহে একমাত্ৰ নিজকেই নিজৰ বাবে দায়বদ্ধ বুলি মানি লয়। নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহে নৈতিক স্খলন, আদৰ্শ পতিত অপৰাধবোধ, দ্বন্দ্বৰে জৰ্জৰিত হৈ আইনাৰ সন্মুখত থিয় হয়হি। অস্তিত্ববাদীসকলৰ সাহিত্যত সৃষ্টি হোৱা চৰিত্ৰসমূহৰ সেই অস্তিত্বজনিত angst আৰু তাক অতিক্ৰমণ কৰাৰ সেই transcendence ৰ অভীপ্সাক কঢ়িয়াই ফুৰে। চৰিত্ৰসমূহ যেন চেতনাত অহৰহ উদ্ভৱ হোৱা শূণ্যতা 'void'ৰ ভাবনাত পিষ্ট হৈ নিৰন্তৰ স্বসত্তা সচেতনতাৰ দ্বন্দ্বাত্মক প্ৰক্ৰিয়াৰে তাৰ মতিষণ কৰাৰ প্ৰবাসত ছটফটাই থাকে। যেন জা পল চাৰ্টৰ সেই "the awareness to drag himself out of the mud..." হয়তো সেইবাবেই নগেন শইকীয়াৰ প্ৰায়বোৰ গল্পৰ চৰিত্ৰই আত্মানুসন্ধানৰ প্ৰক্ৰিয়াৰে জীৱনৰ লক্ষ্য-অৰ্থ-অনৰ্থৰ অন্বেষণ কৰি ফুৰোতে প্ৰতীক্ষাত, হঠাৎ এদিন অন্তিম অপেক্ষা, নদীৰ পাৰত মোৰ অস্তিত্ব, এজন বৃদ্ধৰ আত্মপ্ৰবঞ্চনা, পাৰ্থিৱ-অপাৰ্থিৱ— এই সকলোবোৰ গল্পৰ কেন্দ্ৰীয় সুৰ হৈছে সেই কিবা এক 'transcendental' সত্যৰ নিৰন্তৰ সন্ধান। পাৰ্থিৱ জগতৰ সকলোবোৰ বাস্তৱ সত্যৰ অনুভৱেৰে সচেতন হৈয়ো একেদৰে কিবা এক অপাৰ্থিৱ সত্যৰ সন্ধানত আত্মবিতুষ্ট অস্থিৰ চৰিত্ৰবোৰে যি ম'ন' লগৰ কথকতা নিৰ্মাণ কৰে; তাত আৰু এক বিশেষ ভাবনা অঙ্গাঙ্গীভাৱে জড়িত হৈ থাকে।

'আন্ধাৰত নিজৰ মুখ'ৰ দৰে গল্পত চৰিত্ৰবোৰে অভ্যন্তৰত কিবা এটা বিচাৰি ফুৰা আৰু কিবা এটা হেৰাই যোৱাৰ এক হাহাকাৰ অঙ্গাঙ্গীভাৱে ক্ৰিয়াশীল হৈ থাকে। বিশেষকৈ মধ্যবিত্ত জীৱনাদ্দশাৰ ৰুটিনবদ্ধ পুনঃপৌনিকতা আৰু সামাজিক ব্যৱস্থাৰ নিৰ্দিষ্ট চক্ৰত ঘূৰ্ণীয়মান একবৰ্নী জীৱনবোৰত সকলোবোৰ সুন্দৰ সতেজ আৰম্ভণিয়েই ক্ৰমশঃ ম্লান, বিৱৰ্ণ, অসুন্দৰ হৈ যোৱাৰ অৱশ্যম্ভাৱী প্ৰক্ৰিয়াই চৰিত্ৰবোৰৰ অন্তৰাত্মাক

গভীৰ আৰ্হিৰে ভৰাই তোলে। বিশেষকৈ দুজন নাৰী-পুৰুষৰ প্ৰেম আৰু সৌহাৰ্দৰে আৰম্ভ কৰা সম্পৰ্ক এটা ক্ৰমশঃ সেই প্ৰেম আৰু সৌহাৰ্দ হেৰাই গৈ দুয়ো অপৰিচিতৰ দৰে হৈ যোৱা এক বিষন্ন প্ৰক্ৰিয়া নগেন শইকীয়াৰ বহুকেইটা গল্পৰ উপজীব্য। অপাৰ্থিৱ-পাৰ্থিৱ, নিৰ্বিশেষে সময় আদিৰ দৰে গল্পবোৰত লেখকে বিশেষ ব্যঞ্জনধৰ্মিতাৰে উপস্থাপন কৰা এই সত্যকেই নৰেন্দু চৌধুৰীৰ জবানবন্দীত নৈতিক অৱস্থাৰ অন্য এক পৰিপ্ৰেক্ষিতৰ পৰা উন্মোচিত হৈছে। আপাতদৃষ্টিত সমাজৰ এক অপৰাধ, ব্যভিচাৰ বুলি বিবেচনা হোৱা নৰেন্দু চৌধুৰীৰ দ্বিতীয় বিবাহক, প্ৰেমৰ আকাংক্ষিত ৰূপটোৰ কালক্ৰমত হেৰাই যোৱাৰ এই অৱশ্যম্ভাৱী প্ৰক্ৰিয়াটোৰ এক স্বতঃসিদ্ধ প্ৰতিক্ৰিয়াৰূপে দৃষ্টি ধৰা হৈছে।

অৱশ্যে নগেন শইকীয়াৰ প্ৰায়বোৰ চৰিত্ৰই মধ্যবিত্ত জীৱন আৱেষ্টনীতেই বাঢ়ি সমাজৰ সাধাৰণ শ্ৰেণী বা নিম্ন মধ্যবিত্ত সমাজখনক প্ৰতিনিধিত্ব কৰাতকৈ তেওঁলোকে সেই শ্ৰেণীক প্ৰতিনিধত্ব কৰে যি বৌদ্ধিক মননৰ জোখাৰে সাধাৰণ শ্ৰেণীতকৈ কিছু আগবঢ়া। মানুহ প্ৰকৃতিৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ যোৱাৰ দুখবোধ জীৱনৰ পৰা চিৰন্তন কিবা এটা হেৰাই যোৱাৰ বিষাদ, মানুহৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ আৰু তাৰ সৃজনীশীল সত্তাৰ অবোধগম্য ৰূপ, প্ৰকৃতিৰ বিভিন্ন ‘মুদ’ৰ সতে মানুহৰ মন-মেজাজ-মুদৰ সমৰূপতা, মানুহৰ স্বাবাৱিক চিৰন্তন প্ৰবৃত্তিবোৰৰ স্বতঃস্ফূৰ্ত প্ৰকাশৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আৰু বদ্ধজীৱনৰ নিৰ্দিষ্ট পৰিক্ৰমাৰ পৰা মুক্তিলাভৰ হাবিয়াস আদিৰ দৰে ৰমন্যসিক ভাবাদৰ্শগত ধাৰণা তেখেতৰ গল্পত দেখা যায়।

প্ৰতীকবাদী আৰু ইমেজিষ্ট কথন বিন্যাস যি লেখক এজনৰ অধিভৌতিক চেতনাক গভীৰভাৱে ব্যঞ্জন ৰূপী ভাবে উন্মোচিত হয়, তেনে চেতনা শইকীয়াৰ গল্পত দেখা যায়। নদীৰ বুকুত স্তব্ধতাৰ দৰে গল্পত এখন চহৰৰ মনোভাৱৰ অধ্যয়ন আৰু তাৰ অধ্যয়ন প্ৰক্ৰিয়াৰ মাজেৰে সময়ৰ গতি বা স্থান কাল আদিৰ দৰে দাৰ্শনিক অভিধাৰণাবোৰৰ ছাত মহাকালে কঢ়িয়াই অনা যুগজ পৰিৱৰ্তনবোৰক অনুধাৱন কৰা হৈছে। এইধৰণৰ প্ৰসংগেৰে গধুৰ কথকতাক নিৰ্মাণ কৰাৰ বেলিকা প্ৰতীকবাদী বয়ন পদ্ধতিটো বিশেষভাৱে ব্যঞ্জনাময় বুলি বিবেচিত হৈছে। নগেন শইকীয়াৰ গল্পত অস্তিত্ববাদী চেতনাৰ “Subjective Universe” একোখনৰ সমান্তৰালভাৱে সমাজৰ বাস্তৱৰ সাৰ্বিক Collective Universe এখনৰো সত্য প্ৰকাশ কৰে— য’ত তেওঁ ন্যায়-অন্যায়গত সচেতনতা আৰু ৰাজনৈতিক প্ৰত্যাবৃত্তিৰে গভীৰভাৱে পৰিচালিত হয়।

নগেন শইকীয়াৰ ‘ষ্টাফ ফটোগ্ৰাফাৰৰ ছবি’, ‘মজিদ চাৰ ঢুকাল’ আদিৰ দৰে সকলোবোৰ গল্পৰ প্ৰেক্ষাপটত এই ন্যায়নিষ্ঠতা আৰু ৰাজনৈতিক প্ৰত্যাবৃত্তিৰ বৰঙণি বিৰাজমান। ‘ষ্টাফ ফটোগ্ৰাফাৰৰ ছবি’ নামৰ গল্পৰ পৰিণতিৰ নাটকীয়তা আৰু সততাই ফটোগ্ৰাফাৰ তথা ফটো সাংবাদিকতাৰ স’তে জড়িত সেই চিৰন্তন দ্বন্দ্ববোৰ প্ৰকট

কৰিছে যে এখন 'কলাত্মক' ফটো তোলাটো নে মানৱীয়তাৰ পক্ষ লোৱাটো এজন ফটোগ্ৰাফাৰৰ বাবে অধিক গ্ৰহণযোগ্য। চোমানিয়াৰ দুৰ্ভিক্ষ পীড়িত শিশুটোক শগুণে খাবলৈ অহা সেই কালজয়ী ছবিখনৰ পৰা পাপাৰজিয়ে অয়েনাৰ শেষ সময়ত তোলা ছবিখনৰ নিদৰ্শনলৈকে— এই প্ৰশ্নটো বৰ্তমানৰ 'media sensationationৰ যুগত অতিকে প্ৰাসংগিক প্ৰশ্ন। 'মজিদ ছাৰ ঢুকাল' গল্পটোতো বাতৰি কাকতত গৰম খবৰ পৰিৱেশন নে শুভবোধসম্পন্ন খবৰৰ প্ৰসাৰ অধিক প্ৰয়োজনীয়— সেই প্ৰশ্নটোৰ লগতে সাংবাদিকতাৰ প্ৰকৃত কৰ্তব্য আৰু ধৰ্ম বিষয়ত দ্বন্দ্ববোৰ সাৰ্থক ৰূপত উপস্থাপিত হৈছে। গতিকে দেখা গৈছে— নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ জগতখনো যেন অপাৰ্থিৱ-পাৰ্থিৱ প্ৰসংগবোৰৰে অঙ্গাঙ্গীভাৱে সংশ্লেষিত হৈ এক ন্যায়নিষ্ঠ আদৰ্শ জীৱনৰ কল্পনাৰে পৰিচালিত হৈছে। আৰু সেই কল্পনাক এক বিশেষধৰণৰ আধুনিকতাবাদী প্ৰতীকবাদী কথকতাৰ বয়সেৰে মূৰ্ত কৰি তুলিছে। উল্লেখযোগ্য যে কথন-বিন্যাসৰ এই কলা কৌশলত কিছুমান প্ৰতীক ৰূপক চিত্ৰকল্পৰ সঘন উপস্থিতি দৃষ্টিগোচৰ হয়। আমি ইতিমধ্যেই আলোচনা কৰা আইনা, মৰাশ, ৰে'ল আৰু ৰে'লষ্টেচন, জেঠি, নদী, এলবাম ইত্যাদি। তেখেতৰ গল্পত এলবামৰ প্ৰতীকী উপস্থিতিৰ বিষয়ে ড° আনন্দ বৰমুদৈয়ে 'নগেন শইকীয়া'ৰ গল্প ঃ ঐতিহ্য পৰম্পৰাৰ ভেটিত আধুনিকতা' প্ৰবন্ধত বিশদভাৱে উল্লেখ কৰিছে। ...যিদৰে পুৰণি এলবামৰ পাতত এটা লাইন থোৱা, মুগা বৰণীয় হৈ যোৱা শৈশৱৰ ছবি এখন দেখিলে নিজকে ঘূৰাই পোৱা যেন লাগে। ... (এটা আকাংক্ষিত শব্দৰ প্ৰতীক্ষাত) মোৰ সমস্ত বৰ্তমান ...বুকুত সুমুৱাই এই এলবামৰ বুকুত শুই থাকোঁ— এটা প্ৰাচীন অস্তিত্বৰ মাজলৈ মই সোমাই যাওঁ....। (এটা আকস্মিক শব্দৰ প্ৰতীক্ষাত) ...অৱশ্যে ই বহুদিনীয়া এলবামৰ ছবিৰ দৰে মুখবোৰ এতিয়া বিৱৰ্ণ, চিনিব নোৱৰা। (উত্তাপ আৰু বিষাদ)।

গল্পৰ কথন বয়নৰ উপযোগী উপাদানৰূপে এনেধৰণৰ প্ৰতীকৰ নিৰ্বাচনৰ মাজতো এক ৰমন্যাসবাদী চেতনা অনুভূত হয়। উদাহৰণস্বৰূপে আন্ধাৰ, অৰণ্য, পৰিত্যক্ত ঘৰ, ৰে'ল ষ্টেচন আদি, ৰমন্যাসিক শিল্পীসকলৰো প্ৰিয় প্ৰতীক যি শইকীয়াই চৰিত্ৰ বা কথকতাৰ নায়কসকলৰ অন্তৰ্দ্বন্দ্বক আৰু জীৱন সংগ্ৰামক ফুটাই তুলিবৰ বাবে একো একোটা অৰ্থবহ প্ৰেক্ষাপটৰূপে প্ৰয়োগ কৰিছে। উদাহৰণস্বৰূপে 'শেষ গাড়ীৰ অপেক্ষাত' নামৰ গল্পটোৰ অন্তিম পৰ্যায়ৰ বৰ্ণনাই পাঠকৰ মনত চালভাদৰ ডালিৰ বিখ্যাত ছবি 'Persistence of Memory' সেই অধিভৌতিক জগত সদৃশ এক অধিৱাস্তৱিক আৱেশৰ সৃষ্টি কৰে— '...জীৱনে বুকিং ক্লাৰ্কটোক দি যোৱা ঘড়ীটো যেন ষ্টেচনৰ ওপৰলৈ উঠি গ'ল। তাৰ আকাৰ বিশাল হ'বলৈ ধৰিলে, টোপ্‌টোপকৈ তাৰ পৰা সময় গলি তললৈ পৰিবলৈ ধৰিলে, চোতালত স্থিৰ সময়ে ডোঙা বান্ধিলে আৰু শেষ গাড়ীৰ অপেক্ষাত থকা যাত্ৰীবোৰে সেই ডোঙাতে লেটি লৈ অতিশয় অলস ক্লান্তভাৱে টোপনিয়াবলৈ

আৰম্ভ কৰিলে। তেতিয়া সূৰ্যৰ মুগা বৰণীয়া পোহৰৰ ঠাইত পাতল আন্ধাৰ বিয়পি পৰিছে...।' কথন বিন্যাসৰ দ্বাৰা ঢাপে ঢাপে গল্পৰ কাঠামোক নিৰ্মাণ কৰি চেতনাস্রোতৰ অন্তহীন গতিময় প্ৰবাহক প্ৰকট কৰি তুলিবলৈ গল্পকাৰে এক বিশেষ কৌশল প্ৰয়োগ কৰাটো পৰিলক্ষিত হয়। এনেদৰে আধুনকতাবাদী চেতনা, অস্তিত্ববাদী দৰ্শন, ফ্ৰয়েডীয় ধাৰণা, প্ৰতীকবাদী, অধিবাস্তৱিক প্ৰক্ষেপনৰ মাজেদি নগেন শইকীয়াৰ গল্পত মৌলিকতা ফুটি উঠে। আধুনিকতা আৰু ঐতিহ্য পৰম্পৰাৰ সংশ্লেষণত গঢ় লৈ উঠা ভাবাদৰ্শৰে পৰিচালিত লেখকৰ মনত, ভাৰতীয়ত্বৰ শিক্ষা গভীৰলৈ বিস্তাৰিত হৈ আছে। উদাহৰণস্বৰূপে শইকীয়াদেৱৰ 'এয়াৰপোৰ্ট' গল্পটো চাব পাৰো। এয়াৰপৰ্টত উৰাজাহাজৰ বাবে অপেক্ষাৰত নায়কৰ কাষত বহি জীৱনৰ 'আলটিমেট ৰিয়েলিটিবোৰ' বিচাৰ কৰি থকা বয়সস্থ মানুহজনে গল্পৰ অন্তিমক্ষণত মৃত্যসম্পৰ্কীয় শেষ সত্যটো পাঠকৰ আগত উন্মোচন কৰিছে য'ত ভাৰতীয় দৰ্শন সুন্দৰ ৰূপত পৰিস্ফুট হৈছে। এনেদৰে দেখা যায় নগেন শইকীয়াৰ আধুনিকতাবাদী গল্পসমূহত মৌলিকতা বিদ্যামান, য'ত কিছু সুকীয়া বিষয়বস্তুৰে গল্পসমূহে পাঠকৰ মন আকৰ্ষিত কৰে।

২.৪ নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পৰ আলোচনা

নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পটো এটা অৱস্থিতিবাদী ধ্যান-ধাৰণাৰ ভাবাদৰ্শৰে ৰচিত গল্প। ১৯৭১ চনত প্ৰকাশ পোৱা নগেন শইকীয়াৰ তৃতীয়খন গল্প সংকলন "বন্ধ কোঠাত ধুমুহা" গল্পটোত অৱস্থিতিবাদী ধ্যান ধাৰণাৰে জীৱনৰ অস্তিত্বৰ সন্ধান কৰিবলৈ যত্ন কৰা দেখা যায়। নগেন শইকীয়াৰ সৃষ্টিশীলতাৰ আধাৰ হ'ল মানুহৰ অন্তঃৰ্জগত। সেয়ে অৱধাৰিতভাৱে তেওঁৰ গল্পসমূহত চেতনাস্রোত ৰীতিৰ প্ৰতিফলন দেখিবলৈ পাওঁ। চেতনাস্রোত ৰীতিত লেখকসকলে বহিৰ্বাস্তৱতকৈ মানৱ মনৰ ৰহস্যময় জগতখন চিত্ৰময় ভাষাৰে বিশ্লেষণ কৰিব বিচাৰে। মানুহৰ মনত থকা চেতন আৰু অৱচেতন মনৰ দ্বন্দ্বই হৈছে গল্পটোৰ মূল কথা। এটা অস্তিত্ববাদী ধাৰণাৰে চেতনাস্রোত আৰু মনঃসমীক্ষণ পদ্ধতিৰে গল্পটিৰ কাহিনী আগবাঢ়িছে। গল্পটোত এজন ব্যক্তিৰ মাজেৰে সমাজৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰক উদঙাই গল্পকাৰে নিজৰ জৰিয়তে সমাজক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে।

গল্পটো কথকৰ নিজৰ কথাৰে আৰম্ভণি ঘটিছে। মনৰ ভিতৰত উদয় হোৱা বিভিন্ন ভাব আৰু প্ৰশ্নৰ মাজেৰে গল্পটি আগবাঢ়ি গৈছে। গল্পটোত পৰম্পৰাগত গল্পৰ দৰে নিৰ্দিষ্ট কাহিনী নাই, কথকৰ মনৰ মাজত ঘটা বিভিন্ন ভাবৰ, চিন্তনৰ প্ৰকাশ ঘটিছে কথকৰ কথাৰ মাজেৰে। কথকে এটা অকলশৰীয়া কোঠাত বাস কৰে। এটা অস্বাভাৱিক পৰিৱৰ্তন তথা পৰিস্থিতিয়ে তেওঁক ডুবাই ৰাখিছে। এই কোঠাৰ মাজতেই অস্বাভাৱিক ভাবৰ তেওঁৰ কোঠাটোত কিছুমান পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। যিবোৰ বাস্তৱত অসম্ভৱ কথা।

'...মোৰ অকলশৰীয়া কোঠাটোৰ ভিতৰত কোনোবাই কোৰাচ গাইছে। কোৰাচ! কোৰাচ ঠিক নহয়— যি অৰ্থত কোৰাচক আমি কোৰাচ বোলোঁ...।'

বাস্তৱত তেওঁৰ কোঠাত কোনেও কোৰাচ গোৱা নাই, কিন্তু তেওঁৰ মনত অৱচেতন মনত চলি থকা এক পৰিস্থিতিক তেওঁ উপলব্ধি কৰিছে। মানুহৰ অন্তৰ্জগতৰ ক্ৰিয়া প্ৰতিক্ৰিয়াৰ কথা গল্পটোত সেই পৰিস্থিতিটোত বৰ্ণনা কৰিছে। লাহে লাহে সেই কোৰাচৰ সুৰবোৰ এটাৰ পৰা আনটোলৈ জঁপিয়াই পৰিছে, যাক তেওঁ পাঁচটা সুৰ জঁপিয়াই যোৱা প্ৰক্ষেপহে বুলি কৈছে। এই প্ৰক্ষেপ হৈছে ৰাগৰ দ্ৰুত পলায়ন, অৰ্থাৎ চাৰিটা বেলেগ বেলেগ ৰাগৰ অদ্ভুত ৰাগৰ সংমিশ্ৰণ ভৈৰৱী, পূৰৱী, বেহাগ আদি হৈছে সংগীতৰ এটি এটি সুকীয়া ৰাগ, য'ত এটাৰ সতে আনটোৰ মিল নাথাকে। এই সংমিশ্ৰণক ৰাগৰ 'ডিচকৰ্ড' বুলি কৈছে। অস্থায়ী, অন্তৰাৰ পাৰ্থক্য নোহোৱা হৈছে, বিভিন্ন অদ্যমন্ত্ৰ ধ্বনি সংযত হৈছে আৰু একে সময়তে এই আটাইবোৰ বিসংগতিয়ে এক কোলাহলৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু এক যেন ধুমুহাৰ আৰাস দিছে। এই ধুমুহা আচলতে কথকৰ মনত সৃষ্টি হোৱা ধুমুহা য'ৰ পৰা তেওঁ পলাব খুজিও পলাব পৰা নাই। তেওঁ ইয়াৰ পৰা বাচিবলৈ আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিছে যদিও মুক্ত হ'ব পৰা নাই।

'শব্দবোৰে মোৰ কাণৰ পৰ্দা ফালি ভিতৰ সোমাবলৈ ধৰিলে, মোৰ চকুৰ মণি ফালি ভিতৰ সোমাবলৈ উঠিছে, ... আৰু মই ক্ষত বিক্ষতহৈ ছটফটাই বিছনাৰ পৰা নামি দুৱাৰ খুলিবলৈ দৌৰ মাৰিলোঁ। দুৱাৰৰ অগৰ্লত ধৰি শৰীৰৰ সমস্ত শক্তিৰে টানিবলৈ ধৰিলোঁ, খুলিব নোৱাৰি দুৱাৰত ভুকুৱাবলৈ আৰম্ভ কৰিলোঁ... খিৰিকীৰ কাষলৈ দৌৰ মাৰিলোঁ আৰু ভুকুৱাবলৈ ধৰিলোঁ, বেৰেদি বগাই ভেণ্টিলেটৰ খুলিবলৈ গ'লো আৰু আচৰিত কথা ভেণ্টিলেটৰবোৰ এছটা এছটা শিল হৈ পৰিল...।' আচলতে এই কথাখিনিৰ মাজেৰে এটা মানসিক চেতনা তথা মনসমীক্ষাৰ কথা ক'ব খোজা হৈছে। অবান্তৰ যেন বোধ হোৱা এইবোৰ চিত্ৰ আচলতে মানুহৰ অন্তৰ জগতৰ প্ৰকৃত ছবি, যিয়ে তেওঁক শান্তিত থাকিবলৈ দিয়া নাই....। তেওঁ অসহায় হৈ পৰিছে আৰু ইয়াৰ পৰা ওলোৱাৰ বাট বিচাৰি পোৱা নাই।

ইয়াৰ পিছতে এচুকত দ'মাই থোৱা পুৰণি বাতৰি কাকতৰ পৰা পুৰণি খবৰবোৰে শৰীৰী ৰূপ ধাৰণ কৰি বিক্ষুব্ধ হৈ উঠি অহাৰ কথা কৈছে। সেই শৰীৰী ৰূপী খবৰবোৰে তেওঁক ভৰ্ৎসনা কৰি কৈছে—

'দেখা নাই আমি কবৰৰ মাজত টোপনি গৈ এটা নিচুকনি গীত গাইছিলোঁ।'

'দেখা নাই আমি ক্ষুবী নিবৃত্তিৰ গান গাইছিলোঁ?'

'দেখা নাই আমি মাৰপিট আৰু যুদ্ধৰ গীত গাই আছোঁ?'

'দেখা নাই আমি ঘটনাৰ গীত গাই আছোঁ?'

'দেখা নাই আমি ষড়যন্ত্ৰৰ গীত গাই আছোঁ?'

'দেখা নাই আমি প্ৰেমৰ গীত গাই আছোঁ?'

'দেখা নাই আমি বক্তৃতাৰ গীত গাই আছোঁ?'

'দেখা নাই? দেখা নাই? দেখা নাই?'

এই কথাখিনিৰ মাজেৰে যেন এটা গভীৰ অৰ্থ বুজাব বিচৰা হৈছে। কিয়নো খবৰ কাগজবোৰত নিতৌ ঘটা বিভিন্ন ঘটনা পৰিঘটনাবোৰে যেন জাবৰৰ ৰূপ পৰিগ্ৰহণ কৰিছে। সেইবোৰৰ এতিয়া কোনো মূল্য নাই। কবৰৰ মাজত নিচুকণিগীত হৈ সিহঁত টোপনি গৈ আছিল; কিন্তু সিহঁতেই যেন এতিয়া সকলোৱে মিলি কোৰাচ গাব ধৰিছে। মাৰপিট, যুদ্ধ, ষড়যন্ত্ৰ, প্ৰেম, বক্তৃতা আদি ভিন্ন সুৰ হৈ বাজিব লাগিছে।

নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পত কাফ্কাৰ অৱচেতনাবাদৰ প্ৰভাব ফুটি উঠিছে। কাফ্কাৰ মেটামৰফ'ছিছ (Metamorphosis) গল্পৰ সৈতে কিছু মিল দেখা যায়। মনৰ মাজত কথকৰ ভ্ৰম হৈছে, য'ত তেওঁ এডাল ৰছীকে সাঁপ হেন দেখিছে। ৰছীডালকে সাঁপ বুলি ভবা ভ্ৰান্ত ধাৰণাই কথকক মনৰ মাজত চলা কল্পভ্ৰমৰ কথাক সোঁৰৰাই দিছে।

গল্পটিত স্তূপীকৃত আৱৰ্জনাৰ মাজত চিঠিৰ জাপ এটাত হাত পৰি হৃদয় মন্থন কৰি চেপা উচুপনি মাত ভাহি অহাৰ কথা কোৱা হৈছে। এগৰাকী নাৰীৰ বিষাদালাপ ভাহি আহিছে, তেওঁ কথকক প্ৰশ্ন কৰিছে—

'লাজ নাই তোমাৰ? ইয়াতেএদিন তুমি মোক লুটপাত কৰা নাছিলা? ....তুমি মোৰ গাৰ কাপোৰ এখন এখনকৈ আজুৰি পেলোৱা নাছিলা? ছিঃ ছিঃ মই সম্পূৰ্ণ বিবস্ত্ৰা হৈ পৰা নাছিলোঁ?...

বন্দিতা নামৰ সেই নাৰীগৰাকীৰ বিষাদালাপৰ পাছতেই জুৰি, ৰিজু আৰু স্বামীৰ কাষৰ পৰা ফুচুলাই অনা বিবাহিতা নাৰী 'মিছেছ'ৰ চকুপানী আৰু আটাইৰে ক্ৰন্দন ধ্বনি একে লগে অহৰহ বাজিবলৈ ধৰিছে...।

'কি কাৰণে তুমি আমাক কলংকিত কৰিলা'— বুলি অহা শ্লোগানসদৃশ ভৰ্ৎসনাই বতাহত ধ্বনি আকাৰে চক্ৰাকাৰে তেওঁৰ মগজুৰ চাৰিওফালে ঘূৰিবলৈ ধৰিলে।

গল্পটোত নাৰীকেইগৰাকীক কৰা প্ৰৱঞ্চনাৰ গ্লানিয়ে তেওঁৰ মগজুত এক অশান্ত ধুমুহা সৃষ্টি কৰিছিল। গল্পটোত মানুহৰ অৱদমিত কামনা, যৌন স্পৃহা আদি মৌলিক প্ৰবৃত্তি কেনেকৈ মানুহৰ অন্তৰ্জগতত অৱনমিতভাৱে থাকে আৰু ই যিমান গোপন হৈ থাকিলেও মানুহৰ অৱচেতন মনলৈ আহি অনুশোচনাৰ সৃষ্টি কৰে তাক সুন্দৰকৈ পৰিস্ফুট হৈছে। গল্পটোত ফ্ৰয়েডীয় অৱচেতন মনৰ ধাৰণা ফুটি উঠিছে।

কাপোৰৰ আলনাত গোন্ধ এটা মিহলি হৈ আছে, যিটোক কামনাৰ গোন্ধ বুলি কোৱা হৈছে। তেওঁ অসৎ দৃষ্টিৰে চোৱা স্ত্ৰী, মহিলা, গাভৰু, কিশোৰী আটাইৰে

পৰা সেই গোন্ধটো তেওঁৰ গাত লাগি আছে। আনকি সেই গোন্ধটো তেওঁৰ জোতাযোৰতো লাগি আছে, কিয়নো সেই জোতাযোৰ পিন্ধিয়েই তেওঁ সেই বিভিন্ন ঠাইলৈ অহা-যোৱা কৰিছিল।

'তুমি য'লৈ যোৱা— তাৰ গোন্ধ।'

গল্পটোত এক নিসংগতাবোধৰ ভাব লুকাই আছে। নিসংগ অৱস্থাতে মানুহে নিজৰ স'তে কথা পাতে, নিজে কৰি থোৱা ভুলবোৰৰ অনুশোচনাত ভোগে। গল্পটোত নিজৰ লগতে কথা পতাৰ প্ৰৱণতা দেখা যায়। য'ত তেওঁ আভ্যন্তৰীণ সত্তাৰ লগত মুখামুখি হ'ব বিচাৰে।

গল্পটোত লাহে লাহে কথকৰ মস্তিষ্ক ক্ষিপ্ৰ হৈ উঠিছিল, তেওঁৰ অসহ্য লাগিছিল আৰু খণ্ডত দিকবিদিক হেৰুৱাই কোঠাৰ আচবাববোৰকে টানিব ধৰিছিল। কিন্তু তেওঁ পৰা নাছিল। তেওঁ ভাগৰত অৱশ হৈ পৰিছিল, ঘামি জামি জুৰুলি জুপুৰিহে হৈছিল। এনেতে কেলেণ্ডাৰৰ ছোৱালীজনীয়ে মিচিকিয়াই হাঁহি তেওঁক এইবুলি কৈছিল— 'চোৱাচোন, মই মাত্ৰ এই এখুদমান ব্ৰেছিয়াৰটো পিন্ধি আছো। তুমি টানি বাহিৰলৈ নিনিবা। মই লাগে তোমাৰ বাবে ব্ৰেছিয়াৰটোও খুলি দিওঁ। —এইবুলি তাই লাহে লাহে নগ্ন বক্ষ হৈ পৰিছিল। —ইয়াত ছোৱালীজনীৰ জৰিয়তে এটা মৃদু প্ৰতিবাদৰ সুৰ ধ্বনিত হৈছে। প্ৰতিবাদত তাই নিজে জ্বলি পৰি কথকক লাজ দিবলৈ যত্ন কৰিছিল।

'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পটোত সামাজিক শৃংখলাৰ শৃংখলিত জীৱনটোৰ আঁৰত নিৰন্তৰে গুজৰি-গুমৰি বিমূৰ্ত ভাবনা জগতখন প্ৰতিধ্বনিত হৈছে। গল্পটোত দেখুওৱা চৰিত্ৰবোৰ তেজ মঙহৰ মানুহ নহয়, এইবোৰ মানুহৰ চিৰন্তন মৌলিক প্ৰবৃত্তিৰ বাহক স্বৰূপ বিমূৰ্ত ধাৰণাহে। ইয়াৰ যোগেদি জীৱনৰ চৰম সত্যৰূপ প্ৰতিপন্ন কৰি গল্প ৰূপ দিয়া হৈছে। লগতে গল্পটোত নিজৰ জৰিয়তে সমাজখনৰ কথা কবলৈ বিচৰা হৈছে। অন্তৰ্জগতত হোৱা প্ৰতিক্ৰিয়াবোৰে কোনো কোনো মুহূৰ্তত মনৰ মাজতে ধুমুহাৰ সৃষ্টি কৰে। গল্পটোত ইয়ে প্ৰতীকী ৰূপত ফুটি উঠিছে।

২.৫ সাৰাংশ (Summing Up)

আধুনিকতাবাদী গল্পকাৰ নগেন শইকীয়াৰ 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পটো অৱস্থিতিবাদী ধাৰণাৰে চেতনাস্ৰোত আৰু মনঃসমীক্ষণ পদ্ধতিৰে ৰচিত এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। এজন ব্যক্তিৰ মনোজগতত চলি থকা দ্বন্দ্ব আৰু সংঘাতৰ জৰিয়তে সমাজৰ বিভিন্ন চৰিত্ৰক উদঙাই দেখুৱাই নিজৰ জৰিয়তে সমাজক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা হৈছে। গল্পটোত কথক অথবা নায়কৰ যোগেৰে সমাজৰ বিভিন্ন সমস্যা তথা পৰিস্থিতিক সূক্ষ্মভাৱে দেখুৱাবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। মানুহে কৰা বিভিন্ন ৰং ৰহইচ, আমোদ-প্ৰমোদ আদিবোৰ বাহ্যিকতাৰ কবলত পৰি কৰে যদিও অকলশৰীয়া মুহূৰ্তবোৰত নিজে কৰা

কৰ্মবোৰ মনলৈ আহি অনুশোচনাত ভূগে। চেতন-অৱচেতন মনৰ দ্বন্দ্বই হৈছে গল্পটোৰ মূলকথা। গল্পকাৰৰ অগতানুগতিক বৰ্ণনাশৈলী আৰু আংগিকে গল্পটোক এক সুকীয়া বৈশিষ্ট্য প্ৰদান কৰিছে।

২.৬ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। নগেন শইকীয়াৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

২। 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পটোত অৱস্থিতিবাদী ভাবধাৰা কেনেদৰে ফুটি উঠিছে বিচাৰ কৰক।

৩। 'বন্ধ কোঠাত ধুমুহা' গল্পটোৰ মূলভাৱ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক।

২.৭ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ড° অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন।

ড° অমৃত কুমাৰ উপাধ্যায় ঃ নিৰ্বাচিত অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিচাৰ বিশ্লেষণ।

*****

তৃতীয় বিভাগ
প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৩.৩ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ পৰিচয়

৩.৪ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ সাহিত্যৰাজি

৩.৫ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

৩.৬ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

৩.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

৩.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

৩.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৩.১ ভূমিকা (Introduction)

ৰামধেনু যুগ বা যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ এগৰাকী স্বনামধন্য লেখক হৈছে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই বিংশ শতিকাৰ শেষৰ পৰাই সাহিত্য সৃষ্টি কৰি আহিছিল যদিও অসমীয়া পঢ়ুৱৈ সমাজৰ মাজত তেওঁ সৰ্বাধিক জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰে একবিংশ শতিকাৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় দশকতহে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ সাহিত্যৰাজিক সমকালীন পঢ়ুৱৈ সমাজতকৈ সাম্প্ৰতিক সময়ৰ পঢ়ুৱৈ সমাজে বেছিকৈ আকোৱালি লোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে। তদুপৰি তেওঁৰ আত্মজীৱনী "সোণৰ চামুচ মুখত লৈ" প্ৰকাশ হোৱাৰ পিছত অসমীয়া সাহিত্যত একপ্ৰকাৰৰ খলকনিৰ সৃষ্টি হ'ল— যি খলকনিয়ে তেওঁক অসমীয়া সৰ্বস্তৰৰ পঢ়ুৱৈৰ আগত পৰিচয় কৰায় দিয়ে। ২০২৩ চনত "প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ শ্ৰেষ্ঠ গল্প"ৰ বাবে সাহিত্য একাডেমী বঁটা লাভ কৰা এইগৰাকী সাহিত্যিকৰ জীৱনমুখী চেতনা আছিল অতি সুগভীৰ। এগৰাকী শিক্ষাবিদ, ভূতত্ত্ববিদ তথা অভিধান প্ৰণেতা হিচাপে ও প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাই বহুমুখী প্ৰতিভাৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰে। ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই বহু লেখকৰ ভাৱ-বিলাসিতাৰ আৰু গতানুগতিকতাৰ বিপৰীতে নিৰ্মম বাস্তৱৰপৰা জীৱনবোধৰ নিৰ্যাস আহৰণ কৰি ৰসোত্তীৰ্ণ সাহিত্য সৃষ্টি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল।

৩.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়নৰ অন্তত আপোনালোকে—

- প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ বিষয়ে পৰিচিত হ'ব পাৰিব;

- তেখেতৰ অসমীয়া সাহিত্য জগতত বৰঙণি সম্বন্ধে জানিব পাৰিব;
- প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তু আৰু বৈশিষ্ট্যসমূহো জানিব পাৰিব।

৩.৩ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ পৰিচয়

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা অসমৰ এগৰাকী গল্পকাৰ, উপন্যাসিক, গৱেষক, অভিধান প্ৰণেতা, ভুতত্ত্ববিদ আৰু অধ্যাপক। তেওঁ এগৰাকী অত্যন্ত স্পষ্টবাদী লেখক। এইগৰাকী স্বনামধন্য লেখকৰ জন্ম হয় ১৯৩৯ চনৰ ২১ জুলাই তাৰিখে কলকতাত। তেওঁৰ পিতৃ হলিৰাম ডেকা গুৱাহাটী উচ্চ ন্যায়ালয়ৰ প্ৰথমগৰাকী অসমীয়া মুখ্য ন্যায়াধীশ আছিল। তেখেতৰ মাতৃৰ নাম আছিল বিদ্যাৱতী ডেকা। ১৯৫৫ চনত তেওঁ গুৱাহাটী ডনবক্স' স্কুলৰপৰা প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষা পাছ কৰে। কটন কলেজৰ পৰা আই.এ আৰু বেনাৰস হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা ভূ-তত্ত্ব বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰিছিল। তেখেতে ১৯৫৯ চনৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ খনিজ ভূ-বিজ্ঞানৰ শ্ৰেষ্ঠ স্নাতক আছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁৰ লেনিন গ্ৰাভ মনি বিদ্যালয়ৰ পৰা অৰ্থনৈতিক ভূ-তত্ত্ববিষয়ত ডক্টৰেট ডিগ্ৰী লাভ কৰে।

স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰাৰ পাছতে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই শিৱসাগৰৰ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ নিগমত ভূ-তত্ত্ববিদ ৰূপে নিজৰ কৰ্মজীৱন আৰম্ভ কৰিছিল। ডক্টৰেট ডিগ্ৰী সম্পূৰ্ণ কৰাৰ পাছতে ১৯৬৬ চনত তেখেতে গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ ভূ-তত্ত্ববিভাগৰ প্ৰবক্তা হিচাপে যোগদান কৰে আৰু পাছলৈ সেই বিভাগৰে অধ্যাপক ৰূপে অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে।

ছাত্ৰ অৱস্থাৰ পৰাই ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই লিখা-মেলাত আগ্ৰহী আছিল। তেখেতৰ ৰচনাশৈলীয়ে উত্তৰ ৰামধেনু যুগৰ প্ৰাৰম্ভতে অসমীয়া গল্প সাহিত্যত এক নতুন অধ্যায়ৰ সৃষ্টি কৰিছিল। এগৰাকী স্পষ্টবাদী লেখক হিচাপে জনাজাত প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা এগৰাকী ব্যতিক্ৰমী ব্যক্তি হিচাপেও পৰিচিত। তেখেতৰ আত্মজীৱনী 'সোণৰ চামুচ মুখল লৈ' স্পষ্টবাদিতাৰ উৎকৃষ্ট উদাহৰণ। দৰ্শনৰ পৰা জ্যেতিষশাস্ত্ৰলৈ, অভিধানৰ পৰা ইতিহাসলৈ, জ্যোতিষশাস্ত্ৰৰ পৰা নীলাচল কামাখ্যাৰ ইতিহাস আৰু তন্ত্ৰলৈ ডেকাই বিভিন্ন বিষয়ৰ গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই মণিপুৰ চৰকাৰৰ অৰ্থনৈতিক উপদেষ্টা ৰূপেও কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল। ২০২৪ চনৰ ৬ এপ্ৰিল তাৰিখে ৮৪ বছৰ বয়সত স্বাস্থ্যজনিত কাৰণত গুৱাহাটীত এইজনা প্ৰথিতযশা ব্যক্তিয়ে মৃত্যুবৰণ কৰে।

৩.৪ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ সাহিত্যৰাজি

বহু লেখকৰ ভাব বিলাসিতা আৰু গতানুগতিকতাৰ বিপৰীতে নিৰ্মম বাস্তৱৰ পৰা জীৱনবোধৰ নিৰ্যাস আহৰণ কৰি ৰসোত্তীৰ্ণ সাহিত্য সৃষ্টি কৰাত সক্ষম হৈছিল

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা। মাত্ৰ গল্প, আত্মজীৱনী, সাহিত্য, ৰহস্য উপন্যাসেই নহয়, তেওঁৰ সৃষ্টিৰ বিচৰণক্ষেত্ৰ আছিল বিচিত্ৰ আৰু বৰ্ণাঢ্য। সেয়ে দৰ্শনৰ পৰা জ্যোতিষশাস্ত্ৰলৈ অভিধানৰ পৰা ইতিহাসলৈ, জ্যোতিষ শাস্ত্ৰৰ পৰা নীলাচল-কামাখ্যাৰ ইতিহাস আৰু তন্ত্ৰলৈ বিভিন্ন বিষয়ক গ্ৰন্থ ৰচনাৰে তেওঁ অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল চহকী কৰি থৈ গৈছে। একাচেকা আৰু ব্যতিক্ৰমী ৰূপে পৰিচিত ড° ডেকাই তেওঁৰ গল্প সমাজ বাস্তৱতা পাঠকৰ আগত তুলি ধৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছিল।

ছাত্ৰাৱস্থাৰ পৰাই ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই সাহিত্যচৰ্চাত মনোনিৱেশ কৰিছিল। অষ্টম শ্ৰেণীৰ পৰাই সাহিত্য জগতত খোজ পেলোৱা ড° ডেকাৰ প্ৰথম গল্প সংকলন আছিল 'কৈলাসনাথ'। তেখেতৰ প্ৰকাশিত অন্য গল্পৰভিতৰত আছে একুৰি বছৰৰ গল্প, অনিৰ্গম পথ, এজাক এলেহুৱা কাউৰীৰ সাধু, বেৱাৰিছ লাছ আৰু অন্য গল্প, বিহুৱতী চৰাই আৰু অন্য গল্প, ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ শ্ৰেষ্ঠ গল্প, ৰুছ গল্প, ৰাজ সাক্ষী। তেখেতৰ সাহিত্যৰাজিত কেৱল গল্পয়ে নাছিল, ভালেকেইখন উপন্যাসো তেওঁ ৰচনা কৰিছিল। তাৰ ভিতৰত ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ ৰহস্য উপন্যাস বতাহৰ পতাকা কঁপে, মৃত্যুৰ আমন্ত্ৰণ আৰু এটা অমীমাংসিত হত্যা, ৰক্তক্ষৰণ অন্যতম। প্ৰণৱজোতি ডেকাৰ প্ৰবন্ধৰাজি সমূহৰ ভিতৰত চৰ্যাগীত আৰু বৌদ্ধ তন্ত্ৰ; ৰত্ন, জ্যোতিষ আৰু বিজ্ঞান, শ্ৰীমদ্ভাগৱতগীতাৰ টীকা-ভাষ্য লিখে কিয়? জ্যোতি দ্বিভাষিকৰ বুৰঞ্জী; ৰূপোপজীৱিনী বনাম দেহোপজীৱিনী (প্ৰাপ্তবয়স্কৰ যৌনজ্ঞান গ্ৰন্থ); ধৰ্মৰ প্ৰাণতত্ত্ব; Century old caste, creed and guilds of Assam; Nilachal Kamakhya; Her History and Tantra, Scientific Evidence for vedic Astrology.

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ সবাতোকৈ কষ্ট আৰু সৰ্ববৃহৎ একক কাৰ্য হ'ল 'জ্যোতি দ্বিভাষিক' ইংৰাজী-অসমীয়া অভিধান সংকলন আৰু প্ৰকাশ। ইয়াৰ বাহিৰেও আন দুখন অভিধান হৈছে Student's own bi-lingual Assamese English Dictionary আৰু Jyoti Bilingual Thesaurus এইখন হ'ল জ্যোতি দ্বি-ভাষিক অভিধানৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা শব্দ আৰু দ্বিভাষিক অভিধানত ব্যৱহাৰ কৰিব নোৱৰা শব্দ সম্ভাৰ। ড° ডেকাৰ ৰচনাৰাজিয়ে বিচিত্ৰ বিষয় সামৰি লৈছে তেখেতৰ শিশু গ্ৰন্থ সমূহৰ ভিতৰত চীনদেশৰ অচিনাকি সাধু আৰু গংগাৰাম পালোৱান আৰু বঙলা ঘৰৰ ভূত অন্যতম। ড° ডেকাৰ ২০১৬ চনত লিখা একমাত্ৰ আত্মজীৱনীখনৰ নাম হৈছে 'সোণৰ চামুচ মুখত লৈ।'

বঁটা ঃ

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই ২০২২ চনত অসম প্ৰকাশন পৰিষদ বঁটা আৰু ২০২৩ চনত প্ৰণৱ জ্যোতিডেকাৰ শ্ৰেষ্ঠ গল্পৰ বাবে সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ

কৰে। আকৌ ২০১৮ চনত নতুন দিল্লীৰ কুসুমাঞ্জলি ফাউণ্ডেচনে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাক প্ৰদান কৰে কুসুমাঞ্জলি সাহিত্য সন্মান।

৩.৫ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

নিজস্ব প্ৰতিভা আৰু বৌদ্ধিক চিন্তা চৰ্চাৰে নিৰ্ভীক লেখনিৰে বিচিত্ৰ বিষয়ত অৱগাহন কৰি জিলিকি উঠা স্বনামধন্য সাহিত্যিক ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা। অসমীয়া চুটিগল্পৰ জগতখনত তেওঁৰ গল্পৰ সংখ্যা বৰ বেছি নহয়, তেনেই তাকৰ। কিন্তু যিকেইটা গল্প তেওঁ লিখি থৈ গৈছে কম-বেছি পৰিমাণে গোটেই কেইটা গল্পই ৰসোত্তীৰ্ণ হৈ উঠিছে। অসমীয়া চুটিগল্পৰ ইতিহাসত ৰামধেনু যুগৰ পৰা সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে আন আন গল্পকাৰ সকলৰ দৰে ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকায়ো চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত নতুনত্বৰ সন্ধান দিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰা ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ চৰ্চা অতি সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে অব্যাহত আছে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পবোৰ অলপ কঠিন। বহুক্ষেত্ৰত তেখেতৰ লেখাৰ ৰস আস্বাদনৰ বাবে সাধাৰণতকৈ অলপ বেছি মেধাৰ প্ৰয়োজন হয়। তেখেতৰ লেখাত প্ৰকাশিত জীৱন বোধৰ গভীৰ প্ৰকাশে পাঠকক বাৰে বাৰে বিস্মিত কৰি তোলে।

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই গল্পৰ পটভূমি তথা গল্পৰ বিষয়বস্তু বাস্তৱ জীৱনৰ পৰাই আহৰণ কৰিছে। তেখেতৰ 'বৈহতা' এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পৰ আৰম্ভণিয়ে আদালতৰ ভিতৰ কোঠা এটাৰ গ্ৰীষ্মকালীন পৰিৱেশৰ পৰা হৈছে। ইয়াৰ কেন্দ্ৰবিন্দু হৈছে হাকিম ডাঙৰীয়া, সহকাৰী চৰকাৰী উকিল, আচামী ধনেশ্বৰ ওৰফে ধনে দাস আৰু মেচিন সদৃশ একঘেয়ী চৰকাৰী কামত ব্ৰতী হোৱা পেচকাৰ। বিচাৰৰ কাঠগড়াত থিয় হোৱা চৰিত্ৰ এটাৰ মুখেৰে বৰ্ণিত হৈহে অপৰাধৰ আদ্যোপান্ত আৰু তেনেদৰেই কথাৰ কেনভাচত সৃষ্টি হয় এখন ক'লাজ-গাঁৱৰ মস্ত চিত্ৰ, গাঁৱলীয়া সমাজ জীৱনৰ শ্ৰেণী বিভাজন, মাটিৰ সতে থকা মানুহৰ আপুৰুগীয়া সম্বন্ধৰ ইতিহাস আৰু আৱেগ আৱেদন। গল্পটিৰ জৰিয়তে চিত্ৰিত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছিল দৈনন্দিন জীৱনৰ সাধাৰণতে আইন মানি চলা ৰাইজৰ সমাজখনে চোৰাং ব্যৱসায়ীৰ অবৈধ ব্যৱসায় কৰা সমাজখনক এক মানৱতাহীন সমাজ বুলি ওপৰে ওপৰে ধৰি লয়। বাস্তৱ জীৱনত মানৱ সমাজখন মানৱ সমাজেই, চৰকাৰৰ সীমা শুল্ক দিয়ে নে নিদিয়ে তাৰ ওপৰত ব্যক্তিৰ মানবতা নিৰ্ভৰ নকৰে। স্বৰ্গগামী সংগীৰ স্মৃতি যাতে সপৰিশোধিত ঋণৰ কলংকেৰে কলুষিত নহয়, তাৰ বাবে গল্পৰ নায়িকা বৃদ্ধা আন্টিয়ে নিজৰ শেষ কপৰ্দকো ব্যয় কৰিবলৈ কুণ্ঠিত নহয়।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পত মানুহৰ প্ৰতি দৰদী অনুকম্পা প্ৰদৰ্শন লক্ষনীয়। তেওঁ সমাজৰ তুচ্চজনৰ হৃদয়ানুভূতি অতি সূক্ষ্মভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰি ইয়াক সঠিকভাৱে

গল্পৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ মানৱতাবাদ ফুটি উঠিছে। 'মোৰে চহৰ গল্পটি' তেনে এটা মানৱতাবাদী গল্প। গল্পটোৰ এটা ভাল লগা দিশ হৈছে সকলো ব্যক্তিৰে সমাজৰ সভ্য নিয়ম নীতিৰ বাহিৰত এক মুক্ত 'বিন্দাছ' জীৱনৰ প্ৰতি স্বাভাৱিক স্পৃহা। 'মোৰে চহৰ' গল্পটিত তেনে এক জীৱনৰ প্ৰতিচ্ছবি আংশিকভাৱে চিত্ৰিত হৈছে। —"পাণ্ডে চাহাবৰ মনটো বৰ ফৰকাল লাগিল। দেৰাজৰ পৰা গিলাচটো উলিয়াই লৈ বাৰাণ্ডালৈ ওলাই গ'ল। আন ঠাইত ভয় আছে, ইয়াত নাই। বৰ ভাল ঠাই এইখন। .....।" মহিন্দৰ সিঙৰ বুদ্ধিটো বেয়া নাছিল। অৱসৰ লোৱাৰ পাছত ইয়াতেই ঘৰ-মাটি কিনি বসতি কৰিব পাৰি।" গল্পটিত এনেকৈ মুক্ত জীৱনৰ গতিৰে চৰিত্ৰৰ জৰিয়তে দেখিবলৈ পোৱা গৈছে। ঠিক সেইদৰে বেওৱাৰিছৰ লাচ গল্পতো লেখকে সমাজৰ তুচ্ছ মানুহৰ জীৱনৰ প্ৰতি অতি সুক্ষ্ম আৰু দৰদী দৃষ্টিপাত কৰা দেখা যায়। সমাজৰ নিপীড়িত মানুহৰ প্ৰতি ডেকাৰ গভীৰ দৰদ আছে।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পত কল্পনাবিলাসৰ স্থান নাই, যি দেখিছে তাৰ হুবহু প্ৰতিফলন গল্পত চিত্ৰিত কৰিছে। বিশেষকৈ পুৰণি গুৱাহাটীৰ অলিগলি, ভেৰণীয়া গুণ্ডা, বেশ্যা, যৌনতা, অপৰাধ প্ৰৱণতা আৰু এখন ক্ষয়িষ্ণু সমাজৰ ছবি অকাও গল্পকাৰৰ দক্ষতা অতুলনীয় বুলি ক'ব পাৰি; সভ্য সমাজে উপেক্ষা কৰা মহানগৰীৰ অন্ধকাৰ সমাজখনৰ ডেকা এজন সাৰ্থক ধাৰা ভাষ্যকাৰ।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ প্ৰায়বোৰ গল্পৰ মাজেৰে মহানগৰীৰ অন্ধকাৰ গলি, বেশ্যাৰ বস্তি, মাৰামাৰি, গেলি পচি যোৱা ৰুগ্ন সমাজ এখন উদ্ভাসিত হৈ উঠিছে। বেওৱাৰিছ লাছ, মোৰে চহৰ অনিৰ্গম পথ ইত্যাদি তেনেকুৱা ধৰণৰ গল্প। ঠিক তেনেদৰে ৰাজনীতি, কৈলাশনাথ, পিয়াসী আত্মা, দলগুৰি গাঁৱৰ কুকুৰা চুৰিৰ কেচ, এজাক এলেহুৱা কাউৰীৰ সাধু আদি গল্পত তীৰ্যক ব্যংগৰে সমাজ ৰাজনৈতিক ব্যৱস্থাক ফালি নেফানেফ কৰি দেখুৱাইছে। সময় বালিত খোজ, নিলিমা গল্প, দে দে ৰাম দিলাদে ৰাম, ঈশ্বৰৰ মহিমা আদি গল্পত মানৱ চৰিত্ৰৰ বিচিত্ৰ দিশ একোটাক পাঠকৰ মুখামুখি কৰাই দি চমৎকৃত কৰি তুলিছে।

সমকালীন ৰাজনৈতিক অৱস্থা, ৰাজনৈতিক নেতাৰ চাৰিত্ৰিক চাতুৰ্য তথা গাঁৱৰ সাধাৰণ কৃষক ৰাইজৰ স্বাভাৱিক সৰলতাক অতি মনোগ্ৰাহী ৰূপত প্ৰকাশ কৰিব পৰাৰ দক্ষতা প্ৰতিপন্ন হৈছে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ ৰাজনীতি গল্পত। গল্পটিত সমকালীন ৰাজনৈতিক নেতাৰ ভোগ সৰ্বস্ববাদী মনোবৃত্তি আৰু সাধাৰণ প্ৰজাক কৰা প্ৰতাৰণাৰ ব্যংগ আছে। কিন্তু এই ব্যংগ পোনপটীয়া নহয় ইয়াৰ বিপৰীতে আবাহন আৰু ৰামধেনু যুগৰ গল্পসমূহৰ লেখকৰ পোনপটীয়া বক্তব্য দেখা যায়, কিন্তু প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা এইক্ষেত্ৰত ব্যতিক্ৰম। তেওঁ ৰাজনীতি গল্পত দুটা শ্ৰেণী চৰিত্ৰৰ সমালোচনা আছে কিন্তু শিল্প গুণক ঢাকি ৰাখিব পৰা অথবা বিনষ্ট কৰিব পৰাকৈ পোনপটীয়া নহয়। কোনো

প্ৰকাৰ ঘটনা নোহোৱাকৈ একোটি বক্তব্যক শিল্পগুণৰ মাজেদি প্ৰকাশ কৰিব পৰা ক্ষেত্ৰত প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ ৰাজনীতি এটা সাৰ্থক গল্প।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পত ৰোমাণ্টিকতা তথা নৰ-নাৰীৰ শ্বাশ্বত প্ৰেম আৰু বাস্তৱধৰ্মী চেতনাৰ মাজত দোদুল্যমান যুগৰ ছবি অংকিত হৈছে। তেখেতৰ ‘বেওৱাৰিছ লাচ’ গল্পটি তাৰেই উদাহৰণ। গল্পটোৰ পাঠকে শেষ মুহূৰ্তলৈকে আশা ৰাখিছিল একালৰ প্ৰেয়সী আৰু মোটামুটি পত্নী, গল্পৰ নায়িকা ‘ছাজিনা বেগমে’ বাটত পৰি থকা পূৰ্বৰ প্ৰেমিক মতিৰ ‘বেওৱাৰিছ লাছ’ স-সন্মানে শেষকৃত্য কৰিব। কিন্তু তাৰ বিপৰীতে ছাজিনাই মৃতদেহ বিক্ৰী কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিল। ফলস্বৰূপে পাঠক প্ৰচণ্ডভাবে আলোড়িত হোৱাৰ বাহিৰে বিকল্প নাথাকে।

প্ৰতিটো গল্পয়ে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ প্ৰতিভাৰ সবল স্মাৰক। তেওঁৰ গল্প মানুহৰ বিচিত্ৰ, অননুমেয়, বীভৎস বিশেষকৈ মনস্তত্বৰ এন্ধাৰ দিশবোৰৰ সহজ অথচ দুৰ্দান্তভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে। তদুপৰি গল্পৰ চমৎকাৰ বিষয় বৈচিত্ৰ, তাৰ পটভূমি, মানুহৰ আচৰণ আৰু প্ৰতিক্ৰিয়াৰ ওপৰত তেওঁ বহুমাত্ৰা পৰ্যবেক্ষণ কৰিছিল। সংখ্যাত কম অথচ জীৱনৰ বহুধা অভিজ্ঞতাৰ সমাহাৰে বিস্তৃত কৰি তোলা গল্পৰ জগতৰ পৰিধি বিশাল— এনেদৰেই ভাবি ল’ব পাৰি প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পসমূহৰ কথা আৰু নিশ্চিতভাৱে ক’ব পাৰি যে এইবোৰত ফুটি উঠিছে লেখকৰ অভিনৱত্ব লেখাৰ ষ্টাইল, বিষয়বস্তুৰ বৈচিত্ৰ্য, মানুহৰ অন্তৰ্জগতত খোচ মাৰি দিব পৰা পৈণত হাতৰ শব্দৰ খেল।

৩.৬ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

অসমীয়া গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ, উপন্যাসিক, গৱেষক, অভিধান প্ৰণেতা তথা অধ্যাপক প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা। বিংশ শতিকাৰ শেষৰফালৰ পৰাই সাহিত্য সৃষ্টি কৰি আনিছিল যদিও অসমীয়া পঢ়ুৱৈ সমাজৰ মাজত প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই একবিংশ শতিকাৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় দশকতে সৰ্বাধিক জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই অসমীয়া চুটি গল্পৰ ইতিহাসত ৰামধেনু যুগৰ পৰা সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত নতুনত্বৰ সন্ধান দিছে। এগৰাকী ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ হিচাপে ও ডেকাৰ গল্প চৰ্চা সাম্প্ৰতিক সময়লৈকে অব্যাহত আছে। ড° ডেকাৰ গল্পৰ বৈচিত্ৰময় বিষয়বস্তুৰ দৰে তেওঁৰ গল্পসমূহত কিছুমান বৈশিষ্ট্যও পৰিলক্ষিয় হয়। তেওঁৰ গল্পসমূহত দেখা পোৱা বৈশিষ্টৰাজি কিছুমান এই পাঠটিৰ আলোচনা কৰা হ’ল—

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পত এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে গল্পৰ পৰিৱেশ চিত্ৰণ। তেওঁৰ গল্পৰ বৰ্ণনা চিত্ৰধৰ্মী আৰু মনোগ্ৰাহী। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ ‘বেওৱাৰিছ গল্প’, ‘বৈহতা’ ইত্যাদি গল্পৰ কথা উল্লেখ কৰিব পাৰি। তেখেতৰ ‘বেওৱাৰিচ লাচ’ গল্পটোত

পৰিৱেশ চিত্ৰণৰ লগতে সমাজ চিত্ৰ অংকনো অৰ্থবহ আৰু বাস্তৱিক। কেউ কিছু নোহোৱা মানুহ এজনৰ মৰাশৰটোক লৈয়ে গল্পটো ৰচনা কৰা হৈছে। হঠাৎ ক'ৰবাৰ পৰা আহি দোকান এখনৰ সন্মুখত মানুহ এজন ঢলি পৰা আৰু চৌপাশৰ মানুহবোৰে মানুহজনক আগুৰি ধৰা পৰিৱেশটো গল্পকাৰে জীৱন্ত ৰূপত প্ৰতিফলিত কৰিছে। সেইদৰে 'বৈহতা' গল্পৰ আৰম্ভণিতে বৰ্ণিত হৈছে কাছাৰী ঘৰৰ ভিতৰৰ কোঠা এটাৰ গ্ৰীষ্মকালীন পৰিৱেশ।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হৈছে তেওঁৰ প্ৰায়বোৰ গল্প কাহিনীৰ এটা পৰিপূৰ্ণ ৰূপ পোৱা যায়। ড° ডেকাৰ গল্পসমূহ অধ্যয়ন কৰিলে নিশ্চয়কৈ গম পোৱা যায় যে তেওঁৰ গল্পসমূহ মূলত কাহিনী প্ৰধান। অৱশ্যে কাহিনী প্ৰধান যদিও, তেওঁৰ গল্পত কেনেধৰণৰ বৰ্ণনা বাহুল্য নাই। বৰ্ণনাৰ সংযমে তেওঁৰ গল্পসমূহ ৰসোত্তীৰ্ণ কৰি তুলিছে। মনকৰিবলগীয়া যে, কাহিনী সৃষ্টিত ড° ডেকাই চৰিত্ৰবোৰক এনেকুৱা স্বতন্ত্ৰতা প্ৰদান কৰে যে, ডেকাৰ গল্পৰ কাহিনী সৃষ্টি কৰে চৰিত্ৰইহে।

চৰিত্ৰ চিত্ৰণ আৰু চৰিত্ৰৰ ওপৰত স্বতন্ত্ৰ প্ৰদান, প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ আন এটা উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য। ডেকাই গল্পবোৰৰ চৰিত্ৰক এনেকৈ স্বাধীনতা প্ৰদান কৰিছে যে কেতিয়াবা তেওঁৰ চৰিত্ৰই কাহিনী সৃষ্টি কৰে। ফলস্বৰূপে তেখেতৰ গল্প পঢ়াৰ পিছত পাঠকৰ মনত গল্পৰ কাহিনী আৰু চৰিত্ৰ দুয়োটা সমানে স্থায়ীভাৱে ৰৈ যায়। অৱশ্য প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ কোনো চৰিত্ৰই আদৰ্শ প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ যোৱা নাই, ৰোমাণ্টিক চেতনাৰে কোনো এটি চৰিত্ৰই সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ ইংগিত দিয়া নাই বা কোনো চৰিত্ৰই ৰাজনৈতিক বাদ বা তত্ত্ব দাঙি ধৰা নাই। তদুপৰি কোনেও জোৰ কৰি পাঠকক আৱেগিক কৰি তোলাৰ প্ৰয়াস কৰা নাই। প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ প্ৰায়ভাগ চৰিত্ৰই মানৱ মনৰ চিৰন্তন প্ৰবৃত্তি, লোভ, হিংসা, জিঘাংসা, যৌনকাংক্ষা, ভণ্ডামী, বিশ্বাস অথবা বিশ্বাসহীনতাৰ পৃথিৱীখনক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰায় প্ৰতিটো চৰিত্ৰই মানৱ মনৰ অন্ধকাৰ কোঠালিবোৰত পোহৰ পেলাইছে। তথাকথিত ভাল মানুহ তেওঁৰ গল্পত নাই, অথচ তেওঁৰ গল্পই মগজুত প্ৰবল হেন্দোলনি তোলে। তেওঁৰ গল্পত চকুপানী উলিয়াই দিব পৰা খুব আৱেগিক ভাষাৰ প্ৰাধান্য নাই, অথচ তেওঁৰ গল্পই পাঠকৰ মনত এটা জোকাৰণি তুলি থৈ গুচি যায়।

সাধাৰণ মানুহৰ প্ৰতি দৰদী অনুকম্পাই প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ অন্যতম বিশেষত্ব। ফলস্বৰূপে তেখেতৰ গল্পই পাঠকক আকৰ্ষণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই সমাজৰ তুচ্চজনৰ হৃদয়ানুভূতিক অতি সূক্ষ্মভাৱে পৰ্যবেক্ষণ কৰিব পাৰে আৰু তুচ্চজনৰ হৃদয়ৰ বেদনাক সঠিকভাৱে গল্পত প্ৰকাশ কৰিব পাৰে। সমাজৰ দৃষ্টিত যিজন মানুহ অতি সাধাৰণ, ড° ডেকাই সেইজন মানুহক গল্পৰ নায়ক নায়িকাৰ জৰিয়তে তাকো বিশেষ কৰি তুলিছে। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পত তেনেই

সাধাৰণ তথা তুচ্চ জ্ঞান কৰা মতিক ছাজিনাৰ দৰে ৰূপৱতী তিৰোতা একোজনীয়ে তেনেই এজন ব্যক্তিৰ লগত জীৱন অতিবাহিত কৰাৰ বাবে আগ্ৰহী। একেদৰে সমাজৰ তথাকথিত তুচ্ছ মতিৰ জীৱনক কেন্দ্ৰ কৰিয়ে ধনী ব্যৱসায়ীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি সাধাৰণ মানুহলৈকে অনেক মানুহ ভ্ৰাম্যমান গতিৰে ঘূৰিব লাগিছে। এয়ে মতিহঁতৰ দৰে তুচ্চ মানুহৰ জীৱনৰ গুৰুত্ব আৰু বৈচিত্ৰ। সমাজৰ নিপীড়িত মানুহৰ প্ৰতি ডেকাৰ গভীৰ দৰদ থকা বুলি প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাই নিজেই কৈছে।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ এক অন্যতম বিশেষত্ব হৈছে বাস্তৱতা। তেখেতৰ গল্পত কল্পনাবিলাসৰ স্থান নাই। যি দেখিছে, বা যি ঘটিছে গল্পসমূহত তাৰ হুবহু প্ৰতিফলন ঘটাইছে। প্ৰায়বোৰ গল্পৰে পৰিবেশ বাস্তৱতা। পুৰণি গুৱাহাটীৰ অলি গলি, ভেৰোনীয়া গুণ্ডা, বেশ্যা, যৌনতা, অপৰাধ প্ৰৱণতাৰ লগতে এখন ভগ্ন তথা ক্ষয়িষ্ণু সমাজৰ ছবি অকাত গল্পকাৰ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা নিশ্চিতভাৱে সফল। সভ্য সমাজে উপেক্ষা কৰা মহানগৰীৰ অন্ধকাৰ সমাজ খনৰ ডেকা এজন সাৰ্থক ধাৰাভাষকাৰ।

জটিলতা প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ আন এক বৈশিষ্ট্য। বিশিষ্ট গল্পকাৰ নগেন্দ্ৰনাৰায়ণ চৌধুৰীৰ গল্পৰ কাহিনী যিদৰে সৰলৰৈখিক, প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ কাহিনীসমূহ সেইদৰে জটিল। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ ঘটনা বা কাহিনী ইমানেই বেছি জটিল যে, বহু পাঠকৰ বাবে তেওঁৰ গল্পৰ কাহিনী সহজে বোধগম্য নহয়। তেখেতৰ অন্যান্য ৰচনাৰ দৰে গল্পৰ লেখাৰ স্তৰ যথেষ্ট উচ্চ পৰ্যায়ৰ। সেয়েহে ড° ডেকাৰ গল্প জটিল বুলি অভিযোগ শুনা যায়। এনেধৰণৰ গল্প পঢ়িবলৈ পাঠকৰো বৌদ্ধিক চৰ্চাৰ প্ৰয়োজন। তেখেতৰ গল্পৰ জৰিয়তে প্ৰকাশিত গভীৰ জীৱনবোধ বহু সময়ত পাঠকক বিস্মিত কৰি তোলে। ডেকাৰ গল্পই কাহিনী আৰু বক্তব্যৰ ঐক্যকেন্দ্ৰিকতা বিনষ্ট হ'বলৈ নিদিয়াকৈ কাহিনীভাগ আগবঢ়াই নি গল্পৰ সাৰ্থকতা বজাই ৰাখিছে।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই তেওঁৰ গল্পত শব্দৰ লগত খেলা কৰিছে। পাঠকৰ লগত সংযোগ সৃষ্টি কৰিবৰ বাবে তেওঁ 'শব্দ'ক সাঁকো হিচাবে বাচি লৈছে। ড° ডেকাই গল্পৰ শব্দ বা বাক্যসমূহ বাচি লৈছে পাঠকে বাস্তৱত ব্যৱহাৰ কৰা শব্দ সমূহৰ পৰাই। ক'ৰবাত হিন্দী ভাষাৰ, ক'ৰবাত কামৰূপী ভাষাৰ বাক্যচয়ন। 'মোৰে চহৰ' গল্পত তেওঁৰ ভুলে শুদ্ধই হিন্দী ভাষাৰ ব্যৱহাৰ অসমীয়া বাক্যৰ মাজত সোমাই পৰি এক বিজতৰীয়া শব্দৰ সম্ভাৰ সৃষ্টি হৈছে। উদ্দেশ্য এটাই যে বিশাল পৃথিৱীৰ বৈচিত্ৰ্যময় জীৱনধাৰাৰ স'তে নিৰ্ভেজাল আৰু নিৰ্মোহ ৰূপৰ আমেজ পাঠকে পাওঁক। উদাহৰণ স্বৰূপে মোৰে চহৰ গল্পটিত —'তাৰ মাল কিছু আটকি আছে, এই সময়ত সি ভাল মুনাফা কামালে হয়, আৰু যদি পাণ্ডে চাহাবে মেহেৰবান হয় তেনেহ'লে সি একেবাৰতে 'দাও' মাৰি ল'ব পাৰে'' ইত্যাদি শব্দৰে পৰিষ্কাৰ কৰি দিছে চহৰখনৰ অন্তৰ্দেশৰ ছবি। অৱশ্যে ড° ডেকাই গল্পত শব্দ বা বাক্যৰ এনে ধৰণৰ প্ৰয়োগে বাস্তৱতাৰ এক চিত্ৰণ সম্ভৱ কৰি

তুলিছে যদিও পাঠকৰ বাবে পঠনৰ মসৃণতা নিশ্চিতভাৱে কমাই পেলাইছে। খাৰাংখাচ ভাষাৰ ব্যৱহাৰে পাঠকৰ গল্প পঢ়াৰ সাৱলীল যাত্ৰাত যেন আনি দিছে গতিৰোধ। সুৰু-সৰু বাক্যৰ গাঁথনি, হঠাৎ আহি পৰা অন্য ভাষাৰ চলিত শব্দ, পঢ়ি স্বাদ লগা শব্দৰ প্ৰতি যেন লেখকৰ অনীহা, লেখকৰ বাবে যেন চেপি ৰখা খং ক্ৰোধৰ ভাষাহে হৈ পৰিছে। প্ৰকাশভংগীৰ আহিলা— এই ধৰণৰ ভাবে পঢ়ুৱৈক নিশ্চিতভাৱে দোলা দিয়াৰ ভয় আছে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্প পঠনত।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই আংগিকৰ গতানুগতিক ধাৰাক বিসৰ্জন দি আগবাঢ়ি যাব খোজাৰ প্ৰৱণতা, শব্দ বা বাক্যৰ নিৰ্বাচনো সেইভাবে হৈ পৰিছে কিন্তু পৃথক, যাতে ভাব প্ৰকাশৰ বাস্তৱ ধৰ্মিতা তেওঁ আৰু অধিক প্ৰকট কৰি তুলিব পাৰে, সমাজৰ বাস্তৱ অথচ নগ্ন ৰূপক তেনেদৰেই নিৰ্ভেজাল বাবে পাঠকলৈ আগবঢ়াই দিব পাৰে। ইয়াৰ ফলত চৰিত্ৰসমূহৰ জীৱনযাত্ৰা, সিহঁতৰ সামাজিক শ্ৰেণী-বিভাজন, দৈনন্দিন কাৰ্যক্ৰমণিকাৰ নিৰ্মোহ ৰূপ, ৰঙীন চশ্‌মা ব্যৱহাৰ নকৰাকৈ প্ৰকৃত জীৱন, বীক্ষণ সম্ভৱ কৰি তোলাৰ প্ৰয়াস কৰা হৈছে।

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ এটা বিশেষত্ব তেওঁৰ প্ৰায়বোৰ গল্পৰ প্ৰেক্ষাপট হৈ পৰিছে গাঁওকেন্দ্ৰিক; অৱশ্যে এই গাঁৱৰ বিষয়বস্তুৰ স'তে সংপৃক্ত হৈ পৰিছে চহৰীয়া সম্বন্ধৰ ভালেখিনি অংশ। তেখেতৰ 'ৰাজনীতি' গল্পটো গাঁওকেন্দ্ৰিক যদিও চহৰীয়া ঠিকাদাৰ, অফিচাৰ, ৰাজনীতিক আদিৰ কাৰ্য, দুৰ্নীতি ইত্যাদিৰ কথা কোৱা হৈছে। গাঁৱৰ জীৱনৰ বহুকথাই নিজস্ব ভাৱবংগিমাৰে গল্পকাৰে তেওঁৰ ভালেখিনি গল্পৰ মুখ্য সম্পদ কৰি তুলিলেও, তাত নগৰীয়া জীৱন বা আমোলাকেন্দ্ৰিক শাসন ব্যৱস্থাৰ প্ৰেক্ষাপটত দাঙি ধৰাৰ প্ৰয়াস সতকাই দেখা যায়।

ইতিমধ্যে তোমালোকে ওপৰৰ আলোচনাটিৰ পৰা প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট সম্বন্ধে আভাস পালা। অতি কম সংখ্যক গল্প ৰচনা কৰি তেওঁ পাঠকৰ হৃদয় চুবলৈ সক্ষম হৈছে। আলোচনাটিৰ পৰা আমি গম পালো যে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা চুটিগল্পৰ আংগিক কৌশলৰ প্ৰতি যথেষ্ট সচেতন এগৰাকী লেখক। তেওঁৰ গল্প কাহিনী প্ৰধান যদিও কাহিনীত কোনোধৰণৰ বিক্ষিপ্ততা নাই। সেইদৰে চৰিত্ৰবোৰো অতি সজীৱ আৰু সক্ৰিয়। বক্তব্য পোনপটীয়া নহয়। লেখকৰ বক্তব্য প্ৰকাশ হৈছে চৰিত্ৰৰ ভাব-চিন্তা, গতিবিধি আৰু কাৰ্যৰ মাজেদি। বক্তব্য প্ৰকাশৰ এনে পৰোক্ষ ৰীতিৰ বাবেও প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ সফলতা স্বীকাৰ্য। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই নিজেই কোৱা মতে গল্প লিখনত গুৰুত্ব নিদিলেও কিন্তু অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত বিষয়বস্তুৰ অভিনৱত্ব, নিজস্ব বৈশিষ্ট্যৰাজি আৰু সুকীয়া প্ৰকাশভংগীৰ বাবে তেখেতে সদায়েই পাঠকৰ হৃদয়ত থাকিব।

৩.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

সমাজৰ যৌন শুচিবায়ুগ্ৰস্ততা, অন্য ৰক্ষণশীলতা, শ্ৰেণীবিদ্বেষ, ভণ্ডামিক একাষৰীয়া কৰি থৈ চমাৎকাৰ ৰসোত্তীৰ্ণ আৰু ব্যতিক্ৰমী গদ্যশৈলীৰে অসমীয়া সাহিত্যৰ ভঁৰাল সমৃদ্ধ কৰি কথাশিল্পী, খনিজ আৰু ভূ-বিজ্ঞানৰ বিশেষজ্ঞ, অভিধান প্ৰণেতা, জ্যোতিষ শাস্ত্ৰ, বৌদ্ধতন্ত্ৰ, নীলাচল আৰু কামাখ্যা বিষয়ক চৰ্চাকাৰী ব্যক্তিজনেই হৈছে ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা। ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা গতি নেহেৰুৱাকৈ প্ৰান্তীয় সমাজ জীৱন আৰু বিচিত্ৰ্যপূৰ্ণ চৰিত্ৰক গল্পৰ জৰিয়তে তুলি ধৰিলে। অত্যন্ত স্পষ্টবাদী লেখক ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা সাহিত্য অকাডেমী বঁটাৰে সন্মানিত হৈয়ো 'বঁটা'টো গ্ৰহণ কৰিবলৈ নাযাও বুলি স্পষ্টভাৱে কৈছিল। অসমীয়া সাহিত্য জগতখনক অলেখ সমৃদ্ধিৰে পৰিপূৰ্ণ কৰিছিল ডেকাই। আজীৱন নীৰৱ সাধনাৰে তেওঁ সাহিত্য চৰ্চা কৰিছিল। অসমীয়া চুটিগল্পৰ পাঠক সমাজত এইগৰাকী লেখক বৰ বেছি জনপ্ৰিয় নহ'লেও তেওঁৰ গল্পৰ ৰসোত্তীৰ্ণতাই এচাম পাঠকৰ বাবে প্ৰিয় হৈ পৰিছে। তেখেতে নিজেই স্বীকাৰ কৰিছে যে তেখেতৰ গল্পৰ সংখ্যা তেনেই তাকৰ। কিন্তু সেই সামান্য সংখ্যক গল্পৰ যোগেদিয়ে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই নিজৰ সুদক্ষ সৃজনী প্ৰতিভাৰ যোগেদিয়ে অসমীয়া চুটিগল্পৰ ইতিহাসত এখন স্থায়ী আসন দখল কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। অসমীয়া গল্পক এটা স্তৰলৈ লৈ যোৱা প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাক পঢুৱৈসমাজে বোধকৰো পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰে যোৱা এটামান দশকতহে। গ্ৰন্থসমূহৰ প্ৰকাশৰ সময় মন কৰিলেই অনুমান কৰিব পাৰি। সামাজিক-ৰাজনৈতিক কেতবোৰ ঘটনাৰ ক্ষেত্ৰত অত্যন্ত সাধাৰণীকৃত সিদ্ধান্ত কিছুমানত তেওঁ উপনীত হ'লেও কি ভূ-বিজ্ঞান, কি পৰিবেশতন্ত্ৰ, কি অৰ্থনীতি সকলোতে তেওঁৰ জ্ঞান আছিল গভীৰ অন্তৰ্দৃষ্টি সম্পন্ন। শেষত ক'ব পাৰি যে, অসমীয়া সাহিত্য জগতত বিষয় বৈচিত্ৰ্য ক্ষেত্ৰত ডেকা বহু আগবঢ়া। তেখেতৰ বাহাদুৰি এই যে ইমানবোৰ বিচিত্ৰ বিষয়ৰ গল্প লিখিলে তেওঁৰ সৃষ্টিত কল্পিত নহয়। এনে এজন স্বনামধন্য গল্পকাৰৰ প্ৰচাৰ আৰু আলোচনাৰ যথেষ্ট থল আছে। ২০২৪ চনৰ ৬ এপ্ৰিলত এইজনা সাহিত্যিকে ইহলীলা সম্বৰণ কৰে।

৩.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ বিষয়ে এটি আলোচনা প্ৰস্তুত কৰক।

২। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ সাহিত্যৰাজিৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক।

৩। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্বন্ধে বহলাই আলোচনা কৰক।

৪। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰাজি কি কি দিশত উদ্ভাষিত হৈ উঠিছে? আলোচনা কৰক।

৩.৯ প্ৰসংগ পুথি (References/Suggested Readings)

১। গোস্বামী, ত্ৰৈলোক্যনাথ ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য, ২০১৩, বাণী প্ৰকাশ

২। বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ ঃ অসমীয়া চুটিগল্প অধ্যয়ন

৩। বৰা, অপূৰ্ব ঃ অসমীয়া চুটিগল্প - ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

৪। বৰহোগাঞি, হোমেন ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (৬ষ্ঠ খণ্ড)

*****

চতুৰ্থ বিভাগ
প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিছ লাচ' গল্পৰ বিষয়বস্তু

বিভাগৰ গঠনঃ

৪.১ ভূমিকা (Introduction)
৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৪.৩ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ বিষয়বস্তু
৪.৪ বেওৱাৰিচ গল্পৰ নায়িকা ঃ চাজিনা বেগম
৪.৫ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ কলা কৌশল
৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)
৪.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৪.১ ভূমিকা (Introduction)

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা এজন গল্পকাৰ, অভিধান প্ৰণেতা, ভূ-তত্ত্ববিদ, ভাষাবিদ তথা এগৰাকী শিক্ষাবিদ। অতি স্পষ্টবাদী তথা সোঁতৰ বিপৰীতে চিন্তা কৰিব পৰা সক্ষমতাৰ তেওঁ আছিল এগৰাকী অনন্য ব্যক্তি। সাহিত্য অকাডেমী বঁটাৰে সন্মানিত হৈয়ো "বঁটাটো গ্ৰহণ কৰিবলৈ নাযাওঁ" বুলি স্পষ্টকৈ কোৱা এজন স্পষ্টবাদী লেকক। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা এগৰাকী ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ। তেখেতে বিংশ শতিকাৰ শেষৰ পৰাই সাহিত্যৰাজি ৰচনা কৰি আহিছিল যদিও একবিংশ শতিকাৰ প্ৰথম আৰু দ্বিতীয় দশকতহে তেখেতে অসমীয়া পঢ়ুৱৈ সমাজৰ মাজত জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হয়। ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই বহু লেখকৰ ভাৱ-বিলাসিতাৰ আৰু গতানুগতিকতাৰ বিপৰীতে নিৰ্মম বাস্তৱৰ পৰা জীৱনবোধৰ নিৰ্যাস আহৰণ কৰি ৰসোত্তীৰ্ণ সাহিত্য সৃষ্টি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। এই অধ্যায়টিৰ জৰিয়তে তোমালোকে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ এটা অন্যতম গল্প 'বেওৱাৰিছ লাচ'ৰ বিভিন্ন দিশ সম্বন্ধে আনিব পাৰিবা।

৪.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

ইতিমধ্যে তোমালোকে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ পৰিচয় আৰু সাহিত্যত তেওঁৰ বৰঙণি সম্বন্ধে জানিব পাৰিলে। এই অধ্যায়টিৰ জৰিয়তে আপোনালোকে—

- প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ অন্যতম গল্প 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটোৰ বিষয়ে ভালেকেইটা দিশ জানিব পাৰিব;
- 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ বিষয়বস্তু, গল্পটোৰ চৰিত্ৰ সম্বন্ধে জানিব পাৰিব;
- প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পটোত তেওঁৰ কলা-কৌশল সম্বন্ধে জানিব পাৰিবা।

৪.৩ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ ‘বেওৱাৰিচ লাচ’ গল্পৰ বিষয়বস্তু ঃ

অতি কম সংখ্যক গল্প ৰচনা কৰা প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা একবিংশ শতিকাৰ এগৰাকী অন্যতম গল্পকাৰ। যদিও তেখেতে বিংশ শতিকাৰ পৰাই সাহিত্য জগতত প্ৰৱেশ কৰিছিল, জনপ্ৰিয়তা লাভ কৰিছিল একবিংশ শতিকাৰহে। প্ৰতিজন লেখকৰে যেনেদৰে গল্পৰ নামমাত্ৰই গল্পকাৰজনৰ পৰিচয় পাব পাৰি ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰো ঠিক তেনেদৰে পৰিচয় পাব পাৰি তেখেতৰ ‘বেওৱাৰিচ লাচ’ গল্প জৰিয়তে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ শৈল্পিক নিৰ্মাণৰ বহিঃপ্ৰকাশ এই ‘বেওৱাৰিচ লাচ’ গল্পটো। এটা অগতানুগতিক কাহিনীৰে নিৰ্মাণ কৰা হৈছে এই গল্পটো। গল্পৰ শিৰোনামটো অগতানুগতিক শৈলীৰ উমান পোৱা যায়। উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাই কৈছে— ডেকাৰ ‘বেওৱাৰিচ লাচ’ এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ গল্প। এই গল্পটোত তেওঁ ৰোমাণ্টিক আৰু বাস্তৱধৰ্মী চেতনাৰ মাজতে দোদুল্যমান যুগ এটাৰ ছবি অংকন কৰিছে।’ গল্পটোৰ বিষয়বস্তুও কিন্তু ব্যতিক্ৰম। গল্পটোৰ শেষ মুহূৰ্তলৈকে পাঠকে আশা ৰাখিছিল, একালৰ প্ৰেয়সী আৰু মোটামুটি পত্নী, গল্পৰ নায়িকা ‘ছাজিনা বেগমে বাটত পৰি থকা পূৰ্বৰ প্ৰেমিক মতি ড্ৰাইভাৰৰ বেওৱাৰিচ লাচ’ স-সন্মানে, অন্ততঃ শেষকৃত্যৰ ব্যৱস্থা কৰিব। কিন্তু তাৰ বিপৰীতে পূৰ্বৰ প্ৰেমিক, বৰ্তমানৰ ‘কোঠা বাড়ী’ৰ বাড়ীৱালীয়ে ধনৰ বিনিময়ত মতিৰ মৃতদেহ বিক্ৰী কৰিবলৈ আহিল। ই যে এক নাৰীৰ শাশ্বত প্ৰেমৰ প্ৰতি কৰা বিশ্বাসঘাটকতা গল্পৰ অন্তত ভাৱ প্ৰৱণতাৰ অনুপস্থিতিয়ে অসমীয়া গল্প পাঠকক ক্ষুণ্ণ বা হতচকিত কৰিছে।

‘বেওৱাৰিচ লাচ’ গল্পটো এটা সাধাৰণ কেউ কিছু নোহোৱা মানুহ এজনৰ শৱদেহক কেন্দ্ৰ কৰি ৰচনা কৰা হৈছে। হঠাৎ মানুহ এজন ক’ৰবাৰ পৰা আহি দোকান এখনৰ সন্মুখত ঢলি পৰিছে আৰু কাষৰ মানুহবোৰে তেওঁক আগুৰি ধৰিছে। প্ৰথমে গোটেই মানুহখিনিয়ে ঢলি মূৰ্চ্ছা যোৱা মানুহজনক বিভিন্ন প্ৰকাৰে মূৰ্চ্ছিত অৱস্থাৰ পৰা ঘূৰাই আনিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। অৱশেষত মানুহজন মৃত বুলি জানিব পৰাত মানুহবোৰ সেই ঠাইৰ পৰা আতৰি আহিল। লগতে যিখন দোকানাৰ সন্মুখত মানুহজন পৰিছিল, দোকানখনো দোকানীজনে বন্ধ কৰি গুছি গৈছিল।

বৰ্তমানৰ মানুহৰ কৰ্মব্যস্ত জীৱনত ৰাস্তাত পৰি থকা অচিনাকি শৱৰ কথা ভাবিবলৈকে বা জানিবলৈ কাৰো সময় নাথাকে। বহুত মানুহে আকৌ আনৰ কথা ভবাটো অপ্ৰয়োজনীয় বুলিও ভাবে। নিষ্ঠুৰ আৰু স্বাৰ্থপৰ মানুহৰ মাজত বৰ্তমান সামান্যতম মানৱীয়তাও হৃদয়ত বাচি থকা নাই। সেয়ে গল্পটোৰ মধু দোকানীয়ে ভাবিছে— ‘চালা ই মৰিবৰ জাগা নাপালে। মোৰ দোকানৰ সমুখতহে মৰিল। লাচডাল পৰি থাকিলে ক’ত খৰিদ্দাৰডাল আহিব।’ ঠিক একেদৰে মানুহজন দোকানৰ সন্মুখত ঢলি পৰাত ৰিক্সাৱালাজনে সহায় কৰিবলৈ অহাত মালিকে তেওঁক দোষাৰোপ কৰিছে—

'চালা দেছুৱালী, পানীখিনি নষ্ট কৰিলে মিছামিছি। তদুপৰি থানাত খবৰ দিবলৈ ওলোৱাত কৈছে— "বাদ দিয়ক, আমি নহ'লেনো থানাই কিবা নোপোৱাকৈ থাকিবনে। মৰিবই, পৃথিৱীত যিমান মানুহ হৈছে।"

গল্পটোত এটা অচিনাকি শৱদেহক কেন্দ্ৰ কৰি পাঠকৰ মনত যি উৎকণ্ঠাৰ সৃষ্টি হৈছে, সেই উৎকণ্ঠাৰ শাম কাটিছে যেতিয়া কাহিনীলৈ চাজিনা বেগমৰ প্ৰৱেশ ঘটিছে। চাজিনা বেগমে নিজৰ প্ৰথম প্ৰেমিক মতি ড্ৰাইভাৰক চিনি পালে। শৱদেহটোৰ পৰা কিছু নিলগত বহি চাজিনা বেগম অতীতলৈ উভতি গৈছে। গল্পটোৰ বাকী কাহিনী চাজিনা বেগমৰ অতীতৰ পৰা আৰম্ভ হৈছে অৰ্থাৎ ফ্লেছবেক পদ্ধতিৰে আগবাঢ়িছে। 'মা জগদম্বা' নামৰ বাছখনৰ ড্ৰাইভাৰ মতিৰ লগত এসময়ত চাজিনাৰ মনৰ মিল হৈছিল, চাৰ্কাছ চাইছিল, চিনেমা চাইছিল আৰু তাৰ লগতে ঘৰ এৰি পলাই আহিছিল। সেই মতি ড্ৰাইভাৰৰ মৰাশ আজি প্ৰেমিকাৰ সন্মুখত পৰি আছে। মতি ড্ৰাইভাৰৰ সৈতে জড়িত নিজৰ অতীতত বিচৰণ কৰি থকা চাজিনা বেগম মাজে মাজে বৰ্তমানলৈ ঘূৰি আহে। কাহিনী ও ফ্লেছবেকৰ পৰা ফ্লেছইনত দশৰথ নামৰ এজন কনিষ্টবলৰ চৰিত্ৰটোৱে বাৰে বাৰে অংশ লৈছে। দশৰথ আৰু চাজিনা বেগমৰ কথোপকথন মতি আৰু চাজিনাৰ কাহিনীটোৰ আঁতডালত বিৰাম দিছে।

'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটোৰ মতি আৰু চাজিনাৰ কাহিনীটোলৈ সংঘাত নামি আহিছে। মনৰ মিল হোৱাত মতিৰ লগত পলাই অহা চাজিনা বেগমে নিকাহৰ কথা কোৱাত মতিয়ে তাইক মাৰধৰ কৰি পিছদিনা মাফ খুজিছে। ইন্দ্ৰ মহাজনৰ সৰুজনী ছোৱালীৰ লগত অসংযত অৱস্থাত হাতে-লোটে ধৰা পৰাত মহাজনৰ ল'ৰা দুটা মাৰ খাই ঘূৰি আহি মতিয়ে চাজিনা বেগমক এক্সিডেণ্টত গাড়ী গৈ ৰিক্সা এখনত লগা বাবে পাব্লিকে মাৰপিট কৰা বুলি কৈছেহি। ইতিমধ্যে মতিয়ে মহাজনৰ জীয়কৰ পেটত তাৰ সন্তানৰ উপস্থিতিৰ কথা জনাৰ পাছত মতি পলাই গৈছিল।

কাহিনীটোত মতি ড্ৰাইভাৰএজন নিম্ন সমাজৰ অসৎ, ঠগ-প্ৰবঞ্চক, স্বাৰ্থপ্ৰেমী, নাৰীলোভী আৰু নীচ লোকৰ প্ৰতিনিধি। কেৱল মতিয়েই নহয়, চাজিনা বেগমৰ পিতৃ, গফুৰ চাচা, ইব্ৰাহিম প্ৰত্যেকেই এই শ্ৰেণীৰ প্ৰতিনিধি। চাজিনাৰ মাকক দেউতাকে ডেকাকালত মাৰধৰ কৰাৰ দৰে মতিয়েও মদ খাই আহি চাজিনাক মাৰধৰ কৰে। মতিয়েও চাজিনাৰ দেউতাকৰ মদাহী স্বভাৱৰ সুযোগ হৈয়ে তাইৰ কাষ চাপিবলৈ সুযোগ পাইছিল। ধানবেচা টকাৰে দেউতাকে মদ খাই জীয়েকক ৰহমত নামৰ এজন বৃদ্ধলৈ বিয়া দিব বিচাৰিছিল। আনকি মতিৰ বন্ধু ইব্ৰাহিমে মতি নোহোৱাৰ সুযোগত আন বন্ধুবোৰৰ পৰা চাজিনা সংগ দানৰ বিনিময়ত পইচা লৈছিল। চাজিনাৰ অসহায় আৰু অকলশৰীয়া অৱস্থাৰ সুযোগ ইব্ৰাহিমে গ্ৰহণ কৰিছিল।

মতিয়ে চাজিনা বেগমক এৰি গুচি যোৱাৰ পিছত চাজিনাৰ কাহিনী আৰম্ভ হয়। মতিয়ে এৰি থৈ যোৱা চাজিনাই নিজৰ শৰীৰটোক আশ্ৰয় কৰি জীয়াই থকাৰ কাহিনী গল্পকাৰে কম কথাৰে যথাৰ্থ ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে— "সন্ধিয়া মতিৰ পুৰণি বন্ধুবোৰ আহি জমা হয়— নিশি, ৰাহিদ, যোগেন, ধন এইবোৰ। কেতিয়া চেৰাপ খায়, তাইৰ লগত মুখ খজুৱায়, অশ্লীল ইংগিত কৰে। ইব্ৰাহিম কেতিয়াবা বিজনেছৰ বাবে নোহোৱা হয়, তেতিয়া নিশি বা ৰাহিদ থাকে। মতি যোৱাৰ পিছত তাইৰ বাবে ইব্ৰাহিম যি, নিশিও একে, ৰাহিদো একে। তাইক মাত্ৰ খুৱায়, চিনেমা দেখুৱায় আৰু কিবা কিবি কিনি দিয়ে।

গল্পকাৰ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই গল্পৰ নায়িকা চাজিনাৰ জৰিয়তে মানসিক জগতখনৰ ভিতৰত প্ৰৱেশ কৰিছে। যিজনী চাজিনা বেগমে মতিৰ শৰটো শিয়াল কুকুৰে খাব বুলি ভাবি নিজৰ জমা টকাৰে সৎকাৰৰ কথা ভাবিছিল, সেইজনী চাজিনাই যেতিয়া থানাত গৈ লাচ চিনাক্ত কৰি চমজি লোৱাৰ কথা শুনিলে লগে লগেই পুলিচৰ হাৰাশাস্তি বাবে দিনটো মিছাতে নষ্ট হ'ব বুলি লাচটো চমজি ল'বলৈ অমান্তি হৈছে। অৱশ্যে যেতিয়াই শৰটো হস্পিতালত বেছি দিব পাৰি বুলি শুনিলে তেতিয়াই মতিৰ লাচটো শিয়াল-কুকুৰে খাব বুলি চকুপানী টোকা সেই একেজনী চাজিনাই প্ৰশ্ন কৰিছে— "হস্পিতালত কিমান টকা দিয়ে? লগে লগে দিয়ে নে পিছত গৈ আনিব লাগে? ডাক্তৰক কিবা দিব লাগিব নেকি? নিজৰ শৰীৰ বিক্ৰী কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰা চাজিনা বেগমৰ বাবে আটাইতকৈ ডাঙৰ কৌতুহল হৈছে দুৰ্বল মানুহ আৰু শকত লাচৰ বাবে হস্পিতালত সমান পইচা পোৱা যায় নেকি?

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই গল্পটোৰ দুই এঠাইত ব্যংগৰ ছিটিকনিও পেলাইছে। তেওঁৰ এই ব্যংগ এচাম চৰকাৰী কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতিহে। মতি ড্ৰাইভাৰ মধুৰ দোকানৰ সন্মুখত মূৰ্চ্ছা যাওঁতে কোনোবাই ডাক্তৰ মতাৰ প্ৰসংগত কৈছে— ডাক্তাৰ এখানে কি কৰবে মশাই। আৰ দৰকাৰেৰ সময় শালাদেৰ পাওৱা যায় নেকি? এমনিতো পয়সায় চাৰ গণ্ডা।' একেদৰেই পুলিচৰ প্ৰসংগতো এঠাইত দেখা যায়— 'পুলিচ জাতটো মহা খচ্চৰ হয়, পালেই টকা খুজিব।' চৰকাৰী কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতি এনে তীক্ষ্ণ ব্যংগই ৰুছ গল্পকাৰ গোগল আৰু এণ্টন চেকভলৈ মনত পেলায়।

গল্পকাৰে গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহো এখন নিম্নবৰ্গীয় সমাজৰ পৰা তুলি আনিছে। সেই সমাজখনৰ মানুহে যেনেধৰণৰ কাৰ্যকলাপ কৰে অথবা যেনেধৰণে কথা-বতৰা পাতে, সেয়া গল্পকাৰে যথাৰ্থ ৰূপত ফুটাই তুলিছে। গল্পটোৰ আটাইতকৈ উল্লেখনীয় দিশটোৱে হৈছে চৰিত্ৰব্যঞ্জক ভাষা। ৰেললাইনৰ কাষৰ বস্তিৰ দেহোপজীৱিনী এজনীয়ে যিদৰে কথা কয়, যি ধৰণৰ শব্দৰ প্ৰয়োগ কৰে, চাজিনাইয়ো তেনেদৰেই কথা কয়। সেয়েহে নবীন মিস্ত্ৰীৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত চাজিনা বিনাদ্বিধাই ক'ব পাৰে— 'মেখেলাৰ

কোব খোৱাহঁত, মাৰক কগৈ যা পৈয়কক বিচাৰি উলিয়াব, কোনেনো তোক তুলিলে। মোৰ লগত লাগি ল'লৈভাল নহ'ব।' একেদৰে গল্পটোত মতি ড্ৰাইভাৰে গাড়ীখন ৰিজাৰ্ভ নকৰে, ৰিজাপহে কৰে। মদৰ পৰিবৰ্তে চেৰাপ, মাল আদি শব্দ প্ৰয়োগ কৰে, যিয়ে পাঠকৰ সন্মুখত এখন বস্তিৰ সমাজ ধৰা পৰিছে। তদুপৰি হিন্দী, বাংলা, ইংৰাজী তথা কামৰূপী ব্যৱহাৰে গল্পটোৰ ভাষাশৈলীকো চহকী প্ৰদান কৰিছে।

বৰ্তমান সমাজত বাস্তৱতাক মুখ্য কৰিহে গল্পকাৰে গল্পটো লিখিছে। ইয়াত কোনো ধৰণৰ কল্পনাবিলাসৰ স্থান নাই, যি দেখিছে তাৰ হুবহু প্ৰতিফলন 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পত অংকন কৰিছে। সভ্য সমাজে উপেক্ষা কৰা মহানগৰীৰ অন্ধকাৰ সমাজখনৰ যেন ডেকা এজন সাৰ্থক ধাৰাভাষ্যকাৰ। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ ভিতৰত সুপ্ত অৱস্থাত থকা গভীৰ জীৱনবোধ, জীৱনে অসহায় কৰি তোলা এটা শ্ৰেণীৰ প্ৰতি গভীৰ সহানুভূতি আৰু নিৰ্মোহ দৃষ্টিভংগী অনুভৱ কৰিবলৈ পোৱা যায়।

৪.৪ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ নায়িকা ঃ চাজিনা বেগম

সংখ্যাত কম যদিও জীৱনৰ বহুধা অভিজ্ঞতাৰ সমাহাৰে বিস্তৃত কৰি তোলা গল্পৰ পৰিধি অতিক্ৰম কৰা প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা ৰামধেনু যুগৰ এজন অন্যতম গল্পকাৰ। সামান্য সংখ্যক গল্পৰ যোগেদিয়ে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই নিজৰ সুদক্ষ সৃজনী প্ৰতিভাৰ যোগেদিয়ে অসমীয়া চুটিগল্পৰ ইতিহাসত এখন স্থায়ী আসন দখল কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ যদিও একবিংশ শতিকাৰ শেষভাগতহে এইজনা গল্পকাৰে জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰিছে। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ এটি বহুপঠিত আৰু চৰ্চিত গল্প 'ৱেওৱাৰিচ লাচ'ৰ নায়িকা চাজিনা বেগমৰ বিষয়ে এটি বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা কৰা হৈছে।

চাজিনা বেগম প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ অনন্য নিৰ্মিত চৰিত্ৰ। নাৰীৰ সহজাত প্ৰবৃত্তিৰ সাৰ্থক ৰূপায়ণ চাজিনা বেগম। নাৰীৰ কোমলতা, দয়া, সৰলতা, কাঠিন্যৰে চাজিনা বেগম অসমীয়া চুটিগল্প সাহিত্যৰ এটা উজ্বল চৰিত্ৰ। চাজিনাক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই গল্পটোত প্ৰতিফলিত নাৰী চৰিত্ৰৰ কেতবোৰ বিশেষ দিশ উন্মোচিত হৈছে।

সৰলতা চাজিনা বেগমৰ এটা চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্য। এটা সহজ সৰল মনৰ চাজিনাই আনক সহজতে বিশ্বাসত লোৱাৰ প্ৰৱণতা বাবেই জীৱনৰ প্ৰতিটো খোজতে নানা সংঘাতৰ সন্মুখীন হৈছে। সহজ সৰল চাজিনাই হিন্দু ল'ৰা মতিৰ প্ৰতি গঢ়ি উঠা প্ৰেম আৰু বিশ্বাসৰ বাবে ঘৰৰ প্ৰত্যাহ্বানকো নেওচি পলাই আহিছিল। কিন্তু, পিছদিনাই মতিৰ পৰা চৰ, গোৰ খাবলগীয়া হোৱাত তাই আন সাধাৰণ নাৰীৰ দৰেই বিচলিত হৈ নপৰি বৰঞ্চ ভাবিছিল— 'আব্বাজানেও হেনো ডেকা কালত মাকক এনেকৈয়ে মাৰ-ধৰ কৰিছিল।' মতিয়ে নিজৰ ভুলৰ বাবে ক্ষমা খোজাত নাৰীসুলভ সৰলতাৰে সকলো

পাহৰি চাজিনাই ক্ষমা কৰি দিছিল। চাজিনাৰ সৰলতাৰ সুযোগ লৈয়ে দাৰোগাই মতিৰ মৃতদেহটো হস্পিতালত বিক্রী কৰি দিয়াৰ অবান্তৰ কথা কৈ তাইক জব্দ কৰিব পাৰিছে। চাজিনা অজ্ঞতা আৰু সৰলতা তাইৰ কথাৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ পাইছে— "হস্পিতালত কিমান টকা দিয়ে? লগে লগে দিয়ে নে পিছত গৈ আনিব লাগে? ডাক্তৰক কিবা দিব লাগিব নেকি? দুবলা মানুহ আৰু শকত মানুহৰ লাচৰ বাবে একে পইচাই দিয়ে নেকি?'

চাজিনা বেগমৰ চৰিত্ৰটোৰ কিছু অংশ নাৰী মনস্তত্বৰ প্ৰতিফলন ঘটা পৰিলক্ষিত হয়। শৰটো শিয়াল-কুকুৰে খাব বুলি নিজৰ সাচতীয়া ধন ভাঙি নিজে মুছলমান হোৱাৰ পিছতো হিন্দু ৰীতিৰ মতে মতিৰ সৎকাৰৰ বিষয়ে চিন্তা কৰা চাজিনাই দাৰোগাৰ এযাৰ কথা শুনা মাত্ৰকে নিজৰ সকলো বিচাৰ বিবেচনা পাহৰি পেলাইছে। মতিৰ মৃতদেহ সৎকাৰৰ সলনি শৰটো বিক্রী কৰি টকা ঘটাৰ লালসাই তাইক কিছু ক্ষণৰ বাবে পুলকিত হৈছে। এইখিনিতে চাজিনাৰ নাৰী মনস্তত্বৰ দুটা জটিল দিশৰ উন্মোচন হৈছে। চাজিনাই এবাৰ মতিৰ বিষয়ে বেয়াকৈ ভাবিছে আৰু পিছ মুহূৰ্ত্ততে তেনে চিন্তাক লৈ তাই অনুশোচনা কৰিছে। তাইৰ প্ৰথম প্ৰেমক স্বীকাৰ কৰি যথাৰীতি হিন্দুমতে সৎকাৰৰ কথা ভাবিছে, আকৌ দাৰোগাৰ কথাত মৃতদেহ বিক্রী কৰি ধন ঘটাৰ জল্পনা কল্পনা কৰিছে। নাৰী মনস্তত্বৰ দুৰ্বোধ্যতা চাজিনাৰ এনেবোৰ চাৰিত্ৰিক দিশৰ জৰিয়তে ফুটি উঠিছে।

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পত চাজিনা বেগম চৰিত্ৰটো সকলোতকৈ উল্লেখনীয় দিশ হ'ল উদাৰ মানৱীয়তা গুণ। যদিও পৰিস্থিতিত পৰি চাজিনাই গণিকা বৃত্তি অৱলম্বন কৰিবলগীয়া হৈছিল, তৎস্বত্বেও তাই নিজৰ মানৱীয়ত্বক হেৰাই যাবলৈ দিয়া নাছিল। সেয়ে, তাইৰ প্ৰেমিক মতিয়ে চৰম বিশ্বাসঘাটকতা কৰাৰ পিছতো সমাজৰ সুবিধাবাদীসকলক দাৰ পলায়ন নকৰি মতিৰ মৃতদেহটোৰ কাষত ৰখীয়া হৈ আছিল। সমাজৰ অতি তুচ্চ জ্ঞান কৰা শ্ৰেণীৰ লোক হ'লেও চাজিনা ধৰ্মীয় গোড়ামি তথা সংকীৰ্ণতাৰ পৰা মুক্ত আছিল। মুচলমান হৈয়ো সেয়ে তাই নিঃসংকোচে হিন্দু ধৰ্মৰ ল'ৰা মতিলৈ পলাই আহিব পাৰিছিল। মতিক নিকাহৰ বাবেও কোনো জোৰ দিয়া নাই। বৰঞ্চ এই বিষয়ে তাইৰ চিন্তাধাৰা আছিল এনেধৰণৰ— "মতিক যদি নেলাগে, তাইকো নেলাগে। দিলৰ দিলটোহে আচল।" নিজৰ সাচতীয়া টকাকেইটা ভাঙি মতিৰ শৰ সৎকাৰৰ কথা ভাবিছে। মতিৰ দেহটো শিয়াল-কুকুৰৰ ভক্ষণ হোৱাৰ আশংকাই চাজিনাৰ মনটো হাহাকাৰ কৰি উঠিছে। এই উদাৰ মানবীয় গুণৰ বাবে গল্পটোত চাজিনা বেগমৰ চৰিত্ৰটো বিশেষভাৱে উজ্বলি উঠিছে। ৰুক্ষ মাত-কথাৰে বাহিৰত বেপৰোৱা নাৰীৰ আচৰণ কৰিলেও এনেবোৰ দিশৰ পৰাই চাজিনা চৰিত্ৰটোৰ আভ্যন্তৰীণ জগতখন উন্মোচিত হৈ উঠিছে। সেয়েহে, চাজিনা বেগম ধৰ্মীয় সংকীৰ্ণতাৰ উৰ্ধত অৱস্থান কৰা এটা উদাৰ মানৱীয় চৰিত্ৰ হৈ পৰিছে। এনে কাৰণতে সমগ্ৰ অসমীয়া

চুটি গল্পৰ ইতিহাসত“বেওৱাৰিচ লাচ’ৰ চাজিনা বেগমৰ চৰিত্ৰটো এটা জীৱন্ত নাৰী চৰিত্ৰ হৈ আছে।

গল্পটোত চাজিনাৰ এগৰাকী বেপৰোৱা নাৰীৰ ছবি এখনো দেখা যায়। বস্তি এলেকাত বাস কৰা বিভিন্ন পৰিস্থিতিত গণিকা বৃত্তি অৱলম্বনেৰে জীৱন নিৰ্বাহ কৰা চাজিনাৰ কথা-বতৰা তথা ব্যৱহাৰত বেপৰোৱা প্ৰকাশভংগী ফুটি উঠিছে। চৰিত্ৰটিৰ মুখত গল্পকাৰে যিধৰণৰ ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছে, তাৰ ফলত চৰিত্ৰটি পাঠকৰ ওচৰত জীৱন্ত কৰি তুলিছে। বাহিৰত কালৈকো সমীহ নকৰা এগৰাকী বেপৰোৱা নাৰীৰ আৱৰণ পিন্ধি ললেও ভিতৰৰ চাজিনাজনীৰ যি মানৱীয় অনুকম্পা, অনুভূতিবোৰ সেয়া মৰি যোৱা নাছিল। সেয়েহে মৃতদেহটোৰ কথা বেয়াকৈ চিন্তা কৰিও পিছ মুহূৰ্তত সেয়া অনুচিত বুলি নিজৰপ মনক সংযম কৰিছে।

এইবোৰৰ বাহিৰেও চাজিনৰ চৰিত্ৰত নাৰীসুলভ কেতবোৰ বিশেষ গুণ প্ৰতিফলিত হৈছে। এগৰাকী গণিকা বৃত্তিত নিয়োজিত হোৱা স্বত্বেও তাই সমাজত মানৱীয় অনুভূতি তথা গুণবোৰ তাইৰ অন্তৰৰ পৰা হেৰাই যোৱা নাছিল। সমাজৰ চকুত তাইৰ দৰে তুচ্চ গণিকাসকল অৱহেলিতা, ঘৃণিত হ’লেও প্ৰকৃততে জন্মতে কোনেও তেনে এক পৰিচয় লৈ নাহে। চাজিনাৰ ক্ষেত্ৰতো তেনেই হৈছিল। পৰিস্থিতিত পৰি তাই গণিকা বৃত্তিত সোমাই পৰিছিল। প্ৰথমতে এগৰাকী সাধাৰণ ছোৱালীৰ দৰেই এগৰাকী নাৰী সুলভ আৱৰণেৰে নিজকে আৱৰি ৰাখিছিল। মতি ড্ৰইভাৰে চাজিনাৰ বাবে অচিনাকি হৈ থাকোতে সি ফটা গামোচা পিন্ধা দেখি ভনীয়েকৰ সৈতে মনে মনে জুমি চাই চাজিনাই মুখত সোপা দি হাঁহিছিল। সেই মতিলৈকে পিছত বিয়া হৈ আহোঁতে সেয়ে দুখন গামোচা লৈ আহিছিল। মতিয়ে গামোচা অনাৰ কাৰণ জানিব বিচৰাত চাজিনাই লাজতে সংকোচত একো ক’ব পৰা নাছিল। যিগৰাকী চাজিনাৰ বাবে আধা গুৱাহাটী পাগল হৈ থাকে, সেই গৰাকী চাজিনাই এসময়ত বিয়াৰ পিছত মতিৰ বাহিৰে আন পুৰুষৰ কথা চিন্তা কৰাটোও মহাপাপ বুলি ভাবিছিল। মতিয়ে কথাৰ প্ৰসংগত ফুলমোতিয়াৰ গ্ৰাহকবোৰে ‘তহঁতৰ দৰে মাইকীৰ ওপৰত চকু দিলেহে হ’ব’ বুলি ধেমালীতে চাজিনাক কওঁতে, তাই মতিৰ মুকখন হাতেৰে বন্ধ কৰি দিছিল। চাজিনাই মতিৰ অনুপস্থিতিত মতিৰ বন্ধুবোৰক ঘৰত সোমাব দিয়া দূৰৰ কথা, মাত এষাৰো নিদিছিল। এনেবোৰ দিশে চাজিনাৰ চৰিত্ৰত থকা আদৰ্শ পবিত্ৰতা নাৰীৰ গুণৰ উমান দিয়ে।

চাজিনাৰ জৰিয়তে নাৰীৰ স্বাভাৱিক দুৰ্বলতাও প্ৰতিফলিত হৈছে। সাজ-পোচাক, আ-অলংকাৰৰ প্ৰতি চাজিনাৰ মোহ আছে। প্ৰেকিমৰ মৃতদেহৰ কাষত বৈ চাজিনাৰ অতীতৰ দিনবোৰ মনলৈ আহিছে। মতিয়ে দিয়া পাউদাৰ, ব্লাউজ আদিৰ লগতে ক’লাত গুণাৰ কাম কাৰ দামী শাৰীখন আৰু সোণৰ আঙঠিটোৰ কথা লগে

লগে মতিৰ প্ৰতি চাজিনাৰ মনটো দুৰ্বলহৈ পৰিছে আৰু নীৰৱে তাই শাৰীৰ আঁচলেৰে চকুপানী টুকিছে। গণিকা বৃত্তিত জড়িত হৈও চাজিনাই কোনেও নজনাকৈ ডাকঘৰত তিনি হাজাৰ টকা জমা কৰি ৰখাৰ পৰা নাৰীৰ সঞ্চয় স্পৃহাৰ দিশটোও উদ্ভাসিত হৈছে। এয়ে চাজিনাৰ চৰিত্ৰৰ বহুৰঙী ৰূপ। এনে চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্যৰ বাবেই চাজিনা এটা সাৰ্থক নাৰী চৰিত্ৰ আৰু ই কেৱল প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পতে নহয়, অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিশিষ্ট নাৰী চৰিত্ৰবোৰৰ ভিতৰতে ছাবিনা অনন্য সৃষ্টি।

৪.৫ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ কলা-কৌশল

ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ আটাইবোৰ গল্পৰ ভিতৰত 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটো তেওঁৰ শৈল্পিক নিৰ্মাণ। গল্পটোৰ শিৰোনামটোতে গল্পকাৰজনৰ অগতানুগতিক শৈলীৰ পৰিচয় পোৱা যায়। ইচ্ছা কৰা হ'লে গল্পকাৰে গল্পটোৰ নাম অইন কিবা ৰাখিব পাৰিলেহেঁতেন। কিন্তু ডেকাই তাকে নকৰি গল্পটোৰ নাম ৰাখিছে 'বেওৱাৰিচ লাচ'। 'বেওৱাৰিচ লাচ'এই গল্পটোৱে প্ৰণৱ জ্যোতি ডেকাৰ শিল্প নৈপুণ্যৰ স্বাক্ষৰ বহন কৰে। গল্পটো কাৰিকৰী গুণ সম্পন্ন এটা উৎকৃষ্ট গল্প। মতি ড্ৰাইভাৰৰ দৰে সামান্য এজন মানুহৰ হঠাৎ মৃত্যু হ'ল বাটৰ কাষৰ এখন সৰু দোকানৰ সন্মুখত। মৰাৰ লগে লগে চৌপাশে হুলস্থুল সদৃশ পৰিবেশৰ সৃষ্টি হ'ল। কৌতূহলবশতঃ মৰাশটোৰ কাষত অনেক মানুহে ভিৰ কৰিলে। মৰাশটো কাৰ হ'ব পাৰে— প্ৰতিজন মানুহে এই প্ৰশ্নৰ কৌতূহল নিষ্পত্তি কৰিব নোৱাৰি মানুহবোৰ এটা সময়ত এজন এজনকৈ আতিৰ গ'ল। মৰাশটোৰ ওচৰত ৰৈ থাকিল কেৱল এগৰাকী নাৰী; এগৰাকী প্ৰেমিক; নাৰীগৰাকীৰ নাম ছাজিনা বেগম। এই ছাজিনা বেগমৰ চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্যক কেন্দ্ৰ কৰিয়েই প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটো ৰচনা কৰিছে।

'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটো প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ শিল্পগুণসন্মত সৃষ্টি। হোমেন বৰগোহাঞি মতে— 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটোৰ জৰিয়তে দিনে ৰাতিয়ে আমাৰ চকুৰ আগত ঘটি থকা এটা সামান্য ঘটনাক কেন্দ্ৰ কৰি বা সেই ঘটনাৰ লগত জড়িত মাত্ৰ কেইটামান চৰিত্ৰৰ কথোপকথনৰ যোগেদি গল্পকাৰে সমগ্ৰ সমাজৰ চৰিত্ৰ, মূল্যবোধ আৰু নৈতিক ট্ৰেজেদীৰ প্ৰকাশ কৰিছে। অৱশ্যে বহু সময়ত এনে লাগে বহু বছৰ পূৰ্বে পলাই যোৱা মতি ড্ৰাইভাৰ অকস্মাৎ আহি মধুৰ দোকানৰ সন্মুখত ঢলি পৰা আৰু সেই ঠাইত মতিৰ এসময়ৰ প্ৰেমিকা তথা সংগিনী, যি বৰ্তমানে এগৰাকী দেহোপজীৱিনী ছাজিনা বেগম আহি মতিৰ মৃতদেহ চিনি পোৱা কাৰ্য গল্পকাৰৰ ৰোমাণ্টিক কল্পনাৰ বাদে আন একো নহয়।

গল্পকাৰে চৰিত্ৰৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰায়বোৰ চৰিত্ৰই নিম্নবৰ্গীয় সমাজৰ পৰা তুলি আনিছে। নিম্নবৰ্গীয় সমাজ এখনৰ মানুহে যেনেধৰণৰ কাৰ্যকলাপ অথবা যিধৰণে

কথা-বতৰা পাতে, সেয়া গল্পকাৰে যথাৰ্থ ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পকাৰে সমাজৰ তুচ্চ মানুহৰ জীৱনৰ প্ৰতি অতি সূক্ষ্ম আৰু দৰদী দৃষ্টিপাত কৰা দেখা যায়। সমাজৰ নিপীড়িত মানুহৰ প্ৰতি ডেকাৰ গভীৰ দৰদ আছে। বেওৱাৰিচ লাচ গল্পত প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ এনে দৃষ্টিভংগীৰ সঠিক উমান পোৱা যায়।

কলা-কৌশলৰ ক্ষেত্ৰত ডেকাৰ গল্পটোৰ এটা উল্লেখযোগ্য দিশ হ'ল ইয়াৰ চৰিত্ৰব্যঞ্জক ভাষা। ডেকাৰ শব্দই মানুহৰ অন্তৰ্জগতত খোঁচ মাৰি দিব পৰা ক্ষমতা আছে। ডেকাই উপলব্ধি কৰিব পাৰিছিল পাঠকৰ সৈতে সংযোগ স্থাপন কৰিবলৈ হ'লে শব্দ আৰু ভাষাক মূল সাঁকো হিচাপে ল'ব লাগিব। ডেকাই শব্দ তথা বাক্য বাছি লৈছে পাঠকে বাস্তৱত ব্যৱহাৰ কৰা বা শুনা শব্দসমূহৰ পৰাই। ক'ৰবাত হিন্দী ভাষা বা ক'ৰবাত কামৰূপী ভাষাৰ বাক্যচয়ন আহি পৰা দেখা যায়। বাস্তৱৰ লগত সংগতি ডেকাই চৰিত্ৰসমূহৰ মুখতো তেনেই ভাষা প্ৰয়োগ কৰিছে। ৰেললাইনৰ কাষৰ বস্তিৰ দেহোপজিৱিনী এগৰাকীয়ে কেনেধৰণে কথা কয়, চাজিনা বেগমেও তেনেধৰণে কথা কয়। নবীন মিস্ত্ৰিৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰত সেয়েহে চাজিনাই বিনাদ্বিধাই ক'ব পাৰিছে— মেখেলাৰ কোব খোৱাহঁত, মাৰক কগৈ যা পৈয়েকক বিচাৰ উলিয়াব, কোনেনো তোক তুলিলে। মোৰ লগত লাগি ল'লে ভাল নহ'ব।" একেদৰে গল্পটোত মতি ড্ৰাইভাৰে গাড়ীখন ৰিজাৰ্ভ নকৰে ৰিজাপহে কৰে। মদৰ পৰিবৰ্তে চেৰাপ, মাল আদি শব্দৰ প্ৰয়োগ বস্তিৰ সমাজ এখন পাঠকৰ আড্ডালৈ অনাত ইন্ধন যোগাইছে। লগতে বাংলা ভাষাৰ প্ৰয়োগে গল্পটোৰ ভাষাশৈলীক বৈচিত্ৰ্য প্ৰদান কৰিছে।

গল্পটোৰ পৰিৱেশ চিত্ৰণতো গল্পকাৰেৰে নিপুনতাৰ পৰিচয় পোৱা যায়। গল্পটোৰ আৰম্ভণিতে মতি হঠাৎ পৰি যোৱাৰ সময়ৰ যিটো বৰ্ণনা দিয়া হৈছে; সেই বৰ্ণনা চিত্ৰধৰ্মী আৰু মনোগ্ৰাহী। পৰিৱেশ চিত্ৰণৰ সমান্তৰালকৈ সমাজ চিত্ৰখনো অৰ্থবহ আৰু বাস্তৱিক কৰি তুলিছে। মতি ঢলি পৰা সময়ত মূৰত পানী দিবলৈ ৰিক্সাৱালা এজনে কাষত থকা কুৱাটোৰ ওচৰলৈ দৌৰি গৈ বাল্টি এটা লৈ অহাৰ সময়ত তিৰোতা এগৰাকীয়ে পানী বাল্টি দেচুৱালিটোৰে চুৱা বাবে নষ্ট হোৱা বুলি গালি পৰা কথাষাৰ সমাজ সমালোচনা অথবা সমাজ সমীক্ষাধৰ্মী।

ভাববস্তু অথবা দৃষ্টিভংগীৰ উপৰিও গল্পটোৰ প্লট-গাঁথনি, ভাৱৰ ঐক্য, পৰিণতিৰ ঐক্য, উৎকণ্ঠাৰ সৃষ্টি আৰু সামগ্ৰিকভাৱে ৰস পৰিণতি সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰতো প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ বেওৱাৰিচ লাচ গল্পটো এটা ৰসোত্তীৰ্ণ গল্প। গল্পটোৱে এটা আন ধৰণৰ বৌদ্ধিক আৰু আনুভূতিক জোকাৰণিৰ সৃষ্টি কৰে, অসমীয়া চুটিগল্পৰ পাঠকৰ মানসত 'যি অনুভূতি' আৰু 'কি কৰা উচিত' জ্ঞানেৰে সংপৃক্ত। গল্পৰ পাঠকে গল্পটোৰ শেষ মুহূৰ্তলৈকে আশা ৰাখিছিল, একালৰ প্ৰেয়সী তথা পত্নী নায়িকা চাজিনা বেগমে বাটত পৰি থকা প্ৰেমিক মতি ড্ৰাইভাৰৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' স-সন্মানে, অন্ততঃ শেষকৃত্যৰ

ব্যৱস্থা কৰিব। তাৰে ঠাইত পূৰ্বৰ প্ৰেমিকা, বৰ্তমানৰ 'কোঠা বাড়ীৰ' বাড়ীবাসীয়ে ধনৰ বিনিময়ত মতিৰ মৃতদেহ বিক্ৰী কৰিবলৈ আগবাঢ়ি আহিল। ই যে নৰ-নাৰীৰ শ্বাশ্বত প্ৰেমৰ প্ৰতি কৰা বিশ্বাসঘাটকতা।

'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটোৰ কথনভংগীত একধৰণৰ সন্মোহন আছে। চুটি চুটি বাক্যৰে গল্পকাৰ প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই নিজৰ বক্তব্য স্পষ্ট কৰি তুলিছে। গোটেই গল্পটোৱে কথোপকথনমূলক। বিভিন্ন চৰিত্ৰৰ সমাগম আৰু সেইবোৰৰ কথা বাৰ্তাৰ মাজেদিয়ে গল্পকাৰে কাহিনীভাগ আগবঢ়াই নিছে। এইখিনিতে গল্পকাৰৰ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় পোৱা যায়।

গল্পকাৰে গল্পৰ পটভূমি আৰু সাৰাংশ ব্যংগাত্মক ভাষাৰে বৰ্ণনা কৰিছিল আন প্ৰাসংগিক ঘটনাক্ৰমে। গতিকে গল্পৰ কেবাঠাইটো ব্যংগৰ ছিটিকনি পৰা দেখা যায়। গল্পকাৰৰ এই ব্যংগ আছিল এচাম চৰকাৰী কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতি। মতি ড্ৰাইভাৰ আহি মধুৰ দোকানৰ সন্মুখত ঢলি পৰোঁতে কোনোবাই ডাক্তৰ মতাৰ প্ৰসংগত কৈছে— 'ডাক্তাৰ এখানে কি কৰবে মশাই। আৰ দৰকাৰেৰ সময় শালাদেৰ পাওৱা যায় নেকি? এমনিতো পয়সায় চাৰ গুণ্ডা।' একেদৰেই পুলিচৰ প্ৰসংগতো এঠাইত দেখা যায়— 'পুলিচ জাতকটো মহা খচ্চৰ হয়, পালেই টকা খুজিব। চৰকাৰী কৰ্মচাৰীৰ প্ৰতি তীক্ষ্ণ ব্যংগই ৰুচ গল্পকাৰ গোসল আৰু এণ্টন চেকভলৈ মনত পেলায়।

চুটিগল্পৰ আংগিক কৌশলৰ প্ৰতিও প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা অতি সচেতন লেখক। ডেকাৰ গল্পত এটা পৰিপূৰ্ণ কাহিনী পোৱা যায়, কিন্তু কাহিনীত বিক্ষিপ্ততা নাই। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটো দীঘল, কিন্তু অনাবশ্যক বৰ্ণনাবাহুল্য নাই। বৰ্ণনাৰ সংযমেও গল্পটোক ৰসোত্তীৰ্ণ কৰি তোলাত সহায় কৰিছে। সেইদৰে চৰিত্ৰবোৰো অতি সজীৱ আৰু সক্ৰিয়। বক্তব্য অগতানুগতিক নহয়। লেখকৰ বক্তব্য প্ৰকাশ হৈছে চৰিত্ৰৰ ভাবচিন্তা, গতিবিধি আৰু কাৰ্যৰ মাজদি। বক্তব্য প্ৰকাশৰ এনে পৰোক্ষ ৰীতিৰ বাবেও ডেকাৰ গল্পৰ সফলতা স্বীকাৰ্য। চুটিগল্পৰ এনে কলা-কৌশলৰ বাবে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটো এটা উন্নত মানৰ সৃষ্টি বুলি ক'ব পাৰি।

৪.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

প্ৰণৱজ্যোতি ডেকা সাম্প্ৰতিক অসমীয়া সাহিত্যৰ শক্তিশালী লেখকসকলৰ ভিতৰত এগৰাকী অগ্ৰগণ্য। এজন অতি চতুৰ আৰু বুদ্ধিমান লেখক। তেওঁৰ গল্পৰ ভিতৰত সুপ্ত অৱস্থাত থকা গভীৰ জীৱনবোধ, জীৱনে অসহায় কৰি তোলা এটা শ্ৰেণীৰ প্ৰতি গভীৰ সহানুভূতি আৰু নিৰ্মোহ দৃষ্টিভংগী অনুভৱ কৰা যায়। গল্পবোৰে পাঠকৰ মনত বিৰাট জোকাৰণি তুলি থৈ গুচি যায়। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটোও এইক্ষেত্ৰত ব্যতিক্ৰম নহয়। পূৰ্বৰ প্ৰেমিক তথা স্বামীৰ মৃতদেহৰ টকাৰ বিনিময়ত বিক্ৰী

কৰা চিন্তাই পাঠকৰ মন ডোলা দি যায়। তেওঁৰ গল্পৰ প্ৰতিটো চৰিত্ৰই মানৱ মনৰ অন্ধকাৰ কোঠালিবোৰত পোহৰ বিলাইছে। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ নায়িকা পৰিস্থিতিৰ দাসত গণিকা বৃত্তি গ্ৰহণ কৰিছে। কিন্তু পৰিস্থিতি যিয়ে নহওক, এই বৃত্তি আমাৰ সমাজত কোনোপধ্যে গ্ৰহণযোগ্য নহয়। গণিকা হৈয়ো তায়ো যে সমাজৰ আন দহজনী নাৰীৰ দৰে একে হৃদয়ৰ অধিকাৰী সেয়া প্ৰতিপন্ন কৰাৰ সাৰ্থক গল্পকাৰে কৰিছে। বাস্তৱ সমাজতো এনে বহুত চাজিনা বেগমক বিচাৰি পোৱা যাব। সেইসকল নাৰীয়ে কেৱল পুৰুষৰ ভোগৰ সামগ্ৰী হোৱাৰ পৰা নিজকে মুক্ত কৰি এদিন সম্পূৰ্ণ মানুহ হিচাপে সমাজত উচ্চ শিৰে জীয়াই থাকিব বুলি আশা কৰিব পাৰে। আধুনিক মনৰ চিত্ৰণ, চৰিত্ৰৰ যথাৰ্থ ৰূপায়ণ, কাহিনী বিন্যাসৰ চাতুৰ্য, শব্দপ্ৰয়োগক দক্ষতা আৰু নিৰ্বোধ ভাষাৰে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাই 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পত নিম্নবৰ্গীয় কদৰ্য সমাজ খনৰো ছবিখন পাঠকৰ আগত জীৱন্ত ৰূপত তুলি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। সাহিত্যৰ জগতখনত খুব কম সংখ্যক গল্প লেখিও তেওঁ সাহিত্য অকাডেমীৰ বটা লভিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ইয়াতেই তেওঁৰ কৃতিত্বৰ উমান পাব পাৰি। অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ বুৰঞ্জীত বিষয়বস্তুৰ অভিনৱত্ব আৰু সুকীয়া প্ৰকাশশৈলীৰ বাবে তেখেত সদায়েই পাঠকৰ হৃদয়ত থাকিব।

৪.৭ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। ড° প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ এটি আলোচনা আগবঢ়োৱা।

২। প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পটিৰ বিষয়বস্তু সম্বন্ধে চমু আলোচনা কৰক।

৩। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ নায়িকা চাজিনা বেগমৰ চাৰিত্ৰিক বৈশিষ্ট্যৰ এটি বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

৪। 'বেওৱাৰিচ লাচ' গল্পৰ জৰিয়তে প্ৰণৱজ্যোতি ডেকাৰ গল্পৰ কলা-কৌশল সম্বন্ধে আলোচনা কৰক।

৪.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১। গোস্বামী, ত্ৰৈলোক্য নাথ ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য

২। বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ কুমাৰ ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন, প্ৰথম প্ৰকাশ, বনলতা

৩। বৰা, ড° অপূৰ্ব (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

৪। বৰগোহাঞি, হোমেন ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ বুৰঞ্জী (৬ষ্ঠ খণ্ড)

৫।	শইকীয়া, পল্লৱী ঃ সাহিত্যৰ ৰূপছায়া, বনলতা প্ৰকাশন, দ্বিতীয় প্ৰকাশ, ২০০০ চন

৬।	শইকীয়া, নগেন ঃ অসমীয়া গল্প কৌমুদী, বনলতা প্ৰকাশন, প্ৰথম প্ৰকাশ, ২০০০ চন

৭।	উপাধ্যায়, অপূৰ্ব কুমাৰ ঃ নিৰ্বাচিত অসমীয়া চুটিগল্পৰ বিচাৰ বিশ্লেষণ, পূৰ্বায়ন পাব্লিকেশন

*****

পঞ্চম বিভাগ
অপূৰ্ব শৰ্মা আৰু তেওঁৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

বিভাগৰ গঠনঃ

৫.১ ভূমিকা (Introduction)
৫.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
৫.৩ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ চমু পৰিচয়
৫.৪ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ চমু পৰিচয়
৫.৫ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য
৫.৬ সাৰাংশ (Summing Up)
৫.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
৫.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৫.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্য জগতত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত অপূৰ্ব শৰ্মা আছিল অন্যতম। ৰামধেনু যুগত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা অপূৰ্ব শৰ্মাই পৰম্পৰাগত ধ্যান ধাৰণাৰ পৰা আঁতৰি আহি গতানুগতিক অসমীয়া চুটিগল্পৰ ধাৰাটোৰ সীমিত সংখ্যক গল্পকাৰৰ ভিতৰত প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰ স্বৰূপে স্থান প্ৰাপ্ত হৈছিল। বিংশ শতিকাৰ ষাঠিৰ দশকত তেওঁ গল্প ৰচনাৰ লগতে এগৰাকী চলচ্চিত্ৰ সমালোচক হিচাপেও অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিৰ জগতখনত খ্যাতি লাভ কৰি আহিছে। অপূৰ্ব শৰ্মাই গল্প সাহিত্যৰ ভিন ভিন বিষয়বস্তু আৰু কলা-কৌশল ব্যৱহাৰ কৰি গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰি আছে। তেওঁ বহু কম বয়সত গল্প সাহিত্যত মনোনিৱেশ কৰে। তেওঁৰ প্ৰথম গল্প 'প্ৰভাতী পখীৰ গান' শীৰ্ষক গল্পটোৰ দ্বাৰা গল্পৰ ক্ষেত্ৰখনত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল তথা পৰৱৰ্তী সময়লৈ এক চিৰযুগমীয়া নাম হিচাপে তেওঁক পোৱা যায়।

উক্ত বিভাগটিত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ পৰিচয় আৰু অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ আলোচনা কৰা হৈছে।

৫.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ জীৱনৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- ৰামধেনু যুগৰ প্ৰতিষ্ঠিত গল্পকাৰস্বৰূপে অপূৰ্ব শৰ্মাৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;

- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ সাহিত্যৰাজি সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ পৰিচয়মূলক আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব।

৫.৩ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ চমু পৰিচয়

১৯৪৩ চনত শোণিতপুৰ জিলাৰ হেলেমত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ জন্ম হয়। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম আছিল তিলক শৰ্মা আৰু মাতৃৰ নাম আছিল নৰ্মদা দেৱী। শিক্ষা জীৱনৰ আৰম্ভণিৰ ক্ষেত্ৰত দেখা যায় যে ১৯৫৮ চনত তেওঁ হাইস্কুল শিক্ষান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হয়। আনহাতে পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৬২ চনত তেওঁ অৰ্থনীতি বিজ্ঞান বিভাগত কটন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰি গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰীৰ বাবে নাম ভৰ্তি কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত ১৯৬৫ চনত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে।

অপূৰ্ব শৰ্মাই তেওঁৰ কৰ্মজীৱনৰ পাতনি মেলে ১৯৬৫ চনৰ পৰা। অৰ্থাৎ তেওঁ ১৯৬৫ চনত স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী সমাপ্ত কৰি ১৯৬৫ চনৰ পৰা ১৯৬৭ চনলৈ 'দ্যা আছাম ট্ৰিবিউন' কাকতত সাংবাদিক স্বৰূপে কৰ্মজীৱনৰ পাতমি মেলে। তাৰ পিছত অপূৰ্ব শৰ্মাই পৰৱৰ্তী সময়ত নগাঁও ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ৰ অৰ্থনীতি ভিভাগৰ অধ্যাপক হিচাপে যোগদান কৰে। ২০০২ চনত আজিৰ অসম কাকতৰ সম্পাদক হয়। অপূৰ্ব শৰ্মাই ২০০২ চনত নগাঁও ছোৱালী মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ পদৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিছিল। কৰ্মজীৱনৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰি তেওঁ সাহিত্য জীৱনৰ পাতনি মেলে। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ সাহিত্যৰাজি সম্পৰ্কে লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে তেওঁ কৰ্মজীৱনৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰিয়ে সাহিত্য জগতত প্ৰৱেশ কৰে। তেওঁ পৰম্পৰাগত ধ্যান ধাৰণাৰ পৰা আঁতৰি আহি অসমীয়া অগতানুগতিক অসমীয়া চুটিগল্পৰ ধাৰাটোৰ সীমিত সংখ্যক লেখকৰ ভিতৰত অপূৰ্ব শৰ্মা অন্যতম। তেওঁৰ বিশেষকৈ বিংশ শতিকাৰ ষাঠি দশকত গল্প ৰচনাৰে অসমীয়া সাহিত্যত প্ৰৱেশ কৰে। অপূৰ্ব শৰ্মাই পৰৱৰ্তী সময়ত বলিষ্ঠ উপস্থাপন কৌশলৰ ফলত অসমীয়া গল্প সাহিত্যত প্ৰতিষ্ঠিত হ'বলৈ সক্ষম হয়। অপূৰ্ব শৰ্মাই মাত্ৰ ২০ বছৰ বয়সত গল্প সাহিত্যত মনোনিৱেশ কৰে। তেওঁ পোন প্ৰথমে মনিদীপ আলোচনীত গল্প প্ৰকাশ কৰে। তেওঁৰ ৰচিত প্ৰথম গল্পটো আছিল 'প্ৰভাতী পখীৰ গান'। উক্ত গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে তেওঁ সাহিত্যত প্ৰৱেশ কৰে। অৰ্থাৎ এই গল্পটো লিখিয়েই অপূৰ্ব শৰ্মাই গল্পকাৰ হিচাপে স্বীকৃতি প্ৰদান কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত মনিদীপ, ৰামধেনু আদি সাহিত্য আলোচনীত শৰ্মাৰ গল্প প্ৰকাশ পাইছিল।

অপূৰ্ব শৰ্মা গল্পকাৰ তথা চলচ্চিত্ৰ সমালোচক স্বৰূপে প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁৰ ৰচনা কৰা গল্পসংকলন সমূহ হৈছে— বন্ধুৰ পথত কেইজনমান ডেকা মানুহ

(১৯৭৭), শুভ বাৰ্তা (১৯৮৫), বাঘে টাপুৰ ৰাতি আৰু অন্যান্য কাহিনী (১৯৯৫), 'বিপুল যুদ্ধসজ্জা আৰু কিছুমান কাহিনীৰ কাহিনী' (১৯৯৬), নাগৰিক (২০০৯), এজন কবিৰ মৃত্যু আৰু এজোপা বাৰমহীয়া আম (২০১৪) আৰু 'শীতৰ বতাহ আৰু বৰষুণ (২০১৯) আদি।

আনহাতে অপূৰ্ব শৰ্মাৰ চলচ্চিত্ৰ বিষয় সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থকেইখন হৈছে— 'অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ ছাঁ পোহৰ (২০০১), শব্দ প্ৰতিমা সাহিত্য চলচ্চিত্ৰ (২০১৯), Jyotiprasad as a film maker আৰু The Lone Ranger in a Forsaken Fnortten (২০১২) আদি।

অপূৰ্ব শৰ্মাই 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গ্ৰন্থখনৰ বাবে ২০০০ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা আৰু অসমীয়া চলচ্চিত্ৰৰ 'ছাঁ পোহৰ গ্ৰন্থ'ৰ বাবে ২০০২ চনত স্বৰ্ণকমল বঁটা লাভ কৰে। আনহাতে ২০১৯ চনত তেওঁৰ শব্দ প্ৰতিভা সাহিত্য চলচ্চিত্ৰ নামৰ গ্ৰন্থখন প্ৰকাশ কৰি উলিয়াইছিল।

তেওঁৰ মণিদ্বীপ আলোচনীত প্ৰকাশ হোৱাৰ লগতে ৰামধেনু আলোচনীত 'সাগৰ সংগম' নামৰ গল্পটো প্ৰকাশ হৈছিল।

এইদৰে অপূৰ্ব শৰ্মাই অসমীয়া সাহিত্যত বিভিন্ন ধৰণৰ গল্প তথা চলচ্চিত্ৰৰ সমালোচনা আগবঢ়াই এক বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰে।

৫.৪ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ চমু পৰিচয়

অপূৰ্ব শৰ্মাৰ প্ৰথম গল্পটো হ'ল 'প্ৰভাত পখীৰ গান'। উক্ত গল্পটোত তেওঁৰ গল্প সাহিত্যৰ প্ৰৱেশ কৰাৰ মুখ্য গল্পস্বৰূপে পোৱা যায়। গল্পটোৰ মাজেৰে মানুহৰ জীৱনৰ বাস্তৱ দিশসমূহক প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। গল্পটোৰ মাজেৰে মুখ্যত জীৱনৰ ক্লান্তিৰ কথা ব্যক্ত কৰাৰ লগতে জীৱনৰ এক বিচিত্ৰ ধাৰণাক আলোচনাৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। গল্পটোত প্ৰতিফলিত হোৱা দৃশ্য তথা চৰিত্ৰই বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা দেখা যায়। গল্পটোৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত হোৱা বিপুল আৰু অপৰূপ চৰিত্ৰৰ সাদৃশ্য, বৌ, দেউতাকৰ ঘন কাঁহ হোৱা দৃশ্য, দীৰ্ঘ আয়তন, ৰেডিঅ'ৰ আৰহ সংগীতৰ গোলমাল বিজ্ঞানৰ সূত্ৰৰ সঘন উপস্থাপন আৰু ইংৰাজী ভাৰঘন বাক্যৰ প্ৰয়োগ আদিয়ে গল্পটোৰ মাত্ৰা আৰু অধিক উৎকৃষ্টততা প্ৰকাশ কৰিছে।

অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল দাপোন। গল্পটোৰ মাজেৰে সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনক বিশেষ কলা কৌশলেৰে উপস্থাপন কৰা পৰিলক্ষিত হয়। গল্পটো দেখা পোৱা পদপথত খোজ কাঢ়ি কথকে অলেখ চৰিত্ৰৰ দ্বাৰা অনেক কাহিনী পোহৰলৈ আনিবলৈ যত্ন কৰিছে। চৰিত্ৰসমূহৰ দ্বাৰাই গল্পৰ কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰা দেখা যায়। গল্পটোত থকা এটা বিশেষ চৰিত্ৰ যেনে— ইমৰান। তেওঁ স্কুলীয়া জীৱনৰ পৰা কলেজীয়া

জীৱনৰ বৰ্তমানলৈ সকলো ঘটনা প্ৰৱাহক পাশ্চাৎলোকন পদ্ধতিৰে পোহৰলৈ আনিছে। অৰ্থাৎ গল্পৰ কাহিনীভাগ বৰ্তমানৰ সৈতে অতীতৰ ঘটনা প্ৰৱাহকো সংযোগ কৰিছে।

অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'শূণ্য হলে'। গল্পটোৰ কাহিনীভাগ অচেতনতাৰ পৰা সচেতনতালৈ গতি কৰা দেখা যায়। গল্পটোত চৰিত্ৰৰ লগতে পৰিস্থিতিকো গাম্ভীৰ্য্যতা প্ৰদান কৰিছে। বক্তব্য বিষয়ৰ গম্ভীৰ উপস্থাপনে ভাষাৰ আধুনিক প্ৰয়োগক স্পষ্ট কৰিছে।

অপূৰ্ব শৰ্মাৰ আন এটা গল্প হ'ল 'বন্ধুৰ পথত কেইজনমান ডেকা মানুহ'। উক্ত গল্পটোত সমস্যাহীন জীৱনৰ আশা আৰু তাৰ বিপৰীতে সমস্যাৰে জৰ্জৰিত হোৱা কেইজনমান ডেকাৰ কথোপকথনৰ মাধ্যমেৰে গল্পৰ কাহিনীভাগে গতি কৰিছে। অৰ্থাৎ বহুকেইজন ডেকাৰ কথা-বতৰা জীৱন-যাপনৰ সমস্যাই গুৰুত্ব লাভ কৰিছে। গল্পটোৰ কাহিনীৰ মাজেৰে। গল্পকাৰে এই ডেকাসকলৰ চৰিত্ৰৰ মাজেদি দেশ কাল আৰু ব্যক্তিৰ এখন বিশেষ চিত্ৰ অংকন কৰিবলৈ প্ৰয়াস কৰা দেখা যায়। অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত আন এটা বিশেষ গল্প হ'ল 'শুভবাৰ্তা'। উক্ত গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে অন্ধবিশ্বাস স্বাৰ্থপৰতাৰে জ্যোতিষৰ ব্যক্তিগত সমস্যাৰ প্ৰতি মুহূৰ্ততে এক সুকীয়া বাৰ্তা প্ৰতিফলিত কৰা দেখা যায়। গল্পটোত মূলত ডেকা কালৰ হাজাৰ সমস্যা সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে।

অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'অন্ধকাৰৰ আলাপ'। উক্ত গল্পটোত গল্পকাৰে গভীৰ প্ৰত্যাশা আৰু আশা ভংগৰ কথা কাহিনী আকাৰে প্ৰস্তুত কৰিছে। গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ বিমান, অৱনী, সুপ্ৰভাৰ কথাবাৰ্তা আৰু যুক্তিয়ে দেশ কাল ব্যক্তিৰ বহুবোৰ দিশৰ প্ৰতি ইংগিত বহন কৰিছে। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'বাহিৰলৈ যোৱাৰ বাট'। গল্পটোৰ পৰিসৰ দীঘলীয়া। গল্পটোত মূলত দ্বীজেন নামৰ এজন ব্যক্তিৰ প্ৰত্যাহিকতা আৰু মনোজগতৰ বিক্ষিপ্ত চিন্তাক কাহিনী আকাৰে প্ৰস্তুত কৰিছে।

অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' আন এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পটোত আধুনিকতাৰ আনুষংগিক দিশসমূহ মহানাগৰিক চেতনাৰ পৰা আমি গ্ৰাম্য পটভূমিত প্ৰকাশ কৰা পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ গ্ৰাম্য সমাজৰ নিভাঁজ পৰিৱেশৰ মাটি পানীৰ উজ্জীৱিত চৰিত্ৰৰ মনোজগতৰ পৰা অহা। গল্পটোৰ কাহিনী তথা চৰিত্ৰসমূহে মুখ্যত আধুনিকতাৰ প্ৰতিফলন ঘটাবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যায়। অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত 'বিপুলৰ যুদ্ধ সজ্জা' আন এটা বিশেষ গল্প। গল্পটোত বিশেষকৈ ৰাজনীতি আৰু সাংবাদিকৰ বিশেষ চিত্ৰ প্ৰতিফলিত হৈছে।

তেওঁৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'এটা আঢ়ৈ আখৰীয়া শব্দৰ আহুকাল' গল্পটোত হংস ভট্ট আৰু পাৰিপামিচক চৰিত্ৰৰ সৈতে ডকুমেণ্টৰীখন নিৰ্মাণ কৰাৰ পৰিকল্পিত কাহিনীয়ে গতি লাভ কৰিছে।

'আজি একো কাম নাই' নামৰ আন এটা অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পটোত বিশেষকৈ যুৱ মানসিকতাৰ জীৱনবোধ আৰু অপ্ৰাপ্তি নিস্তৰংগ নিৰুদ্বেগ উপলব্ধিৰ চৰম পৰ্যায় কাহিনী আকাৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে। 'ধোনদা' নামৰ গল্পটো অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা গল্প। গল্পকাৰে স্মৃতি, সদা,বাস্তৱ তিনিটা স্তৰত ভাগ কৰিছে। প্ৰত্যক স্তৰতে চাৰিৰ পৰা নলৈকে উপস্তৰত কাহিনী বিন্যাস কৰিছে।

শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা গল্প হ'ল 'কৃষ্ণগহ্বৰৰ পৰা উদ্ধাৰৰ' বাট নামৰ গল্প। গল্পটোত মূল সুৰ প্ৰেম যদিও মহানগৰত হেৰাই যাব ধৰা মানৱী সত্তাৰ প্ৰচেষ্টাক পোহৰলৈ আনিছে।

'এজন কবিৰ মৃত্যু আৰু এজোপা বাৰমহীয়া আম' গল্প অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত আন এটা উৎকৃষ্ট গল্প। গল্পৰ কাহিনী দুটা সুকীয়া খণ্ডত বিন্যাস কৰিছে। গল্পটোত শৈশৱ, কৈশোৰ আদিৰ বৰ্ণনাৰে প্ৰতিফলন ঘটা দেখা যায়। এইদৰে অপূৰ্ব শৰ্মাই ভিন্ন কাহিনী, ৰচনাভংগীৰে গল্পসমূহ ৰচনা কৰি অসমীয়া গল্প সাহিত্যত বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছে।

৫.৫ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য

অপূৰ্ব শৰ্মাই অসমীয়া সাহিত্য জগতত ভিন্ন ধৰণৰ বৈশিষ্ট্যক আধাৰ কৰি গল্পসমূহ ৰচনা কৰিছিল। তেওঁৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ যেনে—

১। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল— মহানাগৰিক জটিলতাৰ পৰা দূৰৈত অৱস্থিত গ্ৰাম্য জীৱনৰ অপৰূপ ভংগীমা। গ্ৰাম্য জীৱনৰ বিচ্ছিন্নতাবোধ আধুনিকতা উন্মেষ আদিৰ প্ৰকাশ কৰা।

২। অপূৰ্ব শৰ্মা গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল ঘটনাৰ ৰহস্যঘন সন্মোহনৰ প্ৰতি আগ্ৰহ প্ৰকাশ তথা সেইসমূহক গল্পত চলচ্চিত্ৰীয় ৰীতিৰে উপস্থাপিত হৈছে।

৩। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পত নগৰমুখী চিন্তা চেতনাতকৈ গ্ৰাম্য চেতনাৰ প্ৰতি আকৃষ্ট মনোভাৱ শৰ্মাৰ গল্পই বহন কৰে। ঐতিহ্য চেতনা আৰু বহুমাত্ৰিক মানুহৰ পটভূমি গ্ৰাম্য চহৰৰ সমধৰ্মী উপস্থাপন আদি তেওঁৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য।

৪। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল প্ৰতীকী ভাষা, বাহ্যিকতাৰ বস্তুনিষ্ঠ উপস্থাপন, মানসিক জগতৰ বৰ্ণনা আদি মুখ্য বিষয়ৰূপে দেখা যায়।

৫। তেওঁৰ গল্পত বক্তব্য বিষয়ৰ গম্ভীৰ উপস্থাপন ভাষাৰ আধুনিক প্ৰয়োগ ভাষাৰ মিতব্যয়িতা আদি মুখ্য বৈশিষ্ট্য।

৬। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পত আন এটা উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হ'ল চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ সফলতা। অৰ্থাৎ তেওঁ প্ৰত্যেকটো গল্পত বিশেষ চৰিত্ৰ বাস্তৱৰ লগত সংযোগ কৰি উপস্থাপন কৰিছে। অৰ্থাৎ চৰিত্ৰসমূহ বাস্তৱ চিন্তাধৰ্মী তথা অস্তিত্বৰ সৈতে আত্মবোধৰ গভীৰতাৰ উপলব্ধি কৰিছে।

৭।	শৰ্মাৰ গল্পৰ আন এটা বৈশিষ্ট্য হ'ল 'তীব্ৰ ব্যঞ্জনা আৰু প্ৰতীকৰ অসাধাৰণ অৰ্থ নিৰূপণ কৰা। তেওঁ চৰিত্ৰৰ দ্বাৰা মনোজগতৰ বৈচিত্ৰ্য চিত্ৰণ বিশেষ ৰূপত প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা দেখা যায়।

৮।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পত আধুনিকতাৰ কৌশল প্ৰয়োগ কৰা দেখা যায়। তেওঁৰ গল্পত ধাৰাবাহিক দৃশ্যপট উপস্থাপন এক নতুন কলা কৌশল স্বৰূপে প্ৰয়োগ কৰিছে। চলচ্চিত্ৰীয় শৈলীৰে দুটা সুকীয়া দৃশ্যপট উপস্থাপনে কাহিনীক একমুখী কৰা দেখা যায়।

৯।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ মাজেৰে কৰুণ আৰু বীভৎস পৰিস্থিতিৰ বৰ্ণনাও দেখা যায়। ৰহস্যময় ঘটনাক গল্পৰ কাহিনীৰ মাজেৰে আচৰিতধৰণে প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে।

১০।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ আন এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য হ'ল গল্পৰ পৰিসৰ দীঘলীয়া। অৰ্থাৎ গল্পৰ কাহিনী, বিষয়বস্তু আদিৰ বৰ্ণনা দীঘলীয়া ৰূপত পোৱা যায়।

১১।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পত প্লটৰ সঘন সাল-সলনি কৰা আৰু পৰিকল্পিত কাহিনী নিৰ্মাণ আদি এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য।

১২।	তেওঁৰ গল্পৰ মাজৰে বহুস্বৰৰ উপস্থিতিত পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ কাহিনী নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত বহুমাত্ৰিক ধাৰণাৰ প্ৰয়োগ কৰিছে।

১৩।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পত মৃত্যু চেতনাৰে জীৱনৰ নিৰুদ্বেগ প্ৰকাশ, হতাশজনিত চিত্ৰৰ প্ৰদৰ্শন আদি আন এটা বৈশিষ্ট্য।

১৪।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল ব্যক্তিমনৰ নিভৃত কোণৰ উপলব্ধি কৌশলী ৰূপত প্ৰকাশ কৰা। বিশেষকৈ প্ৰেম আৰু যৌনকাংক্ষা প্ৰকাশত শৰ্মাৰ ভংগী পোনপটীয়া।

১৫।	অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ আন এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হ'ল যুৱ মানসিকতাৰ জীৱনবোঠ, অপ্ৰাপ্তি, নিস্তৰংগ, নিৰুদ্বেগ উপলব্ধিৰ চৰম পৰ্যায় বৰ্ণিত কৰা হয়। আনহাতে গল্পত অশ্লীল বাক্যৰ প্ৰয়োগৰ কৌশল সমাহাৰ পৰিলক্ষিত হয়। তেওঁ চৰিত্ৰৰ সৈতে ভাষাৰ আৰু পৰিস্থিতি বোধ অধিকবাস্তৱ আৰু ক্ৰিয়াত্মকৰূপে ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। অগতানুগতিক বিন্যাস ৰীতি তেওঁৰ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশ কৰা দেখা যায়।

এইদৰে অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য সমূহ আলোচনা কৰা হ'ল।

৫.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া চুটিগল্পক পৰম্পৰাৰ পৰা আঁতৰাই আনি নতুন আয়তন প্ৰদান কৰা গল্পকাৰ সকলৰ অন্যতম আছিল অপূৰ্ব শৰ্মা। তেওঁ ৰামধেনু যুগত বিকাশ লাভ কৰি বৰ্তমান বয়সতো প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি আছে। তেওঁ গল্প সাহিত্যত ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তু কলা-কৌশল আদি প্ৰয়োগ কৰি বহু গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে।

তেওঁ গল্পসমূহৰ পৰ্যবেক্ষণৰ সত্যতা, প্ৰকাশভংগীৰ বলিষ্ঠতাই আৰু অধিক জনপ্ৰিয় কৰি তোলাৰ সহায় কৰে। গল্পৰ বিষয়বস্তু সমূহ যেনে— মহানাগৰিক জটিলতাৰ পৰা দূৰৈত অৱস্থিত গ্ৰাম্য জীৱনৰ অপৰূপ ভংগীমা, গ্ৰাম্য জীৱন চৰ্যাৰ বিচ্ছিন্নতাবোধ আদি প্ৰকাশেৰে তেওঁৰ গল্পত আধুনিক উন্মেষ ঘটিছে। অৰ্থাৎ অপূৰ্ব শৰ্মাই অসমীয়া গল্প সাহিত্যত ৰামধেনু যুগত নিজৰ বিষয়বস্তু আৰু কলা কৌশলেৰে গল্প ৰচনা কৰি এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সক্ষম হোৱা দেখা যায়।

৫.৭ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ জীৱনৰ পৰিচয় সম্পৰ্কে লিখক।

২। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পসমূহৰ বিষয়ে চমু পৰিচয় আগবঢ়োৱা।

৩। ৰামধেনু যুগৰ গল্পকাৰ স্বৰূপে অপূৰ্ব শৰ্মাৰ অৱদান সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰক।

৪। অপূৰ্ব শৰ্মা গল্প সাহিত্যত অৱদান সম্পৰ্কে লিখক।

৫। অসমীয়া গল্প সাহিত্যত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ স্থান নিৰূপণ কৰক।

৫.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা

ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী ঃ আধুনিক গল্প সাহিত্য

অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ

অপূৰ্ব বৰা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

*****

ষষ্ঠ বিভাগ
অপূৰ্ব শৰ্মাৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ আলোচনা

বিভাগৰ গঠনঃ

৬.১ ভূমিকা (Introduction)

৬.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

৬.২ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ বিষয়বস্তু

৬.২ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

৬.২ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ কলাকৌশল

৬.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

৬.৭ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

৬.৮ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

৬.১ ভূমিকা (Introduction)

অসমীয়া সাহিত্য জগতত ভিন ভিন শাখাৰ ভিতৰত চুটিগল্পৰ ধাৰাটো এক অন্যতম ধাৰা। পোন প্ৰথমে জোনাকী যুগৰ পৰাই এই চুটিগল্পৰ ধাৰাই প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰি বৰ্তমান সময়তো বিশেষ অৱদান আগ বঢ়াবলৈ সক্ষম হৈছিল। অসমীয়া সাহিত্য জগতত বহু গল্পকাৰে নিজৰ ৰচনাৰীতিৰে গল্পসমূহ ৰচনা কৰি বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰিছিল। সেইসকলৰ গল্পকাৰৰ ভিতৰত অপূৰ্ব শৰ্মা অন্যতম। অপূৰ্ব শৰ্মাই বিশেষকৈ ৰামধেনু যুগত প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিছিল। তেওঁ সমাজত থকা পৰম্পৰাগত ধাৰণাৰ পৰা আঁতৰি আহি ভিন্ন ধৰণৰ গল্প ৰচনা কৰি এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছে। অসমীয়া গল্প সাহিত্যৰ অপূৰ্ব শৰ্মাই পোনপ্ৰথমে 'প্ৰভাতী পখীৰ গান' নামৰ গল্প ৰচনা কৰি গল্প সাহিত্যত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰে। তেওঁৰ ৰচিত উক্ত গল্পটো 'মণিদীপ' আলোচনীত প্ৰকাশ পাইছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ আন আন আলোচনীতো প্ৰকাশ কৰিছিল। তেওঁ ৰচনা কৰা গল্পসমূহৰ মাজেৰে ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰ প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়। আনহাতে অপূৰ্ব শৰ্মাই ৰামধেনু যুগত গল্প ৰচনা কৰি সাম্প্ৰতিক সময়তো প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছিল। তেওঁ অসমীয়া সাহিত্য জগতত নিজস্ব ৰচনাৰীতি, কলা কৌশল আদিৰে গল্প ৰচনা কৰি বিশেষ স্থান পাবলৈ সক্ষম হৈছে।

উক্ত বিভাগটিত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ আলোচনা কৰা হৈছে।

৬.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- অসমীয়া গল্প সাহিত্যত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ স্থান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- অপূৰ্ব শৰ্মাৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ চৰিত্ৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰিব পাৰিব।
- বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ কলা কৌশল, সংলাপ, ভাষা আদি বিষয়ে আলোচনা কৰিব পাৰিব।

৬.৩ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ বিষয়বস্তু

অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' নামৰ গল্প সংকলনত সন্নিৱিষ্ট গল্প সমূহৰ ভিতৰত বাঘে টাপুৰ ৰাতি এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। তেওঁৰ ৰচিত 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্প সংকলনত সন্নিৱিষ্ট বহু গল্পৰ ভিতৰত উক্ত গল্পটো বিশেষ উল্লেখযোগ্য। অপূৰ্ব শৰ্মাই বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ বাবে ২০০০ চনত সাহিত্য অকাডেমী বঁটা লাভ কৰিছিল। গল্পটোৰ কাহিনী, বিষয়বস্তু, চৰিত্ৰ, কলাকৌশল আদি সকলো ফালৰ পৰা উৎকৃষ্টতা প্ৰকাশ পাইছে। বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে গল্পটোৰ কাহিনীভাগ মুখ্যত গ্ৰাম্য জনজীৱনক আধাৰ কৰি ৰচনা কৰা হৈছে। গল্পটোৰ পটভূমি গ্ৰাম্য সমাজক আধাৰ কৰি ৰচনা কৰা হৈছে। বিশেষকৈ গল্পটোৰ মাজেৰে গ্ৰাম্য জনজীৱনত প্ৰচলিত ৰাজনৈতিক চেতনা প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰা হৈছে। যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ সময়ছোৱা অসমীয়া সাহিত্যত পৰিৱৰ্তন হোৱাৰ লগতে সামাজিক ৰাজনৈতিক দিশতো এক গুৰুত্বপূৰ্ণ সময় বুলি জনা যায়। অসমৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনত বিভিন্ন পৰিৱৰ্তন হৈছিল। সেইবাবে সেই সময়ৰ বাস্তৱ পৰিস্থিতিক গল্পৰ মাজেৰে গল্পকাৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে। সাধাৰণতে সমাজত জাতিগত সংঘৰ্ষ বিশেষভাৱে দেখা যায়। এই জাতিগত সংঘৰ্ষই সমাজত প্ৰচলিত শোষক আৰু শোষিত এই শ্ৰেণী দুটাক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে। আনহাতে মাক্সীয় দ্বন্দ্বাত্মক মতবাদে সেই সময়ৰ পৰিস্থিতিৰ ক্ষেত্ৰৰ বিশেষ ভাৱে প্ৰভাৱ পেলায়। গ্ৰাম্য সমাজক সাধাৰণতে উচ্চ শ্ৰেণীৰ লোকে নিম্ন শ্ৰেণীৰ লোকক শোষণ কৰা চিত্ৰ বিশেষভাৱে প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়। 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পটোৰ মাধ্যমেৰে ৰাজনীতিৰ শাসক শোষণৰ বৈচিত্ৰ্যমান চৰিত্ৰৰ মাজেৰে গল্পৰ কাহিনীভাগে গতি লাভ কৰিছে। 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পটোত ৰাজনীতি আভাস আছে। গল্পটোৰ চৰিত্ৰসমূহৰ মাজেৰে কাহিনীভাগে আৰু অধিক সফলতা অৰ্জন কৰিছে। গল্পটোত এটা মুখ্য চৰিত্ৰ আছিল

সোণাৰী। যিটো ৰাজনৈতিক চৰিত্ৰৰূপে দেখা যায়। আকৌ অৰাজনৈতিক চৰিত্ৰসমূহ যেনে— হুৰমল, অবন, বেলি আদি। আনহাতে বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ মাজেৰে সময়ৰ সৈতে সলনি হৈ অহা মানৱীয় প্ৰমূল্য, মানসিক জগতৰ ছৱিখন প্ৰতিফলিত হৈছে। উক্ত গল্পটোত চৰম বিশ্বাসহীনতা আৰু হিংসাত্মক ভাৱৰ প্ৰতিফলন হৈছে। গল্পটোত থকা এটা চৰিত্ৰ আছিল অবন। অবন চৰিত্ৰ টোয়ে গল্পত বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰিছে। অবনে সোণাৰী মহাজনৰ লগত কাম কৰে। মহাজন অসৎ চৰিত্ৰৰ লোক আছিল। নিজৰ খুলশালীয়েকক শান্তিৰে থাকিব দিয়া নাছিল খুলশালীয়েকক বদনামী কৰি চলেৰে মহাজনে খুলশালীয়েকৰ দ্বাৰা আন লোকৰ নাম ল'বলৈ বাধ্য কৰাইছিল। গল্পটোত মহাজনৰ অসৎ চৰিত্ৰৰ বহুতো চিত্ৰই তেওঁৰ চৰিত্ৰ সম্পৰ্কে প্ৰকাশ কৰিছে। আনহাতে গল্পটোত আন এঠাই হুৰমলে মহাজনৰ অত্যাচাৰ সহিব নোৱাৰি অতিষ্ঠ হৈছিল সেই সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰিছে। হুৰমলে মহাজনৰ কুকাণ্ড তথা অত্যাচাৰ সহ্য কৰিব নোৱাৰি ক্ষোভ প্ৰকাশ কৰে।

অৰ্থাৎ গল্পটোৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তু লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে ভিন্ন বিষয়বস্তুৰ প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰিছে। সাধাৰণৰ সমাজ এখনত দেখা পোৱা অসৎ মনোবৃত্তিৰ লোকৰ চৰিত্ৰ যেনে মহাজনৰ চৰিত্ৰ। তেওঁৰ অত্যাচাৰ সহিব নোৱাৰি সকলোৱে অতিষ্ঠ হৈ গৈছে। গল্পটোৰ বিষয়বস্তু প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত কৰুণ আৰু বীভৎস পৰিস্থিতিৰ বৰ্ণনা দেখা যায়। জয়াল হৈ পৰা বাগে টাপুৰ অন্ধকাৰ ৰাতিবোৰত সদ্যজাত শিশু এটিৰ কৰুণ বিননি, ঘন নোম থকা হাত এখনেৰে নিমখ খোৱাই দিয়া দৃশ্য, হৰমলৰ নিৰুদ্দেশৰ ৰহস্যৰ সৈতে বাঘে টাপুৰ প্ৰকৃতিৰ মায়াময় পৰিৱেশ গল্পটোৰ কাহিনী তথা বিষয়বস্তু আকাৰে বৰ্ণনা কৰা হৈছে।

৬.৪ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ চৰিত্ৰ চিত্ৰণ

চুটিগল্প সমূহ সফলতা অৰ্জন কৰাৰ ক্ষেত্ৰত চৰিত্ৰ সমূহে বিশেষ ভূমিকা প্ৰদান কৰে। অসমীয়া সাহিত্য জগতত অপূৰ্ব শৰ্মাই ভিন্ন ধৰণৰ গল্প ৰচনা কৰি এক বিশেষ অৱদান আগবঢ়াইছে। সেইসমূহ গল্পৰ ভিতৰত অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পটো এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। উক্তগল্পটোত চৰিত্ৰ সৃষ্টিৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰা দেখা যায়। বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পটোত বহুকেইটা চৰিত্ৰ বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰিছে। বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ চৰিত্ৰসমূহ যেনে— সোণালী, মহাজন, হুৰমল, বেলি। উক্ত চৰিত্ৰ সমূহ গল্পটোৰ আৰু অদিক উৎকৃষ্তা প্ৰকাশ পোৱা দেখা যায়। গল্পটোৰ চৰিত্ৰসমূহ তলত আলোচনা কৰা হ'ল—

গল্পটোত প্ৰকাশ পোৱা এটা মুখ্য চৰিত্ৰ হ'ল সোণাৰী মহাজনৰ চৰিত্ৰটো। মহাজনৰ চৰিত্ৰটো এটা অসৎ চৰিত্ৰ স্বৰূপে পোৱা যায়। তেওঁৰ চৰিত্ৰটোৱে সমাজত

সততে দেখা পোৱা চৰিত্ৰহীন, লম্পদ, ব্যক্তিসকলক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। গল্পত মহাজনে তেওঁৰ নিজৰ খুলশালীক বদনামী কৰিছিল আৰু শেষত বহুত কূটনৈতিক ভাৱে খুলশালীয়েকক তাইৰ মুখেৰে আন ব্যক্তিৰ নাম ল'বলৈ বাধ্য কৰাইছিল। আনহাতে মহাজনৰ অত্যাচাৰ গাঁৱৰ লোকে সহ্য কৰিব নোৱাৰি অতিষ্ঠ হৈ গৈছিল। অৰ্থাৎ গল্পটোত মহাজনৰ চৰিত্ৰটোত এটা শোষণকাৰী চৰিত্ৰৰূপে প্ৰতিফলিত হোৱা দেখা যায়।

গল্পটোত থকা আন এটা চৰিত্ৰ হ'ল হুৰমল। ই এটা ৰাজনৈতিক চৰিত্ৰ ৰূপে দেখা যায়। হুৰমল চৰিত্ৰটো এটা সমাজৰ সৰল সাধাৰণ চৰিত্ৰৰূপে পোৱা যায়। তেওঁ মহাজনৰ তলতীয়া হৈ কাম কৰিছিল। কিন্তু শেষত মহাজনৰ শাসনত থাকি অতিষ্ঠ হৈছিল। কাৰণ হুৰমলে মহাজনৰ লগত থাকি বহুতো অত্যাচাৰৰ সন্মুখীন হ'ব লাগা হৈছিল। শেষত প্ৰচণ্ড খঙেৰে মহাজনৰ ওপৰত ক্ষোভ উজাৰিছিল। গল্পটোত থকা আন দুটা চৰিত্ৰ হ'ল বেলি আৰু অবন। দুয়োটা চৰিত্ৰই সহজ সৰল চৰিত্ৰ ৰূপে দেখা যায়। বেলি চৰিত্ৰটোৰে সাধাৰণ নাৰী চৰিত্ৰ ৰূপে ধৰা দিছে। সোণাৰী মহাজনৰ অত্যাচাৰ তথা মানসিক আৰু শাৰীৰিক নিৰ্যাতনৰ বলি হৈয়ো একো কৰিব নোৱাৰি হাত সাৱটি বহি আছিল। সোণাৰী মহাজনে বেলিক বদনামী কৰিছিল তথাপিও বেলি নিমাত হৈ ৰৈছিল শেষত বেলিৰ সন্তানক মহাজনে চক্ৰান্তৰে হত্যা কৰি পেলোৱাৰ চিত্ৰই গল্পটোত বেলি চৰিত্ৰটোক আৰু অধিক সহ্য কাৰ মহিলাৰূপে পৰিগণিত কৰিছে। যিবোৰ চৰিত্ৰ সমাজত সততে পৰিলক্ষিত হোৱা দেখা যায়। এইদৰে গল্পটোত সমাজৰ প্ৰতিফলিত হোৱা বাস্তৱ চত্ৰিসমূহক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। চৰিত্ৰ সৃষ্টিয়ে অপূৰ্ব শৰ্মা বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পটো আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় হৈ উঠা পৰিলক্ষিত হয়।

৬.৫ অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ কলাকৌশল

অসমীয়া সাহিত্যত চুটিগল্পই সকলো দিশৰ পৰা বিশেষ ভূমিকা পালন কৰিছে। এইক্ষেত্ৰত কলাকৌশল এক অন্যতম বিষয়। গল্প সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰখনত গল্পসমূহৰ সফলতা অৰ্জন কৰে কলা কৌশল প্ৰয়োগৰ মাধ্যমেৰে। অপূৰ্ব শৰ্মাই কলা কৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ কৃতিত্ব প্ৰকাশ পাইছে। তেওঁৰ কলা কৌশলৰ প্ৰয়োগৰ ফলৰ পৰা সফলতা অৰ্জন কৰা এটা গল্প হ'ল 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি'। সাধাৰণতে গল্পসমূহত কলাকৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা ভাষা, শব্দ, প্ৰতীক, পাশ্চাত্য, ধাৰণা, আদিৰে প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পত কলা কৌশল প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰতো সফলতা অৰ্জন কৰিছে।

তেওঁৰ ৰচিত 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা ভাষাৰ এক বিশেষ কৃতিত্ব প্ৰকাশ পায়। গল্পটোত বিশেষকৈ আধুনিক ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰিছে। গল্পৰ ভাষা

প্ৰয়োগৰ ক্ষেত্ৰত অগতানুগতিক পৰিলক্ষিত হয়। ভিন্ন ধৰণৰ অৰ্থব্যঞ্জক শব্দই গল্পটো আৰু অধিক মনোগ্ৰাহী কৰি তুলিছে। গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ বৰ্ণনাৰ ক্ষেত্ৰতো বিভিন্ন প্ৰতীকৰ সহায় লৈছে। তেওঁ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ মাজেৰে চমৎকাৰী ভাষাৰ প্ৰয়োগ কৰি গল্প সমূহ আধুনিক কৰি ৰাখিছে। চৰিত্ৰৰ মনোজগতৰ বতৰাই হওক বা প্ৰকৃতিৰ নৈসৰ্গিক বৰ্ণনাই হওক, ভাষাৰ গাম্ভীৰ্য ৰূপে সাদাৰণ বিষয়বস্তুকো শৈল্পিক পৰ্যায়লৈ লৈ গৈছে। তেওঁৰ গল্পৰ আয়তন আনৰ তুলনাত বিস্তৃত। বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পৰ ক্ষেত্ৰতো পৰিলক্ষিত হয়। অৰ্থাৎ তেওঁৰ বাঘে টাপুৰ ৰাতি গল্পত ভাষা, ছন্দ, প্ৰতীকী, ব্যঞ্জনা, দৃশ্যপট, বৰ্ণনা ৰীতি আদি সকলো ফালৰ পৰা কাৰিকৰী কৌসল প্ৰয়োগেৰে উক্ত গল্পটো অপূৰ্ব শৰ্মা ৰচিত এটা অন্যতম আৰু অনন্য গল্প ৰূপে পোৱা যায়।

৬.৬ সাৰাংশ (Summing Up)

অসমীয়া সাহিত্য জগতত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা গল্পকাৰ সকলৰ ভিতৰত অপূৰ্ব শৰ্মা অন্যতম। তেওঁ ভিন্ন ধৰণৰ বিষয়বস্তুৰ আধাৰ কৰি গল্পসমূহ ৰচনা কৰি সাহিত্য জগতত এক বিশেষ সফলতা অৰ্জন কৰিছে। তেওঁ ৰচিত গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পটো এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। উক্ত গল্পটো আলোচনাৰ পৰা এটা কথা জানিব পাৰি যে অপূৰ্ব শৰ্মাৰ ৰচিত বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পটোত গ্ৰাম্য সমাজৰ বাস্তৱ চিত্ৰ সমূহক প্ৰতিফলিত কৰা হৈছে। অৰ্থাৎ উক্ত গল্পটোত বিশেষকৈ সমাজৰ ৰাজনৈতিক দিশটোক গুৰুত্ব প্ৰকাশ কৰা হৈছে। উক্ত গল্পটোত ভিন্ন চৰিত্ৰৰ সমাৱেশ কৰি গল্পকাৰে গল্পটো আৰু অধিক আকৰ্ষণীয় কৰি তুলিছে। গল্পটোত সমাজত চলি থকা শাসক শোষণৰ দিশ সমূহক আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে আহিছে। প্ৰত্যেকটো চৰিত্ৰই তেওঁ সমাজৰ বাস্তৱ চৰিত্ৰ আকাৰে প্ৰকাশ কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। আনহাতে, বিষয়বস্তুৰ ক্ষেত্ৰতো সমাজৰ প্ৰতিফলিত হোৱা কিছুমান অন্যায় অবিচাৰ, ঠগ প্ৰবঞ্চনা, অনৈতিক শোষণ, উচ্চ শ্ৰেণীৰ লোকে নিম্ন শ্ৰেণীৰ লোকক কৰা শোষণ আদি প্ৰকাশিত হৈছে।

গতিকে এই আলোচনাৰ পৰা দেখা যায় যে 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পটো চৰিত্ৰ, বিষয়বস্তু, কলাকৌশল আদি সকলো ফালৰ পৰা উৎকৃষ্ট গল্প।

৬.৭ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। অপূৰ্ব শৰ্মাৰ 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ বিষয়বস্তু সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক।

২। 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পৰ চৰিত্ৰ সমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক।

৩। 'বাঘে টাপুৰ ৰাতি' গল্পত প্ৰয়োগ হোৱা কলাকৌশল সম্পৰ্কে বৰ্ণনা কৰক।

৬.৮ প্রসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

অপূৰ্ব বৰা ঃ বাঘে টাপুৰ ৰাতি

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন

শৈলেনজিৎ শৰ্মা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা

নগেন শইকীয়া ঃ অসমীয়া গল্পচয়ন

অম্বেশ্বৰ গগৈ ঃ চুটিগল্পৰ বিচাৰ

*****

চতুৰ্থ খণ্ড

প্ৰথম বিভাগ ঃ জেহিৰুল হুছেইন আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী'

দ্বিতীয় বিভাগ ঃ মনোজ কুমাৰ গোস্বামী আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প 'নিৰ্বান্ধৰ'

প্ৰথম বিভাগ
জেহিৰুল হুছেইন আৰু তেওঁৰ গল্প 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী'

বিভাগৰ গঠনঃ

১.১ ভূমিকা (Introduction)

১.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

১.৩ জেহিৰুল হুছেইনৰ সাধাৰণ পৰিচয়

১.৪ জেহিৰুল হুছেইনৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

১.৫ জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

১.৬ জেহিৰুল হুছেইনৰ 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী'

১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

১.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)

১.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

১.১ ভূমিকা (Introduction)

উত্তৰ ৰামধেনু যুগত আত্মপ্ৰকাশ কৰা জেহিৰুল হুছেইন সাম্প্ৰতিক কালৰ এজন উল্লেখযোগ্য প্ৰগতিশীল গল্পকাৰ। সমাজত চলি থকা অন্যায়-দুৰাচায়-দুৰ্নীতি আদি বিষয়বোৰক নিজৰ কলমেৰে প্ৰতিবাদ কৰা জেহিৰুল হুছেইনৰ লেখনিত এক বিপ্লৱী সত্তাৰ স্ফুৰণ দেখিবলৈ পোৱা যায়। নিপীড়িত শ্ৰমজীৱি লোকৰ দুখ-কষ্ট, মধ্যবিত্ত জীৱনৰ অন্তঃসাৰশূণ্যতা, সাম্প্ৰদায়িকতাবাদ, আধুনিক সমাজৰ পৰিৱৰ্তন আৰু সমস্যাসমূহ নিজৰ সাহিত্যৰাজিৰ দ্বাৰা উদঙাই দেখুওৱা হুছেইনে প্ৰায় অধশতক ৰচনাৰে অসমীয়া গল্প সাহিত্যক চহকী কৰি থৈ গৈছে। পৰিৱেশ সমস্যাৰ প্ৰতি সদা সচেতন জেহিৰুল হুছেইনে বনাঞ্চল ধ্বংস, চোৰাংচিকাৰ আদি বিষয়বোৰো পাঠকৰ দৃষ্টিগোচৰ হোৱাকৈ গল্পৰ মাধ্যমেৰে জনসাধাৰণক সজাগ কৰিব বিচাৰিছিল। 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' বনাঞ্চল ধ্বংসৰ ওপৰতে ৰচনা কৰা এটা উল্লেখযোগ্য গল্প। গল্পটোত গোলাঘাটৰ সীমান্তৱৰ্তী নামবৰ হাবিক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ অসমৰ বন তথা প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ ক্ৰমাগতভাৱে হৈ অহা শোচনীয় অৱস্থাক কলাত্মক ৰূপত গল্পকাৰে ফুটাই তুলিছে।

এই অধ্যায়টোত 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পটোৰ জৰিয়তে সাহিত্যৰ দ্বাৰা সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ পৰিচয় দাঙি ধৰা জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু, গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে বিচাৰ কৰা হ'ব। লগতে সাম্প্ৰতিক সমাজখনৰ এক বাস্তৱ ছবি কেনেদৰে গল্পৰ জৰিয়তে ফুটাই তুলিব পাৰি তাকো আলোচনা কৰা হ'ব।

১.২ উদ্দেশ্য (Objective)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- উত্তৰ ৰামধেনু যুগৰ চুটিগল্পৰ বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- গল্পকাৰ হিচাপে জেহিৰুল হুছেইনক মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;
- জেহিৰুল হুছেইনৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিব পাৰিব;
- জেহিৰুল হুছেইনৰ চুটিগল্পৰ বিষয়বস্তুৰ সম্বন্ধে আলোচনা কৰিব পাৰিব;
- 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পটোৰ বিষয়বস্তু, কাহিনী বিন্যাসৰ আভাস লাভ কৰিব পাৰিব।

১.৩ জেহিৰুল হুছেইনৰ সাধাৰণ পৰিচয়

সাম্প্ৰতিক কালৰ গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইন অতিশয় সমাজ সচেতন, মানৱদৰদী লেখক হিচাপে স্বীকৃত। শুভাকাংক্ষীৰ মাজত নাইচ কা বা নাইচ ছাৰ হিচাপে জনপ্ৰিয় জেহিৰুল হুছেইনৰ জন্ম হৈছিল ১৯৪১ চনৰ ৩১ ডিচেম্বৰত, গোলাঘাট জিলাৰ আমোলাপট্টিত। ডিব্ৰুগড়ৰ কানৈ কলেজৰ পৰা বিজ্ঞান শাখাত ইণ্টাৰমেডিয়েট আৰু গোলাঘাটৰ ডিআৰ কলেজৰ পৰা কলা শাখাত স্নাতক ডিগ্ৰী লাভ কৰিছিল। কাৰ্বি আংলং, নাগালেণ্ড আদি বহু ঠাইত শিক্ষকতা কৰি শেষত জন্মস্থান কছাৰীহাট স্কুলৰ পৰা অৱসৰ গ্ৰহণ কৰে। শিক্ষকতাৰ সমান্তৰালকৈ সাহিত্য চৰ্চা কৰা হুছেইনদেৱে বীৰেন্দ্ৰনাথ ভট্টাচাৰ্য সম্পাদিত নৱযুগ আলোচনীত গল্পকাৰ হিচাপে আত্মপ্ৰকাশ কৰে। শ্ৰীময়ী, পদাতিক, বীক্ষণ, নতুন পৃথিৱী, ৰংঘৰ আদি আলোচনীত নিয়মীয়াকৈ গল্প প্ৰকাশ কৰা হুছেইনৰ গল্প তথা কবিতাত মাৰ্ক্সীয় আদৰ্শবাদ, শ্ৰমজীৱী মানুহৰ মুক্তিৰ সংগ্ৰাম দেখিবলৈ পোৱা যায়। জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পসংকলনসমূহ হ'ল— 'দুবৰি বনৰ জুই' (১৯৯১), 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' (১৯৯৯), আৰু মৃত্যুৰ পিছৰ সংকলন 'ছিলিকন ভেলীৰ মানুহ' (২০০৫)। ২০০৭ চনত নতুন সাহিত্য পৰিষদ গোলাঘাট শাখাই 'জেহিৰুল হুছেইনৰ ৰচনাৱলী' প্ৰকাশ কৰি উলিয়াইছে। তদুপৰি তেখেতৰ সম্পাদিত গ্ৰন্থ হ'ল 'সপোনৰ সূৰ্যৰ মানুহ' (গল্পগ্ৰন্থ); 'ৰদ কাঁচিয়লি (শিশু আলোচনী), 'দৃষ্টিকোণ' (বাতৰি কাকত) নাটক— 'শেষ প্ৰহৰ' (১৯৭৫), 'বৃহন্নলা' তেখেতৰ উল্লেখযোগ্য সৃষ্টি। পৰীক্ষা-নিৰীক্ষা দিশৰ পৰা 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পকেইটা অধিক আকৰ্ষণীয়, কিন্তু বিষয়বস্তুৰ নিৰ্বাচনৰ দিশৰ পৰা উজ্জ্বল কেইবাটাও গল্পই স্থান পাইছে 'দুবৰি বনৰ জুই'ত। গল্পকাৰৰ নিজৰ ভাষ্য মতে 'দুবৰি বনৰ জুই'ত সন্নিৰিষ্ট 'ভেটি' সৰ্বদিশৰ পৰা তেওঁৰ শ্ৰেষ্ঠ সৃষ্টি। ২০০৫ চনৰ ২ মে' তাৰিখে গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইনে শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে।

১.৪ জেহিৰুল হুছেইনৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

অসমীয়া প্ৰগতিশীল ধাৰাৰ গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত বিংশ শতিকাৰ ষাঠিৰ দশকত আত্মপ্ৰকাশ কৰা জেহিৰুল হুছেইন অন্যতম। সাহিত্যত বাস্তৱতাৰ সংমিশ্ৰণ ঘটাই সাধাৰণ শ্ৰমজীৱি মানুহৰ দুখ-কষ্টত অনুভৱ তথা সহানুভূতি, সমাজত চলি থকা অন্যায়-অবিচাৰ, শোষক-শোষিতৰ মাজৰ দ্বন্দ্ব আদিক গল্পত ফুটাই তোলা হুছেইনৰ গল্পত সমাজ চেতনাই এক সুকীয়া মহত্ব প্ৰদান কৰিছে। সামাজিক দায়বদ্ধতা, গভীৰ মানৱতাবোধ, সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ ক্ষমতা, চিন্তাৰ স্বচ্ছতা, বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনৰ দক্ষতা ইত্যাদি তেখেতৰ গল্পত লক্ষ্য কৰা যায়।

আশীৰ দশকৰ অসম আন্দোলন আৰু তাৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱিত অসমীয়া থলুৱা সমাজ জীৱনৰ তেওঁ নিজেও অংশীদাৰ আছিল। অসম আন্দোলনৰ নামত শীৰ্ষস্থানীয় কিছুমান নেতাৰ প্ৰতাৰণা, চৰকাৰী শাসনযন্ত্ৰৰ স্বাৰ্থপৰতা আৰু শোষণকামী স্থিতি, পুঁজিপতিৰ হাতোৰা আৰু বহতীয়া মধ্যবিত্তীয় সমাজৰ সুবিধাভোগী মানসিকতাই গল্পকাৰ গৰাকীক বামপন্থী চিন্তা-চেতনাৰ ফালে ধাৱিত হ'বলৈ অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছিল। এফালে ক্ষমতালোভী শাসকীয় শ্ৰেণীৰ শোষণ আৰু আনফালে অৰ্থনৈতিকভাৱে শক্তিশালী পুঁজিপতি বণিকগোষ্ঠীৰ অৰ্থনৈতিক নিষ্পেষণ। এই দুইধৰণৰ হেঁচাই সদায় শ্ৰমজীৱী মধ্যবিত্তীয় শ্ৰেণীক নিষ্পেষিত কৰি আহিছে। জেহিৰুল হুছেইনে বিভিন্ন গল্পৰ মাজেদি সমাজৰ অসহায় নিম্নবৰ্গৰ, দৰিদ্ৰ শোষিত শ্ৰেণীটোৰ দুখ-দুদৰ্শাৰ ছবি প্ৰতিফলিত হৈ আহিছে।

জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পত মাৰ্ক্সবাদী চিন্তাৰ প্ৰকাশ পোৱা দেখিবলৈ পোৱা যায়। আনুষ্ঠানিক উচ্চ শিক্ষা লাভ কৰাৰ পিছত গোলাঘাট জিলাৰ সীমামূৰীয়া দৈয়াং টেঙানি অঞ্চলৰ কৃষক সংগ্ৰামৰ লগত আন্তৰিকতাৰে জড়িত হৈ পৰিছিল। তেওঁ এই সংগ্ৰামক সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ হকে হোৱা ৰাজনৈতিক কাৰ্যকলাপৰ এক অংগ হিচাপে গ্ৰহণ কৰিছিল। বামপন্থী ৰাজনৈতিক মতাদৰ্শৰ বাবে জেহিৰুল হুছেইনে দুবাৰকৈ ৰঙাঘৰৰ ভাত খাব লগাও হৈছিল। তেওঁৰ ব্যক্তিগত জীৱনৰ দৰ্শন, মতাদৰ্শ গল্পসমূহতো ফুটি উঠিছে। জেহিৰুল হুছেইনৰ ৰচনাৱলীৰ পাতনিত তেওঁৰ সাহিত্য কৰ্মৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিবলৈ গৈ সম্পাদনা সমিতিয়ে কৈছে— "মাৰ্ক্সীয় চিন্তাই তেওঁৰ শ্ৰমজীৱি মানুহৰ ওচৰ চপাইছিল। তেওঁৰ গল্পৰ নায়ক নায়িকা আদি চৰিত্ৰবোৰ আছিল মোহনৰ দৰে ভূমিহীন কৃষক, মাংৰাৰ নিচিনা চাহ বাগানৰ ফাল্টু শ্ৰমিক (প্ৰাক্তন চাহ বনুৱা), চোনা মিঞাৰ নিচিনা সৰ্বহাৰা কামনা, অঘৰী বিদ্ৰোহী, সৰ্বেশ্বৰ বৈৰাগী, যোগেশ্বৰ, বাবলু, পেলু, পিণ্টু আৰু বহুতো দুখীয়া নিচলা লোক। তেওঁৰ ৰচনাৱলীৰ সম্পাদক মণ্ডলীয়ে অতি গৰ্বিকভাৱেই অনুধাৱণ কৰিব পাৰিছে যে হুছেইনৰ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰকাশিত মতাদৰ্শ আৰু তেওঁৰ বাস্তৱ জীৱনৰ মতাদৰ্শৰ মাজত পাৰ্থক্য নাই।

জ্যোতি প্ৰসাদ আগৰৱালা, বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা আদি বিপ্লৱী শিল্পী-সাহিত্যিক সকলৰ দৰেই তেওঁ সৃষ্টিকৰ্মৰে সমাজ পৰিবৰ্তন কৰিবলৈ আগ্ৰহী। নিজে এই কথা তেওঁ স্বীকাৰো কৰিছে। তেওঁৰ একান্ত হাবিয়াস "মোৰ এটা গল্পই যদি শোষিত-নিষ্পেষিত শ্ৰমকাৰী জনগনৰ জীৱনত প্ৰস্ফূটিত কৰিব পাৰিছে তেন্তে জানিম মই কিঞ্চিৎ হ'লেও সফল হৈছো।"

গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইন মাক্সীয় আদৰ্শৰ অনুগামী হোৱাৰ লগতে ভাৰতত কমিউনিষ্ট পাৰ্টীৰ সদস্যও আছিল। ভাৰতীয় কমিউনিষ্ট (মাৰ্ক্সবাদী) পাৰ্টীৰ নেতা তথা বুদ্ধিজীৱী হীৰেণ গোহাঁইৰ সান্নিধ্যলৈ আহি তেওঁ বিশেষভাৱে উৎসাহী হৈছিল। তেখেতৰ সাহিত্যকৰ্মত তাৰ প্ৰতিফলন লক্ষ্য কৰিব পাৰি। সমালোচক দেবব্ৰত শৰ্মাই এই ক্ষেত্ৰত মন্তব্য প্ৰকাশ কৰিছে যে— "জেহিৰুল হুছেইনে কেৱল লেখাৰে নহয়। জীৱনৰ চিন্তাৰে আৰু কামেৰে খাটি খোৱা মানুহৰ বাবে নিজকে উছৰ্গা কৰি আহিছে। সেয়েহে জেহিৰুল হুছেইন ভাৰতবৰ্ষৰ নক্সাল পন্থী ধাৰাৰ লগত সাংগঠনিকভাৱে সংযুক্ত হৈ জেহিৰুল হুছেইনে তেখেতৰ বিষয়বস্তু আৰু বক্তব্যৰ ক্ষেত্ৰত মৌলিক নতুনত্ব আৰু পৰিবৰ্তনকামিতাৰ পৰিচয় দিব পাৰিছিল।"

জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ এক প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে সমাজ বাস্তৱতা। তেওঁৰ গল্পত কুৰি শতিকাৰ আশী-নৱৈ দশকৰ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক পৰিৱেশটো চিত্ৰিত হোৱা দেখা যায়। ৰাজনৈতিক বাস্তৱতাই যি সামাজিক বাস্তৱতাৰ সৃষ্টি কৰিছে সেয়া গল্পকাৰ হুছেইনে তেওঁৰ গল্পসমূহত কাহিনী বা চৰিত্ৰৰ মাজেদি সজাই তুলিছে। সাধাৰণ মানুহৰ জীৱনৰ লাঞ্ছনা-বঞ্চনা, শোষিত আৰু নিপীড়িত মানুহৰ অভাৱ আৰু দৰিদ্ৰৰ বেদনা, সমাজত চলি থকা শোষণ আৰু অন্যায়ৰ বৰ্বৰতা, শোষক-শোষিতৰ মাজত শ্ৰেণীগত প্ৰভেদ আৰু দ্বন্দ্ব আদি গল্পকাৰে গল্পৰ মাজেৰে উপস্থাপন কৰিছে।

সমাজবোধ আৰু কলাৰ সমন্বয় হুছেইনৰ গল্পত আন এক উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য। সমাজৰ বাস্তৱতাক কলাসন্মত ৰূপ দি পাঠকৰ মনোগ্ৰাহী কৰি তোলে। ফলত সমাজৰ জীৱন্ত ছবিখন কলাৰ মাজেৰে পাঠকৰ মনত সাঁচ পেলাবলৈ সক্ষম হয়। তেখেতৰ প্ৰায়বোৰ গল্পত এই বৈশিষ্ট্য চকুত পৰে।

আকস্মিক আৰম্ভণি আৰু নাটকীয় পৰিসমাপ্তি জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ এক বিশেষ বৈশিষ্ট্য। ই পাঠকৰ মনোযোগ আকৰ্ষণ কৰাত সহায় কৰাৰ লগতে পাঠকৰ মনত ৰসৰ সঞ্চাৰ কৰে। ৰাং কুকুৰৰ টুপী, ধেমালি বৰ ধেমালি, চিলিকন ভেলীৰ মানুহ আদি গল্পত এই বৈশিষ্ট্য দেখা যায়।

হুছেইন ডাঙৰীয়াৰ গল্পৰ ভাষা সহজ, পাঠকৰ সহজে বোধগম্য হোৱাকে গল্পত সৰলভাষা ব্যৱহাৰ কৰে। লগতে গল্পত অতিশয় বাস্তৱধৰ্মী ভাষাৰ প্ৰয়োগ দেখা

যায়। লগতে গল্পত পৰিৱেশে দাবী কৰা অনুসাৰে উৎকণ্ঠাধৰ্মী ভাষা, ইংৰাজী শব্দ, সচৰাচৰ ব্যৱহাৰ হোৱা চুটি চুটি সংলাপ আদি গল্পৰ লগত মিলা শব্দ ব্যৱহাৰ কৰে। ফলত গল্পবোৰ অধিক বাস্তৱসন্মত হয়। তাৰোপৰি বাস্তৱবাদী যেন লগা গল্পবোৰৰ কাহিনীত প্ৰায়ে প্ৰতীকী ৰূপৰ ৰূপ লোৱা দেখা যায়। ই গল্পসমূহত এক ব্যঞ্জনাৰ সৃষ্টি কৰে।

১.৫ জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

জেহিৰুল হোছেইনে তেখেতৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু আৰু বক্তব্যৰ ক্ষেত্ৰত মৌলিক নতুনত্ব আৰু পৰিৱৰ্তনকামিত্বৰ পৰিচয় দিছিল। আন বহু মাৰ্ক্সবাদী লেখকৰ দৰে শ্ল'গান সৰ্বস্বতালৈ অৱনমিত হোৱাৰ বিপৰীতে হুছেইনৰ গল্পৰ উত্তৰণ ঘটিছিল মহত্তৰ উপলব্ধিলৈ, নিটোলভাৱে সুন্দৰ উপস্থাপন আৰু আংগিকৰ মাজেৰেই বলিষ্ঠ বিপ্লৱী বক্তব্যৰ প্ৰকাশলৈ। প্ৰতিটো ৰচনাৰ বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনৰ ক্ষেত্ৰত অতি সতৰ্ক হুছেইনে বিশ্বাস কৰিছিল, বিষয়বস্তুৰ লগত ৰজিতা খাৱা আঙ্গিকৰ প্ৰতি অৱহেলাৰে কোনো সাৰ্থক সৃষ্টি সম্ভৱ নহয়। সেয়ে তেওঁ বিষয়বস্তুৰ লগতে আংগিকৰ প্ৰতিও গুৰুত্ব দিছিল।

সমালোচক হীৰেন গোঁহাইয়ে "আজিৰ অসম" কাকতত কৈছে "জেহিৰুল হুছেইনে সদায় শোষিত আৰু নিপীড়িত মানুহৰ অভাৱ আৰু দৰিদ্ৰৰ বেদনা, সমাজত চলি থকা পোষণ আৰু অন্যায়ৰ বৰ্বৰতা, শোষক-শোষিতৰ মাজত শ্ৰেণীগত প্ৰভেদ আৰু দ্বন্দ্ব, শোষিতৰ পক্ষত থিয় হ'বলৈ যাওঁতে মধ্যবিত্তৰ মাজত দেখা দিয়া অন্তৰ্দ্বন্দ্ব"— এইবোৰেই তেওঁৰ গল্পৰ বিষয় বুলি কৈছে। সাম্প্ৰতিক কালৰ পৰিৱৰ্তনসমূহে কেনেকৈ অনিবাৰ্যভাৱে সহজ-সৰল জীৱনৰ ওপৰত ক্ৰিয়া কৰি এখন জীৱন্ত সমাজক ভাঙোনমুখী কৰে তাৰ পৰিচয় হুছেইনৰ গল্পসমূহত দেখা যায়। কুৰি শতিকাৰ আশী, নব্বৈ দশকত অসমত হোৱা বিদেশী বহিষ্কাৰ আন্দোলন, ভাতৃঘাতী সংঘৰ্ষ, সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষ, উগ্ৰপন্থীৰ আত্মপ্ৰকাশ আদিয়ে অসমৰ পৰিস্থিতি অতি শোচনীয় হয়। জেহিৰুল হুছেইন আছিল এই আন্দোলনৰ প্ৰত্যক্ষদৰ্শী। সেয়ে অসমৰ এই সময়খিনিৰ বাস্তৱ ছবি তেখেতে গল্পৰ মাজেৰে ফুটাই তুলিছিল। 'শেষ সংবাদ', 'দৃষ্টিদোষ' ইত্যাদি গল্প তেখেতৰ অসম আন্দোলনৰ প্ৰতিবাদী পটভূমিত ৰচিত গল্প। 'শেষ সংবাদ' গল্পটোত তেওঁ সকলো উগ্ৰজাতীয়তাবাদী আন্দোলনৰ শেষ পৰিণতিৰ সত্যতা প্ৰকাশ কৰিছে। গল্পটোত হুছেইন ডাঙৰীয়াই অসম আন্দোলনৰ দৰে এটি বৃহৎ আন্দোলনক উগ্ৰজাতীয়বাদী শক্তিৰ প্ৰৱেশে কেনেদৰে বিপথে পৰিচালিত কৰে সেয়া দেখুৱাইছে।

সাম্প্ৰদায়িকতা তথা সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষৰ ফলত খাতি খোৱা মানুহৰ জীৱনত পৰা প্ৰভাৱ তাৰ ওপৰতো জেহিৰুল হুছেইনে গল্প লিখিছিল। অসম আন্দোলনৰ পৰা

হোৱা ধৰ্মীয় সাম্প্ৰদায়িক সংঘৰ্ষৰ ফলত জীৱনৰ নিৰাপত্তা, জীৱিকাৰ অনিশ্চয়তা আদি ভীতিক লৈ মানুহ এখন ঠাইৰ পৰা আন এখন ঠাইলৈ প্ৰব্ৰজিত হ'ব লগা হৈ সি আলৈ আথানি হয় তাক গল্পত প্ৰকাশ কৰিছে। 'ভাল মানুহৰ সংজ্ঞা' গল্পটোত হুছেইনে অসমৰ সমাজ বাস্তৱতাক স্বৰূপ দাঙি ধৰি মানৱতাৰ সপক্ষে আৰু ঠেক উগ্ৰ জাতীয়তাবাদ বিৰুদ্ধে তীৰ্যকভাৱে দাঙি ধৰিছে। 'আৰোপিত বিষাদ', 'দণ্ডবিধি' আদি গল্পতো সাম্প্ৰদায়িকতা বিৰোধী মত দেখা যায়।

অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত জাত-পাতৰ যি সমস্যা তাক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈও হুছেঁইনে গল্প ৰচনা কৰিছিল। 'চিলিকন ভেলীৰ মানুহ' তেনে এটি গল্প য'ত অসমৰ দৰে ৰাজ্যসমূহৰ শিক্ষা-দীক্ষা বা অন্যান্য ক্ষেত্ৰত আগবাঢ়ি গ'লেও মানুহ যে মধ্যযুগীয় সাতামপুৰুষীয়া ৰীতি-নীতিৰে যে এতিয়াও পৰিচালিত হৈ আছে সেয়া দেখুওৱা হৈছে। গল্পটোত শিক্ষিত, ধনী ব্যৱসায়ী বিজিত ভৰালীক নিম্ন সম্প্ৰদায়ৰ হোৱাৰ বাবে উচ্চ বৰ্ণজাত নয়নতৰাই বিবাহৰ প্ৰস্তাৱ প্ৰত্যাখ্যান কৰিছে।

অসম আন্দোলনৰ পৰৱৰ্তী কালৰ কুৰি শতিকাৰ শেষ তিনিটা দশক অসম সন্ত্ৰাসবাদৰ দ্বাৰা বাৰুকৈয়ে আক্ৰান্ত হয়। অসমৰ এই বাস্তৱ পটভূমিক লৈও জেহিৰুল হুছেইনে গল্প ৰচনা কৰিছে। 'মৃগয়া', 'সৰু ধেমালি বৰ ধেমালি' ইত্যাদি সন্ত্ৰাসবাদ বিৰোধী বিষয়বস্তুক আধাৰ হিচাপে লোৱা গল্প। 'মৃগয়া' গল্পটোত এজন সন্ত্ৰাসবাদী যি আত্মঘাতী হ'বলৈ প্ৰস্তুত আৰু মানৱতাবাদী যুৱকৰ মাজৰ দ্বন্দ্ব হৈছে। গল্পটোত গল্পকাৰে উগ্ৰপন্থী সংগঠনবোৰৰ সামৰিক শৃংখলাৰ নামত চলা ফেচিষ্ট কাৰবাৰ তথা উগ্ৰপন্থী আততায়ী এজনআত্ম বিশ্লেষণ লগতে জাতীয় সংগঠনৰ আভ্যন্তৰীণ ব্যৱস্থাৰ গণতন্ত্ৰহীন স্বেচ্ছাচাৰিতা কিদৰে চলে তাৰ বিশ্লেষণ আগবঢ়াইছে। সেইদৰে 'সৰু ধেমালি বৰ ধেমালি' গল্পটোত গ্ৰাম্য জীৱনৰ লগত সন্ত্ৰাসবাদৰ সম্পৰ্কৰ কথাও সামৰি লৈছে। সন্ত্ৰাসবাদী কাৰ্যকলাপবিলাক সৰু ল'ৰা-ছোৱালীৰ ধেমালিৰ দৰে আৰু কিদৰে স্বাধীনতা প্ৰাপ্তিৰ নামত সাধাৰণ হিংসাৰ খেললৈ সেইবোৰ ৰূপান্তৰিত হৈছে। তাৰ স্বৰূপ গল্পটোৰ কাহিনীৰ মাজেৰে দেখুৱাবলৈ যত্ন কৰা হৈছে। জেহিৰুল হুছেইনৰ সন্ত্ৰাসবাদ বিৰোধী স্থিতি গল্পটোত প্ৰকাশ পাইছে।

শ্ৰমজীৱি মানুহৰ প্ৰতি সহানুভূতি আৰু আন্তৰিকতাক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ জেহিৰুল হুছেইনে বহুতো গল্প ৰচনা কৰিছিল। 'ভেটি' এটা শ্ৰেণী চেতনাৰ বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ লিখা এটা শ্ৰেষ্ঠ গল্প। গল্পটোত হাজিৰা কাম কৰা শ্ৰমিকবিলাকৰ স্থান পুজিবাদী সমাজখনত যে একেবাৰেই নিম্ন তাক মাংৰা নামৰ ঝাড়খণ্ডী প্ৰাক্তন চাহশ্ৰমিক, মেনা মিঞা নামৰ পমুৱা মুছলমান আৰু মোহন নামৰ খাচ অসমীয়া শ্ৰমিকৰ দ্বাৰা দেখুৱাইছে। গল্পটোত ম'হৰ কামোৰ, গেলা গৰমত, লঘোনে-ভোকে জৰমাৰ দিয়া তিনিটা দুখীয়া মানুহৰ কান্ধৰ ওপৰৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ মহাভাৰ বিৰাজ কৰিছে।

গল্পটোত গল্পকাৰে তীৰ্যক ৰূপত শ্ৰমিক শোষণ, প্ৰাপ্য মজুৰি নিদিয়া তথা মানসিক শোষণক দেখুৱাইছে।

'দেৱালৰ সিপাৰে' গল্পটোত শ্ৰেণী পাৰ্থক্যই আনকি শিশুৰ শৈশৱৰ মাজতো দুৰ্লংঘ্য প্ৰাচীৰ থিয় কৰোৱাৰ কাহিনী লিপিবদ্ধ হৈছে। তেনেদৰে 'ইজ্জত' গল্পত চাকৰিজীৱি শ্ৰেণীটোৱে দুখীয়াৰ ওপৰত চলোৱা নিৰ্যাতনক বিষয়বস্তু হিচাপে লোৱা হৈছে। সেইদৰে 'গান্ধী ৰোডৰ লোহা', 'প্ৰৱাল দ্বীপৰ সভ্যতা', 'ৰক্তবীজ', 'সুবাস' আদি গল্পত শ্ৰমজীৱিৰ প্ৰতি দৰদ আৰু পৰিৱৰ্তনকামী দৃষ্টিভংগী দৃষ্টিগোচৰ হৈছে।

হুছেইনৰ গল্পত মধ্যবিত্ত জীৱন আৰু মানসিকতাৰ প্ৰতি প্ৰৱল কটুক্তি, শ্লেষ ব্যংগ গল্পৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত হৈছে। 'নিৰ্জন দ্বীপৰ বন্দী', 'ছিন্নমূল', 'মৃত্যুসংবাদ', 'কেন্সাৰ বাড', 'দুবৰি বনৰ জুই', 'ঘূণ' আদি গল্পত এই বিষয়বস্তু চকুত পৰে। হুছেইনে গল্পত মধ্যবিত্তীয় সুবিধাবাদ আৰু দুৰ্বলতাৰ কঠোৰ সমালোচনা কৰিছিল। তথা মধ্যবিত্তৰ জীৱনৰ অন্তঃসাৰশূণ্যতা, ফোপোলা স্বৰূপটো গল্পৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰিছিল।

প্ৰগতিশীল গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইনে মধ্যবিত্ত জীৱনৰ নাৰীয়ে সন্মুখীন হোৱা বিভিন্ন সমস্যা, আশা-আকাংক্ষাক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈও গল্প ৰচনা কৰিছে। 'ধুমুহা অহাৰ আগতে' গল্পটোত অৰ্থনৈতিক তাড়নাত নাৰী চৰিত্ৰই বেশ্যাবৃত্তি গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া হৈছে। 'খুলশালী', 'বৰদৈচিলা' আদি গল্পত নাৰী নিৰ্যাতনক বিষয় হিচাপে দেখুওৱা হৈছে।

পৰিৱেশ সমস্যাৰ প্ৰতি সদা সচেতন জেহিৰুল হুছেইনে ব্যক্তিগত জীৱনত অৰণ্য ধ্বংস, বনৰীয়া জীৱজন্তু বধ, পাখী নিধন আদি দুষ্কাৰ্যৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ কৰাৰ উপৰি গল্পৰ মাজেৰেও পাৰিবেশিক সচেতনতা প্ৰকাশ কৰিছে। 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পত অৰণ্য আৰু পৰিৱেশ ধ্বংসৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদী ধ্বনি ফুটি উঠিছে।

এইদৰে আলোচনা কৰিলে দেখা যায় জেহিৰুল হুছেইনে সমাজত চলি থকা শ্ৰেণীগত প্ৰভেদ, সাম্প্ৰদায়িকতা, সন্ত্ৰাসবাদ, মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ মাজত দেখা দিয়া অন্তৰ্দ্বন্দ্ব, পৰিৱেশ সচেতনা আদিক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ গল্প ৰচনা কৰিছিল। প্ৰগতিবাদী হুছেইন ডাঙৰীয়াই বাস্তৱক কলাসন্মত ৰূপত সজাই পাঠকৰ মনোগ্ৰাহী হোৱাকৈ গল্প ৰচনা কৰিছিল।

১.৬ জেহিৰুল হুছেইনৰ 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী'

'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পটো জেহিৰুল হুছেইনৰ ২০০০ চনত প্ৰকাশিত 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' শীৰ্ষক গল্প সংকলনৰ এটি উল্লেখযোগ্য গল্প। সমাজ সচেতন গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইনে অসমৰ পৰিৱেশ সমস্যা বিষয়টো অতি জ্বলন্ত সমস্যা বুলি উপলব্ধি কৰি গল্পৰ মাজেৰে বাস্তৱ প্ৰতিচ্ছবিখন দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। বনাঞ্চল ধ্বংস,

চোৰাং চিকাৰ, গড় হত্যা আদি দুষ্কাৰ্যৰ বিৰুদ্ধে ব্যক্তিগত জীৱনতো বিৰোধ কৰি অহা হুছেইনে প্ৰকৃতি আৰু মানুহৰ সহাৱস্থানৰ প্ৰয়োজনীয়তা উপলব্ধি কৰি গল্পৰ মাধ্যমেৰে পঢ়ুৱৈক সচেতন কৰিব বিচাৰিছিল। অৰণ্য আৰু পৰিৱেশ ধ্বংসৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ ধ্বনিত হোৱা 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' হুছেইনৰ এটা জনপ্ৰিয় গল্প।

গল্পটোত গুৱাহাটী মহানগৰীৰ পৰা নামবৰ অৰণ্যলৈ এডভেঞ্চাৰ বিচাৰি অহা পাঁচজনীয়া ডেকা ল'ৰাৰ দল এটা হ'ল গল্পটোৰ কেন্দ্ৰীয় চৰিত্ৰ। কংক্ৰিটৰ নগৰী গুৱাহাটীৰ যান্ত্ৰিক জীৱনৰ পৰা কিছু বিৰতি লৈ সেউজীয়া প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য আৰু বন্য জীৱনৰ ৰোমাঞ্চ বিচাৰি অৰূপ, ইক্ৰাম, প্ৰীতম, শ্বকীল আহিছে গোলাঘাট সীমান্তৱৰ্তী নামবৰ হাবিৰ সমীপৱৰ্তী জয়ন্তৰ ঘৰলৈ। জয়ন্তৰ পৰিয়াল আছিল আজো ককাৰ দিনৰ পৰাই অৰণ্যৰ লগত ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত। মৌজাদাৰ বংশৰ জয়ন্তৰ আজো ককাক আছিল বৃটিছৰ দিনৰ চিকাৰী ককাকৰো আছিল অৰণ্য জীৱনৰ লগত ওচৰৰ সম্পৰ্ক। দেউতাকৰ দিনত যদিও অৰণ্য জীৱনৰ সেই ৰোমাঞ্চকৰ অভিজ্ঞতা কমি আহিছিল, তথাপি বনবিভাগৰ কৰ্মচাৰী দেউতাকে অন্তত কেছেটত ৰেকৰ্ড কৰি ৰাখিবৰ বাবে অৰণ্যৰ গছ লতিকাৰ ছবি, বনৰীয়া জীৱজন্তু পাইছিল। কিন্তু সময়ৰ পৰিৱৰ্তনৰ, লোভী মানুহৰ লোভৰ ফলত বৰ্তমানৰ সেই গভীৰ অৰণ্য এতিয়া লুপ্তপ্ৰায়। গল্পটোত জয়ন্তৰ ভাষাত "দুজোপামান লঙি গছ আছে। ফটাশিল নামৰ সৰু জলপ্ৰপাত এটা আছে। গৰমপানীৰ পুখুৰীটো আছে। মাজে মাজে বনৰীয়া হাতীৰ দল এটা ওলায়। দৰিদ্ৰপীড়িত, অভুক্ত। সিহঁতবোৰো ভিক্ষাৰী হ'ল। গাড়ীৰে যোৱা মানুহ ৰখাই ভিক্ষাৰ পাত্ৰ ৰূপী শুৰঁডাল আগবঢ়াই খাদ্য বিচাৰে।"

গল্পকাৰৰ বৰ্ণনাত পঢ়ুৱৈয়ে বুজি পায় যে নামবৰ হাবি তথা নামবৰক প্ৰতীকী ৰূপত লৈ সমগ্ৰ অসমৰ বন তথা প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ অৱস্থা অতিকৈ শোচনীয়। মহানগৰীৰ বাসিন্দা শ্বকীল, প্ৰতীম, ইক্ৰামহঁতক ৰোমাণ্টিকতাৰে ভৰা কল্পনাৰ নামবৰৰ বিপৰীতে জয়ন্তই শ্লেষ বিজড়িত কণ্ঠেৰে নামবৰৰ নাঙঠ বৰ্তমানটোক দাঙি ধৰিছে। জয়ন্তৰ বাবে নামবৰ লঠঙা গছ, কাটি নিয়া গছৰ মূঢ়া, চোৰাং চিকাৰী আৰু বেদখলকাৰীৰ কবলত পৰি ত্ৰাহি মধুসূদন দেখা এখন মৃতপ্ৰায় অৰণ্যৰ বাহিৰে আন একো নহয়। গল্পটোত নামবৰ হাবিক প্ৰতীক হিচপে লৈ অসমৰ প্ৰায় সকলো অৰণ্য। অভয়াৰণ্য, নদ-নদীৰ আদি প্ৰাকৃতিক সম্পদ বনাঞ্চল বেদখল, চোৰাং কাঠৰ কাৰবাৰ, বন্য জীৱৰ হত্যাৰ বাবে যি নিঃস্ব ৰূপ তাক প্ৰকাশ কৰিছে।

গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইনে গল্পটো ব্যংগতাৰ মাজেৰে বাস্তৱতাক তীৰ্যক কৰিছে। ই গল্পটোত এক সুকীয়া মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে।

"ইক্ৰামে এটি কৃত্ৰিম গহীন মাত উলিয়াই ক'লে, 'বুজা নাই, তহঁতি হাঁ? অভিনয় কৰিম, ভাবিম চাৰিওফালে গভীৰ অৰণ্য আছে। কেছেটে বজাই অৰণ্যৰ পৰিৱেশ

গঢ়ি তুলিম। ভয়ংকৰ জীৱ-জন্তু ওলাইছে বুলি ভয়ত শিয়ঁৰি উঠিম। ৰোমাঞ্চিত হ'ম। কেছেটেত বাজিব বাঘ-ফেউৰা, ৰাং কুকুৰ, ডৰিক আদিৰ শব্দ। আমি পলাম। দৌৰিম। আমাৰ চকুত থাকিব আতংক। ঘন অৰণ্যত আমি যেন বাট হেৰুৱাই পেলাইছোঁ।....”

ই অৰণ্যৰ এক কৰুণ ৰূপ দাঙি ধৰিছে। মানুহৰ অত্যাচাৰত নিঃস্ব হৈ পৰা অৰণ্যৰ এক ফোপোলা স্বৰূপ গল্পকাৰে ব্যংগৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে।

জয়ন্তহঁতৰ দলটোৱে যেতিয়া নামবৰ অৰণ্যৰ ফালে যাত্ৰা আৰম্ভ কৰিলে তেতিয়াও জয়ন্তৰ বাহিৰে বাকী কেইজন সদস্যৰ বাবে নামবৰ উত্তেজনাপূৰ্ণ হৈয়ে থাকিল। সেয়েহে সিহঁতৰ উৎসাহক সন্মান জনাই জয়ন্তইয়ো সিহঁতৰ সংগ দিলে। জয়ন্তৰ বাহিৰে বাকী কেইটা অৰণ্যত সোমাল। ইতিমধ্যে সুৰাৰ ৰাগিৰে ৰাগিয়াল ইক্ৰাম, শ্বকীল, প্ৰীতমহঁতৰ চকুত নামবৰ তেতিয়াও আকৰ্ষনীয় হৈয়ে আছিল। কিন্তু কিছু সময় ঘূৰা-ফুৰা কৰাৰ পাছতে জয়ন্তৰ হতাশভৰা সুৰটো লাহে লাহে বাকীবোৰৰ কণ্ঠতো প্ৰতিধ্বনিত হ'বলৈ ধৰিলে।

‘কি ভাল আছে ইয়াত? ৰাং কুকুৰ, হাতী, আবতৰীয়া বিহু, একো নাই।’

জয়ন্তৰ দেউতাকৰ কেছেটেত থকা অৰণ্যৰ অপৰূপ ছবি, লোক বিশ্বাস, ৰহস্যৰে মায়াবী অৰণ্যখনৰ বিপৰীতে নতুন প্ৰজন্মৰ এই ডেকাকেইজন সন্মুখীন হ'ল লঠঙা, সেৰেঙা অৰণ্যৰে ভৰা এখন সাধাৰণ হাবি। গল্পকাৰ হুছেইনে অন্তসাৰশূন্য আধুনিকতাৰ কৰাল গাঢ়ত পৰি উদং হোৱা নামবৰ হাবিৰ অসহায় স্বৰূপটো উদঙাই ধৰিছে। যেতিয়া দলৰ বাকী সদস্যসকলে এক অস্বাভাৱিক শব্দ শুনি ৰেমাণ্টিকতা অনুভৱ কৰে আৰু তেতিয়াই জয়ন্তই সেই ৰোমাণ্টিকতাক নস্যাৎ কৰি আঙুলিয়াই দিয়ে যে সেয়া নামবৰৰ মাজত পাতি লোৱা চোৰাং কাঠ বেপাৰীৰ কাঠভলা মেচিনৰহে শব্দ।

গল্পটোৰ পৰিসমাপ্তিটোও বেছ নাটকীয়। জয়ন্তৰ আজোককাকৰ দিনৰ ৰাং কুকুৰৰ নোমেৰে নিৰ্মিত টুপীটো অৱশেষত কাৰ্বি মানুহৰ মূৰত পিন্ধাই থৈ অহাই এক ব্যঞ্জনাৰ সৃষ্টি কৰিছে। জয়ন্তই কঢ়িয়াই ফুৰা পুৰণা টুপীটো যেন অৰণ্যৰ উপস্থিতিৰ অৱশেষ আৰু নিজৰ অসহায়তা স্বীকাৰ কৰি জয়ন্তই টুপীটো জনজাতীয় মানুহজনক দি আহিছে। ই গল্পকাৰৰ শিল্পকৌশলৰ পৰিচয় দিছে।

‘ৰাং কুকুৰ টুপী’ গল্পটোত শিৰোনামতেই এক ব্যঞ্জনা আছে। গল্পটোত নামবৰত বৰ্তমান সময়ত ৰাংকুকুৰ নাই, আনকি জিলিৰ মাতো বিৰল। অথচ নামবৰৰ এসময়ত পোৱা ৰাং কুকুৰ আছিল অতি হিংস্ৰ, শৰ পহুৰ মাংসটো বাদেই হাড়লৈকো চোবাই খোৱা ভয়ানক প্ৰাণী। গল্পকাৰে ৰাংকুকুৰৰ প্ৰতীকী ৰূপত উপস্থাপন কৰি এনেহেন হিংস্ৰপ্ৰাণীকো উছন্ন কৰি দিব পৰা আধুনিক মানুহৰ লোভক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে।

‘ৰাং কুকুৰৰ টুপী’ গল্পটোৰ সামাজিক মূল্য অপৰিসীম। পৰিবেশৰ প্ৰতি সচেতন হুছেইন ডাঙৰীয়াই গল্পটোৰ মাজেৰে বনাঞ্চল ধ্বংস, চোৰাংচিকাৰ, চোৰাংকাৰী

সৰবৰাহ আদি বিতৰ্কিত বিষয়ৰ কলাত্মক ৰূপত দাঙি ধৰিছে। ই জেহিৰুল হুছেইনৰ সামাজিক দায়বদ্ধতা, সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণ ক্ষমতা, বিষয়বস্তু নিৰ্বাচনৰ দক্ষতা আদি দিশ দাঙি ধৰিছে।

১.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

সাম্প্ৰতিক কালৰ এজন প্ৰগতিবাদী, সমাজ সচেতন গল্পকাৰ হিচাপে জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পত সমাজবোধ আৰু কলাৰ সমন্বয় লক্ষ্য কৰা যায়। সমাজ জীৱনৰ বাস্তৱতাক গল্পৰ মাজেৰে ফুটাই তোলা জেহিৰুল হুছেইনৰ 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' এটা অতি উল্লেখযোগ্য গল্প। বনাঞ্চল ধ্বংসৰ কৰুণ স্বৰূপ অৰণ্যৰ সোণালী অতীত আৰু বৰ্তমানৰ পুতৌলগা অৰণ্যৰ বাস্তৱ প্ৰতিচ্ছবিখন ফুটাই তোলাত গল্পকাৰ সফল হৈছে। ভাষাৰ ওপৰত অলেখ দক্ষতা থকা হুছেইন ডাঙৰীয়াই সৰল, বাস্তৱসন্মত আৰু শক্তিশালী ভাষাৰে শ্লেষাত্মকতাৰে সমগ্ৰ গল্পটো কলাত্মক ৰূপত বৰ্ণনা কৰিছে। সাহিত্যৰ দ্বাৰা সামাজিক দায়বদ্ধতাৰ পৰিচয় দিয়া হুছেইন ডাঙৰীয়াৰ 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' এটা আধুনিক প্ৰগতিশীল গল্প।

১.৮ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। গল্পকাৰ জেহিৰুল হুছেইনৰ পৰিচয় দাঙি ধৰি তেওঁৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক।

২। জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ বিষয়বস্তুৰ সম্পৰ্কে আলোচনা আগবঢ়োৱা।

৩। জেহিৰুল হুছেইনৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্য দাঙি ধৰি 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পটোত কেনেদৰে তাৰ ৰূপায়ণ হৈছে তাৰ বিশ্লেষণ আগবঢ়োৱা।

৪। 'ৰাং কুকুৰৰ টুপী' গল্পটোৰ দ্বাৰা পৰিৱেশ সচেতনতা কেনেদৰে ফুটি উঠিছে বিচাৰ কৰক।

১.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

জেহিৰুল হুছেইন ঃ ৰাং কুকুৰৰ টুপী

*****

দ্বিতীয় বিভাগ
মনোজ কুমাৰ গোস্বামী আৰু তেওঁৰ চুটিগল্প নিৰ্বান্ধৱ

বিভাগৰ গঠনঃ

২.১ ভূমিকা (Introduction)
২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)
২.৩ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ সাধাৰণ পৰিচয়
২.৪ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য
২.৫ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু
২.৬ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্প 'নিৰ্বান্ধৱ'
২.৭ সাৰাংশ (Summing Up)
২.৮ আৰ্হি প্ৰশ্ন (Sample Questions)
২.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

২.১ ভূমিকা (Introduction)

সাম্প্ৰতিক কালত আত্মপ্ৰকাশ কৰা গল্পকাৰ মনোজ কুমাৰ গোস্বামী অসমীয়া সাহিত্য জগতৰ এগৰাকী বলিষ্ঠ গল্পকাৰ। আশী-নৱৈ দশকত অসমৰ ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক ইতিহাসৰ এক অস্থিৰ সময়ত নিজ গল্পৰে অসমীয়া সাহিত্যক সমৃদ্ধ কৰা গোস্বামীদেৱে সমকালীন সময়ৰ মানুহৰ সুখ-দুখ, নিসংগতা, একাকীত্ব আদিক গল্পৰ যোগেদি অতি সংবেদনশীলভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে। অসম আন্দোলন, নতুন ৰাজনৈতিক দল গঠন, সশস্ত্ৰ বিপ্লৱৰ উত্থান, বিদ্ৰোহ গমনৰ বাবে চৰকাৰৰ ৰণকৌশল আদি সংবেদনশীল সময় অসমক বাৰুকৈয়ে জোকাৰি গৈছিল। তদুপৰি নৱৈ দশকৰ পৰৱৰ্তী সময়ত অৰ্থনৈতিক উদাৰীকৰণ, যোগাযোগ, যাতায়ত আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ বিকাশ আদি মানৱ জীৱনৰ লগতে সামাজিক জীৱনৰ পৰম্পৰাগত ব্যৱস্থাটো প্ৰস্থান কৰিছিল। নতুন আৰ্থ-সামাজিক ব্যৱস্থাত অসম প্ৰতিষ্ঠাৰ বাসনাই মানুহক মানুহৰ পৰাই যেন বিচ্ছিন্ন কৰি পেলাইছিল। মানুহৰ মাজত থাকিয়েই মানুহ যেন হৈ পৰিছিল নিসংগ। মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পসমূহত মানুহৰ আধুনিক জীৱনৰ সমস্যা, নগৰীয়া জীৱনৰ স্থূলতা, নিসংগতা, একাকিত্ব, সুন্দৰ ৰূপত প্ৰকাশ পাইছে।

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ 'নিৰ্বান্ধৱ' নিসংগতা, একাকীত্ব আদি আধুনিক জীৱনৰ সমস্যাক কলাত্মক ৰূপ দি ফুটাই তোলা অতি স্পৰ্শকাতৰ গল্প। 'নিৰ্বান্ধৱ' মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পসমূহৰ ভিতৰত এটা অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্প। এই বিভাগটিত 'নিৰ্বান্ধৱ' গল্পটোৰ জৰিয়তে গল্পটোৰ বিষয়বস্তু, কথনভংগী লগতে সাম্প্ৰতিক যুগৰ এজন শ্ৰেষ্ঠ গল্পকাৰ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য আদি দিশবোৰৰ পৰ্যালোচনা কৰা হ'ব।

২.২ উদ্দেশ্য (Objectives)

এই বিভাগটি অধ্যয়ন কৰি আপোনালোকে—

- সাম্প্ৰতিক যুগৰ অসমীয়া চুটিগল্প বিচাৰ কৰিব পাৰিব;
- সাম্প্ৰতিক কালৰ গল্পকাৰ হিচাপে মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ মূল্যায়ন কৰিব পাৰিব;
- মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে সম্যক ধাৰণা লাভ কৰিব পাৰিব;
- নিৰ্বান্ধৱ গল্পটোৰ বিষয়বস্তু, কাহিনীবিন্যাসৰ আভাস লাভ কৰি আলোচনা আগবঢ়াব পাৰিব।

২.৩ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ সাধাৰণ পৰিচয়

সাম্প্ৰতিক কালৰ অসমীয়া গল্পকাৰ সমূহৰ ভিতৰত মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ এক বিশেষ স্থান আছে। ১৯৬২ চনত জন্মগ্ৰহণ কৰা গোস্বামীদেৱৰ পিতৃৰ নাম কমলচন্দ্ৰ গোস্বামী আৰু মাতৃৰ নাম লখিমী গোস্বামী। নগাঁও মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা কলেজীয়া শিক্ষা গ্ৰহণ কৰাৰ পাছত তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা পদাৰ্থ বিজ্ঞান বিষয়ৰ স্নাতকোত্তৰ ডিগ্ৰী লাভ কৰে। কিছুদিন শিক্ষকতা কৰাৰ পাছত বিশিষ্ট সাহিত্যিক চন্দ্ৰপ্ৰসাদ শইকীয়াৰ সম্পাদনাত প্ৰকাশিত কাকত 'নতুন দৈনিক'ৰ জৰিয়তে ১৯৮৬ চনত সাংবাদিকতাৰ জগতত প্ৰৱেশ কৰে। পৰৱৰ্তী সময়ত তেওঁ আজিৰ বাতৰি, আমাৰ অসম, জনসাধাৰণ আদি কাকতসমূহত সাংবাদিকতাৰ লগতে সম্পাদক আৰু কাৰ্যবাহী সম্পাদকৰূপে জড়িত হৈ পৰে। প্ৰায় ১২ বছৰ ধৰি টেলিভিছন চেনেল ডি.ৱাই. ৩৬৫ৰ মুখ্য সম্পাদকৰ দায়িত্বত থকা গোস্বামীয়ে ২০২০ চনৰ ১ জুনত আমাৰ অসম কাকতৰ মুখ্য সম্পাদকৰূপে কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰে। সাংবাদিক হিচাপে সুপ্ৰতিষ্ঠিত মনোজ কুমাৰ গোস্বামীয়ে গল্পকাৰ হিচাপে অসমীয়া সাহিত্য জগতলৈ যথেষ্ট অৱদান আগবঢ়াই আহিছে। 'ঈশ্বৰহীনতা', 'স্বাধীনতা', 'সমীৰণ বৰুৱা আহি আছে', 'প্ৰেমহীনতা', 'এলুমিনিয়ামৰ আঙুলি', 'ভুল সত্য' আদি জনপ্ৰিয় গল্প সংকলনে গল্পকাৰ হিচাপে গোস্বামীৰ পটুতাৰ পৰিচয় দিয়ে। 'অনাদি আৰু অনন্য' মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ প্ৰকাশিত একমাত্ৰ উপন্যাস। 'ৰাজনীতিৰ অলিয়ে গলিয়ে' গোস্বামীদেৱৰ স্মৃতিকথা, 'মাপেট এণ্ড আডাৰ ষ্ট'ৰীজ' তেখেতৰ ইংৰাজী ভাষাৰ গল্প সংকলন।

সৃজনীমূলক সাহিত্যৰ বাবে ১৯৯৪ চনত 'কথা বঁটা' লাভ কৰা গোস্বামীয়ে ১৯৯৬ চনত 'সংস্কৃতি' বটা লাভ কৰিছিল। ২০২৩ বৰ্ষত 'ভুল সত্য' শীৰ্ষক গল্পপুথিৰ বাবে মনোজ কুমাৰ গোস্বামীদেৱে 'সাহিত্য অকাডেমি' বঁটা লাভ কৰে।

২.৪ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্পৰ বৈশিষ্ট্য

সাম্প্ৰতিক কালৰ অসমীয়া গল্পকাৰসকলৰ ভিতৰত মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ এক বিশেষ স্থান আছে। 'ঈশ্বৰহীনতা' (১৯৮৬), 'সমীৰণ বৰুৱা আহি আছে' (১৯৯৩), 'মই ৰাজেন বৰুৱাক সমৰ্থন কৰো' (১৯৯৪), স্বনিৰ্বাচিত সংকলন 'এলুমিনিয়ামৰ আঙুলি (২০১০), ভুল সত্য (২০২২) এতিয়ালৈকে প্ৰকাশিত মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্প সংকলন। তেখেতৰ সৰহসংখ্যক গল্পই সাম্প্ৰতিক সময়ৰ গল্প। প্ৰাত্যাহিক জীৱনৰ দিনলিপিৰ দৰে তেখেতৰ গল্পসমূহ বাস্তৱধৰ্মী। এই গল্পসমূহত গোস্বামীয়ে মানুহৰ জীৱন আৰু মানৱিক দিশৰ সন্ধানৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছে।

মনোজ কুমাৰ গোস্বামী এগৰাকী সমাজ সচেতন গল্পকাৰ। 'সাম্প্ৰতিক সমাজৰ জ্বলন্ত সমস্যাবোৰৰ উপলব্ধি তেখেতে গল্পসমূহৰ যোগেদি প্ৰকাশ কৰিছে। আধুনিক মানুহৰ নিসংগতাবোধ, মৃত্যুচেতনা, একাকীত্ব, বিচ্ছিন্নবোধ তেখেতৰ গল্পসমূহত দেখা যায়।

তেখেতৰ গল্পসমূহৰ এক অন্তঃমুখী দৃষ্টিভংগী পৰিলক্ষিত হয়। মানুহৰ চিন্তাক বাহিৰৰ পৰা গভীৰ ভিতৰলৈ প্ৰৱাহিত কৰে আৰু অস্তিত্বৰ বাস্তৱতা আৰু ইয়াৰ বাস্তৱতাকো উন্মোচিত কৰে।

গোস্বামীৰ গল্পত চৰিত্ৰৰ প্ৰাধান্য বেছি। বিশেষধৰণৰ একো একোটা চৰিত্ৰ তেখেতৰ গল্পত বেছিকৈ দেখা যায়। 'সমীৰণ বৰুৱা আহি আছে', 'সূৰ্যৰ পোহৰত এজন আততায়ী', 'নিৰ্মলা' আদি গল্প সমূহত একো একোটা চৰিত্ৰ গল্পকাৰে সুন্দৰকৈ ফুটাই তুলিছে। বহুকেইটা গল্পৰে নায়কৰ নাম অনাদি। নগৰীয়া পটভূমিৰ চৰিত্ৰবোৰৰ চিন্তা-চৰ্চা, কথা-বতৰা, ব্যৱহাৰত নগৰীয়া ছাপ সুস্পষ্ট।

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পত আধুনিক জীৱন যন্ত্ৰণাৰ উপলব্ধি ইমানেই গভীৰ যে, গল্প পঢ়াৰ পিছত পাঠকৰ অন্তৰাত্মাক গভীৰ বিষাদবোধ এটাই ভাৰাক্ৰান্ত কৰি তোলে। তেখেতৰ প্ৰায়বোৰ গল্পতে এই বৈশিষ্ট্য লক্ষ্য কৰা যায়। 'ঈশ্বৰহীনতা', 'পৰমা আৰু এজাক নিগনি', 'নিৰ্বান্ধৱ' আদি গল্পত এই বৈশিষ্ট্য চকুত পৰে।

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পত নগৰীয়া চেতনাৰ প্ৰভাৱ দেখিবলৈ পোৱা যায়। মধ্যবিত্ত নগৰীয়া চৰিত্ৰবোৰে আমাক যেন নিজকে চিনাকি কৰাই দিয়ে। মধ্যবিত্তৰ সমস্যা অস্তিত্বৰ সংকট, প্ৰজন্মৰ ব্যৱহাৰ, অপ্ৰাপ্তি, জীৱনৰ অৰ্থহীনতা আদি ফুটাই তোলে।

গোস্বামীৰ গল্পবোৰৰ নিৰ্মাণশৈলী অভিনৱ, যিকোনো বিষয়বস্তুকে অতি সূক্ষ্মতাৰে গল্পৰূপত সজাই তোলে। কলা-কৌশল আৰু বিষয়বস্তু অপৰম্পৰাবাদী। তথা গল্পসমূহত প্ৰতীকী ব্যঞ্জনা অধিক। সমকালৰ অশুভ শ্ৰেণী চৰিত্ৰবোৰৰ দানৱীয় প্ৰবৃত্তি আৰু এই প্ৰবৃত্তিৰ সন্মুখত তথাকথিত তুচ্ছজনৰ জীৱনৰ চিৎকাৰ বিভিন্ন প্ৰতীকী

ব্যঞ্জনাৰে গল্পসমূহত ব্যঞ্জিত কৰিছে। 'সগুণ', 'অনুনাদ', 'নিৰ্বান্ধৱ', 'এলুমিনিয়ামৰ আঙুলি' গল্পকেইটাত তাৰ সুন্দৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে।

পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ এবচাৰ্ড দৰ্শনেও গোস্বামীৰ গল্পত মৌলিকতাৰ মাজেদি প্ৰকাশ লাভ কৰা দেখা যায়। তেখেতৰ গল্পসমূহৰ সম্পূৰ্ণ এবচাৰ্ড দৰ্শনপুষ্ট নহয় তথাপি এবচাৰ্ডধৰ্মী ধ্যান-ধাৰণা প্ৰকাশ দেখিবলৈ পোৱা যায়।

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ ভাষা কাব্যমানী হোৱাৰ লগতে গল্পত প্ৰয়োগ কৰা শব্দ কেতিয়াবা প্ৰতিকধমী অৰ্থৰ ঘনত্ব বেছি। এনেবোৰ গুণে গোস্বামীৰ গল্পসমূহ বিশেষ কৰি তোলে। গল্পসমূহৰ পাঠকৰ ওচৰ চপাই নিয়ে।

২.৫ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু পৰম্পৰাগত গল্পতকৈ বেলেগ। যিকোনো বিষয়বস্তুকে অতি সূক্ষ্ম দৃষ্টিৰে গ্ৰহণ কৰি চুটিগল্পক ৰসোত্তীৰ্ণ ৰূপ দিব পাৰে। অন্তঃমুখী দৃষ্টিভংগীৰে মানুহৰ মনোজগতখনক গল্পৰ মাধ্যমেৰে ফুটাই তোলা গোস্বামীদেৱে আধুনিক জীৱনৰ যন্ত্ৰণা বিষাদবোধ আদিক লৈ গল্প ৰচনা কৰে যি পঢ়াৰ পিছতে পাঠকেও গভীৰ বিষাদবোধ অনুভৱ কৰে। 'ঈশ্বৰহীনতা', পৰমা আৰু এজাক নিগনি' গল্পত এই বিষাদবোধ গভীৰ।

জীৱনৰ প্ৰতি অন্তৰ্মুখিত দৃষ্টিভংগী থকা গোস্বামীৰ গল্পত মৃত্যু চেতনা আৰু গভীৰ নিঃসংগ চেতনা এই দুই বিষয়বস্তু দেখা যায়। সমকাল পৰিস্থিতিত মৃত্যু কিমান সুলভ এই সত্যৰো প্ৰকাশ পাইছে 'ভায়লিনৰ তাঁৰ' গল্পত। ঠিক সেইদৰে 'নিৰ্মলা', 'সেউজীয়া কামিজ', 'খিৰিকীৰে আৰু ৰাস্তাত' গল্পত মানুহৰ গভীৰ নিসংগচেতনা আৰু নিসংগচেতনাজনিত জীৱনপীড়াই পাঠকক মনত গভীৰ ভাৱে ক্ৰিয়া কৰে।

গোস্বামীৰ সাম্প্ৰতিক সমাজৰ জ্বলন্ত সমস্যাবোৰৰ উপলব্ধি গল্পত প্ৰকাশ পাইছে। 'সমীৰণ বৰুৱা আহি আছে', 'সূৰ্যৰ পোহৰত এজন আততায়ী', 'ইন্দু হাজৰিকাৰ বাবে নাকান্দিবা' আদি গল্পত বৃহৎ স্বাৰ্থৰ খাতিৰত নিজৰ জীৱনক তুচ্ছ জ্ঞান কৰি আত্মাহুতি দিয়া মানুহৰ জীৱনৰ মহত্ত্বম সৌন্দৰ্য আৰু জনগনৰ চৰম ঐদাসীন্যৰ উপলব্ধিয়ে পাঠকৰ মনত প্ৰভাৱ পেলায়। তেখেতৰ গল্পৰ বিষয়বস্তু মধ্যবিত্ত নগৰীয়াৰ জীৱন। নগৰীয়া জীৱনবোৰ ইমান সজীৱকৈ বৰ্ণনা কৰে যে সমকাল সমাজৰ মানুহৰ জীৱন, বাংময়তা, বিভিন্ন সমস্যা, মানুহৰ মনোজগত, জীৱনৰ অৰ্থহীনতা প্ৰকাশ পায়। সন্ত্ৰাসজৰ্জৰিত অসমৰ য'তে ত'তে মাজে মাজে মৃতদেহ একোট ওলায়— কেতিয়াবা চিনাক্ত কৰণ হয়, কেতিয়াবা নহয়। বহুত পৰিয়ালৰ পৰা নিখোজ হয় ডেকা ল'ৰা। বৃদ্ধ পিতৃ-মাতৃয়ে অপেক্ষা কৰি ৰয় ঘূৰি অহাৰ আশাত। তেনে মৰ্মন্তুদ পৰিণতিয়ে গোস্বামীয়ে ৰচনা কৰিছে 'সূৰ্যৰ পোহৰত এজন আততায়ী' গল্পটো। তেনেদৰে অসম আন্দোলনৰ সময়ৰ নেলীৰ হত্যাকাণ্ডৰ দৰে ঘটনাক পটভূমি হিচাপে লৈ ৰচনা কৰা 'শগুণ' গল্পটো

এটা উৎকৃষ্ট গল্প। গল্পটোৰ নামকৰণৰ পৰা আৰম্ভ কৰি বৰ্ণনাশৈলীটো ইমানেই তীব্ৰ যে চহৰীয়া শিক্ষিত সাংবাদিকৰ মানসিকতা, স্বাৰ্থপৰতা, ভোকাতুৰ শিশুকো নিজৰ স্বাৰ্থত ব্যৱহাৰ কৰা প্ৰৱণতা, বুদ্ধিজীৱীৰ চৰিত্ৰ সকলোকে প্ৰশ্নৰ কাঠগৰালৈ অনা হৈছে।

সাম্প্ৰতিক সময়ত নিবনুৱা সমস্যা, নিসংগতাবোধ, মূল্যবোধৰ পৰিৱৰ্তন আদি বিষয়বস্তু মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পত দেখা যায়। 'ঈশ্বৰহীনতা' গল্পত সাম্প্ৰতিক কালত নিবনুৱা সমস্যাই মানুহক কেনেকৈ আদৰ্শচ্যুত কৰি পেলাইছে তাক কলাত্মক ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে। ঠিক সেইদৰে 'খিৰিকীৰে', 'এলুমিনিয়ামৰ আঙুলি', 'নিৰ্বান্ধৱ' আদি গল্পত নিসংগতাবোধ, সাম্প্ৰতিক সময়ত ঘটা মূল্যবোধৰ পৰিৱৰ্তন প্ৰকাশ পাইছে। 'জীৱন ডট কম' গল্পত শেহতীয়া তথ্য প্ৰযুক্তি, বিপ্লৱে জীৱনলৈ অনা পৰিৱৰ্তনৰ মাজত হেৰাই যাব ধৰা, জীৱনৰ সূক্ষ্ম অনুভূতিক দেখুৱাইছে।

এনেদৰে বিভিন্ন বৈচিত্ৰ্যয়ে বিষয়বস্তুৰে মনোজ কুমাৰ গোস্বামীয়ে তেখেতৰ গল্পবোৰ অৰ্থপূৰ্ণ ৰূপত সজাই তোলে। বাস্তৱ জীৱনৰ ঘটনাক বিষয়বস্তু ৰূপে লোৱা তেখেতৰ গল্পসমূহে পাঠকক সততে আকৰ্ষণ কৰে।

২.৬ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্প 'নিৰ্বান্ধৱ'

'নিৰ্বান্ধৱ' মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ এটা অন্যতম শ্ৰেষ্ঠ গল্প। চৰিত্ৰ প্ৰধান গল্পটোত সাম্প্ৰতিক কালৰ মৰ্মভেদী নিসংগতাবোধৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। সমাজৰ দ্ৰুত পৰিৱৰ্তনে আনি দিয়া নিসংগতা, বিচ্ছিন্নতা আৰু একাকীত্বই, ব্যক্তি বাস্তৱিক আৰু মানসিক উভয় জগতক কিদৰে সংকুচিত কৰি তুলিছে, তাৰ সাৰ্থক প্ৰকাশ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পত পোৱা যায়।

গল্পটোৰ মুখ্য চৰিত্ৰ বিষ্ণু দত্ত এজন চাকৰিয়াল। সি চাকৰিসূত্ৰে মহানগৰৰ এটা ভাৰাঘৰত জীৱনৰ বিয়লি বেলাত গভীৰ নিঃসংগতাৰে দিন পাৰ কৰিবলগীয়া হৈছে। এদিন বিষ্ণু দত্তই অফিচৰ পৰা উভতি আহোঁতে এখন ইনলেণ্ড কাৰ্ড হেৰাই পাইছে আৰু তাৰ পাছত কালৈ চিঠিখন লিখিব পাৰি তাকে ভাবিছে। বহু বছৰ কালৈকো কোনো ব্যক্তিগত চিঠি নিলিখা বিষ্ণু দত্তৰ বিষয়ে গল্পটোত গল্পকাৰে বৰ্ণনা কৰিছে যে—

"তিনিজনী বায়েক ভনীয়েকক সুপাত্ৰত গটোৱাৰ পাছত, দুটাকৈ ভায়েকক সু-সংস্থাপিত কৰাৰ পাছত আৰু ঘৰৰ ডাঙৰ ল'ৰা হিচাপে শেষমুহূৰ্তলৈকে অসুখীয়া মাকক শুশ্ৰূষা কৰাৰ পাছত, নিজৰ ফালে চাই বিষ্ণুদত্তই দেখিলে— তেওঁৰ শৰীৰত প্ৰৌঢ়তা। সময়ে খুব দক্ষ শিল্পীৰ দৰে চুলিত আঁকি দিছে এডাল দুডাল ৰূপালী ৰেখাঃ চকুৰ কোণত মকৰাজালৰ দৰে সাঁচ; মুখত স্বাস্থ্যহীনতাৰ ছবি, আৰু ইতিমধ্যে কক্ষচ্যুত উপগ্ৰহৰ দৰে তেওঁৰ ওচৰৰ পৰা ক্ৰমশঃ আঁতৰি গৈছে সকলো আত্মীয়-স্বজন অৱশ্যে তেওঁ সম্পূৰ্ণৰূপে নিষ্পেষিত হোৱাৰ পাছত।"

এনে পৰিস্থিতিতো তেওঁ কোনো আত্মীয়লৈ চিঠিখন লিখাৰ কথা ভাবিছে। প্ৰথমে সৰু ভায়েকলৈ লিখাৰ পৰা ভাবিছিল যদিওবা তেওঁৰ ভায়েকৰ লগত বৰ্তমান কোনা বিশেষ সম্পৰ্ক নাই। ভায়েকৰ ফুল কুমলীয়া ল'ৰা-ছোৱালীয়েও চিঠি পঢ়িব পৰা হোৱা নাই। তেওঁৰ উপস্থিতিত ভায়েকজন বিৰক্তহে হ'ব। তাৰ পিছত তেওঁ পুৰণি বন্ধু অপু, পুলিন, হোষ্টেলৰ ৰুমমেট কুশল শইকীয়া, ৰাজীৱ, গৌৰ সিং আদিলৈ চিঠি লিখাৰ কথা ভাবিলে যদিও ঠিকনা নজনাৰ ফলত লিখিবলৈও থমকি গ'ল। একেদৰে সৰু কালৰ যাৰ দুৰ্দান্ত ব্যক্তিত্বই আকৃষ্ট কৰিছিল, সেইজন কালু খুৰালৈ চিঠি লিখিব খুজিও তেওঁ চকিৰ হৈছে কাৰণ তেওঁ জীৱিত নে মৃত সেয়া তেওঁ অনিশ্চিত। আকৌ পুৰণি প্ৰেমিকা অলীলৈ চিঠি লিখাৰ কথা ভাবিছে যদিও বৰ্তমান আনৰ পত্নী অলীলৈ চিঠি লিখি অলীৰ সংসাৰত আউল লগাবৰ ভয়ত তেওঁ অলীলৈও চিঠি লিখা নহ'ল।

বিষ্ণু দত্তই সম্বোধন বাদ দি চিঠিখন সামৰিলে।

'এইখন চিঠি যেতিয়া তোৰ ওচৰত পৰিবগৈ তেতিয়া মাত্ৰ এটা কথাই প্ৰতীয়মান হ'ব যে মোৰ এটা অস্তিত্ব আছে। এতিয়াও হয়তো সি খুব অকিঞ্চিৎকৰ, হয়তো ঘাঁহ-বনৰ দৰে তুচ্ছ। সেয়ে তোৰ পৰা উত্তৰ বা তোৰ এষাৰ বাক্যৰ বাবে মই বৰ ব্যগ্ৰ হৈ বাট চাই আছোঁ। আশাকৰোঁ মোক নিৰাশ নকৰিবি। ইতি, তোৰ মৰমৰ বিষ্ণু.... চিঠি লিখা শেষ কৰি কেইদিনমান যোৱাৰ পাছতো বিষ্ণু দত্তই এটা সঠিক ঠিকনা বিচাৰি নাপালে। চিঠিখনৰ অস্তিত্ব যেন তেওঁৰ বাবে ভয়াৱহ হৈ পৰিল। সেয়ে এদিন দত্তই এটা ঠিকনা লিখিলে—

"প্ৰতি, বিষ্ণু দত্ত, ৭নং ধৰ্মতলা বাইলেন, গুৱাহাটী-১১। সেইদিনাই চাৰিআলিৰ ৰঙা ডাক বাকচটোত বিষ্ণু দত্তই চিঠিখন ভৰাই থৈ গ'ল।"

মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ 'নিৰ্বান্ধৱ' গল্পটোত আধুনিক নগৰীয়া জীৱনৰ অন্তঃসাৰশূণ্যতা, নিসংগ চেতনাৰ প্ৰকাশ ঘটিছে। গল্পটোৰ শিৰোনামটোও অতি সাৰ্থক, তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। বান্ধৱহীন জীৱনৰ গৰাকী বিষ্ণু দত্ত। সময় আৰু পৰিস্থিতিয়ে তেওঁৰ পৰা আত্মীয় স্বজনৰ লগতে বন্ধু-বান্ধৱকো আঁতৰাই নিছে। ভায়েক-বায়েকৰ বিয়া বাৰু, কৰ্মসংস্থাপন, মাকৰ অসুখ আদিত জীৱনৰ আগচোৱা সময় ত্যাগ কৰা বিষ্ণুদত্তই নিজৰ বিয়া বাৰুৰ বাবে সময়ে নাপালে। সেয়ে শেষৰ সময়ছোৱাত তেওঁক একাকীত্বই যেন লাহে লাহে নিজৰ পৰাই বিচ্ছিন্ন কৰি তুলিছে।

চিঠিখন লিখাৰ জৰিয়তে বিষ্ণু দত্তই যেন জীৱনৰ এক মহত্বৰ লক্ষ্যৰ সন্ধান কৰিছে। জীৱনৰ ওচৰত তেওঁ হাৰ মানিব খোজা নাই। গল্পটোৰ পৰিসমাপ্তিও নিৰাশজনক। নিজলৈ ইনলেণ্ড লেটাৰখন দি এপিনে নিজৰ আত্মীয়হীন অৱস্থাৰ কথা ব্যঞ্জনাময় ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে, আনপিনে নিজৰ অস্তিত্বৰ খবৰ যেন নিজকে দিছে। গল্পটোৰ সমাপ্তিয়ে পাঠকৰ মন মগজুক জীৱন আৰু বাস্তৱ সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্নই ভাৱাক্ৰান্ত

কৰি তোলে। অন্তঃ সাৰশূণ্য ভোগসৰ্বস্ব আধুনিক সমাজত তেনেই সৰনমনা বিষ্ণু দত্তৰ বিচ্ছিন্নতাবোধ, নিসংগচেতনা, একাকিত্বই গল্পটোৰ মূল উপজীব্য।

কাব্যময়ী ভাষা, ব্যঞ্জনধৰ্মী আৰু অৰ্থপূৰ্ণ বিষয়বস্তুৰে 'নিৰ্বান্ধৱ' মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ এটা উৎকৃষ্ট গল্প। গল্পটোৰ সামৰণিটো খুবেই অৰ্থপূৰ্ণ। তাতেই যেন গল্পটোৰ সৌন্দৰ্য লুকাই আছে। নিসংগতা, বিচ্ছিন্নতাবোধ, একাকীত্ব আদি আধুনিক মানুহৰ সমস্যাক ফুটাই তোলা গল্পটোৰে মনোজ কুমাৰ গোস্বামীক গল্পকাৰ হিচাপে তেওঁৰ নিপুনতাক, দক্ষতাতাক সুন্দৰকৈ ফুটাই তোলে।

২.৭ সাৰাংশ (Summing Up)

সৌৰভ কুমাৰ চলিহাই সবল কৰি তোলা অসমীয়া চুটিগল্পৰ আধুনিকতাবাদী চুটিগল্পৰ ধাৰাৰ নগেন শইকীয়া, অপূৰ্ব শৰ্মা, দেৱব্ৰত দাস আদিৰ মাজত মনোজ কুমাৰ গোস্বামী অন্যতম। আধুনিক মানুহৰ জীৱনৰ দিনলিপিৰ দৰে মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পত মানুহৰ মনৰ একাকীত্ব, নগৰচেতনা, নিসংগতা আদি বিশেষত্ব পৰিলক্ষিত হয়। সমাজৰ দ্ৰুত পৰিৱৰ্তনে মানুহৰ জীৱনলৈ আনি দিয়া নিসংগতা, বিচ্ছিন্নতাবোধ ফুটাই তোলা 'নিৰ্বান্ধৱ' গল্পটো গোস্বামীদেৱৰ এটা উৎকৃষ্ট গল্প। ভিৰৰ মাজত থাকি মানুহৰ সংগ বিচাৰি হাহাকাৰ কৰা আধুনিক নগৰীয়া মানুহৰেই ব্যঞ্জনাময় প্ৰকাশ বিষ্ণু দত্ত। ভাষা, কথনভংগী, বিষয়বস্তু আদি সকলো ফালৰ পৰাই 'নিৰ্বান্ধৱ' এটা শ্ৰেষ্ঠ গল্প।

২.৮ আৰ্হিপ্ৰশ্ন (Sample Questions)

১। মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পপুথিসমূহৰ পৰিচয় দাঙি ধৰি তেওঁৰ গল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

২। গল্পকাৰ মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ গল্পসমূহৰ বিষয়বস্তুৰ পৰ্যালোচনা কৰা।

৩। মনোজ কুমাৰ গোস্বামীৰ চুটিগল্পৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য আলোচনা কৰি সেই বৈশিষ্ট্যসমূহ 'নিৰ্বান্ধৱ' গল্পটোত কেনেদৰে ৰূপায়িত হৈছে বিশ্লেষণ কৰি দেখুওৱা।

৪। সাম্প্ৰতিক সময়ৰ আধুনিকতাবাদী সমাজৰ বাস্তৱ ছবিখন 'নিৰ্বান্ধৱ' গল্পটোৰ মাজেদি কিদৰে ফুটি উঠিছে বিচাৰ কৰা।

২.৯ প্ৰসংগ গ্ৰন্থ (References/Suggested Readings)

প্ৰহ্লাদ কুমাৰ বৰুৱা ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন

ড° অপূৰ্ব বৰা (সম্পা) ঃ অসমীয়া চুটিগল্পৰ ঐতিহ্য আৰু বিৱৰ্তন

*****